Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Expositio sequentarium - Cod. Aug. pap. 53

Hilarus <Papst>

[Reichenau ?], 1431

urn:nbn:de:bsz:31-73884

Visual Library

BLB BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Aug 53

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

168.
VI.
18.

Laudes nunc omnes Iste liber cuius subiectum est laus diuina
in predicando virtutes dei in se et in suis sanctis potest
diuidi in tot partes quot sunt speciales sequencie in hoc
libro posite Prima sequencia in duas partes diuiditur
Primo sanctus Gregorius incitat nos ad reddendum
gratiarum actiones ipsi deo pro beneficio operis incarnationis et natiuitatis
sue Secundo incitat nos ad laudes deo cantandas ipsi deo propter
opera sua ibi Huius operis Primo dicit sic nos omnes reddamus
id est reddere debemus grates id est gratiarum actiones domino deo qui deus liber-
auit nos id est liberos fecit nos dyabolica potestate id est de potestate
dyaboli sua natiuitate id est per suam natiuitatem Notandum est quod in die natiuitatis
domini tres sequencie cantantur Et ad hoc tres misse ad desig-
nandam triplicem natiuitatem domini nostri ihesu christi Prima est secundum quod
genitus est a patre eterno et ante secula De qua natiuitate loquitur
deus pater ad filium dicit In splendoribus sanctorum ex utero
ante luciferum genui te Secunda natiuitas est secundum quam genitus est
temporaliter a matre virginis marie De qua natiuitate dicit ysaias
Puer natus est nobis et filius datus est nobis Et alibi Ecce
virgo concipiet et pariet filium Tercia est natiuitas filii dei
secundum quod nascitur per graciam spiritualis in anima cuiuslibet fidelis De
illa natiuitate dicit sanctus paulus Exuite veterem hominem et indu-
ite nouum qui secundum deum creatus est Et alibi Induimini dominum ihesum
christum Prima natiuitas est super naturalis et eterna Secunda est singu-
laris quia singularis virginis marie Tercia est super naturalis
Ad primam designandam cantatur prima missa in nocte ad de-
signandum quod ista natiuitas multum est latens in intellectu nostro Unde
ysaias Generacionem eius quis enarrabit Secunda cantatur
circa diluculum id est quando aurora surgit ad designandum eandem
natiuitatem eciam esse latentem quia mirabiliter celebrata Tercia
cantatur in die luce plena et plane omnino orto ad designa-
dum istam natiuitatem terciam esse minus latentem ceteris eo quod in quolibet
cum efficiatur Secundo nota quod auctor incitat nos ad gra-
tiarum actiones propter quod sancti [illegible] sunt que nos prin-
cipaliter debere incitant ad gratiarum actiones Primum est
saluacio [illegible] Unde Thobias domine tempore Benedic deum Et ...

Aug 53

dicat Disce in referendo gracias non esse tardus disce ad singula
bona gracias agere considera diligenter quociens peccauimus Secundum est
amonicio diuini precepti beneficium cum dant inclinat illud cui datur
est ad referendum gracias danti sed homines peccatores tamen bene-
ficium dare sunt hodie Vnde in genesi dicit Faciamus hominem ad yma-
ginem et similitudinem meam ut presit piscibus maris et voluc-
ribus celi bestijs et terre et vniuerse creature Tercium est tempus
in quo sumus Tempus enim in quo sumus est tempus gracie Vnde
ille qui tamen gracia operatur debet gratiarum actio Vnde dicitur Quid
melius in animo gerimus et ore promittimus aut calamo exprimimus
quam deo gratiarum actiones hoc est ut dicit Bernhardus et nec audiri
letitius nec intelligi grandius nec esse fructuosius potest Quar-
tum est quod gratiarum actio eterna manet in celesti patria Vnde Miseri-
cordias domini in eternum cantabo hoc canticum est gratiarum actio de
opere nostre qua per nos deus redemit Quintum est vtilitas
que consequitur gratiarum actionem prima vtilitas est quod ipsa
hominem in tribulacione custodit et deum sibi adesse facit Vnde
legitur in danyele de tribus pueris deo gracias agentibus
quod non sunt lesi a bestie Et cum eis apparuit in fornace
quartus similis filio dei Secunda vtilitas est quod gratiarum actio inclinat
deum ad plus dandum Vnde Sapientia Exaltantes replebuntur
vnite Tercia vtilitas est quod gratiarum actio multum placet
deo Gratiarum enim actio est redolens vnguentum quo caput
christi in vnximus Ut maria magdalena cuius eis caput
vnxit Vnde Bernhardus Bonum est vnguentum contricionis quod fit
in recordacione peccatorum Sed melius est vnguentum quod fit
in recordacione beneficiorum dei Vnde in gratitudo est opposita
gratiarum actione cum magna infirmitas non dignum est et fa-
cturum beneficiori gracias agere Vnde gregorius dicit Non est
dignus dandi qui non referet gracias datori Tercio notandum
quod licet ipsi deo de multis gracias referre debeamus Vnde dicit
Bernhardus Agamus gracias factori nostro ut benefactori nostro redemp-
tori Tamen precipue gracias sibi referre debemus de eius
natiuitate propter multiplicem vtilitatem quam per suam natiuitatem consecuti

simus prima utilitas est quam auctor tangit in littera Omnia per eam
liberati sumus de potestate dyaboli qui prius humanum genus peccati
vinculis.
legitur in vitas patrum Quod fuit quidam abbas nomine Hugo
qui deum in vigiliis nativitatis laudes domino decantare vidit beatam
virginem qui ipsum alloquebatur dicens hodie prophetarum oracula
renovantur mittitur hostis antiquus qui iam diu humanum genus
peccatis Secundum triplicem utilitatem nativitatis domini tangit Bernardus dicens
triplici morbo laborabat genus humanum In primo in medio
et in fine In nativitate in vita et in morte Nativitas erat immunda
vita perversa Mors periculosa Contra istum triplicem morbum Christus
triplex contulit remedium Natus enim est vixit et obiit
Nativitas sua nostram purgavit Vita sua nostram instruxit mors
eius mortem nostram destruxit Item dicit de utilitate
nativitatis filii dei sic dicit utilitas filii dei quod nobis in eius
nativitate exhibuit in exemplum et sacramentum et meditamentum
In exemplum autem quod imitaretur In sacramentum quo peccata remittuntur
plurima In meditamentum quo volumus semper salvare Et alibi notandum
in nativitate Christi fuit exordium et initium redemptionis et liberationis nostre a potestate
dyabolica et omnis complementum sed eius sanctissima passio fuit complementum unde cantatur
Nichil nobis nasci profuit nisi redimi profuisset Et circa hoc notandum quod
differentia est inter graciam et gracias gracias proprie pertinet ad hominis
gratiarum actiones et deum Sed hic unum ponitur pro altero Et dyaboli dicitur
adversarius quod est dyo id est duo et bolus quod est morsellus quia duplex morsellus
fuit enim mittitur in morsum id est in mortem duplicem scilicet corporis et anime
Sed dyabolicum non adicitur Et Huic apte ut canamus Hic
incitat nos ad referendum laudes seu ad decantandum laudes deo
primo dicitur sic apte id est necessarium est oportunum Ut canamus id est ut
cantemus huic populo deo semper gloria in excelsis id est illud can-
ticum cum angelis qui illud composuerunt Et Notandum est quod in
nocte nativitatis domini apparuit angelus cum multitudine angelorum pastoribus
vigilias noctis super gregem suam celebrantibus qui dicebant pa-
storibus Annuncio vobis gaudium magnum quia natus est hodie sal-
vator mundi et et multitudo angelorum insimul cantabant et laudabant
deum dicentes Gloria in excelsis deo Et in terra pax hominibus
bone voluntatis Et ad hunc innuendum quod ille cantus ab angelis
In nativitate domini primo fuit decantatus Gloria in excelsis In adventu

dni exponitur Et in nativitate dni recitatur Secundo notandum de hoc quod
auctor dicit nos oportet decantare laudes deo de hoc dicit Augustinus
quod nichil tam proprie in terris quendam statum hitantium celeste re-
presentat in patria sicut alacritas laudancium deum quia enim beati
sunt perfecti laudes deum qui enim in presenti vita sunt imperfecti
Ulterius non quod dicit auctor quod debemus cantare cum angelis quod
in cantico nostro et in laude debemus nos habere sicut angeli.
Angeli enim mundi et puri sunt nos deum laudare volentes
mundi animis esse debemus Unde Ecclesiastici Non est speciosa laus
in ore peccatoris Item dicit Augustinus qui deum sermone laudat
non semper laudat // qui vero opere semper laudat etc. ¶ Ulterius
non quod quare merito in nativitate deum laudare debemus quod omnia
eius nativitatem quodammodo laudaverunt ¶ Primo res que vitam habu-
erunt esse et non vivere sicut fontes Legitur enim quod in nocte na-
tivitatis dni aliud Roma de fontibus vinum emanavit Secundo res
que habent esse et vivere ut arbores et plante quod legitur quod
eadem nocte arbores in vineis engadi que balsamum
ferebant frondurerunt floruerunt et fructum protulerunt
Tercio res que habent esse vivere et sentire sicut animalia bruta
Unde dicit Ysaias Cognovit bos et asinus presepe domini cognovit
possessorem suum et bos presepit eum dnm suum Quarto res que
habent vivere sentire racionari sicut pastores qui postquam ab angelis
audierunt salvatorem natum statim in Bethlehem venerunt puerum
cum matre collaudantes Quinto res que habent esse vivere et in-
telligere in intuitu sine discursu sicut angeli qui nocte nativitatis dni
hoc canticum Gloria in excelsis decantaverunt Unde vera laus
Gloria in excelsis quod aliquis scribimus et vere audio excelso quod in se
quod alios excedo Cuius simplex est celo quod non est in verbo

ya Recolamus laudibus Illa sequencia in
tres partes dividitur Primo auctor incitat nos
ad gaudia nativitatis dominice Secundo ostendit gaudia
consecuta nativitatem dominicam Tercio explicat modum nativitatis
et incarnacionis dominice que fuit exordium eorum gaudiorum Secundum
ibi Hodie seculo maris stella Tercia ibi O culpa nimium beata Primo
incitat ad recolendum gaudia et carmina dei nativitatis dominice

Ega loquens horda et tacite Quia Ega est ad bonum hor-
tandi Nos recolamus i. ad gaudio ad memoriam reducamus
carmina i. leta cantica huius diei digna preconiis laudibus i. de-
uotis et mansuetis laudibus qua die clarissima lux i. ame-
nissima lux orta nobis et in qua supple die nebula noctis
i. dampnacionis eterne i. est i. occasu periit et in qua supple
die umbracula i. obscuritates mundi termina i. mundi peccata per cum
i. euigilant Circa Nota primo dominus quod in natiuitate domini clarissima lux est
orta Et hoc potest declarari dupliciter scilicet per prophetam et per sensus
euidenciam primo per prophetam Quia ysaias prophetauit dicens
Illuminare iherusalem quia venit lumen tuum Et primus lux orta est iusto
Et iterum ysaias populus qui ambulabat in tenebris vidit
lucem magnam Secundo probatur per sensus euidenciam legitur enim
quod ipsa nocte natiuitatis domini obscuritas aeris versa est in lucem
Etiam legitur in scolastica hystoria quod ipsa die natiuitatis domini
aliquibus annis in parte tres soles apparuerunt qui tandem vi-
debantur redigi in vnum corpus solare ad designandum quod eadem
die in eadem persona conuenerant tria scilicet deitas anima et caro
Ideo signanter dicit In qua nobis lux orta clarissima Secundo notandum
est quod dampnacio eterna bene dicitur Nebula noctis propter ma-
teriam nebule Nam nebula impedit solem ab oculis homi-
num Sic existentibus in dampnacione eterna nunquam sol iusticie
scilicet deus umquam orietur Ergo iob loquens de inferno et de dap-
nacione eterna sic dicit Dimitte me ut plangam paululum
dolorem meum antequam vadam ad terram tenebrosam et opertam
mortis caligine Vel aliter notandum quod peccatum nomine umbre
nuncupatur Quia sicut umbra est priuacio luminis sic peccatum est
priuacio et separacio dei ab anima Ergo dicit sanctus augustinus Quod
sicut mors corporis est separacio anime a corpore Sic peccatum mortale
est separacio anime a deo Et quod in natiuitate domini umbracula peccatorum
defecerunt et cessauerunt et eciam nox dapnacionis eterne
testatur augustinus dicens Admiremur congaudeamur amemus laudemus
adoremus quia pro eius morte prima fuit natus de tenebris
ad lucem de morte ad vitam de corrupcione ad incorrup-
cionem de exilio ad patriam de luctu in gaudium vocati sumus

Vrota circa leam seculo comparatur a arte et color quod hec quoque
significata primo idem est quod arare ut rusticus colit agros
Secundo idem est quod habitare inde venit incola quod idem est quod in habita
tor alicuius terre Tercio idem est quod ornare ut ille colit formam i. ornat
Quarto idem est quod honorare et adorare ut deus est colendus
i. honorandus et sic sunt hic recolamus i. cum honore ad me
moriam reducamus Quinto colo idem est quod amo de hoc dicit confes
sus Vnde per oppositum dicitur rus forma et et c. Nota de ultimo
quinto multis componitur a ab inde et co secundo idem est quod occido ut pecus
et sunt de morbo Inde venit multis quod idem est quod mors Vnde nos
dicitur amortem esse quod idem est quod vigilare latine pro antifrasim
quia de morte non debemus vigilare Vmbraculum est diminutivum
ab umbra umbre Et sic sequitur ¶ Hodie seculo mar
hic presentat gaudia recolenda in die natis dominice dividitur
in tres partes Primo presentat unum gaudium quod est victoria
mortis eterne et potestate dyabolice Secundo presentat gau
dium aliud quod est reparacio et renovacio salutis humani generis
Tercio presentat tercium gaudium quod est restauracio ruine
angelice Sed dicitur Homo lapsus terra ibi Gaudete in hac
die agmina Primo tangit primum gaudium quod consistit in
victorie et in exspiracione mortis eterne et potestatis
dyabolice dicens Maris stella i. maria est cuius i.
generis hodie gaudia noue salutis i. christum que sub stella populum
baccat i. infra devirr et ipsa contra mortem i. videlicet et eterna
dampnacio pariet Quem sub stella populum a quo sub stella populo
illa mors mortua i. destructa sibi et antiqui pestis i. dya
boli capta sub stella per christum generis i. constat et plorat et
coluber lividus i. serpens in vide si dyabolus perdit spolia
sua // Nota quod est quod maria dicitur maris stella propter
cuiusdam unam rem dicitur alia quinque modis Vno modo per
cessacionem sic dicimus Marcus et Tullius que sunt nomina sinno
nima Secundo per explicacionem sic dicimus hoc est terra quod re
plicatur in leam Tercio per dilectionem et amorem sic dicimus quod
hec sanctus cum deo facit unum Quarto per assimulacionem sen

p(ro)ximitudine et sic e(st) in p(ro)posito maria dicit(ur) stella maris p(ro)p(ter)
similitudine(m) q(uam) h(abe)t ad stella(m) maris Nam sic naute h(abe)nt re-
spectu(m) ad stella(m) maris ne deviant s(ed) postq(uam) ea(m) p(er)duc(untur) in p(ro)p(ri)um
demare Sic peccatores h(abe)ntes respectu(m) et confessione(m) ad b(ea)tam
v(ir)gine(m) non devabu(n)t q(ui)a ad vita(m) et(er)na(m) tendu(n)t Et p(ro) p(ro)posito
ad ea(m) respectu(m) non h(abe)ntes p(er)ibu(n)t Et h(oc) testat(ur) anshelmus
dicens O b(ea)tissima om(n)is a te aversus et despectus necesse
est ut p(er)eat Sic om(n)is ad te co(n)v(er)sus et respectus in possibile
est ut p(er)eat // Q(ua)rto p(ro) significacione sic petr(us) erat ap(osto)l(u)s i(d est)
no(m)i(n)e d(e)i Sic(ut) b(ea)t(us) J(ohannes) dicit Stella maris Secundo
Cum dicit Stella maris e(st) circa i(d est) genuit Secundo
modo gaudendi b(ea)ta v(ir)ginis dicit sequitur Si queris
qualiter b(ea)ta v(ir)go genuit salvatore(m) Respondeo Sic(ut) flos
re(m) Secundo ecia(m) inviolata mansisse pudore tu v(ir)go genuit
salvatore(m) Non(o) d(omi)n(u)s auctor dicit Gaudia in plena fi(lius) dic
cu(m) natus d(omi)n(u)s gaudebat celestia t(er)restria et infernalia //
Gaudebat celestia videlicet angeli quod gaudiu(m) Cantu
eoru(m) demonstrabat Gaudebat t(er)restria videlicet ip(s)e ho-
m(ines) q(ui) ip(s)as Gaudere et laudare deberent videlicet quo(mod)o con-
plat(um) e(st) d(omi)n(u)s p(o)p(u)l(u)m suu(m) Gaudebat infernalia videlicet s(an)c(t)i
p(at)res in lymbo existentes qui eunde(m) qui in carne venit
ad ip(s)os educandos ip(s)os de clausis i(d est) sui adventu(m) sp(er)abat
Ult(er)i(us) no(tandu)m Sic(ut) h(abe)t(ur) in summa duplex e(st) relacio Q(ue)-
da(m) e(st) relacio ad vocem i(d est) que fit racione modor(um) significandi
vocaliu(m) Et illa fit s(ecundu)m convenienciam accidenciu(m) generis nu(meri)
et p(er)sone // Alia e(st) relacio que fit q(uo)d gra(ti)a significatu(m) Et illa
non fit s(ecundu)m convenienciam accidenciu(m) Ut animi t(ui) qui
est cap(ut) p(ro)p(ter) e(st) h(ic) hec relacio que(m) refert h(oc) accidens
gaudia non q(uo)d gra(ti)a voc(is) s(ed) gra(ti)a significati q(ui)a e(st) p(ro)p(ri)us Unde
dicit(ur) in doctrinali Non das ad voce(m) q(uo)n(iam) relata s(ed) ad re(m)
Ult(er)i(us) no(tandu)m q(uod) infernus seu baratru(m) tremuit sive timet
ch(rist)um q(ui)a ip(s)e infernu(m) spoliavit mors dampnacionis

eterne poterit peccatum quod eum christus cruciavit Unde secundum paulum per
ipsum hominem intravit mors in mundum per christum vero vita eterna Et
illa duo predixit Osee propheta dicens de manu mortis liberabo
populum meum ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne Et
dicitur inferni Barathrum quasi voratrum absorbendo i. devorando //
Ulterius notandum quod dyabolus dicitur pestis antiqua Pestis proprie dicitur
corruptio seu infirmitas facta de pastu i. cibo et pomi no-
tuo Et sic dyabolus pestis quia ipse peste i. morte mundo
intulit peste pomi vetiti dicitur etiam dyabolus lividus
coluber i. serpens qui colens umbras eo quod semper ipse assumendo
formam serpentis decepit primum hominem Et ille lividus coluber
perdit spolia propter hec versus Et hoc predixit deus loquens
ad serpentem sic dicens ipsa conteret caput tuum ipsa i. maria
contrivit i. conculcavit caput dyaboli i. eius potestatem Unde
Virga virum perdit sine vi peperit puella Expulsit vero
nescia vero vita Et sequitur Homo lapsus ruit Hic putat
scilicet Gaudium dici natus domini dicens Supple hodie lapsus
homo de celesti paradyso abducta ovis i. ovis perdita ut
perdita ducta revocatur ad eterna gaudia Notandum est quod
auctor in hoc versu tangit duas parabolas Quarum prima est
quod christus dicebat quod homo quidam descendebat ab iherusalem in iericho
et incidit in latrones Et hunc transibat sacerdotes et
levita et nullus eum curabat Tandem venit samaritanus
qui custos interpretatur qui eum posuit super iumentum suum et ipsum sa-
navit Ille homo est adam qui per peccatum descendebat a celesti
homo est anima eterna i. iericho i. in dampnatione eterna et
incidit in latrones quod per dyabolum decepti sunt et non
poterat curare moyses et prophete sed samaritanus i. christus
qui vere custos dicitur sanavit per ipso natus est et vulnera
sua vulneribus sue passionis sanando Tunc secundo tangit
aliam parabolam ewangelii quam christus dicebat iudeis sic
dicens Quis vestrum homo habens centum oves et si perdiderit
unam ex eis nonne relinquit nonaginta novem in deserto
et vadit querere ovem que perierat Ovis perdita est homo

qui preter peccatum commissum ab gaudiis eternis abducebatur Vnde
Christus hodie reliquit nonaginta nouem oues in deserto i. nouem
choros angelorum in celo et descendit in terram querens ouem
que perdidat scilicet hominem Et ideo sequitur ¶ Gaudent in hac
die hic prosequitur canticum gaudium dici natiuitatis dicta dicens
Celestia agmina i. celestes turbe angelorum gaudent
in hac die quod decima dragma i. celestes turbe angelorum
gaudent in hac die quod decima dragma i. decima pars an-
gelorum erat perdita est et iam inuenta ¶ Non vnde
hic vbi tangitur parabola ewangelii dicebat enim Christus
iudeis Que mulier habens decem dragmas et si perdidit vnam
ex eis nonne accendit lucernam et euertit totam domum donec
inueniat Illa mulier est dei filius qui scriptura dicitur Ille
habet decem dragmas quarum vnam perdidit per decem drag-
mas chori angelorum designantur quorum decima pars cum
lucifero cecidit que casu et ruina hodie per natiuitatem
Christi redemptoris reparabitur Vnde ergo supple hodie decima
dragma est iam inuenta Secundo non est quod angeli
gaudent de salute hominum hoc testatur sanctus Gregorius
dicens Angeli gaudent in conuersione et in penitencia
peccatorum salute hominum sentes lacrimas penitencium cum
corde Vnde non vnde est quod dragma primum est prime decli-
nacionis et feminini generis et tunc est genus ponderis vel de-
narius habens formam secundum figuram i. impressam Sed dragma tercie
declinacionis et neutri generis et est genus loquendi in-
terrogatum Inde dicitur sermo dragmaticus Vnde primum corpus
dragma vocat pondus et sic fit in e genitiuo dragma
quodque queritur et tunc genitiuo in is fit ¶ O culpa nimium
beata hic prosequitur exordium et tam gaudiorum dici natiuitatis
dominice Causa ac istorum gaudiorum fuit natiuitas dei Et
diuiditur in tres partes Primo prosequitur modum mirabilem natiuitatis
dei Secundo prosequitur expugnacionem et depredacionem hoste
dyaboli consecuta in natiuitatem dominicam Tercio concludit salutem

nem finale consecuta ex natura dei Et euius pugna cum
dyabolo fa ibi Cruxerere vende tria ibi xpo pugna cum
dyabolo fortissima prima in duas primo pertat mirabile naturam
dei ab soluta exceptis eminentes et exeunti Secundo excepta omnis
nis mirabilis in xpo exeunte fa ibi Mirabilis natura primo fecit
exclamacionem dicens O culpa beata supple et accidens racione
sequela qua supple culpa i. xpus per culpa est redempta natura
humana vel aliter Respondeo O natura beata existens supple
natura xpi qua i. per quam natura culpa est redempta i. ex
soluta et emendata Deus qui carnem i. ex virgine fecit
animam nostram ex facta Notandum quod culpa non dicitur beata per
se ad finis eius sit peccata et non beatitudo Sed per accidens
et racione sequela dicitur beata Quia culpa aliqua fuit
occasio ipsius beatitudinis ex ipsius incarnacionis divine Et hoc testatur
sanctus gregorius dicens Ille qui par est equalis et divinitate
venit propter nos ad flagella per carnem que nunquam non
sustinet per carnem non suscepisset nisi prius homo delinquisset
i. peccasset Quia homo sequens ad passionem contra voluntatem
non venisset Secundo Notandum est de hoc quod dicitur Deus
nascitur ex facta quod quatuor modis deus sit facere hominem
secundum anshelmum Primo sine viro et femina sicut fecit adam
exterius Secundo ex viro sine femina sicut fecit Evam ex co-
stis ade Tercio ex viro et femina sicut communiter Quarto
ex femina sine viro et sic xpus natus est ex femina sine viri
commixtione Mirabilis natura Hic pertractat mirabile naturam
dei excepta omnis in ipso exeunte dicit sic Mirabilis
natura supple divina induta supple natura humana miri-
fice assumens supple illud quod non erat scilicet naturam humanam
et manens quod erat i. manens deus Et hoc declarat
magis in sequenti versu dicens deitas i. natura divina in
duitur natura humana et ibi tenetur natura humana in ablati-
vo Et sic facit exclamacionem ad significandum illud
mirabile misterium dicens Ego rogo supple tu dic quis
audivit supple umquam talia facta Notandum quod auctor

in primo versu tangit illud quod cantatur de nativitate domini Mira
bile misterium declaratur hodie Quia deus illud quod non erat
assumpsit scilicet naturam humanam Et quod erat permansit scilicet deus non
per aliquam commixtionem supple naturarum sed unione earundem Nota
secundo de illo mirabili modo unionis nature humane et divine in
christo nato dicit sanctus Bernardus Et in eadem persona ita conveniunt
Eternum antiquum et novum Eternum deitas Antiquum caro ab
adam traducta Novum anima de novo creata Item Bernardus loquens
de mirabili modo nativitatis domini contra mores concipientis
et filii gignentis (?) et novum credendum (?) Sic dicit Hodie tres
nature mixture et ita opera fecit deus tam mirabiliter sin
gularis ut nec amplius facta sint nec de cetero facienda
Commixta enim sunt deus et homo mater et virgo fides et cor
humanum Prima mixtura super mirabilis Commixta enim sunt
limus et maiestas et infirmitas tanta vilitas et tanta
sublimitas Quid enim limo vilius et quid deo sublimius
Secunda mixtura etiam valde mirabilis a seculo non est au
ditum ut mater virgo pareret et post partum virgo permaneret
Tercia mixtura prima et secunda inferior Sed tamen non
minus forte mirabile enim est quod cor humanum fide acco
modavit ut deum fieri hominem et virginem parere cre
dendo fateretur (?) Bene quo dicit auctor Quis audivit
talia facta Querere venerat Hic auctor recitat
expugnationem dyaboli et eius usurpationem consecuta
ex nativitate divina Et tractat hoc metaforice in quatuor
versibus dicens Primus pastor scilicet christus venerat querere
supple illud quod perierat i. hominem per dyabolum Et supple ille
pastor scilicet christus induit galeam i. naturam nostram et erat
ut prodiit miles armatus i. cum armatura Et hoste i.
dyabolo prostrato i. devicto et ad castra reductus venit in
sua propria spelunca i. in suas proprias insidias quas fecit
et tela i. peccata quibus sublevabat (?) in captivitate tenebat
homines afferuntur sibi et spolia illius supple hostis sede-
bat i. consedebat (?) sunt divisa preda sua i. spolium suum

supple a captiu ut in ablacō sua pda .i. suo spolio capto et
ablato v xoñ d a q auctor in somio vidit Quere vendit et
tangit dmi̅ ciacon q xpūs dixit Venit filius hominis q̄
rē et saluū facē q perierat Itē xpūs pastor dicit q ipe
de se ipo testat̄ dicens Ego sum pastor bonus q ipe posuit
aīaz suā p ouibus suis Itē in hōc vsu tangit p'abola xpūs
recitata de hoīe habenti centū oues et Octō noñ d q
galea q xpūs induit fuit natā huana nā sic galea te-
git et occultat capud sic natā huana infirma in xpō
occultauit potenciā diuinitatis Eciā hōc xpūs habuit gla-
diū qe eū quo dyabolū occidit et pstrauit hōc fuit po-
tencia sue diuinitatis Habuit eciā vexillū qd fuit sig-
nū sue victorie scz scam crucem vnde dicit̄ certat ut
miles armatā q vita huius hoīs scz xpī sup̄ t̄ra fuit
miliciā .i. pugna cont̄ dyabolū Ita q de hoc xpō vn
dicat̄ illud verbū Job miliciā a vita hoīs sup̄ t̄ra Et-
tiā noñ d ēra tenū et qm̄ vsu incidit in laqueos .i. in
tela qe ipo xpō fecit ipe dyabolus Indi sicapit ut
xpm crucifigeret Et q̄o xpō passio sive crucifixio fuit ex-
pugnacō omis ptatis dyabolice Vn cantat̄ qui p lig-
nū vincebat p lignū quoq vinceret Et ista victoria
dyaboli ac xpō pdixit Job dicens nuq̄ ꝑ cape
leuiathan hamo xpūs eni sub esca sue huanitatis ab-
scondit hamū diuinitatis Et dyabolus volens cape ca-
rnem xpī in eius crucifixione captus e hamo diuinitatis
xpī Vn dicitur Venit redemptor Et victus e decep-
tor V xoñ d alterius spoliū dyaboli fuit natā hua-
na qm̄ sibi usurpauit sub eius ptate q cū p peccatū
cadens fecit Illa spolia .i. homines sunt diuisi Eciā
xpūs post natiuitatē suā passus descendit ad
inferna Et inde eripuit scōs patres qui eos vo-
luntates fecerunt alios vō malos ibid dimisit et
diuisa sunt spolia q boni diuisi fuerunt a malis Et
auctor capta pda sua q xpūs homines qui prius

in captiuitati dyabili tenebamur ipse eripuit et in sua
seruitute et captiuitate redegit Vnde in psalmo Cap-
tiuam duxit captiuitatem etc. Christus per suam pugnam hic re-
uitat salutem generis humani [illegible] pugna
per quam [illegible] dyabolum vicit fortissima pugna per quam
supple vicit dyabolum est mea [illegible] qui supple Christus
duxit nos ad suam pacem i. ad regnum celorum post vic-
toriam in qua supple pace eterna laus est sibi scilicet Christo
[illegible] quod dicit Christus duxit nos ad suam pacem
De hoc dicit sanctus Bernhardus quod Christus voluit mori ut nos
viueremus voluit [illegible] ut nos repararemur voluit
usque ad [illegible] opera inclinari ut nos constitueret
super opera manuum suarum Igitur per mortem a mea vita [illegible]
[illegible] nostra reparatio per humiliationem mea dampna-
tio Unde 3o dicitur qui nos suam ad pacem Vocatur secundo quod illa
ducto qua nos Christus ad eternam pacem reduxit desig-
nata est in libro regum ubi legitur quod david pugnans
contra [illegible] philisteos archam federis ab eis captam
in Jerusalem reduxit Ista archa est humana natura que
bene archa federis dicitur Et sicut in archa seruata fuit
manna et tabula testamenti sic anime humane in Christo
est ymago et plenitudo nature diuine quod manna dicitur
in se habens omne delectamentum suauitatis Illa archa i.
natura humana a philisteis i. a dyabolo capta fuit
per transgressionem primi hominis ut patet [illegible] Christus superans
philisteum i. dyabolum archam i. naturam nostram humanam ad
celeste Jherusalem i. ad celestem pacem reduxit

Natus ante secula dei filius Illa sequencia que
etiam in natiuitate domini decantatur diuiditur in tres
partes Primo tangit natiuitatem domini Secundo ostendit
effectum consecutum ex natiuitate domini per contemplacionem consola-
ciones Tercio dirigit sermonem suum ad virginem ma-
riam et Christum eius filium Sed ibi hac presens ecclesia lo-
quitur Tercia ibi Gaude dei genitrix Primo dicit sic
filius dei natus ante secula i. ante creacionem mundi

in visibilis supple oculis corporis et interminus i. carens termino
Quem filium dei angeli canunt i. collaudant in arce i. in altitudine
poli semper consona voce i. concordi voce supple filium dei
dies et hora labat i. labuntur et preteriunt et recipiat i. re-
cedunt pro iterum Hic filius dei assumpserat fragile corpus i.
naturam humanam de carne marie virginis sine labe i. sine
in mundicia criminis i. peccato quo supple corpore ut
quo ipse filius dei tergeret i. ablueret et purgaret cul-
pam primi hominis parentis supple atque per lascivia i. inordinatum
appetitum eius ¶ Nota consequenter dicit quod filius dei secundum naturam divinam
natus est ab eterno patre ante secula Et hoc habemus primo
Ex utero ante luciferum genui te dicit pater deus loquens
ad filium suum Ihesum filius dei et ipse deus invisibilis est
secundum apostolum Quia deum nemo vidit unquam Deus enim lux
est qui oculis capi non potest Vox est qui est super omne corpus odor
est quem non sentit flatus Cibus est quem non minuit gustus
Amplexus est quem non vellit Scilicet Ihesum filius dei
interminus est i. sine termino Ubi notandum quod est non et terminus Et
nomen terminus notandum Quia terminus dicitur de principio et
fine Ut patet in quarto metaphysice Deus dicitur interminus i. carens
principio et fine ¶ Circa secundum versum notandum est quod angeli
laudant deum et de cantant in arce poli Cantare ange-
lorum non est aliud quam suam voluntatem divine voluntati
conformare et sibi in omnibus obedire Unde psalmista Beati qui
habitant in atriis tuis scilicet angeli et sancti in secula seculorum
laudabunt te ¶ Circa tertium versum notandum est de hoc quod
dicit per quem dies et cetera De hoc dicit Boecius in tercio
de consolacione philosophie alloquens deum dicens o qui perpetua mundum
racione gubernas terrarum celique sator qui tempus
ab evo ire iubes stabilisque manens das cuncta moveri
¶ Ulterius sciendum est Cum dicit auctor quod dies et
hora recipiunt [illegible] i. recedunt sed in hoc non est [illegible] intelli-
gendum quod eadem hore ut dies in numero redeant sed in specie
Ulterius sciendum est dicit auctor quod filius dei assumpsit corpus
fragilem Causa quare filius dei fuit incarnatus et non
pater nec spiritus sanctus ad presens possunt reddi due cause.

Prima quia deus pater in verbo i. in filio suo omnia creavit
ergo conveniens fuit ut per eundem hominem lapsum repararet
Secunda ut esset idem filius in natura divina et in natura humana
Si enim pater et spiritus sanctus carnem assumpsisset alius fuisset
filius in natura divina et alter in natura humana // Ulterius
sciendum dicit auctor de carne marie virginis per hoc
removetur error quorundam hereticorum qui dixerunt corpus
assumpsisse non de maria virgine sed corpus fantasticum de
aere vel de aliquo huiusmodi // Ulterius sciendum de hoc quod dicit
marie virginis quod virgo christum genuit multipliciter potest ostendi
Primo per prophetam ysaiam dicentem Ecce virgo concipiet Secundo
per figuras veteris testamenti Virga enim aaron sine studio humano
floruit Tertium Ezechiel Vidi portam clausam et principem
glorie intravit et exivit per eam ipsa clausa Vir enim non
intravit et exivit per eam ipsa clausa Vir enim non intravit
per illam portam quia reservata erat principi glorie Tertio potest
ostendi et probari virginitas marie per custodiam ipsius ioseph
qui custos eius virginitatis fuit Quarto potest ostendi per
miraculi evidentiam Legitur enim ut recitat Innocentius papa
tertius Cum rome viguit pax septem annis Romani unum templum
pacis construxerunt et in eo statuam Romuli posuerunt
Romani igitur consulentes appollinem quamdiu templum duraret
illud respondit quousque virgo filium pareret Romani igitur
hoc numquam fieri respondentes scripserunt in foribus templi
Templum pacis eternum Ipsa igitur nocte natalis domini illud
templum Romanorum corruit quia virgo peperit Ulterius sciendum
de verba beatam labe. Labes est verbum antiquum modo in os-
tatum Et est idem quod labor ruis Et sumitur hic pro macula Fra-
gile dicitur debile quasi frangibile quia de facili potest corrumpi //
Ulterius sciendum quod quo in concepto virgo posita potest sumi vocaliter
Et tunc est relatum et refertur hic quod ad corpus quod suppositum
ut potest sumi conditionaliter et tunc idem est quod ut sic appositum
est Ulterius sciendum de hoc quod dicit sine labe originalis cri-
minis Et Christus sine originali crimine conceptus est et natus
quia dispositio non conveniebat, Et natus ex maria virgine

in corrupta Et necessarium ut qui originale omnium ad venire
debuit sine eo conciperetur et nasceretur // Ulterius sciendum quod
auctor peccatum ade nominat culpam Et peccatum eue non nominat culpam
sed blasfemiam Et hoc innuit quod peccatum ade grauius fuit quam peccatum eue
eo quod adam nature fortioris fuit et ideo firmius in voluntate
et in precepto domini stare debuisset etc. ¶ In hoc presens dicenda
loquitur Hic pertractat effectum consequentem natiuitatem domini per explanationes
declarationes ¶ Effectus autem siue vtilitas consequens vti-
litatem domini quod christus [illegible] lux sol iusticie natus expugnauit te-
nebras mundi id est peccata hominum Hanc vtilitatem ipse declarat
tripliciter Primo per longationem dierum circa natiuitatem domini Secundo
per apparicionem lucidi sideris et in natiuitate domini Tercio
per apparicionem angelorum cum magna claritate et splendore
ipsis pastoribus secunda ibi Nec non natam etc. tercia ibi Nec
congruum magis etc. Primo dicit sic presens dicenda id est presens
dies natiuitatis domini perlucida id est valde lucida ad aucta id est
augmentata longitudine id est in longitudine loquitur hoc id est testatur
nobis quod lux sol sed christus genitus depulerit et fugauit
vetustas tenebras id est antiquas tenebras sed peccata mundi
id est hominum existentium in mundo radiis id est splendore sui luminis
Notandum quod dicitur natiuitas domini Et dicitur natiuitas iohannis bap-
tiste opposito modo se habent Quia circa diem iohannis baptiste
dies incipiunt abreuiari Et circa natale domini dies in-
cipiunt prolongari Et sol incipit magis ascendere usque
[illegible] per quod significatur quod circa illud tempus deus
sol iusticie ascendit et necesse erat de uno maiore regimine
ad illuminandum et expurgandum peccata hominum que tenebras
vocantur Notandum secundo quod auctor per tanto dicit dies ad
aucta longitudine Quia ut dictum est circa natalem domini
dies prolongantur Ergo dicebat iohannes baptista Me
oportet minui illud autem crescere Et fuit figuratum
in veteri testamento Quia legitur in libro Josue Quod
iosue quadam uice contra hostes pugnauit et patribus suis
imperauit quod sol stabat et non ibat ad occasum sed
lucem dedit quanti sue quousque omnes gentes expug-
nauit Ita quod ad preces eius exercitus debitum ipsum prolongatum fuit
Ergo dicit ad aucta longitudine Notandum tercio circa lucem

q auctor in h' copla utit' duplici figa primo utit' tapinosi que
e magne rei humiliacio Cu magnam dicam nativitatem dni diecula
nominat ponens diminutivum pro simplici in unco ad ostendendum mag-
nificencia huius diei non sit sufficiens Secundo utit' alia figa
que dicit' prosopopeia Et e cu aliq' res fingit' loqui cui
loquela non convenit. Et illa utit' Cu dicit presens diecula
loquit' ¶ Ulterius sciend est q prae in composicione cum sig-
nificat valde sic illud praelucida i. valde lucida. Et sciend
vetustas cum est idem q quod antiquitas et
sic non sumit' hic aliqn est accusativus pluralis huius nominis ve-
tustas et sic sumit' hic et idem e q antiqua Ulterius
sciend q peccatum dicit' tenebrae qui ho existens in tenebris
non videt Sic ho in peccatis deum videre non pt Et dicit
vetustas tenebras q deus per suam nativitatem et per passionem
expurgavit peccatum antiquitus commissum per Adam et Evam et
in omnes nos convertum Et te sequit' ¶ Nox nova nocat ex
novi sideris luce Hic declarat q xpus illius pl tenebras
i. peccata hominum depulerat per aliud exemplum sic modum
predicte appositione dicens Nox per nox non nox supple in qua
natus e xpus vacat i. caret luce sideris novi i. nove stelle
q supple sidus tenuit suos ortus i. suprientes oculos magorum
i. tri regum Nota q in nocte in qua xpus natus est
stella apparuit tribus magis existentibus super monte altis-
simo et respicientibus ortum stelle de qua predixit Ba-
laam propheta dicens orietur stella ex Iacob et homo ex Is-
rahel consurget Quam stellam magi videntes et ipsam
sequentes xpm mundum obtulerunt ut patebit in alia sequencia
Et dicit' novum sidus q prius tal stella non apparuit
Vel lucidior erat aliis stellis qui apparuerunt ex eo
q in die eius splendor per splendorem solis non obscura-
bat' Vel dicit novum sidus q erat signum novi re-
gis Ut cantamus stella ista sic flamma coruscat et
regem regum deo demonstrat Ulterius sciend q Vocatis
cum idem e q intendo Et te construit' cum dativo Ut iste
vacat lectioni Quam ido e q vacuum ex corpus vacat i.
vacuus e Et te est verbum absolutum Tercio idem e q caret

caret

et tunc construitur cum ablato Ut ille vacat racione Et sic sunt
in proposito Quarto sciendum quod exponitur ut licet Et tunc est
personale et hic datum presupposito ut in vacat // Ulterius sciendum
quod magus tripliciter exponitur Primo idem est quod illusor vel
deceptor Secundo modo magus est maleficus Tercio magus
idem est quod sapiens Unde isti tres magi tres reges dicuntur
magi Quidam dicunt quod dicuntur magi id est illusores ab effectu
quia deceperunt herodem ad quem non revertebantur Alii dicunt
ut Crisostomus quod dicuntur magi id est malefici quia antea male-
fici erant et infideles Sed postmodum conversi fuerunt Alii dicunt
quod dicantur magi id est sapientes erant enim periti in inspectoribus
Sydus dicitur a sydo sydis quod est splendo splendes splende-
sit Et tunc sequitur Nox gregum magistris Hic autor
declarat quod Christus per suam natum depulerit tenebras
mundi id est peccatum per tercium exemplum dicens Nox fit non
lumen deficit id est absens fuit magistris gregum id est pasto-
ribus quos supple pastores claritas id est splendor et
lux multitudinis dei id est angelorum perstrinxit id est circumdedit et
circumfulsit Racio quia ut prius dictum est in ipsa nocte nativitatis
domini angelus cum magna claritate apparens pastoribus
annuncio vobis gaudium magnum quia natus est salvator mundi
Et cum eo apparuit multitudo angelorum laudancium deum
et dicencium Gloria in excelsis deo ¶ Gaude dei genitrix
Hic autor dirigit sermonem suum ad mariam et ad Christum
eius filium Et dividitur in duas partes Quia primo alloquitur
beatam virginem Secundo dirigit preces suas ad Christum Secunda ibi
Christe pater Prima Primo dicit O genitrix dei maria tu
gaude quam supple genitricem dei angeli circumstant vice id est
loco obstetricum id est mulierum in partu respiciencium commendes id est
cantantes sunt gloriam deo // Racio quia autor in hoc verbo
innuit quod beata virgo obstetrices non habuit sed loco obstetricum assi-
stere angeli Nec indiguit obstetricum quia partus enim eius fuit
sine dolore Unde partus marie fuit supra naturam eo quod virgo
concepit fuit supra racionem eo quod deum genuit fuit supra huma-
nam condicionem eo quod sine dolore peperit fuit contra consue-
tudinem eo quod sponso non concepit legitur tamen in libello de
infancia salvatoris licet ioseph adduxerit mariam dum

peritam tamen volens servare morem sue patrie obstetrices quesivit
marie secundum inventa Quarum una dicebatur zebel alia salome Et
zebel cognoscens mariam virginem concepisse exclamavit voce
magna Quomodo virgo peperit Salome autem non credente sed
etiam probare volente manus eius aruit Cui angelus
apparens iussit ut puerum tangeret et adoraret et sanata est
¶ Christe patris unice qui humanam etc. Hic dirigit preces
suas ad Christum dicens O Christe unice i. unigenite fili patris
qui assumpsisti humanam naturam i. humanam formam mea causa
i. propter nos tu respice i. respicias supplices tuos i. supplicantes
tibi Et o Ihesu tu suscipe dignanter i. graciose preces eorum supple
hominum quorum tu dignatus es i. voluisti te fore i. esse participem
supple eorum naturam assumendo ut tu unice fili dei digneris eos
supple homines facere participes tue divinitatis // Nota quod
deus factus est homo et particeps humane nature ut homo fieret deus
et particeps divine nature secundum Gregorium Unde Bernhardus dicit Intra
ipsa virgo rex ille dives et predives exinanitur excelsus humi-
liatur immensus abreviatur et ab angelis minoratur verus deus et
dei filius incarnatus respice quo studeo ut eius paupertate locu-
pletemur eius humilitate sublevemur eius minoracione magnifice-
mur eius humilitate sublevemur eius incorporacione magnificemur
eius incarnacione deo adherentes unus spiritus effici valeamus
cum eo et sic deus et homo factus ut homo fieret deus
Da concordi famulatu Ista sequencia di-
viditur in tres partes Primo auctor invitat
nos ad honorandum sollempnitatem sancti Steph-
ani Secundo dirigit preces suas ad sanctum
Stephanum Tercio commendat sanctum stephanum 2a ibi O
stephane 3a ibi Te petimus // Primo dicit Dic nos
colamus i. venerentur hanc sollempnitatem supple sancti stephani
concordi famulatu i. opere concordante cum nostre Et hoc dico
docti benigno exemplo i. mansueto exemplo auctoris
illius i. sancti stephani precantis i. orantis [illegible] i. pro peccato
suorum persecutorum i. suorum inimicorum // Nota quod Stephanus
grece latine est corona mentis Hebraice vero norma ipse
enim coronam martirum constituit et primus martir in novo testa-
mento sicut abel in veteri Et fuit norma paciendi et moriendi

alius vel dicitur Stephanus quasi strenue fans i. loquens. animus i.
laudabiliter ipse strenuus fuit et facundus per laudabilem predi-
cacionem. Vel dicitur Stephanus quasi strenue fans i. instruens anus
i. vetulas sive viduas. ipse enim ab apostolis fuit prepositus viduis
ut eas secundum scientiam iuxta ministerium altaris. ¶ Versus 2us secundo videmus
ut eas quod sanctus Stephanus pro lapidantibus eum oravit. Unde
scribitur in actibus apostolorum lapidabant iudei Stephanum invocantem
et dicentem Domine accipe spiritum meum. Et sequitur Positis autem
genibus oravit dicens Domine ne statuas illis hoc peccatum quia
nesciunt quid faciunt. Ecce magna pietas quod pro se ipso stans
oravit pro suis persecutoribus flexis genibus exoravit
Unde dicit Glosa Quod maior iniquitas persecutorum postu-
labat maius remedium. Et est sciendum quod Stephanus in hoc secutus
est Christum qui etiam pro se ipso oravit dicens Pater accipe
spiritum meum. Et pro crucifigentibus eum dicens Pater ignosce
illis quia nesciunt quid faciunt. ¶ Versus 3us dicit quod per hoc exemplum
sancti Stephani nos docemur inimicos diligere. Et pro persequentibus
exorare. Unde dicit Christus in evangelio Diligite inimicos vestros
et orate pro persequentibus vos. Unde sanctus Augustinus loquens de
sancto Stephano sic dicit Attende o homo Stephanum conservum
tuum homo fuit sicut tu [illegible] inimicos vestros diligite
didicit legendo perfecit obediendo. Circa tertium sciendum
Sollempnitas dicitur a solon quod est totum quia totum [illegible]. Et est
idem quod festivitas que communiter honoratur. ¶ Ultimo sci-
endum est quod hoc concordium honorat sanctos meos qui vitam
eorum laudando predicat et opere ducit ad effectum. Unde legitur
in legendis martyrum quod exempla eorum nobis proponuntur
ut eorum vitam imitemur. Ergo dicit concordi famulatu i.
servicio ita quod cor oris concordet et os opere. ¶ O Stepha-
ne signifer. Hic incipit preces suas ad sanctum Stephanum
Et stat sententia [illegible] in hoc quod auctor invocat
sanctum Stephanum ut exaudiat preces meas et probat dicendo
[illegible] quod eius oratio meritis multum profuit fuit. Et per eius
orationem Paulus conversus fuit. Si ergo in terris eius oratio
adeo exaudiebatur multo magis iam in celis eius oratio ex-
audiatur. Respondeo ut tertium dicit sic O Stephane signifer.

bone i. post impleat bona summi regis tu exaudi nos qui es exauditus
supple miseris oratione i. utiliter contra inimicos Et hoc declarat
dicens Paulus persecutor est quondam credidit christo tuis precibus
i. contritus precibus congaudiat i. gaudet tecum in regno supple celorum
cui supple regno illius persecutor appropinquat i. fecit appropinquare unde
i. precor tua sanctissima oracio continue i. adde rationaliter semper
deo pro nos supplices clamantes adere et pulsantes i. in
vocantes te precibus i. cum precibus // Notandum est quod Stephanus
dicitur signifer christi Quia signifer dicitur ille qui fert signum
sive vexillum regis Et est primus in acie belli Et ergo dicitur sig-
nifer quasi signum ferens vel dicitur preambulus quia primus in bello Sic
sanctus Stephanus primus fuit in bello martyrum ferens signum pas-
sionis christi ipsum in passione imitans Et ideo prothomartyr
i. primus martyr Notandum est secundo quod ista tres sequentes usus
Cum iudei lapidabant Stephanum ipse pro eis orabat lapi-
dantibus eum ut parceret deus Modo in eius lapidacione
affuit quidam adolescentulus qui dicebatur Saulus Et postea
conversus dictus fuit Paulus Et ille servabat vestes lapida-
cium sanctum Stephanum Unde dicitur in actibus apostolorum Et testes
lapidancium sanctum Stephanum deposuerunt vestes suas secus
pedes adolescentis qui vocabatur Saulus ut sic ipse Saulus
cum omnibus consensum haberet in lapidacione sancti Stephani Qui
postea conversus fuit per preces sancti Stephani qui pro persequentibus
eum exoravit Notandum est tercio de hoc quod dicit Paulus gau-
det cum Stephano in regno celorum cui illius persecutor ap-
propinquat De regno celorum dicit sanctus Augustinus Erit in illa
celesti patria iocunditas sine dolore securitas sine timore
requies sine labore vita sine morte satietas sine fame
et sic fortitudo sine debilitate pulchritudo sine defor-
mitate // Et est sciendum quod sequencia idem est quod gaudium vocis
a nomine sequendum dicitur quod sequitur est letania cantus qui antiquitus
fiebat coram victore Ultimo sciendum de hoc quod dicit sup-
plices Quod oracio exaudiatur et sit fructifera principaliter
requiruntur duo Primo quod sit simplex et humilis Unde dicit
in primo respexit in oracione humilium et non sprevit preces
eorum Secundo requiritur quod sit continua sicut fuit oracio publicani

orantes in templo qui non audebat inspicere celum sed percutiens
pectus suum dixit deus propicius esto michi peccatori // Utrumque sequi-
tur quod oracio stephani fuit perfectissima in celis Nam sicud est oracio orare
que sit ipsa sanctior orare pro alijs amicis quam dilectione diffissima
orare pro inimicis quam caritate quod fecit sanctus stephanus //
Te petrus prope ministrum Hic auctor commendat sanctum steph-
anum Et diuidit in tres partes primo commendat eum ex hoc
quod petrus et apostoli elegerunt eum in ministrum et leuitam prope
Secundo ex eo quod populus elegit eum tamquam primum martirem sed robur
et confortacionem omnium christianorum Tercio commendat eum
ex premio et gloria quod habet in celesti patria secunda ibi Te sibi prope
tercia ibi Nunc inter milites Primo dicit sic O step-
hane petrus statuit id est elegit te ministrum id est leuitam prope
et tu asserens id est affirmando ostendis petro normam id est re-
gulam credendi ostendendo sibi dexteram summi patris
quem furens plebs id est insaniens plebs iudeorum crucifixit
Secundum textum Notandum est quod sicut legitur in actibus apostolorum Cum cre-
uit post passionem domini multitudo christianorum Tunc co-
episcopis existentibus murmurabant contra eum iudeos ex iudeis
eo quod uidue eorum in cottidiano ministerio contempnabantur
Quod dupliciter potest intelligi uel quod uidue eorum non admit-
tebantur in tali ministerio uel quod nimis laborabant In tali
ministerio apostoli enim laborantes in predicacione huic ministerio
preesse non poterant Igitur audientes apostoli talem murmu-
racionem dicebant toti populo ut inter se septem viros ydoneos
eligerent qui tali ministerio preessent uel in serviendo uiduas mini-
strantes uel ut ipsi ministrarent Elegerunt septem
viros de quorum numero unus erat sanctus stephanus Et illos
presentauerunt apostolis quibus electio placuit Ergo tan-
tamen dicto stephano Elegerunt apostoli stephanum et
ibi tam te prope Secundo notandum est circa sanctum et textum Nunc
Quod in actibus apostolorum legitur Cum sanctus stephanus ductus fuit-
tus ad concilium iudeorum et iudei contra eum disputabant
et falsos testes contra eum afferebant legitur ibi Cum autem
esset stephanus plenus spiritu sancto in celum intendens uidit gloriam
dei et ait Video celos apertos et ihesum stare a dextris

dextris dei Et hunc ostendit eum stantem et non sedentem tamquam
paratum ad veniendum sibi in adiutorium Et hoc vult auctor dicere
Cum dicit ad dexteram summi patris Quod Te sibi christus elegit
Hic auctor commendat sanctum stephanum in hoc quod christus elegit eum
in confortacionem et robur omnium christianorum dicit sic O stephane
christus elegit te id est ante alios collegit te per quem supple stephanum
supple christus corroborat id est confortat suos fideles manifestans
se sibi inter rotatus id est inter ictus saxorum id est lapidum sedato
Nota hic de quodam Cum sanctus stephanus lapidatus fuit primo
anno post ascensionem domini tercio die Augusti in quo nunc
ecclesia celebrat inventionem eius passionem vero eius celebrat
secunda die post nativitatem domini in quo sanctus fuit inventus eius quod
Causa autem talis mutacionis est hec Quia primus natus fuit
in terris christus stephanus et omnes nos nascentem in celis Et quia
stephanus per suam passionem natus est in celo ideo conveniens
fuit ut post nativitatem domini eius natalis dies id est passio eius
per quam natus in celo celebretur Et sic sequitur Nota hic ulterius quod
legitur Cum sanctus stephanus lapidaretur quod christus dedit animam
sibi complanare eum descensum Et hoc vult dicere in hoc ipso Te
sibi inter rotatus // Nunc inter milicias Hic commendat
paradisi dicit sanctum stephanum accepisse primo et gloria quam habet
in celesti paradiso dicit O stephane tu coruscas id est splendes
nunc in celo coronatus Omnia stephanus inter sanctorum corona mili-
tans purpuras martirum Nota hic quod purpura est vestis ut
communiter vestis rubei coloris Et ipse innocens dicit hec purpuras
vestes quod corpora sua rubricanda fecerunt per effusionem san-
guinis que acceperunt passione Ergo scribitur in ipsorum de mar-
tiribus laudare solas suas in sanguine amen

Iohannes ihesu christo Ista sequencia dividitur
in duas partes primo commendat sanctum Iohannem
multipliciter Secundo dirigit preces suas ad eum
secunda Ibi Tu nos omnes Prima dividitur septem
partes primo commendat sanctum Iohannem ex parte et reiciendum
ab renunciacionem Secundo commendat eum ex eternalis concu-
piscencia refutacione Tercio commendat eum ex celestium
et gloria dei contemplacione Quarto commendat eum ex -

matris christi in suam custodiam recommendacione Quinto commendat
eum ex tormentorum passione Sexto commendat eum ex mira-
bilium ostensione Septimo commendat eum ex quibus causis descripcio-
ne Prima ibi Tu leue. Secunda ibi Tu interea potes. Tercia ibi Te christo
in cruce. Quarta ibi Tu re carcere Sexta ibi Idem mortuos Septima
ibi Tibi sunt etc. Primo dicit sic O Johannes dilecte Ergo multum
i. valde multum ihesu christo tu liquisti i. reliquisti carnalem pa-
trem i. carnalem patrem in nam amore i. pro amore eius ihesu
christi etc. Notandum est quod Johannes interpretatur gracia ut in quo est gracia
vel cui donatum est vel cui a deo donacio facta est Propter quas iiii or
interpretaciones quatuor privilegia digniora sancto Johanni demon-
strantur Primum est precipua christi dilectio christus enim Johannem pre
ceteris apostolis dilexit Et ideo vocatur ab eo discipulus ille
quem diligebat ihesus Ergo bene dicitur gracia quasi deo graciosus est
christus Secundum est carnis incorrupcio Est enim iohannes virgo electus
a deo Ergo bene dicitur in quo est gracia virtutis Tercium est
secretorum revelacio Nam enim iohanni revelata sunt multa secreta
de divinitate dei et consumacione seculi vt patet in apocalipsi Ergo
bene dicitur Cui donatum est supple secretorum revelacio //
Quartum est matris christi recommendacio que sibi a christo
commissa fuit Ergo bene dicitur Cui a deo donacio i.
commendacio facta est Secundo notandum est quod christus volens vocare
sibi discipulos Vidit petrum et andream i. fratres recia
in mari vocavit eos et secuti sunt eum Deinde vidit
iacobum et Johannem fratrem eius vocavit eos et illi re-
lictis rethibus et navi et parentibus secuti sunt eum Et hoc
vult dicere auctor Cum dicit Tu eius amore liquisti etc.
Notandum est tercio quod hec dictio ihesu christo potest apponi in
dativo ut in ablativo casu Ita quod si li dilecte est nomen
tunc ihesu christo apponitur in dativo casu Si vero dilecte parti-
cipialiter tunc ihesu christo ponitur in ablativo casu Et est
sensus dilecte ihesu christo i. a christo Quia verbum a quo
descendit hoc participium dilectus eciam regit ablativum
post se sicut diligor vel diligor a christo etc. Tu leue
coniugis pectus hic commendat sanctum Johannem a carnalis
concupiscentie refutacione dicens O Johannes tu sicut respuisti

i. contempsisti

O xpe optime nate i. fili patris eterni cons deus omnipotentie i. compotens laus
supple sit tibi Notandum est q innocentes dicti sunt triplici rone Primo rone vite
Scdo rone pene Tercio rone innocencie qua constituti sunt Primo rone vite quia
vitam innocentem habuerunt nec deo per inobedienciam nec proximo per iniusticiam nec sibi
propria malicia Ergo dicit psalmista Innocentes et recti adheserunt michi Innocentes in
vita et recti in fide Scdo rone pene quia innocenter et iniuste passi sunt vnde
psalmista Effuderunt sanguinem innocentem Tercio rone innocencie qua constituti
sunt ipsi eciam per passionem constituti sunt innocencia baptismale i. apto ori
ginali mundicia Quia triplex est baptismus fluminis flaminis et sanguinis
Et ipsi baptismo sanguinis baptizati sunt Notandum 2o cum dicit autor de xpo
q sit deus omnipotentie licz enim xpus tempore quo innocentes passi sunt humilis et in
fans apparuit tamen fuerat potens deus vnde dicit Aug O infancia cui astra
famulantur Aug cuius infans magnitudinis ad cuius pannos angeli exsultabat
et sydera obsequiuntur i. obediant et reges trepidant et sectatores sapientes geni
culant Item dicit Jeronimus de potencia xpi infantis sic Respice pugnabat xpo
et vide prius celos fugientem in presepio intuere infantem licz eciam angelos simul
cum stulta laudantes herodes persequitur et hic a magis adoratur Et ic sequitur
Quem celitus Hic probat q dictum est nos merito debere laudare xpm Et
diuidit in duas partes primo autor probat hoc expresse q tota die curia celestis laudat
deum Scdo specialiter expresse q isti innocentes in celis collaudant 2a ibi que agmina
forma dicit sic decus i. veneratio armonie i. consonancie vocalis celebris manens i.
consistentibus super astra i. tota curia celestis iubilat i. cum iubilacione laudat celitus
i. celico modo quem supple xpm Notandum est q existentes in celo laudant xpm i. deum
deum Et hoc testatur sanctus Aug dicens Celestis ciuitatis propria operacio est assidua laudacio
Et ideo nimis gaudere debemus qui in terris ad hanc ascendi operacionem cum tamen q
sancti et angeli deum collaudant Testatur Johannes in Apoca Qui dicit q sancti
in celis non cessant clamare dicentes Scs Scs Scs Item testatur psalmista
Qui dicit de angelis q tota die et nocte non tacebunt laudare nomen dni Notandum
3o q armonia quedam fuit per concordiam machine mundialis celi et terre Secundo fuit
per consonanciam vocalis et sic fuit in proposito Que agmina hic probatur
dictum est specialiter expresse q isti innocentes deum collaudant dicit agmina i.
i. turbe infancium innocencium collaudant i. simul laudant que supple xpm sonoris
hymnis i. benesonantibus cantibus in arce i. in celsitudine etherea i. celi Nota
q innocentes deum collaudant vel decantent Testatur Johannes Apoc vbi dicit
se audisse cantum quadraginta quatuor milia cantabant canticum nouum
nemo aliter cantare potuit Et terra auribus eorum resonabat Plures nomine
hymnus proprie dicitur cantus qui fit in laude diuina et dicitur ab hymnos grece q est laus di
latine Infans dicitur quasi non fans i. non potens loqui Et ante septem annos Et
proprie dicitur suprema regio aeris Et sumitur pro celo Et est dictum Ethere assere
dicitur dicit proprie in pro celi

Quos nupcius Hic recitat passionem innocentum Et ad hoc
eorum remuneracionem modo dicit sic Impius i. infidelis et crudelis
herodes stravit i. occidit quos supple i. nocentes ob odium i. propter
odium tui nominis miso vulnere i. miserabili vulnere Et iterum recitat
eorum remuneracionem dicens O christe tu remunerans quos supple
innocentes nunc pia i. clementer munda i. splendide in celis
presens i. per passionem eorum Et hoc dico vesus i. utens principia-
liter sumendo plena gracia i. consumata gracia qui supple christe
tu ornas eos supple famulos splendide coronatos i. cum
coronis Notandum quod herodes a cesare augusto regnum
iudee recepit et tunc primum regnum a tribu iuda fuit transla-
tum christo igitur nato magi ab oriente venerunt in ierusalem
stellam visam sequentes Et interrogabat in ierusalem Ubi
est qui natus est Rex iudeorum Quod herodes audiens magno
timore captus est Timebat enim regem nacionem ipsum a regno
fugaturum Et inquirebat a scribis ubi christus nasceretur
Cum diceret In bethleem iude Herodes igitur reges di-
mittens et ipsos rogavit ut postquam puerum adorassent ad ipsum
redirent et sibi locum christi nati manifestarent simulans se
velle adorare quem tamen occidere intendebat Venientes
ergo magi in bethleem puerum adoraverunt Et amoniti per
angelum per aliam viam recesserunt Herodes igitur diu expec-
tans magos Et eciam aliis causis impeditus Ut recitat
in passionali Postea plures quam per annum videns se esse de-
ceptum a magis occidit omnes pueros in bethleem iuda ab
bimatu et infra hoc est omnes pueros duorum annorum et infra
duos annos existentes sive unius diei ut plurimum Timebat
enim quod christus puer natus quia multa de eius sapiencia et potencia
audiverat quod dispositione sua posset variari nunc apparendo
senior nunc iunior tamen christus effugit quia angelus domini
amonuit Ioseph ut tolleret puerum et matrem eius et iret
in terram egypti Et sic christus effugit Legitur tamen quod eciam
inter has innocentes casu unus filius minor ipsius Hero-
dis eciam occidebatur Notandum est secundo Et christus sic pro
persecucione pacientes remunerat Matthei quinto capitulo Beati qui
persecucionem paciuntur propter iusticiam quoniam ipsorum est
regnum celorum Ideo quod eius sibi coronam Testatur Primus

posuisti in capite eius coronam de lapide precioso // **Tuorum pab9**
Hic dirigit preces suas ad xpm et dividit in tres partes Primo
supplicat xpm in persona omnium nostrum ut peccata nostra deleat per interces-
sione innocentum Secundo invocat xpm ut graciam suam et virtutem
in nobis augeat Tercio invocat xpm ut nos a pena inferni
qua herodes crucia(n)tur liberet et ad gaudium quo innocentes
fruuntur perducat Sequitur ibi Illis eterne etc ibi herodes ut non
fiat socius Primo dicit sic O xpe nos precamur tu dele pie et
clementer omnia nostra vicia et peccata precibus et per partes preces
tuorum innocentum Ut sicut quod tu doneris et concedas clemens et cle-
menter supple istos innocentes fauce et favorabiles cum nobis
esse in celo quos tu invexeras et invexisti tuis laudibus
supple in celo **Illis eterne dans** Hic invocat xpm ut
augeat in nobis suam graciam et virtutes dicens O xpe tu das
illis supple innocentibus lumen eterne glorie in celo tu concede
nobis nostra et corona et spatia ut liceat et liceatur sic nos adipisci
et acquirere plenius et perfecte dona tue gracie sacris actibus
et virtuosis operibus Non dicat de hoc quod dicat terrenis nostra dicit
sanctus Gregorius Quia nostra fortitudo est carnem vincere propriis volup-
tatibus contraire delectacioni vite presentis extinguere aspera huius
mundi pro eternis premiis patientur preservare blandimenta con-
tempnere adversitatis tormenta sine metu superare et Nunc sequitur
Herodes ut non fiat socius Hic invocat xpm ut liberet
nos a pena herodis et coniungat nos gaudiis innocentum dicit
sic O xpe tu dele nostra crimina ut ille non fiat socius herodis
in inferno qui execrare operare et recenti et alacriter in laude
horum innocentum sed sic totum eternaliter cum eisdem karthecaris
et vobis supple innocentum
Festa xpi omnis Ista sequencia que in Epypha-
nia canitur dividitur in duas partes Primo auctor
invitat nos ad celebritatem et veneracionem festi
Epyphanie propter miracula celebria hodie per acta Secundo
consequitur pertractando illa miracula Sequitur ibi Vt novum est
etc Primo dicit sic Omnis xpianitas et omnis homo xpianus
penitendo abstractum pertinacie celebret et honoret festa
que supple festa sunt ornata miris modis et mirificis
operibus quod patet supple illa festa sunt veneranda cunctis

potus .i. a cuncte potus et supple dico Ista festa ornata per aduentum
omnitenentis .i. omnipotentis dei dicuntur et vocatione .i. puocatione
ipsorum Et Nota quod autor festum Epyphanie quadruplici
miraculo confirmatur quod ordinatur Et ideo quadruplici nomine nominatur
Hac enim die magi christum adorant Vnde erat christus tredecim dierum
Magi stella duce ad ipsum ab oriente in bethleem venerunt
et sibi munera obtulerunt Et propter hoc miraculum hic dies Epy-
phania nominatur ab epy quod est supra et phanes quod est appicio quasi
superna appicio Quia hac die stella magis perfusum apparente
magi christum adorant Eadem die ~~regis perfusum apparente magi~~
~~christum adorant~~ revoluto anno tricesimo christus a iohanne baptizatur
Et inde hic dies Theophania dicitur a theos quod est deus et
phanes appicio quasi diuina appicio christo enim baptizato tota
trinitas apparuit Pater in voce filius in carne Spiritus sanctus
in columbe specie Eadem die anno sequenti christus aquam in vinum con-
uertit in nuptiis Inde hic dies Bethphania dicitur a beth quod
est domus et phanes appicio quasi applicio in domo nuptiarum
Deus deus apparuit per aque vinum conuersione Eadem die
anno sequenti Vt recitat fides christus de quinque panibus
et duobus piscibus saciauit quinque milia hominum Et inde
hic dies Phagiphania dicitur a phagin grece quod est comedere
latine Et phanes apparicio quia tunc potencia christi apparuit
in comestione et saciatione quinque milia hominum de quinque panibus
et duobus piscibus Vnde sunt versus Post acrum christo trium
tria dona tulerunt Tercius et decimus fulsit in orbe dies
Ter deno christus baptisma suscepit in anno Anno sequenti
vinificauit aquas per dignum signum simile sub luce sequentis
Ammi testatur Beda quod agit ad hunc Quippe fuit quinis
de panibus atque duobus piscibus pascebat hominum milia quinque
cibans Quatuor hiis festis duo bis sunt nomina posita Que
dicturus epy primum theo sequitur secundum Inde beth. post quod fagin
sit et ubique phanie Secundo notandum est de hoc quod dicit cristianitas
cristiani intelliguntur Et dicuntur cristiani a christo Et non
mirum qui vita christi non imitantur Vnde ysidorus Non glorietur
se esse cristianum qui nomen habet et facta non habet Notandum
cum scriptum sit opus christissime et iustissime dei cristianus ambulans

sic christus ambulauit aquis nomen traxit s. christus Idem dicit Augustinus
Non in hoc nobis quod christianum dicimur blandimur Et potius hoc indicatores
credamus si nos nomen sensit vendiceamus alienum Tercio notandum est
de hoc quod dicit per aduentum omittendus Quia christus in die Epyphanie
non venit in carne vel nascendo Et dicit eum venisse quia hodie
die eius aduentus in carne magis manifestatus est Et quo ad fidem
in hac atque oracione gencium Quia magi isti gentiles erant
Et tangit auctor prophetiam ysaie dicentes in persona dei
Ecce gentem que nesciebam vocaui Et est sciendum quod omittentes
est una diccio Et est idem quod omnipotens Et dicitur qui omnia te-
nens ¶ Vt natus est christus Hic per tractat miracula aliqua
in die Epyphanie per acta et diuiditur in duas partes primo
pertractat ad oracionem trium magorum ad christum stella duce veni-
encium Secundo pertractat Baptisma christi siue eius baptismale
in vnctione secunda ibi Summo hominis celsissimo Prima diuiditur in
quatuor primo pertractat apparicionem stelle Secundo recitat ma-
gorum adoracionem et oblacionem Tercio recitat herodis crude-
le persecucionem Quarto facit exclamacionem ad christum secunda ibi
Et illi non cassam Tercia ibi Hunc rex saeui quia ibi opposi-
cio Primo dicit sic lucida stella id est stella clara est visa
id est apparuit magis id est tribus regibus Vt per postquam christus est
natus Notandum est ut prius tactum est magi vigilantes in
nocte natiuitatis domini super altissimo monte et orantes deum ut
eis stellam manifestaret de qua Balaam propheta pre-
dixerat ipsis sic orantibus apparuit stella habens formam pulch-
errimi pueri et crucem videbatur super caput eius que dixit
magis Ite in iudeam et regem querite in venietis Et hoc
voluit dicere auctor Cum stella lucida est visa magis Notandum est
secundo quod quia duplex stella apparuit magis Stella materialis hoc
in oriente que ipsos precedens duxit ad christum puerum Et
de tali et pluribus dicitur in primo lunas et stellas que tu fun-
dasti Secundo apparuit eis stella spiritualis in corde Et hoc fuit
fides Nunquam enim christum adorassent nisi eum deum credidis-
sent De illa stella dicitur in Ecclesiastico Species celi est gloria
virtutum id est species boni hominis est gloria virtutum inter quas fides re-
putatur Tercio apparuit eis stella intellectualis s. angelus

in somphis amonet eos ut per aliam viam redirent Quarto appa-
ruit eis stella rorans scilicet maria in dulsoriis De hac stella ca-
tamus dum pellaria maris stella etc Quinto apparuit eis
stella super secularis scilicet christus in presepio De hac stella dicitur in apoc
Ego alpha et o primus et novissimus et stella matutina //
Nota quod a tercio Et ut supplicius sunt Quinque presepe Et quintum idem
quod quintum ut dedi tibi tu ut ille i quintum ille Tercio idem
quod postquam Et sic sunt hic tria per ordinem ut dicitur et postquam
ulterius Nota quod nomina magorum sunt hec Caspar Balthasar
Melchior Et quare dicantur magi supple a recitando magi
enim est idem quod illusor vel maleficus vel sapiens Et dat illi
non tallentum Hic auctor recitat magorum adoracione et
oblacione dicit sic Et presod supple magi putantes quam
tanti signi i stelle non cassum i vanum i modo aliquo signata
i novi regis nati deferunt i deportant secum i cum eis
munera et offerunt i sacrificant puero ut presciant sic regi
celi quem supple regem sidus i stella predicat i pronunciat
et demonstrat demum precedit supple illi magi querunt i
cum diligencia et frequencia querunt presepe prope aureo
lectulo timidi principis i supple herodis tristo // Nota quod
circa primum versum Et magi sciunt stella aliquid significare
ex duobus primo ex propheta Balaam qui predixit dicens
Orietur stella ex Iacob et homo ex Israhel con-
surget Secundo stelle dispositione Stella enim magis visa
est ab aliis stellis materialiter differebat // Primo in situ
quia non erat sita in firmamento Sed quia pendebat in
medio aeris Secundo in fulgore Erat enim maiore fulgore
aliis stellis quod patet ex eo quia in die lumen solis splendorem
illius stelle non obscuravit Tercio in motu Stella enim
magis visa magos ad modum viatoris precedebat et non
movebat motu circulari Quarto in creacione Alie enim
stelle in creacione mundi facte sunt illa vero in nativitate domini Quinto
in officio Alie enim stelle posite sunt ut sint signum diei
et noctis Ut dicitur in Genesi Illa vero facta erat ut viam
magis demonstraret Sexto in duracione Alie enim stelle
perpetue sunt Illa vero stella postquam opus suum peregit i consumd

materia reddebatur V secundum [illegible] questio quod quidam dicunt quod unus maiore
pre omnibus tribus obtulerit aurum thus et mirram Alii dicunt
quod quilibet illorum obtulerit Sed probabilius et verissime videtur
quod quilibet eorum tria obtulerit Causa quare magi illa tria
munera obtulerunt assignat Bernhardus [illegible] dicens Quod magi obtu-
lerunt Christo virgini aurum ad inopie sublevacionem Thus
contra stabuli fetorem mirram ad membrorum pueri conglutinacionem
et vermium expulsionem Alia causa datur Quia edicto antiquorum
erat quod nullus ad regem ut addebant veniret [illegible] Caldei
autem solebant illa tria munera offerre Sed illi tres magi dicuntur
fuisse Caldei in qua regione est fluvius dictus saba a quo regio
nominatur Ergo dicit ysaias omnes de saba venient aurum et thus
offerentes et laudem domino annunciantes Et illi magi hec tria
munera obtulerunt Tercia causa mistica assignatur Quod magi
obtulerunt Christo aurum ad designandum eius regiam maie-
state Thus ad designandum eius deitatem mirram ad de-
signandum eius fragilem et mortalem humanitatem Unde versus
[illegible] Tres dum querunt domino tria dona tulerunt Hinc
tribus hiis donis tria designantur In auro Rex in thure deus
mortalis mirra signatur [illegible] ulricus de hoc quod dicit offe-
runt Regi celi [illegible] mundi principis De hoc
dicit sanctus augustinus alloquens tres magos Quid facitis
magi lactantem adoratis in vili tugurio et in vilibus
pannis Ergo deus est Quid facitis o magi quod aurum offertis
Ergo rex est Et ubi aula regis Ubi tronus Ubi curie
regalis frequencia Numquid aula est stabulum Et tronus presepium
Et curie frequencia marie et ioseph isti insipientes Circa
literam secundum Cassianum hic notabiliter [illegible] et ideo est quod [illegible]
Venientes [illegible] quod hec in supremo [illegible] ut [illegible]
Oriens est quod offert hec se sensui et [illegible] aliud intel-
lectui [illegible] quia idem est quod in planum Quia idem est quod superbus
[illegible] Et sic [illegible] hic [illegible]
Venientes [illegible] querere Et sequitur Hinc ira lenem
Herodis hic [illegible] hodie [illegible] et in secunda
oracione dicitur secunda ira [illegible] ira et tercia ira
[illegible] de novo [illegible] hodie [illegible] hodie et in [illegible] hodie

rectori i. xpo regi genito precepit pueros i. infantes bethleem
i. in bethleem perdere i. occidere sive perimere crudeli ense
i. gladio Et Nota quod magi ab oriente venientes xpm
natum adorare primus ierusalem venerunt querentes Ubi est qui
natus est rex iudeorum Vidimus enim stellam eius in oriente et
venimus cum muneribus adorare eum Quo audito herodes tur-
batur et omnis ierosolima cum ipso quia timebat xpm natum sibi
regnum ablaturum Convocavit scribas et sciscitabatur ab eis ubi
xpus nasceretur ~~Convocavit~~ scribas Qui dixerunt In Beth-
leem iude scriptum enim est Et tu bethleem terra iuda nequaquam
minima eris in principibus iuda Ex te enim exiet dux
Quo audito herodes reges dimisit rogans eos ut ad
ipsum redirent et sibi de rege nato nunciarent simulans se
eum velle adorare Magi autem moniti per angelum per aliam
viam reversi sunt Quo audito herodes post plus quam per
annum occidit omnes infantes in bethleem ut patet dictum est
Nota quod sciendum Quod tres erant herodes de quibus sacra scriptura
mencionem facit Primus dicebatur herodes ascalonita sub quo
xpus est natus Et innocentes occisi sunt Secundus dicebatur
herodes antipas qui iohannem baptistam decollavit Ter-
tius dicebatur agrippa qui iacobum decollavit Et petrum
in ~~[illegible]~~ carceravit Nota quod tercio Bethleem domus pa-
nis interpretatur Et xpus bene in bethleem nascitur Quia xpus
se ipsum panem nominat dicens Ego sum panis vivus qui
de celo descendit Ulterius nota quod auctor nominat herodem fer-
vidum ex eo Quia ira causatur ex accensione sanguinis fer-
vidi sive calidi circa cor Ut dicitur in prohemio de anima Et
Sed equivocum est quia sumitur [illegible] huius ubi supra Et et
ideo quod terminari [illegible] sumi [illegible] huius nominis adiec-
tivi [illegible] Et et ideo est quod crudelis Et sic patet hic
a principio Et et sequitur **O xpe quantum patris** Hic
facit exclamacionem ad xpm dicens O xpe quantum
exercitum i. quam magnum militum exercitum tu existens
puerulus doctus i. instructus ad magna bella colligis
patre tuo Et hoc dico predicans parvulos [illegible] tu sugens ubera
matris misisti in supplementum exercitum patri tuo [illegible]

aliam vicem surgens ad cantus missis Tunc exponitur Tu surgens
ad cantus missis i. ad tot gaudiis mirabili morte occisis prima
melior est Nota quod secunda pars stat in hoc quod auctor admiratiue
et in rogatiue dirigit sermonem suum ad christum dicens O christe
quam magnum exercitum fortem iam tu transmittis i. colligis pro
tuo cum simus vincentes contra pestem amore Et predicamus populo cum
tu iam existens in fame non potens loqui tamen exercitum
misisti pro tuo Et quod christus sit dictus ad bella mortifera te-
statur primus dicens dominus fortis dominus potens in prelio Et cetera sequitur
Anno hominis Hic recitat secundum miraculum in signum in die
Epyphanie prefatum Et dividitur in duas partes Primo tangit
baptismum christi Secundo recitat supernam apparitionem circa baptisma christi
ibi Sancte spiritus in specie Primo dicit sic deus inclinauit se
sub manus militis famuli sui iohannis baptiste tricesimo anno
hominis i. secundum humanitatem conferens nobis baptisma in ablutionem
i. in expugnationem criminum i. peccatorum originalium Nota quod
est ut recitat Matheus Jhesus venit a galylea ad iordanem
volens baptizari a iohanne Johannes autem timuit non au-
dens tangere verticem domini Tunc dicebat christus Sine modo
i. dimitte modo sic decet enim adimplere omnem iusticiam Et
tunc a iohanne baptizatus est Et quo tempore factum sit recitat
lucas dicens Et ipse erat incipiens esse quasi triginta annorum
Secundo notandum est quod christus maximam utilitatem ostendit in hoc
quod a similis suo voluit baptizari Triplex est enim humilitas
Prima est qua quis subdit se maiori Et ista est debita
Secunda est qua quis subdit se equali Et illa est amicabilis
secundum maiorem partem Tercia est qua quis subdit se minori
Et illa est maxima et istam christus tenuit in suo baptismate
Tercio circa textum sciendum est quod auctor dicit anno domini tricesimo
ad denotandum quod christus secundum diuinitatem non incepit tricesima
annos ut pluribus sit doctrina et predicatio Quarto sciendum
quod christus volebat baptizari non quod baptismate indigeret
cum in eo peccatum non esset sed ut nobis baptisma ad expur-
gationem peccati originalis conferret Et ideo sequitur **Sancte**
spiritus in specie Hic auctor recitat supernam apparitionem

cta baptisma xpi Et diuiditur in duas ptes Primo recitat
apparicionem spiritus sancti in columbe specie Secundo apparicionem patris in
voce ibi Pater etiam Primo dicit sic Cum spiritus supple
sanctus visitat supple xpm in specie i in forma alicuius in natiuo i
avis in nocentis scilicet columbe vnctum supple ipsum supple domus
sue gracie prae omnibus sanctis i super omnes sanctos conterum semper mansione
i habitaculo pectoris ipius supple xpi Notandum quod xpo bap-
tizato spiritus sanctus in columbe specie apparuit Quia columba
avis innocens et simplex est ad denotandum innocentiam
xpi baptizati et ad designandum quod nos omnes per baptisma
xpi saltem a peccato originali et ab eo reddimur innocentes
Vnde etiam scribitur in mattheo Cum baptizato domino celi aperti
sunt ad designandum quod ianua celestis vite quam nobis peccatum
originale claudebat baptismatis vnda recludit Secundo
Notandum quod ductor in hoc versu tangit dictum ysaie in persona
xpi loquentis sic Spiritus domini super eo quod vnxit me Et psalmus
vnxit te deus deus oleo leticie pre principibus tuis Et
Patris etiam mss Hic secundo recitat apparicionem patris in
voce dicit sic Quia vox patris dei oblita veteris sermonis
supple que erat penitet me fecisse hominem insonuit etiam
i audita est supple dicens Vere tu es meus filius plandus
i placens in meo animo supple filio sic placatus i conciliatus
Ommi fili ego genui te Hodie omnes populi auscultate et
supple obedite huic preceptum i xpo Notandum quod xpo bap-
tizato patris vox audita est dicens Hic est filius meus
dilectus in quo michi complacui ipsum audite Secundo notandum
legitur cum homines primitus peccata peccauerunt et deus totum
mundum volebat submergere dixit ad Noe Penitet me fecisse hominem
Illius sermonis pater celestis oblitus est Quia homo filium
suum reconciliatus est Notandum tercio dicitur de illo dicto penitet
me fecisse hominem Quia penitens ut videtur in deum cadere
non potest ad hoc dicendum est quod deus ipse Noe humano mo-
re locutus est ut homines possent intelligere Quandoque aliquis
artifex opus suum destruit signum est ipsum penitere de ope-
re suo Sic quod deus omnes homines preter octo per diluuium destruxit

Secundum meam mentem magistri Quando deus dicebat penitet me fecisse
Quia vero in ipsum penitencia cadere non potest Et hoc est quod dicit
sanctus Gregorius Omnipotens sic intelligitur ab hominibus humano mo-
locutus de peccatoribus est dicens Penitet me fecisse hominem
Quare quia sibi ipsi displicent in peccatoribus quos creavit
Et simile huic dicitur in libro Regum dicit dominus ad Samuelem
prophetam Penitet me Saul unxisse in Regem Ultimum secundum
est hoc quod dicit michi met placidum dicit sanctus Gregorius Quando
enim pater de filio ita loquitur dicens In quo michi placuit Et
respondit dicens In solo filio unigenito complacuit deus
pater domino meo ihesu christo Quia hunc inter omnes homines
non penituit in quo nullum invenit delictum Et ita et de summo
due verum corpus christi et sanguinem domini mei ihesu christi natum
ex maria virgine vere passum immolatum in cruce pro homine cui-
latus perforatum unde fluxit sanguine

Dixit dominus Ista sequencia que de Conversione
sancti pauli canitur In tres partes dividitur Primo
auctor narrat Pauli conversionem Secundo sequitur conversio-
nem et predicacionem Tercio dirigit preces suas ad
christum Quantum ad primam manifestat utilitatem conversionis sancti pauli
secunda ibi Hinc lingua tuorum Quantum ad tercium tercia ibi Per quem conversus
ad nos Prima in duas Primo narrat conversionem sancti pauli in
generali Secundo ponit modum conversionis sancti pauli in speciali secunda
ibi Quantum ad primam dicit sic Dominus dixit id est predixit
supple per prophetam david ex basan convertam basan quod est proprium nomen
loci Et ut prophetavit convertam in profundum maris quod humidum est
quod supple dominus dixit id est predixit et fecit id est opere complevit
ut patet in ultimo postquam ipse stravit id est prostravit paulum in terra
et statuit id est instituit paulum Et hoc dico per verbum suum id est per
filium suum incarnatum id est hominem factum Ut patet post quod supple
verbum domini deus fecit secula id est creavit Iuxta illud dictum Ipse
dixit et facta sunt Et alibi Verbo domini celi firmati sunt //
Notandum quod Conversio sancti pauli in ecclesia celebratur potius
quam conversio aliorum sanctorum propter tres causas Prima causa est ut
nullus quantumcumque peccator de venia desperet Quando videt in culpa sanctum
paulum talem consecutum fuisse in gracia Secunda causa est propter gaudium
ecclesie Ut sic ecclesia magnam tristiciam habuit ex eius persecucione

Ita magna leticia fiat de eius conversione Tercia causa quia fuit
magnum miraculum quod dominus ostendit Mirabile enim fuit quod de se-
vissimo persecutore Ecclesie deus fecit fidelissimum predicatorem
Secundo Notandum quod Bazan quia gressum non loci Et metaphorice confusio
ut siccitas vel asper Et significat hic sanctum paulum qui ante
eius conversionem et in conversione fuit quod solum hominibus cupiebat
complacere et non deo de quibus dicitur in psalmo Confusi sunt qui
hominibus placent quoniam deus sprevit eos Item paulus siccus
fuit ante eius conversionem carens humore spiritus sancti et divine
gratie Sed post conversionem humectatus est iuxta dictum psalmi Visita-
sti terram et inebriasti eam scilicet paulum ante eius conver-
sionem asper fuit sicut spinas et tribulos [illegible] Sed post
conversionem factus est asper [illegible] odorifera aromata [illegible]
Unde dicit ipse Bonus odor sumus in omni loco Notandum tercio
quod paulus conversus dicitur mare cum profundum et amarum Sic
sanctus paulus profundavit se ad secreta misteriorum usque
cum fuit ad tercium celum Item paulus post eius conversionem
mare dicitur ab amaritudine et dolore quem passus propter
hunc Cum dolor patet in eius confessione Confitetur
enim se ipse quod persecutus fuit ecclesiam dei Patet hoc in eius
satisfactione Quia dicit ipse de se ipso Et postquam ad gratiam
vocatus fuit continuo non acquievit carni nec sanguini
Item alibi dicit de se ipso Castigo corpus meum et in ser-
vitutem redigo Notandum quarto quod paulus ante conversionem dice-
batur saulus Et interpretatur persecutor Quia persecutus fuit
ecclesiam dei Post conversionem dictus est paulus Et interpretatur
[illegible] ut minimus fuit enim [illegible] in fide christiana Et fuit
minimus per humilem conversationem Ulterius sciendum quod auctor in
primo versu tangit dictum psalmi ubi dicitur Dixit dominus ex
Basan convertam in profundum maris Et ut prophetice erat
dictum Et in sancto paulo impletum ut declaratum est Quod
dum impugnas Hic ponitur modus conversionis sancti
pauli in speciali Et dividitur in duas partes Primo tangit
christi conductiones misericorde vocatione Secundo tangit
pauli conversi obedientie obtemperacione [illegible] ibi [illegible]
mora Primo dicit [illegible] saulus qui postea [illegible]

paulus impugnat quod supple verbum i. filium dei supple persequendo
christianos audiuit per illam vocem Saule Saule quid me persequeris
quid i. ad quid vel quare tu persequeris me Ego sum christus durum
est tibi impossibile et valde contra tibi ut recalcitres i. per tale
resistat stimulo Et sequitur et A facie domini | hic permutat
pauli conuersionem obedientem obtemperacionem dicens Terra i.
cor sancti pauli est mota a facie domini et supple terra contremuit
mox et quieuit supple et dum paulus credidit i. fidem accepit
domino cognito cessans persequi i. pugnare contra christianos Notandum
est ut legitur in actibus apostolorum Saulus spirans minarum i. minas
inponens christianis accessit ad principem sacerdotum in ierusalem
et accepit litteras ut auctoritate eorum omnes christianos interficeret
Cum igitur esset in via que ducit in damascum volens persequi
nomen christi ibidem adorantes circumfulsit eum subito lux de celo
et prostratus est in terram Et audiuit vocem dicentem sibi
Saule Saule quid me persequeris Cui respondit Quis es
domine Cui christus ait Ego sum ihesus nazarenus durum est tibi contra
stimulum recalcitrare Cui tremens ait domine quid me vis facere
Cui dixit christus Vade in ciuitatem damascum et ibi dicetur
tibi quid te oporteat facere Illi vero qui cum paulo erant
vocem audierant sed neminem viderunt leuatus igitur paulum
de terra duxerunt in damascum et excecatus fuit per visionem
Et cum mansisset per triduum in damasco ieiunans et cecus appa-
ruit dominus cuidam iudeo dicto Ananyas Et dixit ei
Vade ad ipsum meum paulum Cui dixit domine audiui quod
multa mala hic sanctis tuis infert Cui dixit dominus Ne
timeas Vas electionis erit mihi ille ut portet nomen meum
coram cunctis gentibus Ananyas igitur ad paulum venit et ipsum
baptizauit et cecus illuminatus est Et incepit predicare et
magis conualescebat et confundebat omnes iudeos qui
erant in damasco Secundo Notandum de hoc quod dicit Saule Saule
quid me persequeris Cum enim christus celos ascendit Dubium
est qualiter paulus ipsum christum persecutus fuit Ad quod dicendum est
Qualiter paulus christum non in persona propria persecutus non fuit tamen
in membris christianis scilicet quorum persecutionem suam esse reputat
Iuxta illud dominum cum dicit Amen dico vobis quod uni ex minimis meis fecistis

michi fecistis Et ergo xpus persecucionem xpianorum suorum sua dixit
dicens Saule quid me persequeris Sic et ipsum iniustam xpianis et
pauperibus deus sua reputat Ut legitur de sancto martino Qui
postquam pauperem vestiuit in sompnis audiuit xpm dicentem
sibi et toti choro angelorum Martinus adhuc cathecuminus
Notandum tercio quod auctor in tercio versu tangit dictum prophete Ubi
dicitur A facie domini mota est terra a facie dei iacob Et appli-
cat illud dictum propheticum ad conuersionem sancti pauli Terra enim
mota fuit et contremuit a facie domini quando sanctus paulus ad vocem
domini persequi cessauit xpianos tunc enim terra quieuit Ulterius
Notandum est quod Conuersio sancti pauli miraculosa fuit ex parte
efficientis et ex parte disponentis et ex parte pacientis Quod ex parte
Miraculosa fuit explicitur Primo ostenditur in conuersione sancti pauli
potestas in hoc libro quod xpus dixit durum est tibi contra recalcitrare
stimulo id est ut resistas michi Secundo ostenditur mirabilis dei sapiencia
Mirabilis enim fuit sapiencia quod xpus paulum de tumore superbie
deiecit manifestando infima humilitatis sue non sublimia
maiestatis sue Quod attenditur in hoc quod dicit xpus Ego sum
ihesus nazarenus Et non dixit Ego sum deus uel dei filius
Tercio ostenditur xpi mirabilis Clemencia in hoc quod paulum
iam existentem in actu et in voluntate persequendi ipsum
conuertit Et hoc ostenditur Cum dicitur in actibus apostolorum Et
cum appropinquasset damasco subito circumfulsit eum lux de celo
Secundo Conuersio sancti pauli miraculosa fuit ex parte dispo-
nentis scilicet lucis lux enim que disponebat ad conuersionem
sancti pauli erat subita immensa et celica Et ideo dicitur in actibus
apostolorum Et subito circumfulsit eum lux de celo In paulo enim
tria vicia erant scilicet audacia sue presumpcionis Quod attenditur in hoc
quod ipse non vocatus accessit ad principes sacerdotum Secundum
erat superbia quod attenditur in hoc quod dicitur Saulus erat spirans
minarum Tercium vicium erat Carnalis concupiscencia Erat
igitur lux subita ut audacem terreret Erat immensa ut superbum
humiliando deprimeret Erat celica ut ipsum de carnali con-
cupiscencia ad celestem intelligenciam mutaret Tercio
Conuersio sancti pauli miraculosa fuit ex parte pacientis
scilicet ipsius pauli Quod miraculum hic tribus attenditur in paulo

prostratione fuit enim in terra prostratus Secundo in pauli excecacione
Excecatus enim fuit per triduum Tercio in eius ieiunacione
Nec enim comedit nec bibit per triduum fuitque prostratus ut
erigeretur eius affectus Unde dicit sanctus augustinus Olim fuit persequens
sanctus est clemens Olim fuit lupus sanctus est agnus Olim persecutor
sanctus est predicator Olim filius perdicionis et nunc est vas
eleccionis Secundo excecatus fuit ut illustraretur eius intellectus
Unde sanctus augustinus in paulum dicto ad legendum christum doctum ab illo mitem
ab illo crucifixum ab illo gloriosum in illo Tercio ieiunavit ut
in eo bone operacionis produceretur effectus Unde de bonis operacionibus
sancti pauli dicit Crisostomus Oculi tyrannos et populos
furore spirantes quasi quosdam culices esse existimabat
Mortem vero atque cruciatus et mille supplicia quasi ludum esse
credebat puerorum Hec amplexabatur et magis delectabatur
et cathena vinctus quam dyademate coronatus et libencius
suscipiebat vulnera quam munera Hinc lingwa tuorum hic
tractat pauli commissam instructione et predicacione salutiferam
Et dividitur in duas partes Primo auctor comparat sanctum
paulum lingwe propter eius doctrinam et predicacionem Secundo
comparat eum canum propter eius medicinam consequentem eius saluti-
feram predicacionem Prima ibi Hic lingwa sacerdotum Primo
dicit sic Hic paulus est lingwa tuorum canum redicens supple
redicione exprimunt i. expulsione dyaboli qui est ignis
[illegible] Tunc exponit se quod locutus est metaphorice
dicit supple paulus est lingwa tuorum canum dominum per quam paulus
dat vita i. statuta et leges preceptorum in ore omnium sacer-
dotum qui canes dicuntur docens crucifixum supple christum non
esse aliud preter christum deum qui regnat cum paulo et sanctorum suorum
tuus supple christus existente paulo est teste Notandum quod hic
sacerdotes canes dicuntur propter duas proprietates que in
cane inveniuntur Prima est quod latrat et latratu suo fures et
latrones manifestat Secunda est quod canes lingwa sua vulnera
lingit et sanat Et hee due proprietates mistice in sacer-
dote inveniuntur debet enim latrare contra rebelles fidei
christiano sive obediencie christiano Et debet illos sue
sane doctrine et bono exemplo sanare et curare vulnera

i. peccata aliorum hominum vel dicitur sanare illud in quantum auctoritatem
habet absolvendi peccata Secundo Notandum quod auctor in primo versu
tangit dominum papam Ubi dicit lingwa carnem eximens radicens
ab ipso Illud secundum auctor applicat ad sanctum paulum Tercio Notandum
quod paulus normam vivendi omnibus sacerdotibus dedit Ut
scripsit in epistola sua Qualem oportet esse episcopum dicentem oportet
autem episcopum esse mitem castum non litigiosum cupidum etc. Ulterius
Notandum de hoc quod dicit docens veritatem quod ipse de se ipso fatetur
dicens Nos aliud non predicamus nisi ihesum et hunc crucifixum
Hic lingwa sacerdotum Hic comparat sanctum paulum Canem quo-
sua medicina consequenter eius salutiferam doctrinam dicens
Hic paulus id est lingwa sacerdotum dum ipse perlinxit id est perfecte
linxit et ordinavit duos molares legis id est veteris testamenti
et ewangelij id est novi testamenti et contrivit in hiis supple mo-
laribus et collegit in hiis supple molaribus diversas species
aromaticas medicinarum quibus supple speciebus sanantur id est infirmi
curantur id est sanantur et esurientes reficiuntur id est nutriuntur Notandum de hoc
quod auctor hic loquitur similitudinarie Comparans sanctum paulum Cani
et apotecario Canem comparat eum in hoc sicut Canis per-
linxit Sic ipse perlinxit id est perlegit scripturam veteris et novi te-
stamenti Comparat eum apotecario in hoc Sic enim apotecarius
in mortario suo contrivit diversas species ad curandum infirmos
Sic sanctus paulus ex duobus molaribus veteris et novi testa-
menti collegit et contrivit in hiis salubria documenta per que
infirmi id est peccatores curantur id est emundantur famelici id est carentes
verbo divine gracie et scientie nutriuntur et illuminantur Notandum de hoc
quod ulterius molaris quidem sumitur pro dentibus maxillaribus Et sic
non sumitur hic Quidam pro lapidibus molendini frumentum terentibus
Et sic sumitur hic Et loquitur auctor methaforice vocans
duos molares veteris et novi testamenti Et sequitur
Per quem conversus Hic dirigit preces suas ad papam
ostendens eum hic utilitate commissionis sancti pauli Et
dividitur in duas partes Primo facit primum Secundo ibi Qui
contudendo Primo dicit sic O papa tu commisisti ad nos supple
per tuam graciam per quem id est per intercessionem sancti pauli tu venisti

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

sanguinem suum quinque vicibus effudit Primo in circumcisione quod fuit i-
nitium redemptionis mee Secundo in oracione in qua ostendit magnum de-
siderium propter respectum redemptionis mee Tercio in flagellacione
quod fuit meritum redemptionis mee Unde ysaias Cuius livore sana-
ti sumus Quarto in crucifixione quod fuit precium redemptionis mee
Unde in persona Christi Que non rapui tunc exsolvebam Quinto in lateris aperi-
cione quod fuit redemptionis mee sacramentum quia de latere eius effluxit
sanguis et aqua Unde orta sunt omnia sacramenta Et quod nos
mundati sumus sanguine proprio testatur apostolus dicens Ipse lavit
nos in sanguine suo Ulterius sciendum quod deus abrahe promisit re-
demptionem generis humani Unde postquam abraham obedivit deo volens
mactare filium suum quem diligebat ysaac angelus manum abrahe
tenuit dicens Ne extendas manum tuam super puerum Et sequitur ibi
paulo post in genesi Quoniam obedisti voci mee benedicentur
in te omnes tribus terre Et sic promisit deus benedictionem et redemp-
cionem generis humani **Te virga arida aaron** Hic auctor
commendat virginem mariam ex figuris veteris testamenti Et dividitur
in duas partes secundum quod commendat eam per duplicem figuram veteris te-
stamenti Secunda ibi Tu porta inferius Primo dicit sic O maria arida
virga aaron simplex existens speciosa et formosa flore id est prole
prefigurata id est post te florida nato id est per filium tuum sine semine virili
Notandum quod sicut legitur in libro numerorum tribubus israel duodecim inter
se contencionem habuerunt que illarum tribuum deberet preesse aliarum
Et de qua illarum tribuum deberent assumi levite Moyses ergo
volens sedare illam contencionem iussit de qualibet tribu virgam
unam deferri in templum Et cuiuscumque tribus virga floreret
et fructum daret de illa tribu deberent assumi levite Virga ergo
aaron qui erat de tribu levi floruit et fructum protulit una
nocte aliis virgis aridis permanentibus Per illam virgam aaron
significatur virgo maria Quia sicut illa virga floruit sine stu-
dio humano Sic beata virgo florem Christum protulit sine commixtione
seminis virilis Qui flos dicitur Et canticis canticorum ubi
sic ipsum florem notat dicens Ego sum flos campi et lilium
convallium Et de hoc hemo versus Est virgo virga sine rore
protulit illa florem atque virgo protulit illa deum Secundo
Notandum quod beata virgo eciam est virga illa de qua prophetavit Baala

dicens Orietur stella ex iacob et virgo ex israhel consurget que
percutiet principes moab percussit conculcando filium qui omnem eius
potentatem abstulit Iterum beata virgo est virga de qua predixit ysaias
dicens Egredietur virga de radice iesse Secundo est illa virga de qua
scribitur in Canticis Que est ista que ascendit sicut virgula fumi
ex aromatibus mirre et thuris Nam beata virgo virgula fumi dicitur
aromatum mirre et thuris Quia illa virgula fumi tenuis est
ut puncta sed tendit in altum Sic beata virgo humilis fuit sed hoc
tendebatur in altum et attraxit sibi ab altis filium dei patris Unde
ipsa de se ipsa dicit Respexit humilitatem ancille sue Nono
ulterius quod maria dicitur virga arida propter in commixtione virili
seminis et humoris Etiam dicitur arida per carnis maceratione et
cibi et potus abstinentia Ulterius nono quod maria speciosa dicitur
Unde ipsa est de qua dicitur in Canticis Ista est speciosa inter filias iherusalem
Et in psalmo Specie tua et pulchritudine tua De cuius pulchritudine
dicit sanctus Gregorius Nichil in gloriosa virgine sordidum quia
purissima castitas nichil in ea ventosum quia nulla superbia nichil
in ea angustum quia diffusa est gratia in labiis eius **Tu porta iu-
giter** Hic auctor commendat beatam virginem per alia figuram veteris
testamenti dicit sic O maria tu supple es porta serata id est clausa
iugiter id est semper quam supple portam nos Ezechiel testatur id est propheta
predicat et tu crederis esse pervia soli deo Nono est quod Ezechiel
in visione vidit portam in domo domini que porta respexit ad-
orientem vidit per quod porta in domo domini que porta respexit
ad orientem per quod porta non transivit vir Erat enim reservata
principi glorie Hec porta est uterus beate virginis ut ipsa beata
virgo per quam non transivit vir quia numquam corrupta non fuit
Et illa porta ~~rese reseruata~~ reservata erat principi glorie
de quo dicit psalmus Ipse est rex glorie Octavo nono est quod illa
porta dicitur iugiter serata id est semper quia virgo fuit ante partum Et
quo concepit sine pudore Virgo fuit in partu et ideo peperit
sine dolore Virgo fuit post partum ideo excellit omnes virgi-
nes in decore Ita quod ipsa per triplicem corruptionem virginitatis
scilicet ante partum in partu et post partum triplex dilucidum obtinuit

Hanc in corrupcione sive clausione virginitatis predixit et probavit prophe-
ta dicens Ecce virgo concipiet et pariet filium Concipiet virgo
ergo fuit virgo ante partum pariet virgo ergo fuit virgo in partu
Et post partum virgo inviolata permansit Nonne et ulterius maria
vocatur porta quia per ipsam portam ingressus est princeps glorie
in mundum tamquam sponsus de talamo suo Ut dicit psalmus Et iterum
dicitur porta quia nos per ipsam tamquam per portam in celum ingredimur
Unde psalmus Hec porta domini iusti intrabunt per eam Ulterius Nonne
et vero serata a verbo quod non est in usu a quo venit participium
serata i. clausa Et eiusdem porte sunt in usu secundum ... obscuro
Ezechiel in capitulo ... Et tunc sequitur q Sed tu tamen
Hic auctor tractat specialiter festum purificacionis beate virginis
Et dividitur in duas partes Et primo facit quod dictum est Secundo dirigit
sermonem suum ad nos omnes invitando nos ad humilitatem per exemplum
beate virginis secunda ibi Ergo quisque Prima in duas Primo commendat
beatam virginem ex hoc quod dignata est venire ad ipsam scilicet ad templum
purificandum Secundo commendat eam ex hoc quod deus dignatus est
venire ad ipsam et in ipsa habitare tamquam in templo sacro secunda ibi
letare quam sentator Primo dicit sic Supple licet tu maria
fuisti virgo incorrupta tamen tu detulisti verum mundum deum
i. subivisti supple purificacionis sacramentum i. institutum pollutis
matribus i. immundis matribus deum tu rapuisti i. suscepisti per sincopa
i. polluisti commendare i. humilitatem et tu detulisti verum ad tem-
plum supple purum tuum mundandum qui supple puer O mirata
humilitas ad augeri i. ad augmentatum tibi decus i. honorem
integritatis i. virginitatis Nonne et preceptum per legem moysi
erat Ut mulier que filium peperit suscepto semine immunda
esset septem diebus a consorcio hominum et quadraginta diebus
ab ingressu templi Et postea debebat ingredi oblacionibus
purificanda Ex hoc patet quod maria isti lege non fuit stricta
quod preceptum erat mulier que suscepto homine etc Sed ma-
ria sine semine virili peperit ergo purificacione non in-
diguit que solum instituta erat matribus pollutis virili
semine Quare autem beata virgo purificari voluit quadruplex
assignatur racio Prima est ut nobis exemplum humilitatis daret

Unde Bernardus Bernardus ... beata virgo non est opus tibi purificacione Sicut nec filio suo opus erat circumcisione qui diceret Non esto mei similis quia
una illarum non es et filius tuus in medio puberum quia quasi unus illorum Secunda
causa fuit ut Christus et mater eius legem adimpleret Unde dixit Christus
Non veni solvere legem sed adimplere Tercia causa fuit Ut Christus et
beata virgo purificacione veterem et typicam terminaret Adveniente
enim luce cessat umbra Et adveniente sole nox fugatur
Sic adveniente vera purificacione patrum scilicet Christo de quo dicitur
in actibus apostolorum Purificans fide corda ipsorum purificacio vetus
et typica terminatur Quarta causa est ut beata virgo nos purificando in
servaret et moveret Ulterius Nota quod humilitas dicitur mater
virtutum Unde Bernardus humilitas est regina virtutum mors viciorum nutrix
discipline religionis vigor speciale decor sponse speciale habitaculum Christi
Gregorius Qui alias virtutes sine humilitate congregat est
quasi qui pulverem in ventum portat Item dicit humilitas est custos
omnium virtutum Et ideo Ysidorus Nulla virtus sine humilitate est
firma et consistens Et ideo humilitas potest dici mater virtutum
Ulterius Nota de hoc quod dicit Ad templum detulisti Sicut adventum
Christi et presentacionem in templum predixit malachias propheta dicens
Statim ad templum prodiet suum veniet dominator dominus quem nos
querimus et angelus testamenti quem nos volumus Ulterius Nota quod
quod in presentacione Christi in templum ostenditur eius humilitas et
commendacio triplex Primo quod ille est qui est vita et ductor deus
in templum duci voluit Unde scribitur in matheo Cum inducerent puerum
ihesum in templum etc Secundo quod ille qui plus bonus est hodie tamquam
in medio et pauper presentari voluit Tercio quod ille qui secundum scripturam
portat omnia verbo virtutis et verbo salutis sic portatus
est et assumptus in ulnas symeonis Unde scribitur in matheo
suscepit eum Symeon in ulnas suas Et sequitur **letare qua
scrutator** Hic commendat beatam virginem ex eo quod Christus
deus in ipsa tamquam in suo templo corporaliter inhabitare voluit
Dicit sic O maria tu letare quia supple deus existens scru-
tator .i. inspector et investigator cordis .i. cogitacionum et
renum .i. omnium interiorum probat .i. elegit singulariter .i. specialiter

digna supple maria christo habitaculo ut habetur hic sancta maria Que
sancta maria ponatur in principio expositionis operis Et o maria
tu exulta i. gaude cum virus supple filius christo nascitur quod supple
virus tribuit i. dat tibi numen i. sua voluntate omnibus supple rebus
consistere i. esse et letari Notandum quod deus in aliis sanctis habitat per
gratiam gratiam infundendo Sed in maria sola habitavit corporaliter
carnem ab ea sumendo Unde sanctus Bernardus super illo verbo marie Ecce
ancilla domini Qui dicit in aliis in aure in aliis in ore in aliis in
manibus verbum dei fuit et Sed o amicabile fiat michi verbum divinum
in aure per angelicam salutacionem In corde per fidem In ore per confessionem
In ventre per incarnacionem In manibus per presentacionem Et in brachiis
per oblacionem Notandum etiam est sicut quod beata virgo est ista de qua predixit
David Quoniam elegit dominus syon i. maria interpretatur speculacio
Elegit eam in habitacionem sibi Et statim post hoc requies mea in seculum
seculi hic habitabo quoniam elegi eam Ulterius sciendum est quod auctor
in primo versu tangit dictum prime Orientalis corda et renes deus
Ulterius sciendum est de illo quod dicit Qui virus accepisti dicit sanctus
Augustinus deum flamine legitur cepisse vel nuper Et propter ipsam auc-
toritatem Quidam condempnant illam sequenciam Que hoc dicit
Qui virus accepisti Sed tamen non Unde Augustinus non negat simpliciter
deum cepisse sed negat hoc legisse Ergo quique colimus hic
auctor dirigit sermonem suum ad nos incitando nos ad humili-
tatem et ad exemplum beate virginis Dicit sic ergo quique i. nos
quicunque colimus i. celebramus et honoramus festa christi sancti pauli
propter tenere nos quod precet et festa marie pie matris eius supple
christi si nos tardi i. pigri non possumus exequi i. per imitacionem
tantam humilitatem dei tamen genitrix i. mater eius supple christi
dei sit nobis forma i. exemplum humilitatis Notandum est quod
humilitas christi magna fuit quoniam cum deus esset dominus
super omnes nascendo pauper fieri voluit Cum esset sanctus sancto-
rum ut peccator circumcidi voluit Cum esset dominus omnium ut servus
per oblacionem redimi voluit christi igitur imitamur exequi igitur
humilitas marie nobis sit exemplum Unde Ambrosius Cuius vita
exemplar virginibus et omnium sit divina Et ce sequitur Laus patri

gloria Hic auctor refert gloriam et laudes sancte trinitati Et dividitur
in tres partes Primo refert gloriam et laudem deo patri Secundo filio
Tercio spiritui sancto Secunda ibi Laus eius filio Tercia ibi Laus quoque sancto
Primo dicit sic laus supple sit patri glorie qui supple sit revelans
i. manifestans suum filium gentibus et populo israel i. coniungit nos
israhel i. fideles et angelis in celo Notandum est quod deus dicitur
deus glorie propter tria Primo quia est collator glorie unde psalmista Gratiam et
gloriam dabit dominus Secundo quia est contentor glorie unde in proverbiis
quia cum sunt divicie sunt gloria Tercio quia sibi gloria debetur Unde paulus
proprio filio suo non pepercit deus sed pro nobis omnibus tradidit illum Tercio
Notandum est quod israhel interpretatur vir videns deum Et erat nomen impositum
ipsi iacob ab angelo qui dixit sibi Nequaquam ultra vocaberis iacob
sed israhel erit nomen tuum Et sunt israhel qui sancte in celo qui
deum facie ad faciem vident Iuxta dictum pauli Videmus nunc per speculum
in enigmate tunc autem facie ad faciem **Laus eius filio** Hic
refert laudem filio dicens laus sit filio eius supple patris
qui conciliavit nos dicit sanctus augustinus in persona filii dei O homo
tu eras inimicus patri meo reconciliavi te et cum esses longe ad
te veni ut redimerem te cum inter montes et silvas errares inter
lapides et ligna inveni te et ne laniaris ore rabido luporum
et fame collegi te in humeris meis portavi te patri meo red-
didi te passione sudi pro te animam meam pro te posui ut te in
coniungerem et disiunxisti amen **Laus quoque sancto** Hic au-
tor refert laudes spiritui sancto dicens Laus quoque sit laus sit
sancto spiritui per eum i. semper qui fecit principio sancta maria meo ut
qui fecit plenam divini spiritus amen

Laudes salvatori voce modulemur Ista
sequencia que de resurrectione domini nostri ihesu christi
canitur dividitur in duas partes Primo incitat nos
omnes ad laudandum ihesum salvatorem Secundo reddit
multiplicem causam quare eum laudare debemus Secunda ibi Qui se ipsum
exinanivit Primo dicit sic Nos modulemur i. decantemus
laudes salvatori i. ipsi ihesu supplici voce i. humili voce et
nos iubilemus i. in corde decantemus celesti domino messie i. christo

deuotis melodijs .i. deuotis dulcibus laudibus Nono dicitur quod illa sympho-
nia de resurrectione domini canitur. Quia resurrectio domini facta est
potenter feliciter utiliter mirabiliter efficaciter sincere veraciter et in-
mortaliter. Primo facta est potenter. Unde dicitur in iohanne Potestatem
habeo ponendi animam meam et iterum sumendi eam. Secundo facta est
feliciter quia christus in resurrectione sua de miseria transiuit in
gloriam. Unde leo papa Post passionem christi ruptis vinculis mortis
infirmitas in virtutem, mortalitas in eternitatem, contumelia transi-
uit in gloriam. Tercio facta est utiliter. Unde dicitur In ieremia
ascendit leo de cubili suo et predo gencium se eleuauit. Christus
enim in resurrectione sua infernum depredauit. Quarto facta
est mirabiliter quia christus resurrexit clauso sepulchro. Sicut in
mundum intrauit utero matris incorrupto. Quinto facta est veraciter
quia multipliciter ostenditur. Primo quia angelus qui non mentitur
eius resurrectionem testatur. Secundo quia vere resurrexit ostenditur
ex eo quod frequenter discipulis apparuit et se palpari permi-
sit et cum eis manducauit et bibit et ipsis uulnerum cicatrices
ostendit que omnia erant signa vere resurrectionis. Sex-
to facta est immortaliter. Unde paulus christus resurgens ex mor-
tuis iam non moritur. Secundo nono dicitur quod christus dicitur salua-
tor. Unde bernardus christus est amicus dulcis consiliarius prudens adiu-
tor fortis. Hinc secundus quod nomen saluatoris mundi a seculis
est absconditum et in fine seculorum reuelatum nomen mirabile
nomen inestimabile nomen ineffabile. Et eo mirabilius eo quod
gratius quo magis consuetum. Nono dicitur est modulor idem est quod
canto. Secundo venies amore modulus quod est diminutiuum huius nominis
modus quod est una significacione idem est quod carmen vel cantus. Unde
in boecio de consolacione philosophie scribitur heu mestus cogor
inire modos .i. in carmina vel cantus. Ulterius nono dicitur quod iu-
bilus proprie dicitur leticia cordis que officio oris non potest ex-
primi. Et talis leticia cordis in laude dei melior quam laus uocis
exterioris. Unde Ieronimus Malo unum psalmum cum hilaritate cordis
cantare quam totum psalterium cum fastidio mentis et accidia cordis.
Unde quidam versus Non uox sed uotum non musica cordula sed cor

Non clamor sed amor sonat in aure dei Ultimo sequens melodia
dicitur angelorum que est dulcis et solus cantus qui dulcis cantus messias
exinanivit et sequitur idem quod christus Qui se ipsum exinanivit
Hic reddit multiplicem causam quare deum laudare debeamus Et
dividitur in tres partes primo ostendit qualiter christus propter nos de-
fectus et miserias nature humane assumpserit Secundo qualiter pro
nobis mortem sustinuit Tercio qualiter a morte resurrexerit
ut nobis viam resurgendo patefaceret secunda ibi Post hec mira mira-
cula tercia ibi Illuxit dies quam fecit dominus Prima adhuc in duas
primo ostendit qualiter eius deitas latens effulserit per doctrine
et miraculorum operacionem secunda ibi Sed tamen in hoc primo auctor
enumerat multiplices defectus quos christus propter nos assumpsit in
quatuor versibus Dicit sic Qui supple messias et salvator
exinanivit id est humiliavit et annichilavit se ipsum ut liberaret nos
perditos homines occultans id est abscondens filiam deitatis carne
id est sub carne et tegitur panis in presepe infans transgressore
id est sub figura peccatorem preceptum supple dei pulsum id est expulsum de
mundo id est mundi parte id est de parte paradysi Et supple salvator
subditur id est subditus est et obediens ioseph predicto putativo
et marie matri sue et symeoni Et supple salvator cir-
cumciditur et mundatur id est purificatur legali hostia id est per legale
sacrificium a lege statutum ut peccator qui solet relaxare
id est dimittere nobis omnia Et supple salvator baptizandus id est
volens baptizari sorte id est subiit per sincopam manus servi supple
iohannis et perferet id est patitur fraudes id est insidias temptatoris dya-
boli et super lapides perque quondam uindicare Et salvator patitur
famem id est esuriem dormit et tristatur et salvator existens summus
deus et humilis homo lavat discipulis supple suis pedes
Nonum dictum est de hoc quod dicit Qui se ipsum exinanivit dicit sanctus
Augustinus Et sibi aperte depravato Et venit in mundum nudus quereret
oves que perierant Hoc idem dicit sanctus paulus Qui cum in forma
dei esset non rapinam arbitratus est se equalem deo Sed
exinanivit semet ipsum formam servi accipiens Hoc idem dicit
Paulus christus venit in mundum peccatores salvos facere Ergo
bene dicit auctor Qui nos peccatores etc. Et est sequens Qui ex-

mamica id est quod cruciatur Et sumitur pro humiliare Et componitur
ab eo et in amor quod non est in usu quod idem est quod amechilo ut crucia-
cio Unde hemus nomen i ambo quod idem est quod nacurus Ulterius nomen dicitur
de hoc quod dicit Carne glorificata deitatem occultans dicit sanctus Bernardus
Christus temperavit se nobis ut videamus obiectum vivifice cernis
verbum in carne solem in nube lumen in testa cerevisium in lucerna
Et est sciendum Quod occulo hoc antiquum verbum est idem est quod ab-
scondito Et hoc suppinum occultum tu id est occulto quod est
frequentativum Ulterius sciendum de hoc quod dicit pannis tegitur
dicit Augustinus Quare pannos cum video pannos et intueor celos Celestiuo
cum aspicio in presepe mediam et super astra preclaram Sciendum ulterius
quod ada qui transgressus fuerat preceptum dei similiter et Eua ex-
pulsi fuerunt per angelum nudi de paradiso Christus ergo volens nostri
nuditatem tegere vestem morte tectus est pannis in presepio Et sciendum
quod Nudulus est diminutivum a nudus Ulterius sciendum de hoc quod dicit
Joseph marie Quod lucas de christo dicit Et descendit cum illis
scilicet maria et ioseph et erat subditus illis i obediens Et ideo
Christus christus obediens fuit matri sue marie immo per suo deo
Unde paulus Christus factus est obediens usque ad mortem suppleta pro
suo Ecclesia Christus subdebatur symeoni cum symeon eum in templo
in ulnas suas accepit Ut dicitur est in precedenti sequencia Ulterius
sciendum Quod cum christus natus complevisset octo dies Octavo die
circumcisus primo sanguinem suum pro nobis fundens Volebat autem
circumcidi non ut indigeret eo quod sine peccato natus erat Sed
ut legem adimpleret quia non venit solvere sed adimplere
Ut volebat circumcidi ut dyabolo tanto magis lateret misterium
incarnacionis Secunda cum circumcisio fiebat propter emundacione
peccati Ideo christus circumcidi voluit ut dyabolus eum hominem peccatorem
non deum estimaret Ulterius sciendum Quod christus mundatus fuit
cum matre sua per legalem hostiam Secunda ut dicitur In Matheo
obtulerunt pro eo par turturum aut duos pullos columbarum
dicitur si esset servus redimi voluit per oblacionem et mundari
voluit ac si esset peccator qui peccatum non fecit Sed peccata mundi
tollit Ut de ipso dicit Johannes baptista Ulterius sciendum Quod

ut recitat Matheus Jhesus ductus est a spiritu in desertum ut temptaretur
a dyabolo Et temptauit eum dyabolus in tribus Primo in gula
dicens Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant Secundo
in superbia quando duxit eum in pinaculum templi et dixit ei Si filius
dei es mitte te deorsum Tercio in auaricia quando duxit eum in
altissimum montem ostendens sibi omnia regna mundi dicens hec
omnia dabo tibi si procidens adoraueris me Sed qualiter Christus
temptatorem suum vicit alibi dicendum est Ulterius notandum in
Johanne legitur Cum Christus aliquo modo iudeos increpauit quod iudei
tollerent lapides ut iacerent in eum Jhesus autem abscondit se et
et exiuit de templo Ulterius sciendum quod Christus famem passus est
ut scribit Matheus Et cum quadraginta diebus et noctibus
postea esuriit Ulterius sciendum Christus dormiuit sicut alius homo
Unde legitur in Matheo Quod vna vice Christus existens in naui cum
discipulis suis dormiuit Et venit tempestas valida et excita-
uerunt eum discipuli eius dicentes Domine Salua nos perimus
Ulterius sciendum ut scribit Johannes Christus facta cena cum discipulis
suis linteo se precinxit et misit aquam in peluim volens
lauare pedes discipulorum Ulterius sciendum de hoc quod dicit auctor
Quod Christus de se ipso dicit Tristis est anima mea usque ad mortem Et
in primo anima mea turbata est valde Et tunc sequitur
Sed tamen inter hec Hic auctor ostendit qualiter deitas
sub carne sit defectuosa Et non potuit latere per doctrinas et
miraculorum operaciones Dicit sic Sed tamen deitas eius supple
Christi quiuit i. potuit numquam in nullo modo latere i. abscondita esse
maxime hic abiecta i. inter hos defectus cepit prodita i. manifesta-
ta varijs signis et varijs doctrinis Tunc cumulat signa
diuersa dicens Supple Christus dat i. facit aquam vinum saporem
i. condidit aquam in vinum Et Christus infundit cecos oculos claros
luce i. Christus cecis visum reddidit Et Christus fugat liuida
lepram i. immunda leprosum placido tactu i. mansueto tactu
Et Christus suscitat i. viuos facit putres mortuos i. putridos
mortuos corpore Et curat i. sanat debilia membra i. parali-
tica membra Et constringit i. cessare cogit fluxum sanguinis
Et pascit quinque milia i. quinque milia hominum de quinque

panibus et duobus piscibus Et xpc pavit i. tristi fluctuans stag-
num i. fluctu maris vel mundi presentis pavimentum i. sicca terra Et xpc
sedat i. cessare facit ventos Et xpc tangit retinentes linguam
i. non potentes loqui Et xpc recludit i. aperit aures surdas
vocibus i. non potentes audire voces Et xpc depellit febres
Ron dicit quod opera xpi et mirabilia eius deitatem ostende-
bant Unde dicebat iudeis opera que ego facio ipsa testimonium
perhibent de me Ulterius sciendum Quod xpc vocatus ad nuptias
in Cana galylee aquam in vinum convertit vino deficiente
Ulterius sciendum Quod xpc cecos illuminat primo cecum a nativitate illumina-
vit faciens lutum ex sputo et liniens oculos ceci qui vidit
Ulterius sciendum est Quod xpc leprosos mundavit Ut legitur in matheo
Cum xpc descendisset de monte leprosus quidam clamavit dicens
Domine si vis potes me mundare Et xpc extendens manum
suam tetigit eum dicens Volo mundare qui sanatus est Item
de aliis decem leprosis legitur quos xpc sanavit Et est
sciendum quod lucidus idem est quod splendidus ut pallidus vel est adiecti-
vum Ucius substantivum est lucis quod idem est quod in medicina Ulterius
sciendum xpus mortuos suscitavit filiam cuiusdam principis
in domo Et filium vidue matris sue Cum efferretur per portam
Et lazarum quadriduanum mortuum Ulterius sciendum quod xpc
paralyticos curavit Unde dicit luce Et videns ihesus fidem illorum
dixit paralytico Confide fili Et sequitur Surge et ambula
Ulterius sciendum est xpus fluxum sanguinis restringit legitur
in euangelio de muliere que fluxum sanguinis diu passa fuit
Que tetigit fimbriam vestimenti xpi et sanata est Ul-
terius sciendum est quod xpc de quinque panibus et duobus piscibus sacia-
vit quinque milia hominum Ulterius sciendum est quod xpc mare cal-
cavit Vadens super mare Unde legitur Quod xpus ambula-
vit super mare Et discipuli eius putabant fantasma esse
Unde scribitur in quarta vigilia [illegible] noctis venit ad eos
ambulans super mare Ulterius sciendum est quod xpc sedavit
ventos Unde dicitur quod eum imperavit ventis et mari et obediunt
ei Ulterius sciendum est quod eciam xpc mutos loqui et surdos audire

fecit ut scribitur in luca Bene omnia fecit et surdos fecit audire
et mutos loqui vel tangit sciencie quod christus ad rogatum discipulorum
suorum demonem pellit a febribus curauit Et tunc sequitur Post hec mira
miracula hic ostendit qualiter christus propter nos mortem
sustinuit dicens supple christus comprehenditur id est capitur et dampna-
tur quo ad mortem sua sponte id est sua voluntate post hec mira mi-
racula quasi diceret et talia et alia similia miracula Et supple
christus non despexit id est contempsit se reuelasse [?] sed scilicet non aufugit
morte eius supple christus Notandum quod de hoc quod dicit sponte
sua hoc prodixit ysaias dicens oblatus est quia ipse voluit
Secundo notandum quod hic passionem christi et eius labores comme-
moras sic dicit memor esto quod diu iuuenis laborem in predicando
fatigacionem in discurrendo vigilarum in orando temptacionem
in ieiunando lacrimarum in compaciendo insidiarum in colloquendo
post modum sputorum conuiciorum colaphorum exprobracionem
et clauorum Ultimo notandum de hoc quod dicit scilicet eius dicit
Jeronimus omnis creatura compatitur christo morienti scilicet absconditur
terra mouetur petre scinduntur velum templi diuiditur sepulchra
aperiuntur Solus homo non compatitur pro quo christus patitur Et
tunc sequitur Illuxit dies quam fecit dominus hic autor ostendit
qualiter christus a mortuis resurrexit ut nobis viam pateficeret
Et diuidit in duas partes primo facit quod dictum est Secundo in-
citat omnes nos ad gaudium resurrectionis dominice ibi
Gaudeat ergo resurgente primo dicit sic dies quam dominus fecit il-
luxit demonstrans id est destruens mortem et apparens victor
viuus suis dilectoribus id est suis amicis primo apparens marie
magdalene dehinc id est postea apparens apostolis docens
supple ipsos scripturas et aperiens id est humilians cor id est intellectum
eorum ut reserarent id est aperirent et manifestarent clausa
id est obscura dicta de ipso supple domino Notandum est quod autor
in primo versu tangit dictum psalmiste hec est dies quam fecit dominus
Et dies pasche merito dicitur dies Quia tunc ipse sol scilicet
iusticie resurgendo ortus est qui occasum passus fuit
feria sexta et die sabbati Nam vna dies sabbati videlicet

vigilia pasce nox noiatur Vn de ipa Cantatur Hec nox e Secdo
non dicitur e licz deus omnes dies fecit Tamen principaliter hunc
dicitur fecisse in quo maiora et mirabiliora opa legitur complevisse
sic in die pasche in quo in fine expolians a mortuis resurrexit
Tercio non dicitur e q xpus per suam resurrectionem duplicem mortem
destruxit scilicet suam in ducendo in mortalitate Vn xpus resur-
gens a mortuis iam non moritur Secdo mortem nram destruxit
Vn Cantatur Qui mortem nram moriendo destruxit Et
osee dicitur Ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne
Quarto Non dicitur de h quod dicit primo maii q xpus
post resurrectionem suam secundum Ewangelia decies dicitur apparuis-
se usque ad ascensionem eius In ipo die pasce quinquies Et
in aliis sequentibus diebus quinquies Primo enim apparuit
marie magdalene Vnde matheus surgens ihs mane
primo sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat
septem demonia Secdo apparuit mulieribus redeuntibus de se-
pulchro Quibus dixit Avete Et accesserunt et tenuerunt
pedes eius Tercio apparuit petro Sz quomodo ubi Ewm
non dicit nisi q lucas dicit Surrexit dns vere et
apparuit petro Et forte apparuit sibi ad ipe et iohnes a
monumento redeebantur Tunc forte petrus a iohne divisit et
xpus sibi apparuit Quarto apparuit duobus discipulis euntibus
de ierusalem in emaus Vt scribit lucas Quinto apparuit vn-
decim discipulis Thoma absente Ille quinque apparitiones fie-
bant in die pasce Sexto apparuit discipulis clausis ianuis
Thoma presente Et h post octo dies pasche Vt scribit
iohnes Septimo apparuit discipulis piscantibus dicens
habetis aliquid manducare Et obtulerunt ei partem piscis
assi et favum mellis Octavo apparuit discipulis in monte Ta-
bor Vt scribit marcus dicens eis Euntes docete omnes
gentes Vt ibidem scribit matheus Nono apparuit discipulis
recumbentibus in cenaculo Vt ibidem scribit matheus Decimo
apparuit discipulis in monte oliveti de quo eciam celos ascendit
Sz licz ewangeliste non dicant nec narrant xpm matri sue
apparuisse Tamen firmiter credendum e matrem eius per resurrectionem

Primo consolatam fuisse Cuius animam in eius passione doloris gladius
pertransiit Vnde Ambrosius Maria prima vidit et credidit maria mag-
dalena vidit licet adhuc miraretur Vlterius non credidit De hoc quod dicit
scriptura scribit lucas Quod xpus post resurrectionem suam disci-
pulis suis apparuit Et increpabat eos scriptura Et exprobravit
eos de duricia cordis eorum Et quod dicit Vox appiens Et
te sequitur favent usque hic incitat nos ad gaudium re-
surrectionis dominice Et dividitur in duas partes Primo ostendit
omnes creaturas gaudere in resurrectione domini Secundo concludit
incitando nos ad gaudium resurrectionis dominice Secunda ibi Ergo
die illa [illegible] Prima in duas Primo ponit in generali
omnium gaudium de resurrectione domini Secundo declarat hoc
in speciali secunda ibi flores segetes Primo dicit sic omnes res
favent i. favorabiliter congaudent resurgenti xpo amor-
tuis gaudens i. cum gaudiis Tunc declarat hoc in speciali
dicens flores segetes i. prata agrorum floris vernant i. virent
ad modum temporis vernalis redeunte fructu i. accepto fructu
supple qui flores et segetes per hyeme perierunt et volucres
iubilant i. cantant dulce i. dulciter nomen pro adverbio posito
Et hoc dicens tristi gelu i. aspera frigiditate victo i. fugato
et expulso sol et luna lucent clarius supple in resurrec-
tione domini supple existentes turbida i. obscura morte i.
in morte xpi et tellus i. terra herbida i. ferens herbas
plaudit i. gaudet resurgenti xpo que supple terra tre-
mula i. commota modo i. in morte xpi minitans i. minatur
se casuram i. velle cadere Nota quod regula medicinalis Contraria
contrariis curantur De primo Obscuritas solis et lune
quae fuit in passione domini Quia tenebrae factae sunt cum
crucifixissent ihm iudei Iudeae paschae [illegible] in splen-
dore congaudentes xpo resurgenti Similiter terra o-
stendens se [illegible] in passione domini mota est
Quia in die paschae [illegible] et fructus [illegible] incipit
crescendum [illegible] quod herbidus herbida [illegible] adiectivum [illegible]
ad herba [illegible] [illegible] [illegible] cado quod

hec in supremo casu rose adde cui hec casuum minuto cum verbo
frequentatiuo veniens a verbo minor quod hec supprimo minatio mi-
natu de i m et v m o sic breviando i hec minuto Que sequitur
alia lectio **Ergo die ista** Hic auctor concludit incitando
nos ad gaudium resurrectionis dominice dicit sic Ergo supple
quia omnis creatura gaudet nos exultemus i gaudeamus illa
die qua supple die ihesus resurgens patefecit i manifestauit
nobis viam vite astra i celi pandendo propter quod toto polo i tota
amplitudinitate deum et mare congaudent i gaudeant et cuncti spi-
rituales chori i omnes chora angelorum et sanctorum concinunt i
concentus resonant nimis cuncti Notandum quod christus resur-
rexit propter nos quadrupliciter Primo propter nostram iusti-
ficacionem Vnde paulus Traditus est propter peccata nostra et resur-
rexit propter iustificacionem nostram Secundo propter nouitatem morum
in nobis Vnde paulus Sicut christus resurrexit per gloriam patris
ita et nos in nouitate vite ambulemus Tercio in spem resur-
rectionis nostre future Vnde paulus Qui per magnam suam re-
suscitauit nos in spem vite per resurrectionem christi a mor-
tuis Quarto ut esset inicium et primicie resurrectionis
nostre Vnde paulus christus resurrexit a mortuis primicie dor-
miencium quoniam per hominem quidem mors sic etiam per hominem
resurrectio vite Vltimo notandum quod concinere duo signi-
ficat Vnum idem est quod gaudere Secundum idem est quod concentus resso-
nare dicitur de concentus nomine Et sic finitur hic

Grates paschales Ista sequencia que eciam
de resurrectione domini cantatur dividitur in duas
partes Primo auctor hortatur nos ad dignam suscepcio-
nem corporis et sanguinis agni paschalis Secundo ostendit
quod vniuersa creatura nostri christo resurgenti congaudet secunda ibi
Eu redimimus Prima in duas Primo hortatur nos in generali
ad dignam suscepcionem corporis et sanguinis agni paschalis
Secundo declarat hoc in speciali secunda ibi Dulces consternat primo
dicit sic omnis christiana dic i omnes christiani homines ponendo

parte pro toto peccant sed dignas esse i. manducatione carnis
et potu paschalis agni supple Christi sinceris moribus i. bonis
moribus per quibus supple animabus ipse summus pontifex Christus ob-
tulit se hostiam deo quarum supple animarum crudeles hostes
i. seu demones sunt obruti i. submersi in rubro mari Quarum
supple animarum frontes cruce illita i. signata sacro sacro cruore eius
supple agni paschalis in modum i. in similitudine postis et supple
frontes quarum supple animarum cruce tuta i. secura a clade canopita
i. a plaga egyptiaca Notandum dicendum quod ut legitur in Exodo deus
volens liberare populum israheliticum de manu pharaonis im-
misit egypto decem plagas quarum ultima fuit quod occisa
fuerunt omnia primogenita egypcii Tunc precepit dominus populo isra-
helitico ut ea nocte qua percussit primogenita egypcij agnum
mactaret qui dicebatur agnus paschalis a phase quod est transitus
quia ea nocte angelus transiuit egyptum percuciens primogenita
eius Et preceptum fuit populo israhelitico sive iudeis ut postes
domuum suarum signarent sanguine agni sicut que eciam
dicitur Et angelus in quacumque domo hoc signum vidit illesam
dimisit Et ultima plaga facta pharaoni dimisit populum israhel
Et postquam dimissi essent iterum insequebatur eos populus autem
israhel sicco pede mare rubrum transiuit Et pharaon cum
exercitu eius submersus est in mari rubro Per hunc agnum pa-
schalem Christus intelligitur quem Iohannes agnum nominat dicens
Ecce agnus dei etc. Huius agni corpus et sanguinem dig-
ne manducare debemus et postes domuum nostrarum i. mentes
nostras signare debemus sanguine illius agni passionem
eius memorando Et sic angelus percuciens domum non
lesit sed transiuit que erat signata sanguine agni Sic
dyabolus malus angelus fugit signatos sanguine agni
scilicet Christi Unde Iohannes Crisostomus ubicumque sanguinem dominicum
viderint averterunt angeli demonesque fugiunt i. sanguinis effusio
precium omnium creaturarum lavit Notandum dicendum secundo de hoc quod dicit peccant
nos dignos quia indigne corpus et sanguinem sumentes rea

dampna specialiter incidit Primo quod deus ipsum plagat in frenete
quod nunc euadit Unde paulus Ideo imbecilles et infirmi multi Secundo
quod deus hominem indigne sumentem morte subitanea mori permittit Unde
legitur Postquam iudas a manu domini corpus benedictum sicut aliquos vel
sicut alios solum panem non consecratum dyabolus cor eius intrauit et
laqueo se suspendit Tercio quod maximum est deus hominem in-
digne sumentem eternaliter dampnat Unde paulus Qui enim man-
ducauerit indigne iudicium sibi manducat Sed per appositum
digne sumentes triplicem fructum adipiscuntur quos fructus con-
tinet dictus Eucharistia plane sacramentum potens est
peccata comprimere ob noxias potestates debellare in secre-
tis tendentes arta Notandum ulterius de hoc quod dicit per
quibus se deo hostiam et dicit paulus de christo Tradidit se
ipsum pro nobis hostiam et oblacionem deo in odorem suauitatis Et
est notandum quod christus est pontifex qui nos deo patri reconciliauit
Et ad hoc est hostia per quam reconciliamur Unde augustinus dicit
Deus est sacerdos sacrificium deus est templum sacerdos per quem
reconciliamur sacrificium quo reconciliamur deus
cui reconciliamur Ulterius sciendum quod pharaon persequens po-
pulum ysrahel submersus est in mari rubro Sic dyabolus
hostis omnis humani generis de facili est in mari rubro id est in ru-
bicundo sanguine ihesu christi Ulterius sciendum Panis duplex
sumitur quia per quodcumque quia per egypto in canopica id est egyp-
ciaca Versus Renes constringant Hic auctor declarat
misticaliter qualiter digne sumere debemus corpus et sanguinem agni
paschalis dicens supple ait xpiane id est xpiani homines constrin-
gant id est comprimant renes id est pudicitiam id est ad castitatem Et
xpiane ait teneant id est teneant sanitatem pedes aduersus
carpas id est calciamenta spiritualia per pacientes Et xpiane ait paciolas
id est portent insignes id est semper non manu baculos calciamenta spiritualia
tenentes Ulaterido hoc quod est spiritualis habitus quod est baculos
et baculos spirituales calciamenta tenentes Notandum est preceptum
erat iudeis ut agnum paschalem deberent manducare
cincti et calciati et deberent habere baculos in manibus
Sic mistice nos manducando volentes corpus et sanguinem

agni paschalis christi debemus precingere renes i(d est) luxuriam que in
renibus sua sita ubi maiorem dominatur Unde in canone dicitur lumbi vestri precincti
Et sic quo dicit dominus Gregorius Tunc lumbos precingimus cum carnis
concupiscenciam coartamus Debemus secundo habere calciamenta in pedibus per
pedes significantur intencio hominis Quia sicut pes dirigit hominem
in gressu Ita intencio dirigit hominem in opere Unde si intencio
est bona opus est bonum et Quia est actus hominis intencio iudicat
omnis Debemus igitur intencionem ipsam calciare i(d est) claudere apud
i(d est) [illegible] [illegible] contra insidias hostis contra suggestio-
nes dyabolicas Debemus tercio habere baculos in manibus
in memoria baculi sancte crucis cum corpus et passionem domini si-
mimus Unde ipse dicebat hoc facite in meam commemoracionem
Et debemus illum baculum i(d est) sanctam crucem habere in memoria
contra canes i(d est) contra dyabolos ad similitudinem canum student
mordere hominem duplici morsu corporis et anime Sed illi canes
puniuntur per baculum sancte crucis Unde Cassiodorus dicit christi
et humilem in mortali tunc superborum abieccio christi victoria
dyaboli per dies inferorum celestium reformacio mors infidelium
et vita iustorum etc. Tunc sequitur **Et redimimus** hic
auctor ostendit omnes creaturas christo resurgenti congaudere
dicit sic Et i(d est) etiam mundus redimimus i(d est) vita convenius qui
supple mundus per hyemem erat mortuus consurgens christo
i(d est) cum christo ut simul surgamus cum christo amonet fideles i(d est) chri-
stianos homines victuros melius supple quam in presenti vita post mor-
tem temporalem cum ipso christo Nota dicit quod mundus metaphorice
per hyemem dicitur mortuus esse Quia arbores non fructi-
ficant plante non vivunt segetes non apparent Sed circa fe-
stum pasche dicitur redimimus Et etiam flores et segetes re-
nascuntur Et per hoc ostenditur quod per mortem illam temporalem nos
fideles meliorem vitam vivemus in celis quam nunc vivamus Sic
mundus post passionem christi circa eius resurrectionem in
hyeme mortuus existens revivisit

Angamus creatori Ista sequencia que de
resurreccione domini cantatur dividitur in duos partes

Primo auctor hortatur nos ad decantandum gloriam deo ex eo quod creavit et redemit nos Secundo ex consequenti declarando qualiter nos ab ipso creatos ipse deus redemit secunda ibi Qui bene creatos Primo dicit sic Nos pangamus i. decantemus gloriam creatori atque etiam redemptori nostro Nota secundo Quod debeamus diligere et gloriam decantare creatori et redemptori nostro declarat Jeronimus primo quod eum diligere debeamus dicit sic Miser quantum deberem diligere deum meum qui me fecit cum non eram redemit cum perieram et de nichilo fecit me non arborem non avem nec aliquid de animalibus sed hominem cum me voluit dedit michi sensum sentire et discernere pro me in mortalitatem descendit et mortalitatem suscepit mortem vicit et vitam reparavit Quod autem gloriam sibi decantare debeamus patet ex eo quod quecumque quis diligit quantum potest verbis et opere manifestat Unde Johannes Crisostomus amantium mos est ut amorem suum celare nequeat et vocibus suis et nutibus tamen offerunt et per diem et flamma mentis pectus ipsius dilectionis remanent Nota secundo non dii quod idem fuit creator et redemptor ipse deus Quia si alius nos creasset et alius nos redemisset necessarium fuisset nos duos deos adorare Non enim minus adorandus esset qui redemisset quam qui creasset Ergo deus per se ipsum hominem quem creavit redemit non per angelum nec per hominem etc.

Qui bene creatos Hic ostendit qualiter deus hominem creatum redemit Et dividitur in duas partes Primo ostendit magis generaliter et quasi metaphorice Secundo declarat qualiter deus redemit nos specialiter secunda ibi Quam splendida polo Primo dicit sic Qui supple redemptor deus refecit i. redemit et reparavit sua gratia supple nos creatos bene sed seductos i. deceptos astutia i. per calliditatem et per suasionem callidi serpentis i. mali sapientis serpentis ipse supple deus presciens predicans i. pronuncians futurum supple hominem ut per quod sancta femina supple beata maria perderet i. perimeret germine i. semine vel filio Quod supple germine i. qui filius conspicuus i. vicit nocua capita i. dampnosam potestatem

antiqui hostis dyaboli Quod supple germine mea sacula i. homines
in novissimo seculo existentes sine ipse perdita i. dampnata forent i. in
primo tempore supple per primum parentem Adam i. videant sexus i. tardius
quam in novissima etate Notandum est de hoc quod dicit Qui bene creatas
etc. Quia deus omnes creaturas bene fecit Unde dicitur in Genesi Vidit
deus cuncta que fecerat et erant valde bona supple quo ad
naturam creaturam Quia specialiter homo fuit bene creatus qui scilicet fuit ad
ymaginem et similitudinem dei ut possit cuncte virtutibus Secundo
Notandum quod dyabolus videns et cognoscens hominem creatum ad
celestia i. gaudia que ipse perdidit invidit sibi et in speciem serpentis
se transformans Et ut dicitur specialiter ista creatio non processit
et volens vincere hunc Evam allocutus est Et sic primos parentes
nostros decepit suadens eis ad transgressionem mandati divini
Notandum ultimo de hoc quod dicit Predicans futuram Quod postquam
Adam et Eva peccaverunt deus mulieri maledictionem Ade et
Eve et ipsi serpenti i. dyabolo maledixit dicens Et tu
super pectus tuum gradieris et fera conteret caput tuum hoc
deus predixit Et ad splendidam et est de sola maria genitrice
i. Christus natus est qui caput serpentis i. dyaboli conteruit om-
nem potestatem ab eo auferendo Unde dicit Christus in Ewangelio Prin-
ceps mundi i. dyabolus eicietur foras et supple a sua potestate
Ultimo Notandum de hoc quod dicit Serpens Quia Christus dyabolum ser-
pentem interfecit et nos redemit qui novissimis temporibus Quia
in sexta etate ab adam Unde dicit Paulus Nos sumus in
quos fines seculorum devenerunt Circa litteram Notandum est Quere
est comparatio huius adverbii serio Callidus dicitur prudens ut sapiens
in malo Et venit a verbo Calleo quod idem est quod duro vel
sapio astutia venit a nomine astus astu quod idem est quod prudentia
Eva splendida hic autor prosequitur modum redemptionis
nostre magis in speciali Et dividitur in tres partes Primo ostendi-
tur qualiter ipse deus ad redimendum nos sit genitus et mira-
cula operatus Secundo ostendit qualiter deus sit pro nobis passus
Tercio qualiter deus a mortuis resurrexit Secunda ibi Qui
postquam Tertia ibi Que hodie triumphali Prima in duas

Primo ostendit sive narrat qualiter deus natus sit de maria virgine
Secundo ostendit qualiter ipse deus sit miracula operatus Secunda ibi Qui
editus mire Primo dicit sic Maria supple existens quam splendida
virgula i. valde splendida virgula i. valde splendida virgula
pollet i. resplendet novo flosculo supple filio suo ihesu christo
Notandum est quod auctor in isto versu tangit figuram veteris
testamenti de virga aaron que mariam figurabat de qua prius
dictum est Et sensus huius comparat virgam aaron ad virginem ma-
riam dicens virga hec protulit quod non est hinc radicata sive
plantacione fecundata sive seminacione et tamen sibi contra
uirga nate [illegible] protulit quod nec radice nec semine
fungi potuisset Virga vero maria similiter contra naturam
deum potuit procreare Et est sciendum quod conveniens fuit
quod christus qui nos redemit de virgine nasceretur Ut sicut antiquus
serpens hominem adam formatum de terra virgine que non dum
apperuerat se ad liberandum humanum generacione nec serpentem dampnandum
erat [illegible] decepit et vicit Sic et ille serpens a nato
de virgine vinceretur flosculus est diminutivum a flos virginale dimi-
nutivum a virga Qui editus Hic ostendit qualiter christus natus
miracula sit operatus Et dividitur in duas partes Primo ostendit
qualiter sit miracula operatus in infancia Secundo ostendit qualiter
circa ipsum mirabilia facta sunt in iuventute hoc est circa tricesimum
annum Secunda ibi Quem pater in voce Primo dicit sic Qui supple
christus editus i. genitus mire i. mirabiliter edidit i. fecit mirabilia
Nec per non supple christus edidit i. fecit tantum miracula iuvenis
existens i. ad iuvenilem etatem perveniens sed supple edidit
miracula statim in primordia i. principia sue natus in infancia
Et hoc declarat sic qualiter miracula fecit in infancia dicens
supple christus edidit miracula in primordia sue natus Et
hoc dico adtrahens i. ad se trahens virum i. munera plurime [illegible]
i. per apparicionem stelle ut per cantica per verba symeonis Notandum
est quod christus in infancia sua adtraxit sibi populum gentilem et iudaicum
populum Gentilem per apparicionem stelle quam magi gentiles videntes
venerunt cum muneribus adorare eum populum iudaicum adtraxit sibi

per verba Symeonis Postquam enim Christus presentatus fuit in templo
ut supra dictum est Symeon accipiens eum in ulnas suas de ipso
prophetavit dicens hic positus est in ruinam et resurrectionem
multorum Et alia plura de ipso predixit Secundo videndum est quare
Christus potius gentile peccatum veniale sic per stellam sibi adducit
potius iudaicum peccatum veniale ut per Symeonis prophetiam
Et etiam per apparitionem angelorum pastoribus iudeis existentibus
Ad quod dicendum quod gentiles qui sine lege non erant quasi
venales erant Et ideo merito peccatum veniale vocari possunt
Iudei vero qui legem mosaicam habebant venales respectu gen-
tilium computantur Ergo peccatum veniale sic per angelum
apparentem et Symeone predicente Christus potius iudaicum ad se
vocavit Circa textum sciendum quod Verbo fuit in proposito supplicatur(?)
dupliciter sumitur Primo sumitur pro patrio ut Sermo(?) Et sic sumitur
hic pro participio ab eo veniens est editus i. genitus Verbo
Verbo sumitur pro spiritu sic etiam sumitur hic Verbo dicit videlicet(?)
miracula i. fecit **Quem pater in voce** hic ostendit
qualiter etiam Christum in iuvenili etate existente mirabilia
facta sunt dicit sic Pater deus glorificat i. honorat
quem supple Christum voce i. per vocem atque spiritus et sanctus suus
glorificat i. honorat quem supple Christum specie i. per speciem
columbe existentes i. videntes et visitantes doctorem supple
Christum vel per etiam archiatrum i. principem infirmorum et supple
Christus est docens supple potius auctoritate sua i. potestate sua
Non indiget(?) est ut supra dictum est Christo baptizato vox patris in
tonuit dicens hic est filius meus dilectus etc. Et spiritus sanctus
in columbe specie ut supra visum est Non indiget(?) secundo de hoc quod dicit
docens auctoritate sua Quia Christus habuit auctoritatem docendi
propter duo Primo propter plenitudinem ipsius sapientie quia ipse
est sapientia patris Secundo sapientum est posse docere et(?) habemus
metaphysice Secundo habuit auctoritatem docendi ratione vite que
innocens erat et non poterat reprobari Quia cuius doctrina
despicitur ubi contempnitur cuius vita reprobatur ut dicit sanctus Gregorius
Sed Christus in vita sua peccatum non fecit Ergo auctoritatem docendi

hinc Ierarchiam Nonnus dicit ipso sit sicut verbum desideratum et ideo
est quod desiderabilis Ierarchias dicuntur principes in superiore Et diuiditur dicitur
ab archos quod est princeps et arci quod est magis quasi princeps inferior i(d est)
inferiorum Vel alia littera habet Ierarchiam uincens auctoritate sua Et
melior Et exponitur supple xpistus est uincens Ierarchiam i(d est) dya-
bolum qui est princeps inferiorum premendo cunctos Et sequitur
Cum post que salutis Hic ostendit qualiter xpistus pro nobis passus
sit dicit sic Cum supple xpistus postquam dedit dona salutis
supple multos infirmos curando et cetera Et postquam xpistus pro-
mulgauit i(d est) protulit et manifestauit per plura salubria verba
i(d est) ualde multa salutifera verba ore suo i(d est) de ore suo Ipse
supple xpistus venit ad probra i(d est) ad contumeliosa et venit ad
sputa et ad colaphos i(d est) ad colli percussiones et ad flagella
et cetera Et adiuncte quesita i(d est) acquisita ludo i(d est) preludio Et
venit ad spineum serta i(d est) ad spineam coronam Et venit ad
brachia crucis Nonnus dicit est de hoc quod dicit dedit dona salutis
hoc idem xpistus testatur de se ipso dicens Multa bona operatus sum
uobis Vlterius Nonnus dicit Et passione domini per coronam spineam et
per crucem et huiusmodi conuenit Ouidius [illegible] dicens Caput
angelicis fimbriatum spinarum spinarum decussatum puerilis facies
pulchrior pre filiis hominum undique sputis deturpatur oculi sole cla-
riores obscurantur in morte aures que audiunt angelorum
cantus audiunt indecorum insultus pedes quorum scabellum ad-
oratur cum suis cruci clauis affiguntur manus qui angelos
formauerunt in cruce sunt extense Corpus perforatur latus
perforatur Et quid dicam Nichil remansit i(d est) nisi os quod pro patri-
bus exorarem et matrem virginis iohanni commendarem Vlterius
sciendum est Et probrum idem est quod contumeliosum verbum Iudei
autem xpisto quadrupliciter exprobrauerunt vel exprobrauerunt primo
cum huius summam nobilitatem quod secundum natiuitatem humanam de regia
stirpe natus erat huic nobilitati exprobrauerunt dicentes
Nonne hic est filius dei fabri et mater eius maria Secundo huic
ipse infallibili veritati huic exprobrauerunt dicentes Tu

de te ipso testimonium dicis testimonium tuum non est verum Tercio huius
insuperabilem potestatem huic exprobrauerunt dicentes In Beel-
zebub principe demoniorum eicit demonia Et item alios saluos fecit
se ipsum saluum facere non potest Quarto huius singularem bonitatem
huic exprobrauerunt iudei dicentes Scimus quoniam hic peccator
est Ideo bene dicit auctor quod christus venit ad terram de fla-
gellacione christi predixit propheta dicens flagellis ceciderunt
me De veste christi pluribus acquisita predixit propheta dicens
diuiserunt sibi vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem
de spinea corona predixit Salomon dicens Egredimini
filie Syon et videte regem Salomonem in dyademate id est corona
qua coronauit eum mater sua id est iudea De suspensione
crucis predixit Ysayas dicens humiliasti eum suspendentes
in ligno **Que hodie triumphali** hic ostendit qualiter
a mortuis resurrexit dicens supple christus resurgens a mor-
tuis hodie triumphali victoria id est cum triumphali victoria spre-
uit id est deposuit que id est omnes illas passiones dictas scilicet
supple iudee ascensionis primitiua membra id est antiquos patres
quos ab inferno eripuit et refouens id est refirmans et congreg-
ans omnia dispersa nuper id est nouiter que dona supple certa
ipse christus spondet id est promittit nobis scandere infine supple
vite mee licet quamuis nos simus ultima membra id est homines
in ultima etate existentes Secundo dico quod christus resurgens in-
firmitatem deposuit et potestatem assumpsit Vnde dicebat
post resurrectionem data est michi omnis potestas in
celo et in terra amaritudinem passionum deposuit Et dul-
cedinem gaudiorum assumpsit Ad quod significandum legitur
quod ipse post resurrectionem fauum mellis cum dulcedine
manducauit De posita mortalitate assumpsit immortalitatem
Vnde paulus christus resurgens ex mortuis iam non moritur
mors illi ultra non dominabitur De posito labore assumpsit
quietem Vnde angelus sedit in sepulchro quod ad denotandum
quietem quam christus post resurrectionem suam assumpsit Vlterius

secundum est de hoc quod dicit ducens tangit dominum primi dicens Ruptura
duxit captivum te supple antiquorum patrum Ulterius secundum de hoc
quod dicit nunc dispersa per oves nunc dispersas apostoli intelliguntur
qui in passione domini dispersi fuerunt Unde relicto eo omnes fuge-
runt Et hoc predixit propheta dicens Percuciam pastorem et dispergentur
oves gregis Iterum has autem oves id est apostolos Christus post resurrec-
tionem congregavit eis apparens duriciam cordis eorum ex-
brando et lumine fidei infundendo

Rex regum dei agne Ista sequencia dividitur in
tres partes In prima parte auctor dirigit sermonem
suum ad Christum commendando eum racione generis humani
Et eciam racione resurreccionis potentis Secundo consequenter
commendando diem pasche et resurreccionis dominice Tercio
iterum dirigit sermonem suum ad Christum ipsum multipliciter commendando
et ipsum exorando Secundo ibi hec dies quam celebres Tercia ibi o
flos virginee Primo dicit sic O deus existens Rex et agne
dei Et o dux magne leo iuda id est de tribu iuda existens
mors id est destructio peccati et vita iusticie id est reparator iusticie originalis
id est peccatorum vincens dans eo id est in illo ligno fenestram et supple gu-
stum ligni vite per gustum sive id est per gustum ligni scientie boni et
mali et per rapina id est per spolio glorie Et dico deus quia per quin-
tuus sanguinis restrinxit id est destruxit et extinxit vim
id est potestatem flammee romphee id est flammei gladii accipiendo
dum tamen gladius vitam rapuit Et tu existens stirps
obediencie et medicina gracie pandis id est aperis ortum pa-
radisi Secundum aliam literam pandit media persona tunc exponitur
tu sanguinis existens stirps obediencie et medicina
gracie pandit ortum paradisi Notandum quod Christus dicitur rex secundum
duplicem naturam Secundum naturam divinam Unde de ipso dicitur
in psalmo Deus iudicium tuum regi da et iusticiam tuam
filio regis Fuit eciam Rex secundum naturam humanam quia de
stirpe David natus est Unde et filius David dicitur Unde dicit
Ysayas Ecce dies veniet dicit dominus et suscitabo David
germen iustum et regnabit rex Secundo Notandum quod Christus dicitur

Agnus

Agnus ille quem Ysayas mitti desiderabat dicens Emitte domine
agnum dominatorem terre de petra deserti ad montem filie Syon Ille
est agnus quem demonstrabat iohannes dicens Ecce agnus dei qui
tollit peccata mundi Ille est agnus de quo dicitur in apocalipsi Dignus
est agnus qui occisus est accipere virtutem et fortitudinem Ulterius
notandum est quod christus dicitur leo de tribu iuda Unde in apocalipsi
dicitur de ipso Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid
Et dicitur de tribu iuda quia de progenie iuda natus est Et
secundum quod deus pater leoni comparatur christus vero leunculo
comparatur Nam sicut leo leunculos per triduum quasi mortuos tercio
die resuscitat per rugitum suum Sic deus pater filium suum
tercia die a mortuis suscitauit Unde bene dicitur leo Ulterius
notandum est hoc quod dicit Crucis virtute per rabanum de laude
crucis loquens sic dicit Merito in simulatur a morte redemptio
de monstri stat mors comparacio i. cumulatur omnium virtutum
perfectio promittitur ad vitam eternam resurrectio et beatitudinis
eterne speratur adeptio et vere felicitatis acquisicio Ulterius
notandum de hoc quod dicit mors peccati christus dicitur mors peccati
quia peccatum deleuit Unde augustinus Culpam christus deleuit presentem
preterita et futuram peccata preterita tollens ea dimittendo peccata
presencia nos ab eis retrahendo peccata futura graciam que
conceditur conferendo Ulterius sciendum de hoc quod dicit dans fructum
eam ligni vite Unde christus dicitur fructus ligni vite i. sancte cru-
cis Unde statius Ambrosius In cruce pendet omnis fructus ligni
vite qui est in medio paradisi Ulterius sciendum de hoc quod dicit
per gustum sancte Cum deus adam creauit precepit sibi dicens
De omni ligno paradisi comede sed de ligno sciencie boni et
mali non comedes Adam autem et Eua mandatum trans-
gressi per suggestionem serpentis de ligno sciencie boni et
mali comederunt Et istud comedentes mortem ma-
ruerunt Unde christus in ligno vite i. in sancta cruce mortem
deuastauit et vitam reparauit Et illud lignum sciencie boni
et mali rapina i. spolium gloria quia nos per gustum eius

de gloria in ignominiam de vita in mortem cecidimus Unde secundum de
hoc quod dicit Cum tuus sanguis Quia postquam Adam peccavit Ut scribitur
in Genesi Quia deus eiecit Adam de paradiso et collocavit ante paradi-
sum cherubim et gladium flammeum ad custodiam ligni vite Et ille
gladius dicitur spiritualis eo quod deus hunc gladium primum voluit removere
Unde passio eius gladium illum ante fores paradisi removit
et flamma eius extinxit Unde dicebat latroni secum pendenti
in cruce Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Notandum dicit
est quod Christus per passionem suam aperuit ostium paradisi celestis Ergo
dicit hec paradisi pandis ostium Unde secundum quod Christus dicitur
princeps obediencie Quia fuit obediens usque ad mortem autem
crucis Et de obediencia Christi dicit sanctus Bernardus Considerate
fratres Christus obedienciam non perdidit sed vitam ad designandum quod
per obedienciam vitam acquirimus Unde secundum Christus dicitur me-
dicina gratie Unde Ambrosius Christus omnia sanctis est nobis volumus de-
siderare curare medicus est **Hec dies domini celebris**
Hic autor commendat diem pasche et resurrectionis domini
Et dividitur in duas partes Primo commendat eam multipliciter
Secundo invocat Christum ut nos hac die aptatos dignetur mundare
secunda ibi Hac die nos lava Christe Prima in duas Primo commen-
dat diem pasche ex triplici eius utilitate in celo in terra
et inferis Secundo commendat diem ex agni paschalis commemo-
racione et manducacione secunda ibi Christus pascha est Hoc Primo
dicit sic Hec celebris dies id est festiva dies domini id est dies
pasche est pax id est tranquillitas et est fulgur id est splendor in inferis
et est lux superis in celis et angelis Et est dies duplicis
baptismi legis id est veteris testamenti et evangelii id est novi
testamenti Notandum dicit est quod resurrectio domini est pax id est tranquillitas
Unde legitur in Luca Quia Christus resurgens in medio discipu-
lorum suorum stetit et dixit pax vobis Secundum secundum est quod
resurrectio domini est ut in resurrectione domini apparuit splendor
in inferno Unde Augustinus Christus tamen tenebrosarum terminum quidam
depredator splendidus ac terribilis attingisset inpii ac tartarei
[illegible] dicentes Unde est iste tam

fortis ac terribilis tamen splendidus ac preclarus Item secundo est quod
resurrectio christi est causa leticie angelorum et celorum Quia sicut christus
per suam resurrectionem nos ad immortalitatem reduxit Ita per suam resurrectionem
angelorum numerum adimplevit Unde Gregorius Illa igitur resurrectio
christi et mea festivitas est Quia nos ad immortalitatem reduxit
Et angelorum festivitas existit quia nos ad celestia revo-
cando numerum adimplevit Ultimo secundo est dies pasche dicitur
dies duplicis baptismi quia in eo commemoratur Baptismus prefigur-
atus in veteri testamento et in novo testamento confirmatus In vete-
ri testamento baptismus prefiguratus est Quia ut legitur pha-
raone insequente populum israheliticum submersus in mari rubro
per quod notatur quod potestas illa quam dyabolus super nos habet ratione
peccati originalis per baptismum removetur et aufertur Ille bap-
tismus in novo testamento confirmatus est ex figura perfos-
sum de latere salvatoris aqua cum sanguine ubere ma-
navit Istud baptismum in die pasche et aliis sequentibus comme-
moramus atque baptismum eius passione instando Ergo dicitur
dies duplicis baptismi Ultimo secundo est Circa textum Unde
fulgur et fulgor differunt Quia fulgur est illa ignis
apparens in aere ex ruptura nubis aquose et spisse
per vaporem calidum inclusum et hoc fulgoris in genitivo Sed
fulgor oris dicitur splendor quicumque Evangelium interpretatur bona
nunciacio ab eu quod est bonum et angelos nunciacio quasi bona
nunciacio **Christus pascha est hominis** Hic commendat
diem pasche ex agni paschalis commemoracione et mandu-
cacione exponendo per agnum paschalem corpus et sanguinem
christi Et ostendens et docens modum manducacionis
istius agni paschalis scilicet christi dicit sic Christus est paschalis
id est agnus paschalis hora diei vetus supple pascha transit
id est recedit novum supple pascha surgit id est venit hec
supple dies dei scilicet dies pasche Et ex alloquitur etiam
singulis fidelibus docendo modum manducandi agnum pa-
schale et corpus et sanguinem christi dicit sic [illegible] a mensa

i. aia expellens cor[rupt]as i. carens fermenti et plena panis
azimi i. non fermentati tu gaude et tu ede i. comede assu[m] pa-
scha i. agnum pascalem assatum nocte i. in nocte una domus i.
in domo una cum agrestibus lactucis i. silvestribus herbis talibus
Et h[ab]e[n]s dictis hostibus supple tuis superius et postibus i. anterioribus
partibus ianue signat[is] supple cum sanguine agni scriptura sign[...] et
vora i. devora ut comedit aquas venit devora supple ag-
num pascalem accincte renibus supple cum cingulo et pedibus
pellitis i. calciatis cum baculo et propera i. festina et tu vora
i. comede caput illius agni cum intestinis cum pedibus Non[..] [...]
e[st] ut aliqualit[er] sensus dom[ini] et Iudei postq[uam] debebant come-
dentes corpori agnum pascalem comederunt Et preceptum fuit eis
ut agnum pascale comederent cum panibus azimis et cum pi-
cris Et debebant esse cincti et calciati et baculos habere
in manibus et comedere festinanter et de nocte pascha mandu-
cabant et debebant comedere festinanter et de nocte pascha
manducabant et debebant comedere agnum assum non crudum
nec coctum et debebant comedere cum capite et intestinis
et pedibus In hunc modum pascha nostrum manducare de-
bemus de hoc dicit Paulus Etenim pascha nostrum immolatus
est Christus manducare igitur debemus cum azimis panibus
i. nad[...] vitam tam in mente quam in corpore habere Unde
Paulus Itaque epulemur non in fermento malicie et nequicie
sed in azimis sinceritatis et veritatis debemus comedere cum
lactucis agrestibus amaritudinem de peccatis commissis habendo
lactuca enim amara est debemus comedere accincti renibus
luxuriam carnis refrenando renibus restringe debemus
comedere cum calciatis pedibus intentione nostram apud re-
rorum desiderium elevando debemus cum baculo comedere me-
moriam passionis habendo debemus assum comedere igne divi-
ni amoris cum fide firma tenendo In nocte debemus assum
comedere igne divini amoris cum fide firma tenendo In
nocte debemus comedere i. in presenti vita que nox dicitur
respectu vite eterne ut nobis sit viaticum ad vitam eternam

debemus comedere caput cum intestinis et pedibus credendo in Christo
esse caput i. divinitatem et pedes i. humanitatem humanitatem et defectus
humanos et infirmitates. Circa litteram secundum pasche dicitur
a pasca grece quod est transitus latine. Hoperes idem est quod carens de re
quod est sine et pars quasi sine parte azimus dicitur ab a quod est sine
et zima quod est fermentum quasi sine fermento. Pellicis idem est quod
calciarum vomens a pello pellis vera simplex cum molle co-
ponitur devora. Et tunc sequitur **hac die nos lava Christe** hic
auctor invocat Christum ut nos a peccatis lavet et viciis
mundificet et nos calice suo reficit in ebrietate dicit sic
O Christe lava nos hac die i. die pasche munda nos ysopo
i. per virtutes humilitatis et tu fac nos dignos huius misterii i. sa-
cramento corporis et sanguinis tui siccans mare i. humiditatem
carnalium voluptatum in nobis que per mare designatur supple
sicut siccasti mare rubrum posito israhelitis transire tu es tu
perforans supple sicut maxillam leviathan i. dyaboli et
armillam ipsius leviathan i. dyaboli et tu Christe in ebrietate
nos calice supple passionis tue et sanguinis tui tu
sopi i. tepescere supple in nobis desideria carnalia et tu sa-
tiata supple in nobis desideria celestia tu Christe bibens in
via de torrente i. de aqua fluente mea dapna i. mea
peccata et tu Christe es pontifex et es hostia i. sacrificium
et tu Christe es vina et es calcans torcular. Nota quod
auctor in primo versu tangit dictum Job qui dicit nunquid
leviathan hamo poteris perforare. Voluit dicere Job quod Christus
hamo sue divinitatis perforavit maxillam ipsius dyaboli
Cum dyabolus volebat capere escam carnis Christi iudeos
suadendo ut ipsum crucifigerent. Ulterius sciendum quod auctor
in versu primo tangit dictum prophete asperges me domine ysopo et
ysopus est herba et per ipsam in sacra scriptura humilitas de-
signatur. Ulterius sciendum est Ebreus naturaliter loquendo
pro tercio et sui ipsius est oblivio. Vult auctor invocat Christum
ut nos in ebrietate per passionem eius nos met ipsos ab-
negare ut abnegando et totum Christum tollendo ipsius

vestigia imitando Ulterius sciendum quod auctor in secundo versu tangit
dominum nostrum de torrente in via bibet Torrens quod aqua in petrosis
fluens christus ut in via presentis vite comitatus bibit de torrente
in petra passionem presentis mortis ad relevandum dampna mea i. peccati
Ulterius sciendum quod christus dicitur pontifex et hostia de hoc propter dominum
quod auctoritate augustini Ulterius sciendum quod christus dicitur tor=
cular dicitur christus ut dicitur vina compressa in illa torcularii de
qua vina vinum dulcissimum exivit scilicet sanguinis eius qui est
precium salutis eterne Et christus dicitur calcare torcular Quia
de se ipso dicit Ysaias Torcular calcavi solus et de
gentibus non est vir mecum Et dicitur Torcular a torquendo
torqueo Pontifex dicitur quasi pontem faciens Quia christus
pontem i. viam subditis suis debet facere per sermones doctrine
sue et per exempla conversacionis sancte Et sic sequitur
O flos virginee Hic auctor commendat christum multipliciter
Et dividitur in duas partes primo auctor commendat christum
commendando christum ipsum invocat ibi O rosa fragrancie primo
dicit sic O christe flagrans flos i. bene redolens flos virgi=
nee virgo i. virginis maria Et o christe lampas plena
superexplicti rore i. spiritus sancti domus sancti spiritus Et o christe existens
rubor rose i. rosa rubicunda Et existens candor lilii
i. lilium candidum Et existens pulchrior specie i. in specie et
forma nive et lacte Tunc interrogat Quo consilio i. per quod
consilium tanta clemencie tu inclinaveras te auxilio i. pro
auxilio microcosmi i. hominis ut tu redemptor et princeps
suscipe in nata misero hominibus gestans i. portans formulam
i. similitudinem peccati absque nevo i. sine macula peccati Ro. ii do.
quod christus dicitur flos et maria virga a qua iste flos processit
secundum prophetam ysaiam Egredietur virga de radice yesse et
flos de radice eius ascendet Et christus dicitur plenus super=
templici rore i. domus sancti spiritus Unde ibidem sequitur in ysaia
Et requiescet super eum spiritus sanctus dei spiritus sapiencie Ulterius sci=
endum quod christus dicitur rosa rubicunda per eius passionem dicitur

liliud candidu[m] fuit in nocencia Un[de] in Cantic[is] dilectus meus candidus
et rubicundus electus ex milibus Jstu[m] xpc dicit[ur] pulchrior vino
et lacte vnd[e] dicit p[ro]pheta pulchriores sunt oculi eius vino
et dentes lacte candidiores Jstu[m] secundu[m] q[uod] Cr[istu]s dicit[ur] Con-
siliaris p[ro] consiliu[m] Vn[de] dicit ysaias puer natus e[st] nob[is] etc Et
seq[ui]t[ur] ibi Et vocabit[ur] deus fortis consiliaris princeps pacis
Vltimo secundu[m] q[uod] micro[cos]mus dicit[ur] mundus Et dicit[ur] micro[cos]mus
a micros q[uod] e[st] p[ar]vu[m] vel minor et cosmos mundus q[uasi] minor mundus
Quia h[om]o cu[m] minori mundo co[n]uenit Cu[m] lapidibus et rebus i[n] crea[n]-
[do] i[n] essendo Cu[m] vegetabilibus et planc[tis] in vegetando Cu[m]
brut[is] in senciendo Cu[m] deo et angel[is] intelligendo O
Consanguinee hic auctor co[m]mendat xp[istu]m ip[su]m inuocando
dicat sic O d[omi]ne consanguinee i[d est] cognate su[m]i i[d est] famuli o d[omi]ne
s[an]c[t]e anastasios i[d est] ho[m]o qui dicit[ur] ab ana q[uod] e[st] sursum et
thesis positio q[uod] sursu[m] posit[us] h[ab]et eni[m] facie[m] erecta[m] in celu[m]
Et similit[er] debet dirige[re] mente[m] in celu[m] Et o d[omi]ne p[ri]me et
ultime Et o d[omi]ne p[ri]me et ultime Et o d[omi]ne dux et atha-
natos i[d est] inmortal[is] ab a q[uod] e[st] sine et thanathos mortal[is]
q[uasi] sine morte vel inmortal[is] Et tu d[omi]ne confirma nos i[d est]
conforta nos in bonis op[er]ibus p[ro] vi[ta] viuendu[m] i[d est] p[ro]pt[er] viuen-
du[m] supple q[uod] fecisti semini abrahe i[d est] p[ro]genici abrahe co[m]-
uiuificans s[cilicet] i[d est] simul viui[fi]cans tuo corpo[re] nos mortuos
i[d est] simul mortuos ad vere[m] vicentis Et tu supple confirma
nos viuos infirma membr[a] i[d est] nos in h[oc] s[e]c[u]lo h[ab]itantes for-
cioribus membris i[d est] s[e]c[u]lo inmodo Et o tu pascha i[d est] agne pa-
schal[is] tu da supple nob[is] pastua eterne vite No[tandum] q[uo]d
a xp[ist]o dicit[ur] Consanguineus Vn[de] post resurrectione[m]
sua[m] dixit mulieribus quibus apparuit Jte nunciate fratribus meis
i[d est] ap[osto]lis qui sunt fr[atr]es mei Jta q[uod] nos de xp[ist]o co[n]uenient[er]
dic[er]e possumus illud quod scribit[ur] in Gen[esi] Caro enim mea
et frat[er] m[eu]s e[st] Vltimo secundu[m] q[uod] xp[istu]s dicit[ur] p[ri]mus et
vltimus iux[ta] dictu[m] apoc[alipsis] Ego sum alpha et o p[ri]mus et no-
uissimus Vltimo secundu[m] q[uod] d[icitu]r h[oc] q[uod] d[icitu]r p[ro] vi[ta] viuendu[m] etc

Vt omnes nos dicimur esse de semine abrahe Nodo deus iuravit
abrahe et iurando promisit dicens Benedicam semini tuo post
te vltimo sciendum quod Vt xpus corpus suum amortuis suscitavit
et vivificavit Supplicat ergo auctor Quia nos mortui sumus
per culpam et propter peccatum dele mea pro tuis vitiis Vt sic vivificarer
in gratia et tandem in gloria per passionem et resurrectionem secundam ad
s ihesum xpum

Mane prima sabbati] Ista sequencia dividitur in duas
partes primo auctor recitat triumphalem resurrectionem
xpi In secunda parte ostendit et narrat cui xpus resur-
gens primo apparuit secunda ibi Resurgentis Primo dicit sic filius
dei xpistus mea spes et mea gloria surgens i resurgens
mane prima sabbati i primo die post sabbatum scilicet in die dominica
redijt i rediuit ab inferna i ab inferis cum sua victoria i cum
magna victoria rege scelerum i principe peccati victo i
superato resurrectionem cuius supple filij dicitur plena gau-
dia omnium complantur omnia i omnes res Notandum de hoc quod dicit
Mane prima sabbati Vt sciencia hic septem dies que aduc
diversimode nominati sunt Siluester papa nominat dies ferias
addendo nomen ordine suo Vt prima feria secunda feria
Et sic in vsu est apud nos eos sic nominare Sed philosophi vt
astronomi dies denominat a planetis dicendo diem dominicum
diem solis Eo quod in prima hora huius diei regnet sol Et
ita per ordinem nominant dies secundum planetas Vbi secunda dies
lune dies martis dies mercurij dies iouis dies veneris
dies saturni Sed iudei dies septimane nominat a sabbato Ita
quod diem celebrem eorum sabbatum nominat Et alios
dies sequentes a sabbato nominat addendo nomen ordine
significancia vt primus secundus Vbi secunda vt prima sabbati
secunda sabbati Et siluester nominat dies dies ferias ab
are quod est cessare cessas cessare quia omnibus diebus cessare debemus
ab operibus malis Iudei vero diem celebrem eorum sabbatum nominant
Nam sabbatum idem est quod requies eo quod deus hodie requieuit

ab omni opere quod fecerat Et similiter ipso requiescit a laboribus
Et et alios dies sequentes ab ipso denominat tamquam a digniori
ad peiora applicando Unde dicit auctor prima sabbati intelligere
die dominica que primus est post sabbatum iudeorum Secundo notandum
quod auctor hic primo versu tangit dictum marci dicentis Surgens
Ihesus mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene
Et tercio ponit dicens Exurge gloria mea Et in persona filii
respondens Exurgam diluculo Et Christus mane surrexit
mane id est tempore iuventutis surgere debemus ad exercicium virtu-
tum iuxta consilium sapientis qui dicit Bonum est viro si por-
taverit iugum domini ab adolescencia sua Et ita sapiens fili
ne tardes converti ad dominum Ulterius notandum de hoc quod dicit
spes et gloria mea Christus est spes et gloria nostra hoc testatur
Bernardus dicens O vos qui estis in pulvere expergiscimini
et laudate quia venit dominus cum salute venit cum unctione
venit cum gloria Numquam enim sine salute Ihesus durat sine unc-
cione Christus durat sine gloria venit dei filius Quasi dicat
nequaquam Ulterius notandum de hoc quod dicit victor rege
sceleris Christus dyabolum vicit et infernum expugnavit
declarat Augustinus dicens Confestim eterna lux in tenebras
Christo descendente resplenduit mox impii ianitores mox
mox se umbrosa plena meti in cubante submurmurat dic-
tes talem non suscepit nec tartareus id est hic qui terribilis et
nimio splendore coruscans Talem eum in nostram tabernam inde
numquam plus misit Ille est creditor non debitor Effractor et
destructor non peccator sed predator Judicem videmus non
supplicem venit pugnare non succumbere venit eripere
non manere Resurgens ita hic auctor enarrat cum
Christus resurgens primo apparuit Et dividitur in tres partes
primo ostendit quod Christus resurgens primo apparuit marie
magdalene Secundo commendat mariam magdalenam am-
ando dominum quem credidit pro se in persona Tercio dirigit
preces suas ad mariam magdalenam secunda ibi o bona secunda
tercia ibi o maria magdalena primo dicit sic Ista
quod ecce maria magdalena est summa prudencia id est prudentie

resurgentis xpi sciens i. dicens fratribus xpi i. apostolis constratibus morte i. de morte eius xpi exspectata gaudia i. sperata gaudia
Nota dicitur quod xpus marie magdalene primo apparuit quinque de causis
primo quod ardencius diligebant Vnde luc. dimissa sunt ei peccata
multa quoniam dilexit multum Secundo ut xpus ostenderet se pro peccatoribus
mortuum fuisse Vnde math. Non veni vocare iustos sed peccato-
res Tercio ut xpus ostenderet quod meretrices precedunt sa-
pientes in regno celorum Vnde math. dicitur meretrices et pub-
licani Sicut enim mulier fuit nuncia mortis quia morte mulier ita mulier esset
nuncia vite Quarta causa est ut xpus ostenderet quod ubi magis
habundavit delictum magis habundare et gracia Vt dicit sanctus
paulus Igitur xpus marie magdalene apparuit que xpum sur-
rexisse apostolis nunciavit Vnde eciam apostola dicitur Vlterius notandum
de hoc quod dicit fratres xpi fratribus quod apostoli dicuntur fratres xpi Vnde
xpus dixit mulieribus Ite nunciate fratribus meis i. apostolis Et
illi erant constristati de morte xpi Vnde Cantatur Tristes erant
apostoli de nece sui domini Et postquam xpus resurrexisse cogno-
verunt Gavisi sunt Vnde cantatur Gavisi sunt discipuli viso
domino Et est secundum de hoc quod dicit Exspectata gaudia Et
xpus ante passionem eius apostolis predixit dicens Ecce ascendimus
ierosolimam et Et sequitur ibi Et filius hominis tercia die resurget
Illa gaudia exspectaverunt discipuli sic dominus ipsis promisit
Vtera litteram sciendum est fratres hic sunt predicentes Vnde frater
quatuor significata habet vnde versus frater pater dicit frater cupit
atque gerit Et sic eius principaliter habet ista quatuor significata
O beati oculi Hic commendat beatam mariam magdalenam a-
nunciando diversa genera graciarum sibi in persona Et dividitur in
duas partes primo continet ista genera graciarum Secundo tangit
mariam magdalenam ad mariam matrem xpi propter dignitatem
secunda ibi O maria mater pia prima in duas secundum quod continet
duo genera graciarum marie magdalene. Ad primam in persona primum
fuit quod ipsa primo vidit xpum surgentem a mortuis Secundum
fuit quod ipsa salutaret in dulcedinis patrem amplius impetravit
secunda ibi hoc est illa persona primo dicit sic O beati oculi supple

marie magdalene quibus oculis ipsa est intuita i. vidit primo resurrectum
scilicet i. christum morte iam deposita i. a mortuis resurgentem Nono dicendum
est de hoc quod dicitur Beati oculi illi benedicantur qui christum viderunt
unde dicebat christus Beati oculi qui vident que vos videtis Octavo
Nono dicendum est quod licet concepta cuius hoc est quod christus marie magda-
lene primo apparuit tamen firmiter credendum est quod primo matri
sue apparuit que maxime in passione eius doluit Et quod
ewangeliste obticent de maria matre christi qualiter sibi christus
apparuit forte ideo est quod ewangeliste volebant inducere ydoneos
testes resurrectionis christi Et maria mater christi non poterat
esse ydoneus testis Quia mater convenienter de filio testi-
monium non potest perhibere Decimo Nono dicendum est quod de modo apparicio-
nis qualiter christus marie magdalene apparuit dicit Johannes xx
Et maria stetit foris ad monumentum et vidit duos an-
gelos sedentes in albis Quia christum resurrexisse testabantur
Et maria summo amore iterum et iterum inclinavit se ut
videret post hec conversa est retrorsum et vidit ihesum stantem
sed nesciebat quod ihesus esset Dixit ei ihesus mulier quid ploras
Quia aut tulerunt dominum meum et nescio ubi posuerunt eum
Qui dixit ei Maria Et statim cognoscens eum procidebat
ad pedes eius volens eius tangere dicens Rabboni quod est
interpretatum magister Et est sciendum quod maria magdalena
primo apparitu christum non cognovit sed vidi quod locum amoris
christus se ibi ostendit Et dubietas marie magdalene sibi
ablatatur And here Het est illa femina hic commendat ma-
ria magdalena cundando alia gratiam sibi i. peccatam super in
dulgencia possunt dicit se Het maria magdalena est
illa scilicet cuius supple fuerit cuncta crimina lavit i. perdonavit
gracia eius supple christi que maria dum orat et multos plorat
ipsa clamat i. testatur facto i. opere quod cor supple marie mag-
dalene amat ihesum super omnia i. pre omnibus et ipsa maria
magdalena non ignorat i. scit et cognoscit supple illum
que adorat et quod prope i. que recipit Et ipsa non ig-
norat i. scit quod supple penam debet quod supple penam multos mane

magdalena cont(ri)ta i(dest) bene contrita tamen Nu(n)c dicitur secundo q(uod) maria
magdalena tribus vicibus legitur fleuisse et semper magnum fletum
contritum. Quia primo legitur quod fleuit in domo pharisei lauans
lacrimis pedes domini Et tunc contrita fuit peccatum remissione Fleuit
secundo de morte lazari fratris sui ut scribit Johannes Et tunc contrita
erat resuscitatione Fleuit tercio stans ad monumentum et querens
christum Et tunc contrita de christi visione et aspectu Nunc dicitur q(uod)
maria magdalena christum multe amauit ipsa ope ostendit
Et secundum beatum Gregorium probatur dilectionis est exhibitio operis
ipsa uero dilectionem mentis ope ostendit in eius conuersione lauans
lacrimis pedes domini et ipsos osculans et unguento ungens ipsa
etiam morte in passione eius dilexit permanens cum eo usque
ad mortem eius Unde scripsit Johannes dicens Stabat iuxta crucem
maria mater eius et maria magdalena et ipsa etiam di-
lectione eius post mortem ostendit quia mortuum querens sepeliuit
de ipsa Cantatur Unde adherebat mortuum querebat
Merito igitur multa eius peccata dimissa sunt quia dilexit multum
s(cilicet) in vita in morte et post mortem Nunc dicitur tercio de hoc q(uod)
dicit ora q(uod) ex cuius non hemus Et maria in eius conuersione
eundo ad christum venit in domum pharisei orationem fecit sine verba
Sed sine oratione Hic intelligendi sunt gestus quos maria
magdalena habuit lauando tergendo osculando ungendo que
opera eius ex desiderio indicauit q(uod) sibi in indulgenciam peccatorum
requireret Et desiderium christus agnoscit dixit Remittuntur
tibi peccata Et ita dicens fides tua saluam te fecit Vade
in pace Ulterius sciendum est de hoc quod dicit Menus tamen illa
ut dicit Beatus Gregorius Et maria magdalena sic
ipsam fuit intra crubescebat supple te turpitudine peccatorum
exterius nichil ope verecunderet credebat Et sequitur
O maria mater Hic auctor rogat mariam magda-
lenam ad mariam matrem christi Et diuiditur in duas partes
primo rogat mariam magdalenam ad mariam matrem ponens
nominacionem Secundo ponens operacionem ibi Ut illi mundi primo
dicit o maria magdalena pia mater in appellaris etc.

i noiaris stella maris p mita i p digni^tes xpi supple tu es
coequata i adequata et equalis ma xpi Du fuisti sociata si-
i eodem mo sic mat xpi Qz supple tu es sodita sibi honore i
in honora volt dic Qz maria magdalena mat xpi co-
munit in h compat q utraq maria noiat Non^ndu a ante co-
nversione maria magdalena ppt multiplica vl multitudine
peccatore sibi apparatu fuit h nom peccatrix ita q ab omib
peccatrix dicebat Un luc Ecce mulier que erat i civitte
peccatrix Ulterius a Qz maria mlq Stella maris maria
magdalena bn dicit stella maris q ipa vidit et nuncia-
vit xpm qui se in speci stellam matutina noiat Jtem co-
venienl dicit stella maris p mare intelligendo ama-
ritudine eo q ipa maxima amaritudine depuis peccatis
huit vl dicat stella maris p mare intelligendo sclm q
sic stella maris navigantibus ducatu pbet et rectu it
ostendit Sic maria magdalena peccatoribus in pfundi scto
laborantibus via et modu salutifere pnie pmostrauit Jlla
mundi imparatrix Hic auctor compat maria magdalena
ad maria matrem xpi pcuo opacone dicit sic Jlla maria
mater xpi existens imparatrix mundi Et illa maria mag-
dalena existens bta peccatrix q causa fuit supple ille
due marie fundeunt i extulerunt pmordia i principia
letice in terra Et h declarat dicens Qui q q Jlla
maria mat xpi fuit porta q qua supple porta lux
supple que e xps e orta i nata fundo Hec maria
magdalena nuncia i resurgentis xpi replet mundu le-
ticia Convenientia inter maria matrem xpi et ma-
ria magdalena q auctor intendit hic h q utraq maria
attulerunt nob principia gaudiorum Maria mat xpi in
quantu xpm genuit q magnu gaudiu fuit Unde dicebat
angelus pastoribus Annuncio vob gaudiu magnu etc
Qz maria magdalena principiu gaudiorum attulit q
resurrectione xpi pma annunciavit Jn qua resurrec-
tione celu et terra letant Et ci sequitur O maria mag^na

Hic autor dirigit preces suas ad mariam magdalenam dicens O
maria magdalena tu audi i. exaudi vota i. desideria nostra plena
laude supple qua laudamus te et tu concilia clementer illum chorum
i. illam turbam apud christum ut ipse fons pietatis qui lavat te
aperiatur unde i. aque suos atque per suos nos supple aper-
tatis dara venia i. indulgencia peccatorum omnibus dicat amen i.
ita fiat Notandum quod dicit fons christus dicitur fons iuxta
dictum Jeronimi Cum dicit dominus christus fuit quod cum voluit
curare desideras medicus qui pro febribus estuas fons quod vis
sitiendo quod adillum fonte unde cucurrit maria mag-
dalena volens lavare aspiciens maculas sue turpitudinis
i. suorum peccatorum commaculatus nos exaudivit

Surgit christus cum tropheo Ista sequencia dividitur
in tres partes In prima parte autor narrat triumphale
resurrectionem christi In secunda parte narrat clementer pas-
sionem ob generis humani redempcionem In tercia parte facit
interrogaciones et questiones marie magdalene Et ad eas
respondet sub persona marie magdalene Et ad eas respondet
sub persona marie magdalene secunda ibi Hic est agnus tercia ibi
Dic maria quid vidisti Primo dicit quod christus surgit i. resurgit
cum tropheo i. cum victoria suis cum leo et agno et hoc dico
per allempiam victoriam i. ad celebrem victoriam Et christus vicit mortem
supple mee dampnacionis sua morte corporali et restaurat
sceleris morte supple servat gratia i. per graciam sue mortis
Notandum quod christus dicitur leo leo enim aliquas proprietates nos
habet que christo conveniunt Una est proprietas leonis quod apertis oculis
dormit Sic christus dormivit i. mortuus fuit apertis oculis sue
divinitatis sed quod non fuit mortuus Unde ex persona christi dicitur illud
quod scribitur in Canticis Ego dormio et cor meum vigilat Secunda
proprietas leonis est quod ipse cauda sua tegit cuncta vestigia
sua ne venator eum inveniat Sic christus cauda sua i.
sua humanitate que fuit posterior et inferior divinitate per caudam
suam posteriorem tegit vestigia sua abscondendo
venatore suo i. dyabolo eius divinitatem ne sibi preiudicet Tercia

si dyabolus xpm fuisse deum cognovisset nunquam iudeis suasisset ut ipsum
crucifixissent. Tercia proprietas leonis est quod ex odore sentit et
cognoscit si leena adultera sit et aqua se abluat. Sic xpus
peccata nostra cognoscit nos ex ipsis puniendo nisi aqua ablue-
rimus pure contricionis et peccatorum nostrorum amplius non recordabitur.
Quarta proprietas est quod ipse alijs predam suam condividit. Sic xpus
regna patris sui nos participare facit unde dicit in evangelio Et dispo-
sui vobis regnum ut edatis et bibatis etc. Quinta proprietas leo-
nis est ut ipse infantulos non ledit. Sic et xpus propter suam in-
nocenciam non ledit nec punit infantulos nisi vita innocentes
existentes. Sexta proprietas leonis est quod benefacientes sibi
diu cognoscit. Sic xpus ipsum diligentes et sequentes cogno-
scit unde in evangelio Ego cognosco oves meas. Et in libro proverbiorum
Ego diligentes me diligo. Propter istam naturam leonis quod
xpo conveniunt leo dicitur unde de ipso convenienter potest dici Et
dixit Iacob ad iudam filium suum Catulus leonis es tu iuda
fili mi. Et sequitur ibi descendisti accubando et requiescens
ut leo. xpus enim suam crucem ascendit et in sepulchro quievit
ut leo qui tercia die a mortuis resurrexit. Nomen autem ultimum
Victor fuit iste dicitur quod dicit Morte mori sua mortem
dicit sanctus Augustinus xpo ad infernum descendente innumerabiles
populi sanctorum lacrimabili voce dicebant Advenisti quem desider-
antes expectavimus. Et sequitur ibi quod dicebant antiqui
patres xpo inferno expoliato auctore mortis suis remoti
vinctis Vade iam leticia modo. Sic igitur qualiter xpus merito
dampnacionis mee et auctoritate illius mortis sua morte
expugnavit. Tercio Nomen secundum est de hoc quod dicit Resurrexit
seras portas dicit sanctus Augustinus xpo ad infernum descendente
more omnis carcerarii ferrei vectes confracte sunt.
Victor tamen secundum est Crisostomum dicit autem xpus vere
quidem est quod conflicto laude. Et est victoria hostium quod hostes
convertuntur in fugam leo vere rex dicitur unde papa leo
rex animalium Sollepnius dicit apollo vere quidem est
quod omnem dicitur nisi de phlegmonis dicens dicitur qui omnem celebra-

vate hec Vlterius sciendum quod ille leo reseravit sibi portas dupliciter
scilicet corporaliter Vno modo reseravit sibi portas scilicet infernales eas
frangendo confringendo vel sic corporaliter reseravit sibi portas scilicet
celestes ipsas aperiendo et nos mecum educendo Hic est agnus
Hic recitat clementiam passionem ipsius Christi dicit sic Hic
scilicet leo qui resurgens quod agnus scilicet iste qui pendebat
et redimebat in cruce totum gregem ouium id est totam multitudinem
hominum Cui scilicet agno tunc nullus condolebat id est compaciebatur
scilicet tunc in tandem id est in tempore doloris consumebat maria
magdalena Notandum quod Christus in sua passione agno comparatur
quia ad crucem voluntarie se obtulit non reclamans sicut
agnus vel ouis ad victimam ducitur non aperiens os suum vt
dicit ysaias Sed eius resurrectione leoni comparatur propter
virtutem resurrectionis eius Secundo Notandum quod de hoc quod dicitur
Cui nullus dicit premissa in persona Christi Improperium expecta-
uit cor meum et miseriam Et sustinui qui simul contristaretur
et non fuit consolantem me quesiui et non inueni Item
ideo in persona Christi dicit Non mei recesserunt a me Dic nobis
maria quid vidisti Hic auctor facit questiones et
interrogationes ad mariam magdalenam Respondens ad eas
in persona marie magdalene Et diuiditur in septem partes
secundum quod septem interrogationes ponit Et ad eas respondet
in persona marie magdalene septem partes per ordinem incipiunt
Dic maria primo ponit vnam interrogationem et ad eam re-
spondet dicit sic o maria magdalena dic quid vidisti
flendo id est suspiriendo circa Christum Tunc respondet in persona
marie magdalene Ego vidi ihesum spoliatum spoliatum scilicet
vestium et sblendatum id est expaltatum in cruce manibus patrum id est per
manus patrum Notandum quod de hoc quod dicit Vidi ihesum spoliatum
Quod Christus tripliciter veste in eius passione spoliatus fuit
veste corporis sui Vnde propheta Tradidi corpus meum per-
cutientibus Secundo fuit spoliatus veste amicorum Vnde psalmista Omnes
amici mei dereliquerunt me etc Et in iob Recesserunt a
me qui fuerant Tertio fuit spoliatus veste id est tunica sua

Unde dicitur in Canticis Expoliavi me tunica mea quam christus vo-
luntarie dimisit se sua tunica spoliari Unde psalmus diviserunt sibi
vestimenta mea Secundo Notandum est de hoc quod dicit iuxta solarium
Quia in loco passionis christi Crux in terram fuerat posita et sic
christus cruci affixus fuit Postea per ministros iudeorum crux ele-
vata fuit cum christo et pro magnitudine corporis quia decentis statu-
re erat crux cum debebat elevari ut dicunt quidam domina
cum christo corruebat in terram In hoc etiam verbo auctor tangit
dominum christum in cruce dicentem Ego si exaltatus fuero a terra omnia
traham ad me ipsum Johannes xii et sequitur Dic maria quid vidisti
Hic auctor iterum facit interrogationem et ad eam respondet
sub persona marie magdalene dicit sic Dic maria Tunc
respondet in persona marie magdalene Ego vidi caput
coronatum spinis Et vidi vultum maculatum sputis Et plenum
livoribus id est in mundiciis sputorum proiectis conspuerunt Notandum
est de hoc quod dicit spinis caput dicit sanctus Bernardus In persona
christi tu es homo et habes sertum de floribus Et ego sum
deus et habeo coronam spineam Notandum est secundo etiam de hoc quod
dicit vultum sputis dicit Bernardus vultum tuum o bone Jhesu
quem desiderant angeli inspicere multi sputorum contemptu
maculaverunt manibus percusserunt et desuper velamine cooperuerunt
Circa livorem sciendum est ut Ysidorus libro x livor est color pallidus
ut plumbum qui fieri solet ex dolore Inde venit lividus
homo qui est huiusmodi coloris Et livor talis color dicitur et
ponitur pro invidia Et lividus pro invido Dic maria quid
Hic ponit aliam interrogationem et respondet primo quasi
dicens Dic maria ut supra Tunc respondet in persona marie
magdalene Ego vidi manus ipsius Jhesu clavis perforatas
Et vidi hastam id est lanceam vulnerare latus ipsius Jhesu Et
vidi emissionem rivi fontis scilicet sanguinis et aque de latere
salvatoris Notandum est de hoc quod dicit clavis ut dicit
Bernardus in persona christi O homo tu habes cyrothecas in ma-
nibus Ego habeo clavos in sacris manibus O homo tu pedibus

tuis repudias ego pedibus meis tibi assurrexissem. Ulterius secundo
dicit hoc quod dicit hasta id est dicit Bernhardus Bernhardus O homo tu habes fontes
in signum et latus apertum vene gratie Ego habeo latus apertum pro te
Ergo hic ad hunc venite et ego suscipiam te. Ulterius secundo dicit hoc
quod dicit unus fons egreditur Iste fons vivus fuit sanguinis et aque
fluens de latere salvatoris De isto fonte dicit ysaias haurietis
aquas in gaudio de fontibus salvatoris etc. Dic maria quid
hic vidisti in meditatione et respondet in persona marie magdalene
querit primo dicens Dic maria etc. Et respondet in persona
marie magdalene Ego vidi dominum quod ihesus commendavit se patri
et quod inclinavit caput et misit spiritum. Nota de corpus in cruce
pendens spiritum suum patri commendavit dicens Pater in manus
tuas commendo spiritum meum Et inclinato sanctissimo capite cum
capite et emisit spiritum. Nota de secundo quod Bernhardus loquens de dispo-
sitione corporis christi in cruce sic dicit Quis est qui non rapiatur
ad spem impetrandi fiduciam qui eius dispositionem corporis attendit
Videlicet caput inclinatum ad osculum brachia extensa ad
amplexum manus perforatas ad largiendum latus apertum ad di-
ligendum pedes cum affixos ad nobiscum manendum totum corpus
in cruce extensum ad se totum nobis impendendum Dic maria
hic vidisti in meditatione et respondet in persona marie magdalene
dicens O maria quid fecisti quod amisisti ihesum Tunc respondet
in persona ipsius dicens Ego speravi i. in persona assumpsi mariam
Ergo flentem i. plorantem quam deportavi ad domum et postea
me miserata et deploravi utrumque i. christum et matrem. Nota de
ut recitat anselmus Christo mortuo mater eius in tantum
ex dolore debilitata fuit quod ad domum vix non poterat sed
iohannes cui ihesus mariam commendavit et alie mulieres que
iuxta crucem steterunt ad domum eam deduxerunt Et hoc voluit
dicere in versu Dic maria quid vidisti hic in meditatione
et respondet dicit sic Dicit maria Et respondet in persona
maria magdalena Ego properavi i. festinavi post unguenta
et visitavi sepulcrum et non inveni quem amavi et tunc dupli-
cavi meos planctus i. meos fletus etc. consolatur mariam magdale-
nam in persona angelorum Et dicit o maria magdalena tu noli

flere na xpus vel surrexit Tunc ipa respondet dicens Certe
i. vel Ego vidi signa resurgentis xpi multis argumentis i. per
multas probabiles coniecturas Notandum quod Ut recitat marcus
maria magdalena et maria iacobi et maria salomee eme-
runt aromata ut venientes ungerent ihm Unde secundum
quod maria magdalena legitur ter unxisse primo in eius con-
versione cum lacrimis pedes eius lavit et unguento unxit Secundo
in lazari fratris sui resuscitacione Tercio legitur unguenta emisse
licet non unxisse post xpi passionem primum unguentum fuit
unguentum compunctionis Secundum unguentum gratiarum actionis Ter-
cium unguentum fuit sincere dilectionis Tercio notandum quod consue-
tudo antiquorum erat quod amicum eius mortuum ungere solebat
Ut corpus eius tanto diutius a vermibus et fetore et putre-
dine illesum remaneret xps autem mortuus tali unguento non
indiguit quia unctus erat a deo pre oleo leticie ita
quod deus pater sanctum suum filium non dedit videre corrupcionem nec
permisit Unde notandum de hoc quod dicit Certe multis argu-
mentis Qualiter magdalena viderit et cognoverit resurrecti-
onem xpi in sequentibus versibus patebit Dic maria hic
iste interrogat et respondet in persona marie magdalene
Et dividitur in duas partes primo facit hoc quod dicitur Secundo
concludit credendam esse resurrectionem xpi ex testimonio
marie magdalene Secunda ibi Credendum est magis primo querit
O maria dic nobis quid vidisti in via supple cum iuisti cum
et volebas ungere ihm Respondet Ego vidi sepulcrum
viventis xpi et vidi gloriam resurgentis xpi Et vidi angelicos
testes i. angelos Et vidi sudarium et vestes xpi spes
mea surrexit et precedit suos supple discipulos supple
in galilea Notandum quod maria magdalena cum aliis mariis
venerunt ut ungerent ihm et scientes lapidem magnum
sepulchro suppositum dicebant ad invicem Quis revolvet
nobis lapidem Et ecce angelus domini descendit de celo et
revolvit lapidem ab hostio monumenti Ex quo patet
quod xps prius clauso monumento resurrexit quod habetur per
hos versus xpus enim patuit clauso prodire sepulchro Cum

mundo ingressus ianua clausa dedit Sic igitur patet qualiter maria mag-
dalena vidit sepulchrum et lapidem revolutum Ulterius secundo de
hoc quod dicit Angelicos testes dicit Johannes cap. 20 Vidit maria
magdalena duos angelos sedentes in albis Sic igitur vidit
angelos et vidit vestes i. albas Ulterius secundo de hoc quod dicit
gloriam vidi resurgentis Ut patet supra quod fuit postquam maria
magdalena ad monumentum steterit plorans conversa est retror-
sum et vidit Jhesum stantem Sic igitur vidit gloriam resurgentis
Ulterius secundo de hoc quod dicit precedet suos in galylea Galylea
interpretatur transmigracio Et Christus hominibus discipulis suis in galylea dicitur
apparere post resurrectionem eius quod ipse migravit de morte
adversa de miseria ad gaudium de mortalitate ad immortalitatem
Et tunc sequitur **Credendum est magis** Hic auctor concludit
resurrectionem Christi esse credendam marie magdalene Et
sic dicit magis credendum est supple de resurrectione Christi
soli marie veraci quam fallaci turbe i. decipienti turbe iudeorum
nos scimus Christum surrexisse a mortuis vere Quem sic vocat
Christum dicens O tu rex victor supple mortis tu miserere nobis
Notandum est de hoc quod dicit Judeorum turbe fallaci Postquam
milites custodientes sepulchrum propter terrorem fuerunt aspectu
angeli descendentis de celo Et est quod sepulchrum
viderunt vacuum corpore Christi ibi non existente Venerunt
ad scribas et pontifices iudeorum revelando eis que vi-
derunt Judei igitur convocato concilio per munera milites sibi acqui-
sierunt ita quod dicerent ad discipulos Christi de nocte venisse et
corpus Christi surripuisse Qui error adhuc inter iudeos regnabat
Ideo hic dicitur Quam iudeorum turbe fallaci Unde veri-
tati magis credendum est quam multitudini fallaci Ideo
Notandum est de hoc quod dicit Scimus Christum surrexisse a mortuis
vere Et Christus vere a mortuis surrexit multipliciter ostenditur
Primo per angelicum testimonium dicentium Surrexit non
est hic Secundo per frequentem apparicionem frequenter post resur-
rectionem apparuit Tercio per confessionem que ostendit ipsum
surrexisse non arte maria Quarto per palpacionem ubi dicebat

eis Videte et palpate manus meas et pedes meos Quinto per
contrariam ostensionem quod ostendit ipsum in natura propria surrexisse
Sexto per ingressionem clausis ianuis quod ostendit ipsum glorificatum
surrexisse Bene igitur dicitur Omnes ipsum surrexisse a mortuis
<u>Mundi renouatio</u> Ista sequencia diuiditur in duas partes
Primo auctor incitat nos ad gaudium renouis dicens ex eo
quod omnia congaudent Christo resurgenti Secundo incitat nos
ad gaudium renouis dicens ex utilitate quam consecuti sumus ibi
Gelu mortis soluitur Prima in duas Primo incitat nos ad gau-
dium renouis dicens narrando omnia Christo resurgenti congaudere
in generali Secundo declarat hoc in speciali ibi Ignis uolat
Dicit primo Mundi renouatio supple scilicet que omnia renouatur
parit noua gaudia et omnia consurgunt id est simul resurgunt
resurgenti domino et elementa sunt supple resurgente domino
et senciunt id est cognoscunt quanta sint priuilegia auctoris et crea-
toris ipsorum Romanorum 8o Et quod in omnibus hiis sequentibus fit mencio
de triduo dubium est quare Christus statim post mortem suam non
resurrexit sed usque ad terciam diem in sepulchro quieuit huius
assignantur quinque rationes siue cause Prima est propter significationem ut
in simpla significaretur quod lux morte Christi nostram duplam mortem
restaurasset scilicet corporis et anime Vnde etiam duabus noctibus
in tenebris et solum una die in sepulchro legitur quieuisse
Secunda est propter probationem quia sicut in ore duorum uel trium testium
stat omne uerbum Sic etiam in duabus uel tribus noctibus uel
in diebus quibus liber sicut sufficienter potest esse probatum Tercia est
est propter sue potestatis ostensionem Si enim statim post mortem
animam resumpsisset non uideretur esse potens post quemcumque tempus
animam suam posse resumere Vnde ipse dicebat Potestatem habeo
ponendi animam meam et iterum resumendi eam Quarta ad
prefigurationem reparandorum Vt dicit Petrus Rauennas Christus
reparaturus ea que sunt in terra et restauraturus ea que
sunt in celo et redempturus ea que sunt in inferno tribus noctibus
et diebus in sepulchro quieuit Quinta est ad designandum
triplicem statum saluandorum per Christi passionem Et hunc remi-

assignat Gregorius Unde dicit nos in presenti vita qui in sexta
feria laboramus et augustinus etiam in sepulchro aut requie in sabbato
quiescimus quod post mortem anima quiescit Sed in octava die i(d est)
in die dominico hoc est in medio universali terminus omnium et resurgemus
et gaudebimus corpore et anima glorificate Dubium secundo est quare
Christus resurrectionem suam non distulerit usque ad terminum univer=
salem omnium Huius assignatur triplex ratio Prima est propter corporis
sui dignitatem Non enim conveniens erat corpus suum deitati
unitum interea putrescere ut aliqua diu maneret Unde dicit psalmus
Non dabis sanctum tuum supple corpus deitati unitum videre cor=
ruptionem Secunda causa est propter nostre fidei firmitatem
Si enim Christus a mortuis non surrexisset tota fides nostra periisset
Unde paulus si Christus non surrexisset inanis esset fides nostra
Tertia propter nostre terminus exemplaritatem Unde si Christus a mor
tuis non surrexisset vix ut unquam aliquis speraret resurrectionem
fieri Unde sanctus Gregorius Non plus quam triduana morte suam
Christus ea voluit sed ne si in eo differetur mali omnino despera=
rent Unde dicit paulus de spe terminis nostre Si Christus a mor=
tuis resurrexit et nos resurgemus Tunc circa literam
sciendum quod renovatio est nomen verbale terminans in tio
Omnia enim potius talia verba signant actionem passionem et
rem passam Igitur hic renovatio potest sumi pro re renovata
Ita quod exponatur sic renovatio mundi id est creatura ut sancta
renovata corpus mundi vel potest exponi pro renovante de
actione ut pro creatione renovate passione qualitercumque
modo exponitur bene exponitur Ulterius sciendum consurgit
una est de corporali que est corporum ex quibus est compositione
ro et compositione re et verba propter Elementum dupliciter
consideratur sive accipitur Uno modo quod elementum quod est equaliter
album Unde sanctus de generatione dicit est causa nature ex quibus sumus
vel elementum dicit quod primo id est primordialiter materia rerum
Quia elementa sunt quatuor corpora simplicia ex quibus tamquam ex
materia cetera sunt fiat symbolat hic declarat in speciali
qualiter omnia elementa Christo resurgenti servivit et gloriari

rota ppo qz ignis mobil i ad motu abil uolat i velociter mouet
et aer uolubil i possibil uolui huc et illuc supple p rarefactione
et condensatione supple volat i velociter fert et aqua labil fluit
et terra manz stabil i quiescens leuia supple elementa petunt
i tendunt alta i sursum et grauia supple elementa vt aer centrum
i deorsum q e medium mundi et sic omnia renouatur Tunc declarat
magister qualiter omnia renouat ppo resurgente dicit supple
tpe resurrectionis ppo Celum sit serenum i clarum et mare
sit tranquillum i quietius et aura i ventus spirat i flat leuius
i mansuetius mea vallis i mea terra florauit et arida p hyeme
reuirescit i viuit incipit quando ver incipit i tempus vernale
tepiditate i nec nimium frigus nec nimium calore adducit Vlterius dicendum est ad litteram exponendo Dicit primo ignis dicitur
uolare qz int ceteram elementa motu circulari in spera sua velocissime mouetur motu firmamenti Et ideo dicitur mobil rone
aptitudinis q hz ad motu sursum non existens in loco proprio Secundo dicendum aer dicitur uolubil i aduoluendu abil Ccuius
inter omnia elementa aer quo ad ceteros motu maiore passim
e Vnde aer cedit cuilibet corpori q fert in ipso fundendo
in aliud locum vt dicitur uolubil i mobil motu uolutionis ad
motu rota i ad motu circulari q secundum phm primo metheororum
Supprema regio aeris mouetur motu circulari ad motu firmamenti Vlterius secundo dicendum est hoc q dicit terra manet stabil ic Dicunt
phi sic comentator et aristoteles q si omnia deus mouere et terra
moui non possent Et ideo dicunt q quia virtus e celum in medio
remanet virtus e terra in quiescendo Vlterius secundo dicendum est hoc q dicit
alta petunt leuia ic Vnde phus primo de celo et mundo leua
sic diffinit leuia e q fertur in eodem locum qui e sursum et
leuissimum e q omnibus supernatant sic ignis Grauia vero
e q tendit deorsum et grauissimum e q omnibus substat sicut
terra Vlterius sciendum e q centrum e punctum signatum in medio
spere circulari a quo omnes ad circumferentiam ducte sunt equales
Et ergo medium mundi dicitur centrum mundi i terra dicitur quiescere
in centro mundi vt patz quinto philosophorum alia q ponuntur in pagina
versu littera exponendo per expositionem patz sz q tempore pristine
celum sit clarum quo assumendum non q pl frigidior existens vapores

inter medios consumit quos tempore hyemis in directa nos aspiciens con-
sumere non potuit quamuis tamen celum semper per semper equaliter sit clarum Simi-
liter ad excellenciam pertinet quod venti leniores tempore pasche spirant
quam tempore precedenti Similiter pertinet sensum quod terra incipit flores
ferre et arida florere incipiunt et frigida calere Quod allegorice
exponendo per ignem diuinitas christi intelligitur per aerem eius pura
anima per terram eius caro siue corpus Igitur ignis volat id est christus sue
diuinitatis celos ascendit de quo dicitur Volauit id est sancta anima christi vo-
lando ad inferos descendit Terra manet stabilis id est caro christi
in sepulchro quieuit Quod aqua labilis fuit id est persecucio iudeorum con-
tra christum transiit et preteriit de aqua persecucionis dicit propheta Saluum
me fac deus quoniam intrauerunt aque usque ad animam meam Et alle-
gorice exponendo Celum in eterna christus fit semper quod christus post
eterna celos ascendit ubi lux inenarrabilis in quam desiderant angeli
aspicere Et christo resurgente in aere fit tranquillitas et aura
spirat lenius id est ventus persecucionis in aere aduersitatis iudaice
cessauit Et vallis mea floruit quod in terra mea per quadraginta
dies flos christus resurgens apparuit de quo dicitur Ego sum flos
campi Et arida reuirescunt id est corpus christi assumpta que in
cruce aruit Vnde propheta dicit tamquam testa virtus mea Et
frigida recalescunt id est membra christi per morte frigescentia calorem
resumunt Et sic exponitur moraliter Gelu mortis soluitur
Hic inuitat nos ad gaudium resurreccionis dominice Canticum can-
ticorum quod consecuti sumus ex eterna dei propria a expugnacione
hostis nostri antiqui Secunda a apparicione radiorum Tercia ex
adepcione gaudii eterni Istas utilitates dominus ponit tribus verbis
Prima a in primo Secunda a in secundo Tercia a in tercio ut patebit
Primo dicit sic Gelu id est frigus mortis id est dampnacionis eterne
soluitur id est dissoluitur et princeps mundi id est dyabolus tollitur et re-
mouetur et eius imperium in nobis id est super nos destruitur et princeps
mundi amisit potestatem suam id est propriam potestatem dum voluit totum supple-
illum in quo nichil habet id est nullum ius habuit Non dicitur a quod dampnacio
eterna dicit bene Gelu mortis quod de loco dampnacionis
eterne dicit dominus in ewangelio Ibi erit fletus et stridor dencium
Vel per Gelu mortis sic intelligitur peccatum quod fugat amorem diui-
ni amoris Vltimo sequendum de hoc quod dicit princeps mundi etc.

Quintus

Dyabolus princeps mundi dicitur quia mundum et eius delicias in intencione
principis et dominus et non aliorum. De isto principe dicit dominus in ewangelio Prin-
ceps huius mundi eicietur foras a sua potestate supple a sua potestate per
meam passionem et resurrectionem. Ulterius sciendum quod de hoc quod dicit
Dum tenere voluit Christus redemptor noster captivatos in modo dyabolo
muscipulam pependit et in ea posuit escam sanguinis sui. Et
cum dyabolus capere voluit corpus Christi iudeis suadendo ut ipsum
crucifigerent et sanguinem eius iudeis suadendo ut eius sangui-
nem effunderent volens capere non debitorem scilicet Christum qui sibi
nichil debuit privatur a debitoribus scilicet hominibus in eius debito et
captivitate existentibus. Unde dicit Augustinus Venit re-
demptor et victus est deceptor. Et hoc vult auctor dicere cum
dicit Dum tenere voluit. Et tunc sequitur Viam prebet facilem
Hic ponit secundam utilitatem crucis Christi scilicet apercionem paradisi
dicit sic Cherubin scilicet angelus de choro cherubin prebet facile
viam supple ad paradysum amovendo versatilem gladium scilicet
gladium qui removeri et non uti poterat ut prius deus preceperat
Postquam Adam eiectus est de paradiso collocavit deus gladium
flammeum ante paradysum ad custodiam ligni vite. Sed in passi-
one Christi iste gladius amotus est quia tunc paradysum intravit latro
cui dominus dixit in cruce hodie mecum eris in paradyso. Et fla-
ma illius gladii per sanguinem Christi penitus consumpta est. Unde dicitur
de isto gladio versatili habentur quatuor versus. Hic ideo gladius
versat ce indicatur quod quando deus hunc amovere velit porro removit
sed penitus per passio Christi fundens extinguit sanguinis unda
sacra. Et tunc sequitur Vita mortem superat Hic ponit etiam
utilitatem quam consecuti sumus ex cruce divina. Dicit sic Vita scilicet
Christus dicitur supple moriens in cruce superat scilicet vincit mortem scilicet nostram
dampnacionem eternam et homo recuperat scilicet requirit gaudium pa-
radysi supple celestis quod prius amiserat supple per esum pomi scilicet
scilicet prohibiti. Non dubium quod Christus vita dicitur ut ipse fatetur in ewangelio
dicens Ego sum via veritas et vita. Igitur moriens in cruce
scilicet Christus mortem nostram scilicet dampnacionem eternam destruxit et
ad gaudia paradysi celestis reduxit.

Et est sancta sollempnitas Ista sequencia que

de ratione domini tamen dividit in tres partes Primo auctor commendat
sollempnitatem paschalem Secundo invitat nos ad assumendum gratias deo
Tercio dirigit preces suas ad christum qui ibi redempti ergo tercia
ibi Rex regum Primo commendat sollempnitatem pasche dicit sic
hec i. sollempnitas pasche est sancta sollempnitas sollempnitatum
i. excellens omnes alias sollempnitates in se juncta i. ornata et
nobilitata in triumpho i. victoria christi quo scilicet triumpho i. cum
quo triumpho scilicet christus devicit i. expugnavit male potentes
imperium i. iniuste potentes imperium vel male potentes imperium i. potentes
imperium dyaboli eruens i. eripiens nos de potestate dyaboli
eius suo precioso sanguine Nota dicit quod modus redempcionis
generis humani per passionem christi et sanguinis eius effusionem
ad satisfaciendum deo patri acceptissimus fuit Secundo ad curandum
morbum convenientissimus fuit Tercio ad nos alliciendum et
attrahendum efficatissimus fuit Quarto ad dyabolum expugnandum
prudentissimus Primo dico quod fuit ad satisfaciendum deo
patri acceptissimus Quia cum magis aut melius deo patri satis
facere potuit quam quod aliquis sponte et sine debito morte subiret
ad honorem dei patris pro satisfaccione aliorum Unde hoc est quod dicit
Anshelmus Nichil asperius et difficilius homo potest pati sponte
et sine debito quam mortem Et nichil maius homo potest dare
deo quam cum morti se tradidit ad honorem ipsius Secundo fuit ad
curandum morbum convenientissimus de hoc dicit Augustinus homo
homines mortales mortales morte morte liberavit Item dicit
Ambrosius Adam primus ex terra virgine Adam christus de maria
virgine hic ad ymaginem dei iste ymago dei sublata per
mulierem et sapiam per mulierem mundum Adam christus mundum libera-
vit mors per arborem vita per crucem Adam in paradyso christus in celo
Tercio fuit ad attrahendum genus humanum efficatissimus Nunquam
cum plus liberum arbitrium nos sibi attrahere potuisset ea forcius
quam per suam passionem quam passus est pro nobis de hoc quod dicit sanctus Bernardus
Super omnia reddidit te in amabile o bone ihesu calix quem
bibisti opus nostre redempcionis hoc cum omne amorem meum
facile vendicat totum hoc devocionem meam blandius allicit dicit

et exigit et circumstringit et vehementer Ubi enim te commanserit
ibi pietas tua magis minuit Ubi caritas effluit ibi gratia clarius
radiavit Quarto fuit expugnandi dyabolum prudentissimus Ita
enim deus sub testa humanitatis sue lucem divinitatis sue abscondisset
et dyabolo celasset numquam dyabolus suspicasset nec cordibus iudeorum
suggessisset ut ipsum crucifixissent Unde dicit paulus Si enim cog-
novissent numquam regem glorie crucifixissent Fuit igitur decentissimus
et aptissimus modus redemptionis generis humani per christum in incar-
natione Et eius sanguinis in cruce effusione Recte bene dicit
Quos nos precioso sanguine Redemisti Nota quod imperium dyaboli
dicitur male potens Ut granto quia iniuste potens Ipse enim
per deceptionem nos sue potestati subiecit Ut dicitur male potens
Quia dyabolus debilis et impotens hostis est qui neminem
vincere potest nec ledere nisi eum qui consentit sibi Circa
hanc sciendum est de hoc quod dicit sollempnitas sollempnitatum
Regula grammaticalis est Et prisciani Quod genitivus nominis singularis
reflexus super suum genitivum pluralem importat excellentiam
Et sic est in proposito Unde exponendo Sollempnitas sollempni-
tatum i. excellens omnes sollempnitates Ulterius sciendum est
insignita est precipua Et est idem quod ornata venias ab hoc
insignio nis ire quod est orno nas are Inde etiam dicitur nomen
insignis quod idem est quod ubi prius precepit strenuus alios ex-
cellit Et dicitur insignis quasi in signum aliorum positus
Redempti ergo Hic invitat nos ad agendum gratias
deo dicit sic Recte nos redempti agamus i. gratias dicamus
meo redemptori Nota quod Bernardus in persona christi invehitur
contra illos qui non referunt deo gratias sermonando sibi propter
opus redemptionis mee sic dicens popule meus quid potui
tibi facere et non feci Quid est quod magis libet inimico meo
servire quam michi Nec ille creavit nos nec pavit nos Sed hoc
parum videtur minus nec ille sed ego redemi nos Quo
precio Non precio corporali nec auro nec argento nec ple

nec luna Sed pro sanguine redemit nos Quia per nec multiplican
ta uicis debitum est quod eius famulatur omnibus hiis admissis
saltem quod denario diurno mereri conuenire Similiter ut Vnde in
persona xpi in bethleem cantatur eos qui sibi non sunt nec gracias agunt
Ideo auctor incitat nos ad gracias agendas deo Cum dicit Redemp-
ti ergo Circa hanc sciendum est gracia et gracias in hoc differunt
quod gracia debetur deo Sed gracias debent homines Tamen unum pro alio
sumendo Redempti corporum est acre et empti et mercatur d. ce
euphonia Similiter dicatur de hoc nomine Redemptor Et tunc sequitur
Rex regum hic dirigit preces suas ad xpm dicens sic O xpe
Rex regum tu suple chori angelorum famulantur i. sunt uncte
i. uestiti tu in terra i. eterna graciam inspirare homines sedulos i. fre-
quentes in tuis laudibus suple tu xpe condolens i. compaciens
eis stans in tantum humilis ut sentires mortem suple tu et tu
xpe resurgens a morte triumphas i. uictoriam habes regibus
i. uirtutibus in fauori de uictis i. expugnatis et tu existens
filius dei in pace gentibus et populis per orbem i. per totum mundum
post crucem i. passionem tuam Nota secundo est de hoc quod dicit Cum
chori angelorum Quia xpo filio dei in terra existenti angeli
ministrauerunt Vt testatur Matheus dicens Et accedentes
angeli ministrabant ei Item angeli in gaudiis celestis
xpo famulantur non cessantes clamare Sanctus sanctus sanctus etc
Nota tercio de hoc quod dicit in terra quod aspectus dei duplex
est ut sufficit ad propositum Vno modo deus aspicit peccato-
res vindicta patis eorum in puniendo hunc aspectum non de-
bemus rogare Sed potius appositum Vnde dicit psalmista Auerte
faciem tuam a peccatis meis etc Alter est aspectus dei quo oculi
misericordie sue respicit homines peccata condonando et graciam infun-
dendo Vnde orat psalmista protector noster respice in nos hoc
aspectu xpus aspexit matheum sedentem in theolonio Et
petrum post eius trinam negacionem Et zacheum in sycomoro
de hoc aspectu rogat auctor Cum dicit in terra Secundum

ultimus de hoc quod dicit in tercio humilis etc. Quia adam triplice ex[c]olicione peccavit videlicet per superbiam volens se deo simulari. per inobedienciam presumens preceptum dei transgredi. per gulam et corporis voluptate tenere presumens pomum vetitum gustare. Ista tria peccata xpus curavit contra opposita sibi Scilicet primo humilitate. Secundo obediencia. Tercio carnis afflictione et morte. Que tria tangit paulus dicens humiliavit semetipsum per hoc tangens primum factus obediens usque ad mortem per hoc tangit secundum mortem autem crucis per hoc tangit tercium. Illa tria auctor tangit in illo versu Quorum tercium. Primum cum dicit in tantum humilis factus est. Secundum cum dicit subiectus. Tercium cum dicit morte. Ultimus sic dicendo a qualiter xpus infernum expugnavit. Ut legitur in primi impedientibus patet de hoc. Ultimus secundo a de hoc quod dicit Tu post crucem etc. Quia xpus eius passione sua credentibus impetravit. Testatur de se ipso dicens data est michi potestas in celo et in terra

Regimi marie laudes Ista sequencia que in honore marie infra festum resurrectionis et penthecostes cantatur dividitur in tres partes. Primo invitat nos ad decantandum laudes marie virgini. Causam huius assignat. Secundo monet quod hec virgini ad ipsam in persona marie respondens. Tercio concludit recedendo eadem persona marie virgini. Secunda ibi dic nobis maria. Tercia ibi recedendo a mercis. Primo dicit ergo xpiani simplices homines convenite et decantent laudes virginis marie. Tunc reddit causam quare debeamus decantare laudes marie virgini dicit Tristes cura abstulit simplex nobis salute. Sed maria genuit et portavit natum et filium qui redemit peccatores. Vis et potencia et virtus marie virginis conveniunt et convenerunt mirando modula et mirabili modo filius marie regnat simplex christianus deus. Non dubium quod merito universa creatura laudes decantat marie virgini quod secundum bernardum de eius plenitudine accipiunt universi. Captivi redempcionem eger curacionem tristes consolacionem peccatores veniam iusti graciam angeli leticiam tota deitas gloriam dei

filii humane carnis substanciam merito igitur laudes marie virgini decan-
tamus Nono dicitur eya propter versum quod Eua gaudium abstulit tristiciam et
dolorem attulit Unde sibi dictum fuit In dolore paries filios sed maria
gaudium attulit Unde cum maria christum genuit dicebat angelus pa-
storibus Annuncio vobis gaudium magnum quod erit omni populo Christum
maria peperit et quod peperit dei hominum pacem mortis destruccionem
Et vite redempcionem Et hoc est quod dicit versus Unde sequitur Ex hoc verbo
angeli concepisti graciam etc. Queritur secundo versus quam graciam Et
respondet dei et hominum pacem mortis destruccionem et vite re-
paracionem Ultimo sciendum est quod in utero marie virginis vis id est po-
testas dei omnipotentis et virtus marie convenerunt Quia
virtus marie id est eius humilitas et alie eius virtutes omnipo-
tentis dei filium sibi attraxerunt Unde ipsa dixit Quia re-
spexit dominus humilitatem ancille sue etc. De hoc dicit secundus versus
vehemencia desiderii et fervore devocionis et pietate
oracionis maria attraxit fontem pietatis ut per angelum nobis hominibus
aquam vivam scilicet filium dei Dic nobis maria Hic movet questionem
marie et respondet ad ipsam in persona marie Primo movet questionem
dicens o maria clemens et pia virgo Dic nobis quomodo id est per quem
modum tu es facta genitrix id est mater tui ipsius plasma id est creatoris
nascentis de te id est filii tui Tunc respondet in persona marie
dicens Angelus celestis id est de celo missus ad me est testis supple
huius quod filium dei genui Opera mea id est ipse est nam teneo sed
videa id est mihi credo Judeorum manet in credula Nono dicitur quare
angelus fuit missus ad annunciandum filium dei marie Racio as-
signatur tres Prima est propter ordinem decencie reparandi generis
humani ut sicut per malum angelum dyabolum mors in mundum
intravit sic per bonum angelum erat nuncius reparacionis vite generis
humani Secunda racio est quod angelus minister dei est et servus sicut
conveniens fuit ut ad eam tamquam ad dominam suam mitteretur que
mater dei futura debuerat Tercia racio est quod cum per naturam
nostram debebitur restaurandus erat Conveniens fuit ut primum
nascitur angelus nunciaret Quarta racio est quod conveniens fuit

ut adventum regis summi et celestis angelus nuncius celestis et summus
nunciaret Sed modum et quomodo beata virgo deum factorem suum
genuit sine concepit angelus expressit dicens Spiritus sanctus
supervenit in te id est ita quod desponsata concipiens non de virili semine
sed virtus altissimi obumbrabit tibi huius enim divinitatis obum-
brabatur substantia carnis et sic maria capi poterat O
mirabili modo nascitur christus et certe gaudium matris et certe
filii geniti et certe modi gaudendi super omnes dona quae in verbis
premissis sequuntur Credendum est magis Hic concludit
credendum esse nuncium dei Gabrieli plus quam fallaciis iudeorum
dicit sic magis credendum est forti gabrieli id est gabrieli qui
fortitudo dei interpretatur supple qui nunciavit nativitatem dei filium
ex maria virgine quam prave cohorte id est prave pravitati iudeorum
Nos enim supple per testimonium angeli et per prophetam prophetare
dicentis Ecce virgo concipiet et pariet filium christum scimus pas-
sum id est natum esse ex maria virgine Et tu rex miserere nobis
Summi triumphum regis Ista sequentia que de ascensioni
domini cantatur dividitur in tres partes Primo auctor hortatur
nos ad laudandum christum de eius victoria Secundo imponit
omne nomen non christo petens huius assignans ut per hoc ad ma-
teriam ascensionis domini adveniat Tercio hortatur nos ad
celebritatem diei ascensionis domini Secunda ibi Hiis nomen
ceptat Tercia ibi celebret quoque populus hunc diem Primo dicit
sic nos prosequamur laude id est presente laudemus triumphum id est vic-
toriam summi regis id est supremi regis qui rex regit id est gubernat
sceptra id est regna celi et terre vince id est prostrata in suo domito
id est superato et expugnato qui supple rex dedit se pro mag-
num precium id est valde magnum precium pro nobis redimendis id est ut nos
redimeret Nota dicitur quod ista sequentia de ascensione domini
cantatur quod christus ascendit celum potenter Secundo patienter Tercio
consolanter victo dolore Primo dico quod christus celum ascendit
potenter quod in propria virtute hoc testatur ysaias dicens quis
est iste qui venit de edom Et sequitur ibi Gradiens in multitudine

virtutis sue sicut idem testatur iohannes dicens Nemo ascendit in celum supple
propria virtute nisi qui descendit filius dei qui est in celo licet enim apostoli
celum quamvis in globo nubis ascendit tamen nubi non in defuit ad
ipsum differendum sed solum ubi monstraret quod omnis creatura esset
sibi parata obedire. Secundo dico quod christus ascendit in resplen-
dentem et manifeste hoc testatur evangelium Cunctis videntibus illis eleva-
tus est. Et ita iohannes Vado parare vobis locum et nemo ex vobis
interrogat me quo vadis quasi diceret tam manifeste ascendo
quod nullus de mea ascensione poterit dubitare. Tercio ascendit
gratulanter hoc testatur psalmus dicens Ascendit deus in iubilacione
et dominus in voce tube. Quarto ascendit velociter et hoc etiam testatur
psalmus dicens Exultavit ut gigas ad currendum viam Ita
quod velociter ascendit patet quia Rabi moyses dicit quod quilibet
circulus cuiuslibet planete in spissitudine continet viam quingentorum
annorum Ita quod quod quilibet circulus cuiuslibet planete continet
de spacio quantum quis passus vere in quingentis annis Ex quo
patet quod ascensio christi velox fuit qui tam parvo tempore tam
magnum spacium pertransivit. Circa secundam sciendum est triumphus
dicitur a tris quod est tres et phanus quod est sonus quasi trinus sonus
Et est carmen illud quod antiquitus psallebant ante victoriam
et finita victoria. Quarto est supplendo veniens ascen-
dens super in supplendo hic sunt secundum quosdam ut sonus ut
sunt alius sonus est supplendo huius nominis celsi Ceptum est
signum in more regum episcopus iudicium regie potestatis
Magnum est unum nomen compositum et idem est quod valde magnum
vel pulchrum idem est quod valde pulchrum Hinc nomen exponitur
Hic in ponit non nolo christo racione huius assignat Et divi-
ditur in duas partes primo imponit illud nomen et assignat
racionem magistri cuius in generali Secundo declarat meus in speciali
ibi Salvum de celo primo dicit sic ydeum i. triumphans
et conveniens nomen i. competens non huic supple christo
nam per christus triumphavit strenue i. viriliter et fortiter omnes
montes quod per colliculos Berge i. illius regionis ut celi

Nota quod auctor tangit illud quod scribitur in Cantico Ecce venit saliens in
montibus et colles transsiliens per montes intelliguntur maiores sancti
per colles intelliguntur minores sancti Nota quod Christus transsiliens montes
et colles quia in sua ascensione omnes sanctos tam maiores quam
minores transvolavit Nota dicitur Bethel interpretatur domus dei et beth
quod est domus et el deus quasi domus dei et sumitur hic pro celo Nota dicitur
circa litteram dictum cum idem est quod transilire transiliens transilio componitur
a trans et salio et mutatur a in i tamen euphonia Colliculos
diminutivum ab hac [illegible] nomine collis Saltu de celo dedit Hic
assignat rationem huius nominis mensis videlicet mensis in speciali unde
qualiter Christus merito dicatur videlicet aprilis quod multos saltus fecit
Et dividitur in tres partes Primo assignat duos saltus ipsius Christi
Secundo assignat duos alios saltus Christi Tertio assignat
aliud saltum ascensionis domini quod est de sollempnitate dicti in
quo hic sequentia tamen Secundo ibi post quod illud pro Tertia ibi
dominus saltum dedit Primo dicit sic Christus dedit id est fecit
saltum de celo in sinum virginalem veniens id est in vero mensis martii id est
postea supple Christus dedit id est fecit saltum in presepio id est in mane
stabuli id est mundi presentis Nota quod Christus secundum ambrosium quinque
saltus fecit Primum de sinu patris in uterum matris secundum de utero
matris in presepe et in hoc secundum Tertium de presepio saltu in crucem
Quartum de cruce in sepulchrum et consequenter [illegible] Quintum de
sepulchro resurgens et faciens saltum super omnes celos
ad dexteram patris sedens Hos saltus tangit [illegible] in hec
verba Christus quendam saltum fecit in mundum apud patrem
erat et in uterum matris venit ab utero matris in presepe [illegible]
descendit in Jordanem et ascendit in crucem descendit
in sepulchrum et ascendit de sepulchro et sedet ad dexteram
dei patris De primo et secundo saltu potest sumi illud quod dicitur
in Johanne Exivi a patre et veni in mundum De tertio saltu
potest sumi aliud quod dicitur [illegible] ego si exaltatus fuero ad
me traho omnia De quarto saltu dicitur in matheo sicut ionas
in ventre ceti fuit tribus diebus et noctibus sic filius hominis in

corde terre requievit De quo psalmista dixit dominus in persona christi de se
ipso ascendo ad patrem meum et patrem vestrum hos quosdam psalmos auctor
recordatur in aliquibus versibus innuit Item sciendum quod pelagus est
mare dictum a pello lis quia pellitur fluctibus et sunt commodo in
quo sunt diversa genera fluctuum et specierum aduersitatum et huiusmodi
Tunc sequitur Postquam illud suo hic auctor recitat duos alios
psalmos christo dicit sic Postquam christus mitigavit id est pacificavit
et compescuit illud supple pelagus mundi id est mundum suo potestate
ut potentatu id est propria potencia ipse afflixit tetras tristes te-
nebras id est pellit ad obscuras tenebras flagiciorum id est inferni
et ipse christus illustrat mundum suo iubare id est suo splendore et hoc
dico id est suo id est potestate principis illius supple inferni disturbato id est
destructo et pluribus manipulis id est multis suis exutis id est liberatis
inde id est de inferna quia rex et supple christus existens victor duxit
secum captivitatem detentam id est captivatam Sequitur ibi id est in inferno
id est sanctos patres qui in inferno captivi et supple christus postquam ostendit
se iam redivivum id est a mortuis resurgentem suis suis et
suis amicis Nota auctor in hoc versu ita tangit duos psalmos
christo huius de primus de primum modo in inferno a quo sanctos patres
eripuit et principes tenebrarum in inferni expugnavit secundo vero ab inferno
ita in hunc mundum resurrectione apparens suis amicis ut
in pluribus sequitur tantum quod per quadraginta dies Et
non dubium quod quare christus stetit post resurrectionem suam celos
non ascendisset huius tres rationes assignantur prima est ad pro-
bandum veritatem resurrectionis dicte maiore cum media dierum
in digne prima et probato resurrectionis christo de hoc dicit
Ambrosius hodie quadragesima dierum numerus ad implere presentissima
ordinatione dispositum et ad utilitatem mee erudicionis in
pensum ut dum mora presencie corporalis christi attenditur eius
veritas veritatis dominus probatur Secunda tamen est propter consolacionem
apostolorum consolacione cum diuersis temporibus hunderat tribulacionibus
ideo conveniens fuit ut apostoli qui de passione domini tristes
erant per presenciam eius corporalem post mortem consolarentur per
quadraginta dies Tercia tamen est propter confirmationem ad confirmandum

sed eciam pro uno die tribulacionis velit dare annum contemplacionis Et pro hora
tribulacionis velit dare diem contemplacionis Et quod quadraginta horis
mortuus fuit Et quadraginta diebus post resurrectionem suam apparuit discipulis
contemplacione, i. pendens Item sciendum est quod vltra flegeton est in
purgatorio et inferno apparet ardens Ibi enim ignis est eternus Unde illud Ite
maledicti in ignem eternum Alia sunt nomina in fine Inferni letheis
et de illis alibi dicitur dessilis conponitur ex ab ad et salio et
mutatur d in s et a in i causa euphonie Manipulus tria signat
primo dicitur collectio segetum quam quis in manu potest tenere Secundo
dicitur pecus baculus a manus et plico cum quo replicatur circa
manum Tercio idem est quod signum Et dicitur a manus et pilum
quia ad iussum ducum simul mittebantur pila de manibus in hostes Et
sic sumitur hic Tenuis est principium venies ambo aquas Et
idem est quod rodimus ut libri Item sciendum est quod auctor in hoc opere
Capitulum tercium tantum facit de uno fini Captivam duxit captivitatem
Demumque saltum dederat Hic autor recitat quendam saltum
qui est de celebritate diei ascensionis domini dicat sic Denique
peracta supple Christus summus rex dederat i. fecerat hodie i. in hoc
die ascensionis maximum saltum transvolans i. super volans nu-
bes ethera et polos i. celos propter ... i. velocitatem ... Non
est dubium quod dicit quod Christus transvolavit celos Christus transvolavit
triplex celum et in quarto permansit Transvolavit celum materiale
rationale et intellectuale Celum materiale est corpus celeste
hoc transvolavit Teste propheta qui dicit Quoniam elevata
est magnificencia tua super celos Celum rationale dicitur homo
qui comparatur celo triplici racione Primo sicut celum dicitur sedes dei
Sic anima iusti hominis est sedes sapiencie i. dei Secundo racione conside-
racionis quia consideracio ... in celo est Testante paulo
nostra conversacio in celis est Tercia racione operacionis sicut enim celum
continue movetur sic iustus semper bonis operibus insudat Christus
igitur celum rationale i. omnes homines custodit Et de hoc ... primatur
illud quod scribitur i. Can. En venit iste saliens in montibus
i. transiliens maiores homines et sanctos Et transiliens
colles i. minores et mediocres Tercium celum est intellectuale

Et sunt angeli qui dicuntur celum racione excellencie et racione
dignitatis et pulchritudinis corporis Illos celos Christus ascendit
Iuxta illud psalmi Ascendit super cherubim et volavit super pennas
ventorum Sed in quarto celo Christus remansit quod est plenum deitatis
Ubi ad dexteram patris residet Item secundo est terra beatam Christus
tis .i. de quo celorum Et dicitur a quo est ante et post dies qui
pedem ante pedem ponens Celebret ergo populus
hic hortatur nos ad celebritatem diei ascensionis domini
Et dividitur in duas partes Primo facit hoc Secundo hortatur
nos ad diligendum propter Christum secunda ibi Nam vidimus Primo
dicit sic Celebret ergo populus .i. tota multitudo fidelium existens in oculis
celebret .i. honoret hunc diem ascensionis cum simplex populi
corpora .i. naturam corpoream filii dei existens videtur .i.
triumphans in nocte .i. in diem altis partibus celi et simplex
populus tremens .i. cum tremore timens expectat futurum iudicem
.i. venturum iudicem simplex filium dei ut ipse duo angeli do-
cuerunt fratres .i. apostolos simplex dicentes hic Ihesus qui est assumptus
a vobis simplex apertis modo veniet ita simplex in novissimo
die ut sic vidistis eum simplex euntem in celum Vide-
debis quod Christus dicit Cum morbida Sed magna dignitas
nature humane percepta est Christo celos ascendente et utilitas
dignitas in hoc quod Christus in se ipso naturam humanam super omnes
choros angelorum exaltavit Et cognoscentes angeli
post ascensionem domini se ab hominibus adorari non permiserunt
Unde in apocalipsi legitur quod iohannes volebat adorare Sed
angelus inhibuit dicens Conservus tuus sum Cum tamen
angeli in veteri testamento ut sepius legitur se adorare
permiserunt Secundo dico quod magna utilitas in percepta est hodie
in ascensione domini Prima est maior securitas De hoc dicit
iohannes in canonica prima habemus advocatum apud deum patrem
Ihesum filium dei et ipse est propiciator pro peccatis nostris Secunda uti-
litas est via ad celum ascensio Unde ascendit iter pandens
ante eos ut dicitur in prima Tercia utilitas est celi apertio Unde

cantamus Tu devicto mortis aculeo aperuisti regna celorum Quarta
utilitas est loci preparacio Unde xpus discipulis suis dicebat Vado
parare vobis locum Et secundum eciam lucam postquam xpus celos ascendit
duo angeli in albis apparuerunt apostolis dicentes Viri galylei quid
aspicitis in celum Et sequitur ibi Hic ihesus qui assumptus est a vobis
in celum sic veniet quemadmodum vidistis eum Et hoc tangit auctor
in littera Jam preditum nostrum Hic hortatur nos ad invocandum
preditum i. ihesum dei filium dicit sic Nos omnes imploremus i. rogemus
iam i. in presenti mundo et tempore nostrum preditum i. nostrum salvatorem xpum
precibus vocibus i. frequentibus oracionibus Ut supple ipse qui [?] debet
a despicere preces mittat nobis spiritum sanctum quem promisit et ipse sit
semper nobiscum usque in fine seculi Nota [illegible] xpus celos ascendens
discipulis spiritum sanctum promisit dicens Cum assumptus fuero mittam vobis
eum s. spiritum sanctum Item secundum de hoc quod dicit usque in fine seculi Quia
xpus discipulis suis et ceteris sequentibus nobis omnibus promisit dicens
Ecce ego vobiscum sum usque ad consummacionem seculi

Laudes crucis attollamus Ista sequencia que
de cruce domini cantatur dividitur in quinque partes Primo
auctor hortatur nos ad decantandas laudes sancte
crucis Secundo commendat sanctam crucem multipliciter Tercio sa-
lutat sanctam crucem Quarto invocat sanctam crucem Quinto
invocat xpum in cruce passum Secunda ibi O quam felix Tercia
ibi O crux lignum Quarta ibi Medicina xpiana Quinta ibi
Assistentes crucis laudi Primo auctor hortatur nos ad
decantandum laudes sancte crucis non solum voce sed eciam corde
et ore dicit sic Nos attollamus i. elevemus et exaltemus
laudes crucis qui exultamus i. gaudemus speciali gloria i. de
speciali gloria crucis Dulce melos i. dulcis cantus tangat celos
supple ipsos penetrando et ad aures dei perveniendo nos
pangamus i. decantemus melodia i. dulci cantu dulce
lignum supple existens dulce signum salutis et vite i. re-
paracio in vita non discordet vox sed supple concordet dum per hoc
vox i. cantus ut oracio non remordeat i. redarguat vitam
supple tunc est dulcis symphonia i. dulcis vocalis concordia [illegible]

i. familiter laudent xpm qui supplicio sui gaudet dari sibi munera i. do-
na uite per crucem omnes supplicie singuli dicant et sic suppliciter dic[ens] in di-
cat supplicie siue dicentes salue crux sancti pauli et salutifera arbor tu
qua i. sis salutata Nonus dies quod memoria siue festum sancte Crucis
ter in anno peragitur primo peragitur memoria adoracionis eius in pa-
sce i. memoria passionis domini Secundo peragitur memoria siue
festum inuencionis eius qualiter ipsa fuit ab helena matre Con-
stantini que iherusalem veniens iudeos conuocauit et ipsos
per minas ad hoc deduxit ut ei ostenderet iudam qui magis
de loco Crucis scire putabatur Cum postquam ab helena sex
diebus in puteum siccum missus fuit septima die petiuit ut
emitteretur et se ostendere lignum Crucis promittebat Cum igitur
peruenissent ad locum ubi erat sancta Crux inmensus odor aro-
maticus sentiebatur et fodiens ipse iudas ad quadraginta passus
tres Cruces inuenit Quarum una fuit xpi Alie vero
latronum dubitantes igitur de Cruce xpi orieb... Et
cum efferebatur iuuenis mortuus et super ipsas seriatim ponebatur
duas cruces latronum et mortuus non resurrexit Tercia uero
super posita que erat Crux xpi ab aliis discernebatur
Et sic inuenta fuit sancta Crux sub breuiloquio recitando
Illud festum inuencionis Crucis xpi celebratur in maio Tercio
peragitur memoria siue festum Exaltacionis sancte Crucis Et
hoc modo fieri perhibetur breuiter dicendo Eraclius rex Cos-
droam alium Regem qui se deum appellari faciebat Et
partem Crucis in iherusalem oblatam ad latus suum iussit pone-
bat ut patrem iubebat hunc Eraclius Rex decollauit
Et quomodo uel propter qualiter fuit longo sermone indiget
partem istam Crucis abstulit eam de iherusalem deportauit
Cum igitur ad portam Ciuitatis veniret lapides muri qui
in simul venire introitum prohibebat Angelus igitur apparens dixit
Celestis rex in ligno Crucis passurus humiliter iherusalem
in asino venit Et uos cum ornamentis regalibus venire Et
Rex audiens cum omnibus circumstantibus se discalciauit humiliter

pta longum Crucem in Jerusalem deportauit Et eodem die quo venit
sancta Crucem in Jerusalem deportauit Et multa signa fiebant
Quidam mortuus suscitabatur quatuor paralitici curabantur
quinque ceci illuminabantur et multa alia facta sunt Et sic sancta
Crux exaltata fuit Et festum in Septembri peragitur Item
Nota quod dicit Crucis exaltatio Dicit sanctus Augustinus de
gloria Crucis Crux que olim fuit supplicium latronum modo transit
ad frontes imperatorum et que tantam gloriam contulit supplicio
suo De gloria Crucis dicit sanctus Paulus Michi autem absit gloriari
nisi in cruce domini nostri Ihesu Christi Item Nota quod laus vocis
cum malis artibus discordans placet Et de illis qui sic deum
laudant dixit dominus in propheta Populus hic labiis honorat
me cor autem eorum longe est a me Cum igitur cor ut arcus
vocis discordat laus oris non valet Unde dicebat
versificator Si cor non orat in vanum lingua laborat
Similiter et arcus debet concordare voci sicut cantus debet esse
conformis deo Et secundum a Clerica [?] Melos conferre a dulce
canere melodia a dulcis cantus Et dicitur a melos quod est
dulce et odos cantus quasi dulcis cantus Symphonia id est
quod vocatur concordia Et dicitur a sim quod est con et phanos sonus
quasi consonancia et vocatur concordia O quam felix
Hic commendat sanctam Crucem Et dividitur in tres partes Primo
commendat eam comparando arce et scale Secundo commendat eam
figuris veteris testamenti Tercio commendat per miracula facta
in novo testamento per virtutem sancte Crucis Secunda ibi Non sunt nova
sacramenta tercia ibi Instrumentis [?] Primo commendat eam
comparando eam arce Secundo comparando eam scale Secunda ibi Hec est
a scala Primo dicit sic O quam felix id est multum felix et quam
preclara id est multum clara et nobilis fuit hec arca id est hec altare
salutis rubens id est rubea facta sanguine id est de sanguine agni
Et dico agni sine macula qui agnus mundavit secula id est
homines in seculo ab antiquo crimine id est a peccato in antiquis tempo-
ribus per actum parentibus nostris Adam et Eua Nota sancta Crux

4/

comparat dicta sive altaria dupplici ratione Prima est quia sicut supple in
altari fiunt sacrificia Sic Christus in cruce obtulit se hostiam deo patri Ut
dicit sanctus Paulus Secunda ratio est quia crux figuram altaris Sic enim altare
figura quadrilaterum est Sic sancta crux quatuor latera habet seu quatuor
partes ad designandum quod in ipsa redempti sunt omnes homines
de quatuor partibus mundi Item nota quod per agnum sine macula auctor
intelligit Christum quem demonstravit Johannes dicens Ecce agnus dei
Hec est scala peccatorum Hic comparat sanctam crucem scale
Dicit sic Hec crux est scala peccatorum supple per quam peccatores ascen-
dunt in celum per quam supple scalam Christus existens rex celorum
traxit omnia ad se id est naturam humanam et sic dispositio cum supple
ondit hic quod Christus traxit ad se per quam supple sanctam crucem omnia
que supple figura comprehendit quatuor confinia id est plagas terre
Non dubium In Genesi legitur quod Iacob una vice existens in itinere
vidit in sompnis scalam et angelos dei ascendentes et filius
dei erat in summo scale Hec scala sanctam crucem significat que in se
in summo et ascendit hunc filium dei ad redemptionem generis humani
Et hec crux est illa scala de qua Christus ascensurus dicebat Ego
si exaltatus fuero a terra ad me traho omnia id est homines de omnibus
partibus mundi Et quod Christus per sanctam crucem sibi attraxerit homines
de omnibus partibus mundi ostendit figura crucis que secundum qua-
tuor partes eius respicit quatuor partes mundi Et hoc vult
dicere Cum dicit sic enim **Non sunt nova** Hic auctor
commendat sanctam crucem ex figuris veteris testamenti Et dividitur
in tres partes Primo commendat eam per duas figuras veteris
testamenti Secundo per aliam Tercio ultimo per aliam secunda ibi Villa
palam est in domo tercia ibi Insigna legens Primo dicit sic
Sacramenta supple sancte crucis non sunt nova nec fuit non
sub velamine id est hec sacramenta crucis non est in revelata re-
cente id est nouiter Et commendat eam per duas figuras veteris
testamenti Dicit sic Ista sancta crux fecit aquas amaras
dulces et sic lex existens durus lapis evenit id est effudit aquas
id est per hanc sanctam crucem effusio id est per effluxum moysi Nota est
post quod moyses dux israhel a pharaone liberatus est venit

in desertum et venit in mansionem quandam dictam mara ubi erant
aque tam amare quod nec populus nec iumenta poterant bibere et quia
ex iussu dei moyses virga sua aquas tetigit et dulces facte
sunt per virgam illam sancta crux designatur que si in memoria
habetur omnem dolorem et amaritudinem cordis hominis velociter ex-
pellit Item nota quod populus esset moyse duce in alia man-
sione venit quia ibi aquam non invenit Deus ipsi moysi
precepit ut virga sua silicem percuteret et statim effluerent aque
Ille dubitans primo iussu nolebat facere dicens Nunquid silex
poterit dare aquas Secundario iussus silicem percussit virga
sua et effluxerunt aque largissime per virgam illam iterum
sancta crux designatur que si tetigerit cor hominis ad memoriam
ipsam reducendam quantumcumque durum fuerit mox mollificatur Unde
Bernardus Visa domini passione et supplicio eius quis tam maliciosus
qui non compungatur quis quam deliciosus qui non abstineat
quis tam iracundus qui non indulgeat Illas duas figuras
tangit auctor in hoc versu Et ex sequitur Nulla salus
est in domo Hic commendat sanctam crucem per aliam figuram
veteris testamenti dicit sic Nulla salus est in domo supple alicuius
si hoc non munit i. signat super liminaria i. postes omne
quisquis i. quicumque esset talia i. super liminare suum signavit
figura crucis nec sensit gladium nec amisit filium supple
primogenitum Nota circa ut patet deus est Post que deus liberare
voluit populum israel de manu Pharaonis decimam pla-
gam intulit Et erat hic angelus dei transibat per egyptum
et percussit primogenita egypti ab homine usque ad pecus
populo vero israhel preceptum erat ut postes suas signare
deberent sanguine agni paschalis cum figura Thau et in
quacumque domo angelus domini hoc signum vidit ipsam illesam
dimisit per hanc figuram Thau sancta crux designatur
que si in hominis corde signata fuerit a dyabolo non leditur
Unde dicit Johannes Crisostomus Ubicumque viderint sanguinem
domini et supple signum suum demones hic sanguine angeli accur-
rerunt demones fugiunt Ligna legens in Hic commendat
sanctam crucem per aliam figuram veteris testamenti dicit sic

Pauper muliercula legens vel colligens ligna in Sarepta vel in illo
loco est ad opera vel acquisivit sibi panem salutis nec lagunculas vel vas
olei nec farinula vel farina valet vel prodest sine lignis fidei vel sine
fide sancte crucis Nota dicitur quod in libro Regum legitur quod Helias dominum
exoravit ut non plueret super terram annis tribus et mensibus
sex propter regem Achab qui ipsum persequebatur Venit igitur Helias in
Sareptam et invenit viduam colligentem ligna Cui dicebat Helias
Ad quid deberet ligna Respondit vidua ut ex farina modica
et oleo ad vasis michi refectionem faciam et postea moriar Cui
dicebat Helias ut ipsum cum ipsa comedere permitteret quod consensit
et ad preces Helie farinam illam et oleum sic multiplicavit
quod ut vidua defectum non haberet usque dum plueret super terram
Per lignum illud sancte crucis intelligitur quod oleum vel opera misericordie nec
bonis vel omnia alia opera non valent absque ligno sancte crucis quia impossibile
possibile est sine fide placere deo Et nota dicitur quod tria hic legimus
multa significat hic ponitur pro aliquo Diminutiva eius habentur in greco
cismo Muliercula est diminutivum a mulier farinula a dimi-
nutivum a farina Item sciendum est quod dicitur sine lignis fidei Et
ista crux dicitur esse composita ex quadruplici genere lignorum
scilicet ex palma cipresso oliva et cedro Et habetur per hos versus
Palma cipressus oliva cedrus fuisse feruntur ligna crucis Sed erat
in cruce positus tunc In scripturis sub figuris Hic commendat sanctam
crucem per miracula in novo testamento per crucem facta
dicit sic Ista supple iam dicta latet vel abscondita fuit in scrip-
turis vel in sacris scripturis sub figuris vel sub signis predicta vel in novo
testamento patent vel manifesta sunt historia crucis vel miracula
crucis Et et eciam beneficia crucis Reges credunt supple
per crucem et hostes cedunt supple illis regibus et unus fugat
milia sola cruce supple existente duce Ista supple crux
facit supple suos famulos fortiores et victores Ista supple
crux sanat morbos et languores et reprimit vel expellit
demonia Et ista crux dat captivis libertatem et supple liber-
acione Et ista crux fert novitate vita Et ista crux reducit
omnia ad antiquam dignitatem Nota dicitur de hoc quod dicit Reges credunt

hostes vedit Postquam de passione domini semper erant ducenti anni et
ultra innumerabilis multitudo barbararum nacionum se congregans iuxta
danubium voluit transire usque ad orientem et totum mundum sibi
subiugare. Hoc constantinus imperator audiens castra contra illos
instituit. Et videns asperitatem ipsorum multitudinem nimio terrore con-
cussus timens se in crastinum cum ipsis bellaturum. Nocte igitur sequente
Constantinus vidit crucem ad modum splendidi luminis radiis in se
scriptum hunc titulum In hoc signo vinces Mane igitur veniente
Constantinus ex visione audax factus omnem exercitum suum signo
crucis signari precepit et insequentes barbaram nacionem omnes
in fugam convertit. Sic igitur dicit ductor regis vedit hostes
vedit. Item hoc patet exemplis de beatis qui signo crucis
armati [illegible] vicit. Etiam qualiter sancta crux morbos sa-
navit et demones depulerit patet exemplis de sancta helena ipsa
die exaltacionis eius mortuis suscitatur quatuor paralitici
curantur demoniaci curantur ceci illuminantur. Quod autem sancta crux
sit captivorum liberatio patet per iohannem crisostomum dicentem crux
est incarceratorum [?] spes infirmorum sive captivorum liberatio crux
imperatorum gloria [?] prophetarum promissio apostolorum annun-
ciacio martirum tripudium monachorum abstinencia virginum ca-
stitas gaudium sacerdotum et totius ecclesie fundamentum. Item
secundo exponendo quod dicit ad antiquam dignitatem quod sancta crux
celestia reduxit ad antiquam dignitatem angelos restaurando
terrestria ad antiquam dignitatem reduxit homines reparando infer-
nalia reduxit ad antiquam dignitatem sanctos patres captivos
ab inferno liberando etc. O crux lignum Hic salutat sanctam
crucem dicens O crux triumphale lignum vera salus mundi
tu vale id est sis salutata nullum tale supple lignum est inter
ligna supple silva fronde id est in fronde flore id est in flore ger-
mine id est in fructu. Notandum quod frondes sancte crucis fuerunt ser-
mones in cruce effusi flos fuit corpus in ea pendens fructus
fuit redemptio generis humani Medicina christiana
Hic dirigit preces suas ad sanctam crucem dicit sic O sancta
crux existens christiana medicina id est medicina christianorum

tu salua i. conforta sanos et tu sana egros i. infirmos supple hoc
fiet in tuo nomine i. in tua virtute quia vis humana i. virtus humana non
valet i. non potest **Assistentes Sericus laudi** Hic invocat
Christum pendentem in cruce dicit sic O Christe existens conseruator
i. saluator Seruus tu audi et supple exaudi assistentes i. asta-
tes laudi Seruus atque pacem et tu tristes i. perdue suos i. famulos
tuos seruos ad palacia i. ad habitacula uel lucis i. eterne lucis
i. ad celum post hanc vitam et tu facias supple illos non sentire
i. participare tormenta i. penas infernales quas tu vis sentire
tormento i. passionibus tuis et sic erit sibi confer gaudia
cum dicis nec i. dicas iudicii veniunt etc.

Verbum dei deo natum Ista sequencia que in ho-
nore sancti Johannis cantatur Et dividitur in duas partes
Primo auctor commendat sanctum Johannem ex profunda ubi
divini contemplacione et ipsius predicacione in speciali Secundo ex profun-
do commendando ipsum in speciali tamen ex profundo contemplacione quam mi-
raculorum operacione secunda ibi Hic inter primitivos Primo dicit
Johannes supple Christum vidit supple in visu intellectuali et eciam
corporali et attrectavit i. in corde detractavit et manibus
corporalibus tractavit Verbum dei i. filium dei natum deo i.
de deo quod supple verbum nec est factum nec creatum et venit
de celestibus i. de celo et Johannes reseravit i. manifestavit hoc
supple verbum i. filium dei habens de celo Nota quod Johannes
multum fuit dei gracia ut in quo est gracia Quia deus ipsum plu-
ribus graciis dotavit ysaias cum magna gracia reputavit
quod ipsum prophetam fecit Petrus magnam graciam reputavit
quod deus ipsum apostolum fecit lucas magnam graciam reputavit
quod deus ipsum ewangelistam fecit laurencius magnam
graciam reputavit quod deus ipsum martirem fecit Augustinus
magnam graciam reputavit quod deus ipsum confessorem fecit et
doctorem fecit katherina magnam graciam reputavit quod
deus ipsam virginem fecit Hec omnia communiter in iohanne re-
periuntur fuit enim propheta apostolus ewangelista martir doctor et virgo
Item Nota quod filius dei dicitur verbum dei Vel cum verbum dei

et i. dicam in mente precepti sic filius dei loquitur et manifestat dei patris summa libertate quod nichil habere voluit quod filio suo non communicaret Item non quod filius dei secundum fidem nostram non dicitur factus nec creatus aperte sed genitus Unde inter omnes generaciones generacio perfectissima est quod genitum penitus simile facit suo genitori Et quod pater cum filio equales sunt perfectionis filius dei aperte dicitur natus non factus nec creatus Item Racio secunda de hoc quod dicit Venit de celestibus in hoc auctor tangit donum ipsius Johannes dicitur de verbo divino verbum caro factum est Et hoc auctor in ultimo volt dicere Et iste filius dei dixit ipse dicit Exivi aperte et veni in mundum Item Racio de hoc quod dicit hoc vidit quod iohannes verbum dei oculis corporalibus vidit in carnatum Et idem verbum dei factus iohannes oculo intellectuali vidit ut aperte ... natum Item sciendum est quod sanctus Johannes verbum dei tractavit corporaliter tactu corporali cum ipse in mundo conversando Tractavit meditacione mentali verbum divinum mentaliter contemplando Inter illos primitivos Hic auctor consequenter commendandum ... iohannem magis in speciali Et dividitur in quatuor partes Primo commendat ipsum comparando ad alios apostolos et evangelistas comparando ipsum cum eis continuos Secundo commendat ipsum secundum se ... profunda speculacione Tercio commendat ipsum ... communicatorum operacione Quarto commendat ipsum iterum comparando eum ad alios apostolos et evangelistas comparando cum aquila ... aliorum secunda ibi Celum transit tercia ibi Hausit ... quarta ibi Volat avis Primo dicit sanctus Johannes supple evangelista conspicitur i. perspicitur inter illos primitivos i. primos et nos continuos cum fonte comparare i. largiter dare i. manifestare toti mundo illud salutare nectar i. salubre vinum i. donum dei quod supple verbum i. filius dei produxit i. manifestavit ut manifestare descendit de throno i. de celo Racio quod per continuos possunt intelligi quatuor evangeliste qui ex uno fonte procedunt quod unicum deum et unam fidem predicant Unde quatuor evangeliste possunt figurari per quatuor flumina paradysi ortum paradysum irrigant Inter hos igitur continuos i. quatuor evangelistas Johannes perspicitur et

et ipsos instruxit filium dei reputando eius naturam eternam et temporalem
manifestando Vel per rivos possunt intelligi duodecim apostoli qui
ab uno fonte procedunt Quia ab uno christo electi sunt Qui
apostoli convenienter designantur per duodecim fontes quos invenerunt
filii israel in mansione que dicitur Halim cum per transirent per desertum
Inter hos itaque iohannes produxit unum cum ipsis verbum dei predi-
cando Et hinc dicitur rivus sive flumen quia de ipso exivit Textus
Quasi unus de paradisi fluminibus Et est nomen quod filius dei
dicitur nectar Quia sicut vinum dicitur nectar acuitando
linguam Sic filius dei hos quos sibi coniungit a cura temporali
se iungit Ideo fuit nectar Sicut vinum letificat cor hominis
Unde dicitur psalmus Sic filius dei in cor hominis veniens gaudium
administrat Et et sequitur Celum transiit Hic commendat
sanctum iohannem secundum se et absolute ex ipsius profunda specula-
tione Et dividitur in tres partes Primo commendat eum ex superne
contemplationis speculatione Secundo commendat de statu contemplationis profunda
contemplatione Tercio commendat eum de mentis ipsius re-
commendatione Secunda ibi De sigillo unitatis Tercia ibi Celi mi-
sterium Primo dicit iohannes transiit id est transvolavit celum et
vidit totam id est trinitatem veri patris id est dei filii id est [illegible]
[illegible] id est [illegible] id est contemplatione mentis
et iohannes spiritualis speculator ut contemplator videt
faciem dei quasi spiritualis seraphin et sanctus iohannes audit
quod psallunt id est cantant quatuor [illegible] id est viginti quatuor
seniores cum citharedis id est [illegible] in throno id est in circuitu
sedis Unde quod sanctus iohannes in apocalypsi Talem visionem sibi factam
narrat dicens Post hoc vidi et ecce hostium apertum in
celo et sedes posita erat et sedens super sedem fuit deus
qui sedet super sedem equitatis et iusticie Bene igitur dicitur
vidit faciem dei Item in apocalypsi dicit sic Et conversus vidi similem
filio hominis qui erat deus [illegible] secundo [illegible] quod dicit
audit [illegible] sedis Unde iohannes in apocalypsi ulterius dicit Et
posita erant in circuitu sedis viginti quatuor sedilia et se-
debat super ea viginti quatuor seniores Et ulterius vidit io-
hannes quatuor animalia in medio sedis plena oculis ante et retro

Et vidit ultra ista quatuor animalia viginti quatuor seniores habentes
cytharas in manibus collaudantes et decantantes sedenti super
thronum dicentes Benedictio et claritas et graciarum actio sede-
nti super thronum vivent in secula amen Et iterum dignus es domine accipere
gloriam et honorem quoniam tu creasti nos et omnia per tuam volun-
tatem creata sunt Et hoc vult auctor dicere in hoc versu Audiit
in gyro sedis Johannes Notandum de hoc quod dicit Vexisse totam Et
tota figure circularis est carens principio et fine vel coniungens
in unum principium et finem Et ad hanc similitudinem deus tamen
eternitatis vere comparatur carens principio et fine durationis Et
sciendum est circa litteram dicens tria signat Primo dicens est per tur-
ba in bello Unde in Cantico Terribilis ut castrorum acies ordi-
nata Secundo acies dicitur acumen cultelli Tercio acies dicitur
visus oculi Et ista tercia significacio sumitur ad similitudinem hic
Sicut enim acumen cultelli res penetrat Sic visus rerum diffi-
cultates investigat Hic sumitur acies pro contemplacione vel visu
intelligibili De sigillo trinitatis Hic commendat ipsum de
sancta trinitate profunda contemplacione et excessiva descripcione
Et dicit sic Sanctus Johannes in Apocalipsi simpliciter profunda doctrina per
karacterem id est signum de sigilla trinitatis Et hoc dico minimo id est ymagi-
nari recentime vel tunc id est vel novo Iste Johannes simpliciter con-
sistens custos virginis scribens evangelium sui demonstravit archa-
num misterium id est secretum sacramentum divine originis id est divine
generacionis mundo id est hominibus habitantibus in mundo Notandum
quod sanctus Johannes fuit trinitatis profundissimus speculator in ex-
ordio evangelii sui describens essencie divine unitatem et perso-
nali distinctionem et filij dei ad patrem coeternitatem Unde dicit
In principio erat verbum Secundo personale distinctionem Cum
dicit Et verbum erat apud deum Tercio essencie divine
unitatem Unde dicit Et deus erat verbum Et hoc dicit
auctor per metaphoram Ita quod signum trinitatis appellat si-
gillum cuius signum sanctus Johannes mentibus nostris in Apocalipsi tamquam ka-
ractares id est signum ipsius trinitatis personarum et unitatis et
essencialis fidem nobis evangelizando Veli mens sacrum
Hic auctor commendat sanctum Johannem commateris pro recommendacione

Dicit sic xpistus commendavit suum lilium i. suam matrem existente virgine et
existente sacerdotem i. primum archam celi Cui supple iohanni existenti
filio tonitrui sub pace i. sub concordia mutui amoris Nono dicitur
ut aliud dixit est xpistus in cruce pendens matrem suam iohanni com-
mendavit sibi dicens Ecce mater tua Ad mariam autem Ecce
filius tuus Item Nono dicitur Johannes dicitur filius tonitrui vel vox
tonitrui Unde ipse narrat in apocalipsi Vidi unum quatuor animalium
et audivi unum quasi vocem tonitrui magni per quatuor animalia
ewangeliste designantur de quorum numero ipse fuit existens
vox tonitrui Ut de ipso canitur eciam Nam tonitruus per sonum terrat
et cum fulguris simul veniente illuminat sic sanctus Johannes
per suam doctrinam hereticos terruit et removit et fideles multos
utiliter illustravit Ideo dicitur Vox tonitrui Item Nono dicitur
quod beata virgo maria lilio comparatur Nam sicut in lilio candor in-
venitur Ut in maria mundicia et candor virginalis reperitur
Unde de ipso canitur illud quod dicitur in Canticis Sicut lilium inter spi-
nas sic amica mea inter filias et Hauriet virus letale
Hic commendat ipsum commemorantium operacione et penarum opera-
cione dicit sic Hic iohannes haurit i. bibit letale virus
i. morale venenum et virtus i. robur fidei servavit sibi supple
iohanni virginale corpus supple illesum pena i. morte ... sen-
per i. abhorrens Ut secundum aliam legendam Roma super quod iohannes
sit i. manu in pena bullientis olei i. ferventis olei sine
pena i. sine lesione Hic sanctus iohannes imperat naturis
supple rerum quod factum est ut per eciam ipse iohannes transferat i.
transmutavit sarpa i. lapides in decorus i. in ornamentum gemmas
i. lapides preciosos Quos supple iohanne iubente i. precipiente
aurum rigit i. in rigidum lignum transmutatur et virgula ple-
nas in dicit i. assumit fulvum supple colorem i. rubeum colorem
ad modum auri Hic supple iohannes respicit i. apperit i. sanum
et hic supple iohannes iubet i. precipit mortem ut referat
i. reportet et reddat supple illos quos venenum stravit i.
interfecerit Et sanctus iohannes obstruit i. destruit supple illud
quod hebyon et herenitus et marcion latravit i. heretice dixit
fidem Nono dicitur quod sanctus iohannes Rome adomiciano ante portam

lagena in dolium ferventis olei missus et aquis illesus exivit Item nota quod Aristodemus episcopus pontifex templi ubi colebantur ydola videns sanctum iohannem insequebatur eo quod fidem predicavit Cui dixit iohannes quid vis faciam ut placeris qui dixit si venenum quod tibi dedero illesus bibis in deum tuum credam Cui annuit iohannes Aristodemus igitur de consulo duos captos petivit et illis venenum ad bibendum porrexit iohanne vidente qui mox mortui sunt Deinde iohannes venenum illud sumpsit et signo crucis se muniens illesus bibit Et postea alios duos per venenum intoxicatos resuscitavit Glosa Nota quod sanctus iohannes una vice duos iuvenes ad se convertit qui contemptis divitiis ipsum sequebantur Postea videntes alios iuvenes de divitiis suis letari et exultari interesse istos affecte sunt Et Johannes iussit eos afferre de litore maris lapides et virgas et lapides in gemmas convertit et virgas in aurum Et istis aurifabris monstraverat a quibus probatum est esse bonum aurum et lapides preciosos Tunc accidit quidam iuvenis moriebatur filius vidue qui iohanni offerebatur ut ipsum resuscitaret Igitur ipsum resuscitavit et sibi precepit ut narraret de gaudiis que iuvenes illi amiserunt et penas quas inciderunt Cui dixerunt isti iuvenibus O miseri amisistis sedes splendidissimas in celo Sunt vero sedes vobis parate sunt in inferno quod audientes iuvenes penitentia ducti conversi sunt et sanctum iohannem sequebantur Item sciendum est quod tempore iohannis erant multi heretici quorum textus auctor hic in littera narrat quos sanctus iohannes restituit fide confirmando

Volat avis sine meta Hic commendat sanctum Johannem comparando eum ad alios apostolos et evangelistas et assimilando ipsum aquile Et dividitur in duas partes Primo facit hoc Secundo dirigit questionem ad sanctum iohannem Secunda ibi Dic dilecte de dilecto Primo dicit sic Sanctus iohannes evangelista avis volat sine meta id est sine termino quod nec propheta evolavit altius id est sublimius purus homo nunquam vidit purius id est clarius tot secreta in plenda id est que debent fieri quam impleta id est que facta sunt perspicue sic sanctus iohannes sponsus id est propter textus

i. indutus rubea veste i. carne passibili usque scopule ab herbis id est non
intellectus i. cogitatus reddit i. ascendit ad palacium i. ad celum
et misit sponse i. ecclesie aquilam id est ezechielem i. iohannem quem
Ezechiel sub forma aquile predixit referre i. enarrare misterium
i. secretum celestis et nove dei unde Ezechiel vidit quatuor
animalia primum simile homini secundum vitulo tercium leoni quartum
aquile Et eandem visionem vidit sanctus iohannes in apocalipsi vidi
enim quatuor animalia plena oculis ante et retro Primum simile
homini Per ista quatuor animalia quatuor ewangeliste designantur
per hominem matheus qui plus de humanitate christi locutus est
per vitulum lucas qui plus de mactacione et passione christi
scripsit per leonem marcus qui plus de resurrectione eius conscripsit per
aquilam iohannes Nam sicut aquila ceteras aves transvolat Sic sanctus
iohannes ceteros ewangelistas cum omnibus transvolavit profundius de di-
vinitate dei nos informando quam nullus alius Unde de eo dicit sanctus
augustinus Quasi super alios ita aquila volasset nullus eum comprehendere
potuisset Item secundum quod iohannes predixit illa que debent fieri
et ad impleri ut consumacionem seculi et ad adventum domini christi
Ut patet in apocalipsi Et vidit illa que completa sunt Vidit enim
ut ipse narrat in apocalipsi agnum occisum i. christum pro nobis passum
De quo dicit Tamen implenda quam impleta Item secundum est
responsio christus intelligitur per Rubeam vestem corpus eius per
passionem effusum cruentata Unde ysaias Quare rubeum est in-
dumentum tuum christus vero in mundo sumptum carnem usque nondum intelligebatur
Unde ut apostoli ipsum intelligunt ascendens vero in celum misit
aquilam iohannem qui enarraret misteria celestia Dic
dilecte de dilecto hic dirigit questiones ad sanctum iohannem
dicat sic O Johannes tu dic dilecte i. sponse christi
de dilecto i. de suo sponso christo Et tu nuncia quat sic sponsus
i. christus filius dei est dilecto i. nam est predicto Tu dic quis
scopule et tibi angelorum Et tu dic quod sunt festa i. gaudia
super nos i. in celo hierusalem i. superna sponsi i. christi Et tu
dic referas i. manifesta nobis pane quod intelligi ut per aliam
licam tu refera nobis intelligencia i. cognitaciones vel panes

et tu refera nobis sumpta i. que sumpsisti scilicet regestus super pectus
christi Cena i. in cena ut nos tantum de patrono i. beate sancto Johanne
meo patrono laudes super ethera scilicet i. super celos coram agno i. coram
christo et coram thronum et scilicet coram sedente in trono Vnde
quod corpus dicitur sponsus ecclesie quam sibi desponsavit in talamo in trono i.
in vtero marie coniungens naturam humanam assignaverat assumens Johannes
igitur ecclesie narravit qualiter sit dilectus ex dilecto i. qualiter
filius dei a patre ante secula natus est in evangelio cum in principio
principio erat verbum Jt secundum est quod sanctus Johannes perdiscit et
perviderit cibum angelorum et sanctorum in apocalipsi Cum audivit vocem
dicentem Vincenti dabo manna absconditum et item vincenti
dabo edere de ligno vite Jt gaudia sanctorum ipse perspexit et
vidit in apocalipsi Vbi dicitur ibi absterget deus omnem lacrimam ab
oculis sanctorum Jt secundum est quod in vltima cena Johannes super
pectus domini recubuit Vbi sumpsit quod postmodum toti mundi propinavit
Jtem secundum est quod sanctus Johannes in apocalipsi vidit sedem
positam in celo et sedentem super sedem sive thronum Et viginti
quatuor seniores et quatuor animalia Et postea
vidit in medio animalium et seniorum agnum qui occisus est
et dignus erat accipere librum et aperire signacula eius
Et viginti quatuor seniores et quatuor animalia procidebant
et laudes decantabant sedenti super thronum et
agnum Et hoc vult dicere auctor Cum dicit Coram agno
Coram throno

Sancti spiritus Jsta sequencia que de sancto spiritu
cantatur dividitur in tres partes Primo auctor invocat spiritum
sanctum multiplicem Secundo commendat spiritum sanctum secundum multiplices
operaciones eius efficaces Tercio per totam generalem materiam
festi penthecostes Secundo ibi prophetas tu inspirasti Tercia
ibi tu qui omnia Prima in duas Primo invocat spiritum sanctum
gratia quam in generali Secundo ponit invocaciones speciales ad
spiritum sanctum secunda ibi Spiritus alme Primo dicit Sit Gracia
sancti spiritus assit nobis i. dignetur adesse nobis quod scilicet gratia
faciat nostra corda habitaculum i. habitaciones sibi eiectis viciis
spiritualibus i. omnibus peccatis expulsis inde i. a nostra corda

Vero notandum quod Spiritus sanctus uno modo est communiter loquendo communis pro nobis et sic
hoc nomen solum convenit tercie persone in trinitate Alio modo spiritus sanctus sunt due
dicciones divise et sic potest competere unicuique trium personarum in trinitate Quia
deus spiritus sanctus est ut patet primo modo sumitur hic Secundo notandum quod compositum
sanctitas est ab omni immundicia libera et perfecta et immaculata mundicia Unde
sanctus idem est quod mundus vel firmus vel sine terra existens Et hoc nomen
sanctus convenit spiritui sancto non solum in se sed eciam in comparacione Nam
nos per graciam spiritus sancti separatur immundicia in bono firmamur Et ad
celestia preparamur Tercio notandum est de hoc quod dicit gracia Gracia
describitur tripliciter Primo generaliter sic Gracia est divinum auxilium
creature impressum et hoc indifferenter ad quelibet actum sine adiutorio
huius gracie nichil possumus facere ut nos in esse durare Alio diffinitur
gracia magis spiritualiter Gracia est donum dei quo aliquis sit preparatus
ad suscipiendum graciam spiritus Et sic dicitur gracia quia gratis data
Tercio gracia diffinitur magis proprie sic Gracia est donum homini
divinitus datum ad merendum Unde dicitur gracia quia gratum faciens
Hanc triplicem graciam tangit sanctus Paulus Qui dicit gracia
dei sum id quod sum Ecce prima Et gracia dei in me vacua non
fuit Ecce secunda ibi Et gracia eius semper in me manet Ecce tercia
Ulterius notandum duplex est vicium Nam vicium idem est quod de-
formitas Unde duplex est deformitas Quedam est deformitas
corporis sicut est claudus cecus et huiusmodi Alia est deformi-
tas mentis et ista deformitas mentis dicitur vicium spirituale et
est peccatum Versus dixit autor viciis spiritualibus ad excludendum
vicia corporalia Spiritus alme Hic autor ponit invoca-
ciones magis spirituales ad spiritum sanctum Et dividitur in tres partes
Primo invocat eum tamquam ignem mentis cordis tenebras illustra-
te Secundo invocat eum tamquam spiritualem unctionem mentis cordis
tristes consolantem Tercio invocat eum tamquam fontem mentis cordis
maculas extergentem secunda ibi Amator tercia ibi Tu
purificator omnium Primo dicit sic O alme spiritus id est sancte
spiritus illustrator id est illuminator hominum suple qui es ignis
illuminans tu purga illumina horridas tenebras mentis nostre
Nota quod spiritus sanctus dicitur illustrator ex eo quod ipse sit supra spiritus

Sicut ignis nominatur cum que illuminare dicitur autem spiritus sanctus ignis conse-
cepti formis nature huius ignis sibi conveniunt Opus enim sancti ad modum
ignis alta humiliat per donum timoris dura emollit per donum
pietatis obscura illuminat per donum scientie fluida restringit per donum
consilii mollia consolidat per donum fortitudinis mentem clarificat
per donum intellectus Deorsum tendentem facit per donum sapientie Secundo
Notandum est quod peccata comparantur tenebris duplici ratione Primo sicut
tenebre sunt privacio lucis Sic peccatum est privacio lucis id est gracie
divine Secundo peccata dicuntur tenebre ab effectu quia a luce
eterna separant et ad tenebras infernales deducunt Quod
autem peccata convenienter dicantur tenebre patet per sanctum paulum
dicentem abiciamus opera tenebrarum id est peccata Amator sancte Hic
auctor invocat spiritum sanctum tanquam spiritualem unctionem mentes
nostras lenire et mitigare dicit sic O sancte amator semper
sensatorum cogitatuum id est sapientum cogitatuum tu infunde clemens
id est clementer tuam unctionem id est tuam graciam nostris sensibus supple
interioribus Notandum est quod spiritus sanctus in scriptura sacra dicitur spiritualis
unctio Ut patet in ympno isto Veni creator spiritus Et dicitur
unctio quia nos duplici unctione perungit Primo unctione
sive oleo compunctionis sive contricionis Et hanc unctionem
habuit maria magdalena in eius conversione Et ad hoc in signum
unxit ipsa pedes domini in coena Secundo spiritus sanctus ungit
nos unctione sive oleo vere devocionis Sic dicitur in psalmo
de illa unctione unxit te deus tuus oleo leticie pre
consortibus tuis Secundo notandum est quod spiritus sanctus dicitur amator
quia deus dicitur amator amor ipse enim est nexus amoris
patris et filii in divinis Et etiam ipse amorem sive caritatem
infundit Ergo dicit auctor amor sive caritas unde Johannes
deus caritas est Item sciendum est quod sensus hominis sunt dupli-
ces scilicet exteriores sicut sunt visus auditus etc. Alii sunt sensus
interiores sicut est fantasia sensus communis Et sic auctor sumit
hic largo hoc nomine sensus interiores quod idem est quod intellectus
quod percipit est gracie divine Tu purificator Hic invocat

spiritum sanctum tamquam fontem vivum mentis mee maculam expurgantem Dicit
sic O sancte spiritus supple sed tu existens purificator et mundator omnium
flagiciorum et omnium peccatorum que sunt macule hominum tu purifica
et munda oculum mei interioris hominis et anime mee ut supremus genitor
et supremus pater possit videri a nobis quem supple patrem soli oculi
mundi cordis possunt videre et videbunt Notandum quod spiritus sanctus dicitur
purificator ex eo quod sibi hoc nomen fons vivus in scripturis appropriatur
Unde dicit dominus Johannis 4 Qui biberit aquam quam ego do dicit dominus
fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam fons ille spiritus sanctus
est a quo fonte fluunt septem rivuli munerum septiformium Secundo
notandum est quod interior homo dicitur ipsa anima Et dicitur homo quia
anima est pars principalior hominis Et dicitur interior ad differenciam corporis
quod pars exterior dicitur Ultimo secundum est quod soli oculi mundi cor-
dis possunt videre deum iuxta illud Matthei 5 Beati mundo corde
quoniam ipsi deum videbunt Prophetas tu Hic commendat spiritum
sanctum per eius multiplices eius operaciones efficaces Et dividitur
in duas partes Primo facit quod dictum est Secundo quod concordat spiritum
sanctum invocat secunda ibi Ergo nos supplicantes tibi Prima in partes
secundum quod ennumerat septem operaciones efficaces spiritus sancti secunda ibi Apostolos
confortasti tercia ibi Quando machina quarta ibi Tu animabus
quinta ibi Tu divisum sexta ibi ydolatras Primo dicit sic
Tu inspirasti prophetas et dedisti graciam propheticam ut premisis-
sent et predixissent inclita preconia et gloriosas prophecias Christi
et de Christo Notandum est de hoc quod dicit inspirasti quod spiritus sanctus
dicitur spiritus ab inspirando active et passive Active quia graciam
in corda hominum spirat dicitur eciam spiritus aspirando passive
eo quod spiratur quia per modum inspirationis a patre et filio procedit
Tercio eciam circa secundum est quod propheta dicitur a prophetes et for-
faris quod est loquor ut dicitur quia predicit ea que futura sunt
et erunt in tempore futuro Inclita dicitur ab in quod est valde et cleos
gloria quasi valde gloriosa Precones vero est a precone pronunciator aliorum
magni domini Quia prophete dicuntur precones quia predixerunt ad-
ventum magni domini scilicet dei Apostolos confortasti hic ennumerat

alia operacione efficaciam sancti spiritus dicens Tu cristicolis spiritus
sanctus confortasti apostolos vt cum ipsi veherent i. predicando differ-
rent tropheum i. victoriam christi per totum mundum Nota dicit quod spiritus
sanctus legitur ter datus apostolis Primo ante christi passionem Cum
christus misit eos ad predicandum Et tunc datus fuit ad miracula
facienda Secundo dabatur eis spiritus sanctus post resurrectionem Vnde legitur
in euangelio Et insufflauit eis dicens Accipite spiritum sanctum quorum
remiseritis peccata remittuntur eis Tunc datus fuit eis ad peccata
relaxanda Tercio datus est eis post ascensionem in die
penthecostes Et tunc datus est eis ad corda eorum confortando
Vnde petrus vna ancilla timuit Postea Nerone principe
non formidauit Nota dicit quod dicit per totum mundum quod de sanctis
apostolis Canitur In omnem terram exiuit sonus eorum Nota dicit
est quod veho equiuocum est Quia est infinitiuus huius verbi vehor
Secundo veho est aduerbium similitudinis et idem est quod sic Tercio
veho est coniunctio causalis et idem est quod ut Et sic sumitur hic
Tropheum dicitur a tropos grece quod est conuersio latine Et est
fuga hostium vel victoria que habetur in fuga hostium Et
Tropheum christi dicitur ministerium incarnacionis eius passionis
et ascensionis eius Quando machina hic
commendat spiritum sanctum per aliam eius operacionem dicit sic
O sancte spiritus tu expandisti numen tuum i. diuinitatem et virtutem
tuam super aquas fouendo i. refouendo eas super aquas
super quas deus fecit machinam celi terre marium per verbum
suum i. per filium suum Nota dicit est quod auctor in hoc versu tangit
illud quod scribitur in Genesi Vbi sic dicitur Et spiritus domini fere-
batur super aquas Et hoc tangit cum dicit Tu super aquas
Secundo Nota dicit est quod deus pater omnia pro verbo fecit
Vnde in psalmo Verbo dei celi firmati sunt Et iterum Quia
ipse dixit et facta sunt Et per verbum intelligitur dei filius
Circa literam sciendum est fouendo est participium veniens
a verbo foueo quod habetur in superiori versu tunc adde eius habetur sequitur
Tu animabus hic commendat spiritum sanctum per aliam

operacione eius dicit sic Tu supple spiritus sanctus fecundas i. fructificas
aquas supple baptismatis diabus vivificandis i. renascendis et
ad vitam gracie reparandis Et tu spiritus sancte das i. facis homines esse spi-
rituales aspirando i. graciam tuam infundendo Nota dicit quod aqua bap-
tismatis per virtutem spiritus sancti vim regeneratam assumit ita quod aqua
baptismatis filios culpe filios gracie efficit per virtutem spiritus sancti Unde
supplicat ecclesia ut descendat in hanc plenitudinem fontis huius
virtus spiritus sancti Et sequitur Sic fons vivus unda regenerans
Tu divisum hic ostendit aliam operacionem sancti spiritus dicit sic
O sancte spiritus tu adunasti i. in unum congregasti mundum divisum i.
distinctum per linguas i. per ydiomata et ritus i. consuetudines
Notandum quod Cum in die penthecostes spiritus sanctus super apostolos ad
venit Ceperunt loqui varijs linguis ita quod linguis omnium na-
cionum loquebantur et intellegerunt Unde ecclesia Cantamus Qui
per diversitatem linguarum cunctarum gentes congregasti Notandum
secundo quod talis dispersio linguarum facta fuit in edificacione turris Ba-
bilonice Et illa dispersio linguarum facta fuit et ad unitatem
in adventu spiritus sancti Et necessarium fuit ut apostoli qui erant
futuri predicatores tocius terre omnium nacionum linguas
loqui et in resurreccione perierunt ydolatras ad cultum
dei Hic commendat spiritum sanctum penes operacionem dicens O sancte
spiritus optime magistrorum tu revocas ydolatras i. ydola
colentes ad cultum i. ad servicium dei Nota dicit quod spiritus sanctus
dicitur optimus magistrorum qui in foris et in intus illuminat ad
cognoscendum deum et affectum inflamat ad diligendum deum
et proximum Ulterius sciendum quod ydolatria dicitur ab ydos
quod est forma vel ab ydolum et latria quod est servitus hinc
Unde ydolatria servicium ydolorum dicitur et est communis genitus
Ergo nos Hic quasi recapitulacione concludendo invocat spiritum
sanctum dicens supple ex quo ita est quod tu spiritus sanctus tam
mirabiles operaciones facis efficaces Ergo tu sancte spiritus ex-
audi precibus i. clamantes nos supplicantes tibi i. humiliter

inuocantes te sine quo suple sancto spiritu omnes preces i. omnes orationes et
dicimus suple esse casse i. vane et indigne auribus dei. Notandum
quod auctor in illa sequentia sancti spiritus in principio inuocat et in medio
ut in hiis versibus Et in fine dans intelligere quod sine gratia
sancti spiritus nichil bonum inchoare possumus nisi nos preueniat nec
in operatione bona ad quodlibet tempus perficere possumus nisi nos comitetur
nec operationem bonam terminare possumus nisi gratia eius nobis
permaneat Tu qui omnium hic auctor specialiter recitat gau-
dia sue celebritatis festi Penthecostes dicit sic O sancte spiritus
tu qui decorasti festos omnium sanctorum i. ab inicio seculi in preuenire i. in
inspiratione tui numinis i. tue deitatis amplectendo i. per gratiam
tuendo suple ipsos donans i. remunerans hodie i. in die pen-
thecostes apostolos Christi insolito munere i. inconsueto munere et
inaudito cunctis seculis i. a cunctis seculis Et tunc concludit diem
penthecosten dicens Tu spiritus sancte fecisti et suple decorasti
hunc diem penthecosten Et tunc in fine inuocat gratiam sancti
spiritus sicut in principio dicens Gratia sancti spiritus assit nobis Notandum
quod sanctus spiritus datus est apostolis in die penthecostes qui
est quinquagesimus a die pasche ad significandum quod sicut in anno
iubileo hoc est in anno quinquagesimo secundum legem fiebat
captiuorum remissio Sic per spiritum sanctum peccatorum remissio Et datus
est in die dominico ut idem dies qui dicitur esse dies creationis
mundi etiam esset dies renouationis i. reparationis per aduentum
spiritus sancti Et datus est hora tercia ut sicut lex mosaica hora
tercia dabatur Sic lex gratie que est per spiritum sanctum eadem hora
daretur Ultimo sciendum quod dicit insolito et inaudito
munere insolito et inaudito quod spiritus sanctus in eius aduentu
apostolis tribuebat munus loquendi omnium linguarum Et ita quod
apparuit super eos in linguis igneis quod numquam prius auditum
fuit Ultimo sciendum est circa litteram quod licet deus omnes dies
fecerit tamen specialiter hunc diem dicitur facere in quo maiora
miracula operatus est Unde etiam de die pasche cantamus hec
dies quam fecit dominus etc.

Veni sancte spiritus. Ista sequencia que de sancto spiritu cantatur
dividitur in tres partes. Primo auctor invocat spiritus sancti
adventum. Secundo supplicat spiritum advenientem in corda mea
ut nobis noxium removeat. Tercio supplicat sancto spiritui ut nobis [illegible]
conferat. Secunda ibi Lava quod est sordidum. Tercia ibi Da tuis fidelibus. Prima
dividitur in quinque partes secundum quod spiritus sancti adventum supplicat in quinque
versibus ipsi sancto spiritui diversa nomina imponendo. Partes patebunt secundum
ordinem versuum. Secunda ibi Veni pater pauperum. Primo dicit sic
O sancte spiritus veni et emitte celitus, id est de celo, radium et splendorem
tue lucis, id est tue gracie. Notandum circa hoc quod dicit Veni quod veniunt(?)
quatuor sunt que precipue disponunt nos adventum spiritus sancti. Primum
est fervens oracio. Unde autem oracio attrahit adventum sancti spiritus. Dominus
Ihesus qui dixit Rogabo patrem meum et alium paraclitum dabit
vobis. Hoc idem docet Cetus apostolorum de quo dicitur Orantibus apostolis
venit spiritus sanctus. Hoc idem docet Ecclesia que orando dicit Veni
sancte spiritus. Secundum est cordis humilitas. Unde psalmista Qui emittis
fontes in convallibus, id est spiritum sanctum qui fons dicitur, in convallibus, id est
in cordibus humilium. Tercium est mentis purificacio. Unde psalmista Domum
tuam domine decet sanctitudo. De hoc dicit sanctus Gregorius [illegible]
ergo sordes pravi actus qui deo parat domum mentis. Quartum
est libamentique vacacio et quies. Unde legitur quod apostolis sedentibus
venit sanctus spiritus. Notandum secundo de hoc quod dicit Emitte quod
spiritus sanctus emittitur dupliciter scilicet invisibiliter et visibiliter. Invi-
sibiliter cum per eius graciam mentibus illabitur quemadmodum dicitur
Spiritus ubi vult spirat. Secundo spiritus sanctus visibiliter, id est sub visibili
specie quinque modis missus est. Primo in columbe specie Christo baptizato.
Secundo in specie nubis Christo transfigurato. Unde Matheus Adhuc eo
loquente ecce nubes lucida apparuit super eos. Glosa per nubem
dicit intelligi spiritum sanctum. Tercio in flatu. Unde in evangelio Et in-
sufflavit dicens Accipite spiritum sanctum. Quarto et quinto apparuit
et missus est in linguis igneis ut due species considerantur
scilicet lingwa et ignis. Et sic missus in die Penthecosten. Fuit
autem missus in igne ut corda apostolorum inflammaret. Fuit missus

in linguis ut ipsis eloquenciam donaret Unde adveniente spiritu
sancto apostoli ceperunt loqui varijs linguis Notandum secundo circa litteram
Celitus per C et Celitus per c o differunt quia Celitus est adverbium et idem
est quod celesti modo ut de celo Sed celitus idem est quod celeste et est
nomen Ulterius notandum est de hoc quod dicit radium differencia est
inter illa tria lumen lux et radius Nam lux dicitur prout est
in corpore lucido Sed dicitur lumen prout recipitur in corpore dyaffono
sicut in aere Sed dicitur radius prout terminatur ad corpus opacum
Ulterius sciendum est quod radius tria significat Primo radius dicitur navi-
cula textoris Secundo radius est una pars rote Tercio radius
est splendor Et sic sumitur hic **Veni pater pauperum** hic
invocat adventum spiritus sancti sub alijs nominibus dicens sic O
pater pauperum veni o dator munerum tu veni O lumen cor-
dium tu veni Notandum est quod spiritus sanctus primo dicitur pater
quia patris nomen prima significacione est generare Sed nos
per virtutes spiritus sanctus regeneramur in unda baptismatis Unde in
Iohanne Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu dicitur eciam
pater racione huius quia deus est creator omnium Secundo notandum
quod pauperes auctor intelligit humiles spiritu et ideo in verba
de quibus pauperibus dicitur in evangelio Beati pauperes spiritu illorum
pater dicitur spiritus sanctus ipsos inhabitando et in ipsis quiescendo
Unde in ysaia Super quem requiescet spiritus meus Et responde-
bit super humilem et quietem Notandum tercio quod spiritus sanctus dicitur
dator munerum racione septem donorum que cordibus hominum infundit
de quibus donis dicitur in prosa dedit dona hominibus Unde eciam
spiritus sanctus donum dei dicitur Ulterius sciendum est quod spiritus sanctus
dicitur lumen cordium quia mentem ad cognoscendum deum illuminat
et ad ipsum diligendum inflammat Unde eciam ignis dicitur
Consolator optime hic invocat adventum spiritus sancti sub
alijs nominibus dicens O optime consolator tu veni et o dulcis
hospes anime tu veni et o dulce refrigerium tu veni Notandum
est quod spiritus sanctus dicitur optimus consolator Et exinde est quod sibi
hoc nomen paraclitus attribuitur quod interpretatur consolator De hoc dicitur

sanctus Gregorius. Consolator optime spiritus sanctus dicitur de patris protectione mentibus dum spem venie prestat ab affectione tristicie mentem levat. Secundo notandum de hoc quod dicit dulcis hospes anime. Spiritus sanctus dicitur hospes eo quod in hospicio suo animam meam desiderat. Unde in Apocalypsi: Ego sto ad hostium et pulso si quis audierit vocem meam et aperuerit ianuam intrabo ad eum et cenabo cum illo et ille mecum. Ulterius notandum quod spiritus sanctus dicitur dulce refrigerium quia mentem peccatoris ab ardore refrigerat. Unde circa aquam dicitur que habet vim refrigerativam.

In labore requies

Hic invocat adventum spiritus sancti sub aliis nominibus dicens o requies in labore tu veni et temperies i. temperamentum in calore veni et consolacio in fletu tu veni. Notandum quod spiritus sanctus est requies. Et ad hoc significandum spiritus sanctus advenit in apostolos ipsis quiescentibus. Et ideo spiritus sanctus non vult habitare nisi in corde quieto. Unde Ysaias: Super quem requiescet spiritus meus nisi super humilem et quietum. Secundo notandum quod spiritus sanctus est temperies in estu quia estum carnalium desideriorum consumit et extinguit. Unde sanctus Augustinus: Talis est gracia spiritus sancti quod tristiciam in mente dissolvit. Sic per unctionem desiderium consumit et crepidacionem abicit. Ulterius secundo notandum de hoc quod dicit in fletu solacium. De hoc dicit Ysaias: Spiritus domini super me ut ponerem consolacionem lugentibus. Rursum Jeronimus: in primo fluminis impetus letificat civitatem dei i. spiritus sancti qui lumine suo augmentatur(?) dicitur. O lux

beatissima

Hic invocat adventum sancti spiritus sub aliis nominibus dicit sic: O beatissima lux tu reple intima cordis tuorum fidelium scilicet reple quia nichil est in nobis(?) in homine i. sine culpa sine tuo numine i. sine tua virtute et gracia. Notandum de hoc quod dicit Reple cordis intima quia signa alicuius rei plene sunt tria. Primum est non resonare. Unde vas plenum vino non resonat. Secundum est saciatatem habere(?). Tercium est superfluere. Sic tria sunt signa plenitudinis cordis mei per spiritum sanctum. Primum est quod in paciencia non resonamus. Secundum est quod per graciam spiritus sancti sic saciati sumus quod mundum non curamus de quo dicit sanctus Gregorius: Quasi gustato spiritu despicit omnis caro i. omnis carnalis et mundana

concupiscencia terram est si per dilectionem sanctam per primum diluat
et sit per concordiam mutuam affluamus Item Nono dicendum de hoc quod dicit
sine tuo numine de hoc dicit propheta Auferes spiritum eorum et defi-
cient et in pulverem suum revertentur Et iterum Et spiritu oris eius om-
nis virtus eorum **Lava quod est sordidum** hic supplicat spiritui
sancto ut nobis contraria amoveat dicens O spiritus sancte tu lava
supple in nobis quod est sordidum id est immundum et tu riga humecta
supple illud quod est aridum in nobis et tu rege illud quod est devium
in nobis et tu fove id est refice illud quod est languidum id est infirmum
in nobis et tu flecte illud quod est rigidum id est inflexibile in nobis
et tu sana illud quod est saucium id est vulneratum et infirmum in nobis
Nono dicendum de hoc quod dicit lava Nam spiritus sanctus lavare potest
quia aqua sive fons dicitur Unde in propheta Effundam super vos
aquam mundam et mundabimini ab iniquitatibus vestris Igitur spiritus
sanctus in nobis lavat et mundat maculas peccati Item Nono dicendum
de hoc quod dicit Riga quod est aridum quia spiritus sanctus mentem aridam
carentem aqua contricionis irrigat lacrimis compunctionis
Unde propheta Flavit spiritus eius et fluent aque Item nono dicendum est
de hoc quod dicit Rege quod est devium quia spiritus sanctus dicitur Rector
quia nos a devio iniquitatis ad viam rectitudinis reducit
Unde propheta Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam
Unde etiam dicitur magister omnium quia nos regit et dirigit
Item Nono dicendum de hoc quod dicit fove quod est languidum de hoc
dicit propheta Qui sanat omnes infirmitates tuas Et ysaias
Spiritus domini super me eo quod unxerit me Et sequitur ibi Ut
mederer contritos corde Item sciendum est de hoc quod dicit
flecte quod est rigidum quia spiritus sanctus flectit rigidum quia homines
in malicia diu obstinatos a malicia reflectit Unde igni
comparatur quia dura mollificat Item sciendum de hoc quod dicit
sana id est quod spiritus sanctus dicitur sanare eo quod spiritualis
unctio vocatur eo quod vulnera mentis nostre lenit in tempore
et sanat **Da tuis fidelibus** hic supplicat spiritui sancto
ut nobis gloriam conferat dicens O sancte spiritus tu da tuis fidelibus

i. mente recedentibus confidentibus inter i. spem in te ponentibus sacrum septenario i. septem dona spiritualia Et ostendit spiritus tu da meritum virtutis et
tu da exitum salutis i. finem salubrem et bonum et da perenne gaudium
Nota quod septem sunt dona spiritus sancti scilicet donum sapientie etc. quibus auctor sequentie invocat que septem dona auctor vocat septenarium
quia una deo Item Nota quod fecit mentionem de virtute virtus
secundum Augustinum sic diffinitur Virtus est bona qualitas animi qua bene
vivitur et qua nullus male operatur quam solus deus in anima hominis
operatur Ysidorus sic diffinit Virtus est habitus nature decorus
vite eo morum pietas veluti divinitatis honor hominis et vite
beatitudinis meritum Philosophus sic diffinit in secundo Ethicorum Virtus
est habitus continens medii medietate consistens Item sciendum
est de hoc quod dicit salutis dicit Leo papa Spiritus sanctus est inspirator
fidei doctor scientie fons dilectionis signum castitatis sive
signaculum et totius causa salutis

Benedicta semper Ista sequentia que de sancta Trinitate canitur dividitur in tres Primo ostendit qualiter
sit unitas essentie in divinis et trinitas personarum
cum equalitate maiestatis Secundo ostendit qualiter omnis creatura
adorat et veneratur sanctam trinitatem Tertio hortatur nos ad laudandum et adorandum sanctam trinitatem secunda ibi Quam tremunt etiam
ibi Et nos voce Prima Primo volt ostendere qualiter sit
unitas essentie in divinis et trinitas personarum Et primo
commendat commendatione et collaudatione sancte trinitatis dicit
sic Sancta trinitas supple in personis filius et eadem unitas
deitas in essentia sit benedicta semper et coequalis gloria
supple sit sancte trinitati Et tunc declarat qualiter in divinis
sit unitas essentie et trinitas personarum dicit sic Pater
filius sanctus spiritus sunt tria nomina i. trium personarum nomina et omnia
supple nomina sunt eadem res i. eadem essentia Et tunc statim
declarat qualiter pater et filius et spiritus sanctus sunt eadem
essentia dicens Genitor i. pater est deus genitus i. filius
est deus pariter spiritus i. sanctus spiritus supple est i. utriusque i. neutrum ambo-
borum socia deitate Ita quod ipse deus est unus supple pater et filius

et spiritus sanctus Non sunt tres dii sed unus deus et unus scilicet i. modo modo pater est deus filius est deus spiritus sanctus est deus Tunc declarat qualiter cum unitate essencie par proprietas personarum et equalitas potencie dicit scilicet proprietas i. distincta attributa est in personis supple divinis et unitas est in essencia supple divina et par maiestas i. equalis maiestas et par potestas et par decus et par honor est eque i. qualiter per omnia i. omnino supple in personis divinis et illa maiestas divina est continens supple per suam potenciam sidera i. stellas maria i. aquas arva i. campos simul universa condita i. omnes creaturas Notandum quod nimis investigare statum trinitatis vanum est et periculosum et confessione dignum Primo vanum est quia talis investigacio sine intencione sequi non potest Unde in Ecclesiastico Altiora te ne quesieris et forciora te ne scrutatus fueris Unde de sancto Augustino legitur Cum ipse componeret librum de trinitate Vidit quendam puerum sedentem in litore maris habentem coclear argenteum in manu et fundebat cum illo cocleari aquam maris in foveam et dicebat quod vellet totum mare cum illo cocleari fundere in parvam foveam Cui dixit Augustinus non potest hoc fieri cum mare sit magnum et coclear parvum et fovea parva Respondit puer hoc facilius fit quam quod tu facis cogitas Cogitas enim statum trinitatis investigare et in libros scribere liber est fovea parva in eternum tuum coclear parvum trinitas sicut pelagus magnum quod exhauriri non potest Et et puer disparuit Secundo est periculosum quia quis inquirit[?] unitatem[?] summi divini homo scilicet in videre veritatem erroris Unde in proverbiis Sicut qui multum mel comedit non est bonum Sic scrutator maiestatis opprimetur a gloria Iterum Augustinus dicit Ubi inquiritur trinitas patris et filii et spiritus sancti nusquam periculosius fit et nichil laboriosius invenitur Tercio est confessione dignum Unde dicit Rabi Moyses Quicumque in eternum suum super quatuor ponit confessione recipit Primum est quid sit supremum Secundum est quid sit in imo Tercium est quid fuit primo Quartum est quid erit ultimo Item Notandum est quod cum trinitatem personarum et unitatem essencie in divinis scilicet declarare explicitur primo ex auctoritate scripture multiplicatur primo quia

auctoritate divina Unde dicitur in Gen. Dixitque deus faciamus
hominem ad ymaginem et similitudinem nostram hoc verbum faciamus
plurale innuit pluralitatem personarum Sed hoc quod dicit ad ymaginem in sin-
gulari et non ad ymagines innuit unitatem essencie Secundo
declaratur per auctoritatem angelicam quia angeli secundum ysaiam non
cessant clamare dicentes sanctus sanctus sanctus dominus deus Et hoc
quod dicitur ter sanctus innuitur trinitas personarum per hoc quod additur dominus
deus in singulari innuitur unitas essencie Tercio declaratur
per auctoritatem humanam Et primo per auctoritatem prophetica david
dicentes Benedicat nos deus deus noster benedicat nos
deus et metuant eum omnes fines terre per hoc quod dicitur ter deus
innuitur trinitas personarum per hoc quod dicitur Et metuant eum innuitur
unitas essencie Secundo per auctoritatem apostolorum Unde Johannes dicit Tres
sunt qui dant testimonium in celo Pater verbum et spiritus Et
hii tres unum sunt Tercio trinitas personarum et unitas essencie
potest declarari ex figuris legitur in Gen. Quod abraham tres
vidit et unum adoravit per quod intelligitur unus deus trinus in personis
Item Ezechiel vidit tres portas in domo domini per quod iterum
intelligitur trinitas personarum Item legitur quod tres erant civi-
tates refugii que qualiter patentes Tercio trinitas personarum
et unitas essencie in divinis potest declarari ex figuris ut
exemplis Et primo ex rebus superioribus sicut in sole sunt tria
scilicet substancia solis splendor solis et calor Sol ex se generat splen-
dorem Et illa duo calorem et sol ante corpus generatur sic
filius a patre nascitur spiritus sanctus ab utroque procedit Et pater ante
omnia Secundo hoc declaratur in creaturis inferioribus ut aliquis in aqua
ab aqua cum derivatur fons et a fonte rivulus de qua vel
oriuntur ante corpus sic filius a patre spiritus sanctus a patre
et filio Pater ante Tercio declaratur in creaturis mediis
ut in homine In homine enim est una res contra quam hec tres
~~potestate~~ potencias scilicet intellectum voluntatem et memo-
riam Sic in divinis una est essencia et trinitas personalis
Circa secundum principium sciendum est quod in divinis sunt pater et
filius et spiritus sanctus potest declarari Primo in divinis esse

predictam declaratur constat enim quod deus optimus et sapientissimus po-
tentissimus est secundum optimum est esse communicativum sui quod deus voluit sit
et potuit se ipsum communicavit hic et alii plenitudinem sue potencie
dare Et hoc est per eternam generacionem qua filium genuit cui tamen
totam essenciam suam communicavit Et hoc dicit ysaias in persona
dei patris Si ego aliis generacionem tribuo numquid sterilis ero quasi
diceret non quia generabo filium sed quod in divinis sit filius patet
ex dictis quia pater et filius sunt correlativa ergo sit pater Et
ergo in divinis sit pater ut declaratum est Ergo et filius Et quod
in divinis sit spiritus sanctus testatur Augustinus dicens Est quidam
complexus ineffabilis ille patris et filii scilicet spiritus sanctus non genitus
sed genitoris et geniti suavitas sua largitate omnes
creaturas pro captu capere Ulterius circa tercium et quartum sciendum
est De hoc quod dicit deus deorum triplicem accipitur scilicet natura ad-
optione et nuncupatione Natura hoc nomen deus soli deo convenit
sed adoptione et per graciam habitus bonis convenit Unde primo
Ego dixi dii estis etc Nuncupative hoc nomen deus ydolis
convenit qui dii nuncupantur erroneis sed non sunt Unde
primo Omnes dii gencium demonia Primo modo ergo Unde sic
describitur Deus est quo melius excogitari non potest In quo
et ex quo et per quem sunt omnia Deus est voluntas omnipo-
tens benivolentissima bonitas eterna Incommutabilis eo summa
pulchritudo Invisibilis et ineffabilis in se in suis spectabilis et
plus mirabilis Circa quintum videlicet nonum dicendum de hoc quod
dicit proprietas quod tribus personis in divinis singulares proprietates
attribuuntur Patri potencia filio sapiencia spiritui sancto bonitas
Patri potencia racione suspecte antiquitatis impotens creditur filio sapiencia
racione iuventutis insipiens creditur spiritui sancto bonitas ra-
cione impetuositatis crudelis reputatur Item secundum Augustinum
patri attribuitur unitas filio equalitas spiritui sancto equalitatis
unitas Patri unitas quia sicut unitas ante omnem alteritatem et principium
numeri sic deus pater ante omnia est filio attribuitur equalitas non plus
excessit quia est equaliter potens cum patre sed circa excessum quia

a patre et filio equaliter spiritus sanctus procedit // Spiritui sancto attribuitur equali-
tatis unitas quia est nexus et vinculum amoris patris et filii Item
secundum aliam (?) exposicionem Maiestas patris et potestas pater-
na tria consideratur in mundi inicio medio et fine In mundi inicio quia cre-
avit ex nichilo omnia fecit In mundi in medio quia res creatas continet ne
in nichilum redigantur In mundi fine quia celeris (?) et potentis mor-
tuos suscitat Sed secundum lincolniensem (?) dicatur omnipotens tamen actus
inconvenientes non debet deo attribui et hoc explicat Primo si re-
pugnet sue potencie scilicet creare maiorem se ipso Secundo si repugnet
sue veritati et sapiencie scilicet preterita non preterita facere Tercio si re-
pugnat sue voluntati bone scilicet peccare et dampnare penitentes (?) et
salvare Iudam Item secundum quod in trinis (?) dimensionibus respicitur triplex
equalitas vera equalitas sufficit (?) quantitati (?) Sed triplex quantitas distingui-
tur scilicet quantitas duracionis quantitas perfeccionis et quantitas po-
tencie Quo ad omnia hic in trinis dimensionibus est equalitas Primo
equalitas duracionis quia eternitas eius convenit Secundo equalitas
perfeccionis quia est bona essencia perfectissima Tercio equalitas
potencie quia secundum dionysium (?) indivisa sunt opera trinitatis Et secundum
ista hoc quod dicit continens tangit dictum prophete dicentis qui celos
continens tenens vel etiam (?) palma concludens in terris abyssos etc.

Quem tremunt impia Hic auctor ostendit quod licet
omnis creatura adorat et veneratur personam trinitatis et dicit Impia
tartara et concilia inferna timent id est contremiscunt vel timore
venerantur quem supple deum quoque (?) [illegible] et infima abyssus
id est profunditas colit id est honorat quem supple deum Nunc omnis crea-
tura (?) [illegible] omnis lingwa fateatur id est confiteatur Hunc supple deum
debita laude id est convenienti laude quem supple deum sol atque
luna laudat et angelica dignitas adorat quem supple deum
Vel sic omnia creata in alia ut celum cum (?) spiritu motore laudat
deum Unde psalmista Celi enarrant gloriam dei Secundo creatura
vegetabilis (?) laudat deum Unde ysaias Glorificabit me
omnes bestie agri Tercio creatura intellectualis sicut angeli
laudat deum Unde dicitur in Job Ubi eras cum me lauda-
rent astra matutina et iubilarent filii dei et angeli

Item hoc testatur ysaias qui de angelis dicit Qui non cessant
clamare dicentes Sanctus sanctus sanctus Quia autem omnis creatura laudat
deum testatur sanctus augustinus dicens Non cessat neque tacet omnis creatura laudi
creatoris Et nos voce perclara hic auctor hortatur nos
ad collaudandum deum dirigens sermonem suum ad sanctam tri-
nitatem busina nos adeo in persona ad cuius laude commemorando
et eam hoc invocat sanctam trinitatem sibi supplicando dicens Et nos
omnes homines modulemur id est decantemus organica cantica dulce
melodia id est cum dulci melodia perclara voce id est cum alta voce Et
tunc iterum hortatur nos ad laudandum deum dicens Eya et Eya
per quot sunt hortator Quia Eya est adverbium hortandi
Nos iubilemus id est decantemus sancte laudes in excelsis alti-
tronando id est deo sedenti super thronum altum Et tunc dirigit
sermonem suum ad sanctam trinitatem dicit sic O sancta et veneranda tri-
nitas suple in personis et o adoranda unitas suple in essentia
O tu vera eternitas nos sumus creata per te O te summa cari-
tas nos sumus redempti per te Tunc supplicat sanctam trinitatem
dicens O sancta trinitas tu precipe salva libera eripe et munda
cunctum populum et tunc refert gratias trinitati dicens O omnipotens deus
nos adoramus te nos canimus tibi laus et gloria sit tibi
Notandum est quod deum adorare et venerare debemus Et
hoc triplici invitamur Primo propter debitum secundo propter me-
ritum tertio propter exemplum Primo propter debitum quia nos
creavit Unde ysaias populum istum formavi narrabit lau-
dem meam Secundo propter meritum quod inde sequitur Unde christus
in evangelio qui me honorificaverit coram hominibus honorificabo
eum coram patre meo Tertio propter exemplum quia omnis cre-
atura deum laudat in creata veneratur in celebratur ut prius
dictum est Et ad hoc advertens Paulus dixit Ipsi
honor et gloria in secula seculorum Item sciendum est quod
hoc quod dicit adoranda unitas et quod deus sit unus te-
statur philosophia et theologia Primo philosophia Quia philosophus
xii metaphysice in fine concludit dicens Non est bonum pluralitas
principatuum Unus ergo princeps hoc idem testatur theologia Unde

In deuteronomio dicitur Videte quod ego solus sum et non alius preter me
Et ideo apostolus Unus deus et una fides Item Nota de hoc
quod dicit Eternitas Boecius in quinto de consolacione philosophie Eter-
nitatem diffinit dicens Eternitas est interminabilis vite tota simul
et perfecta possessio Ergo deus eternus dicitur quia interminabilis
est carens principio et fine Item quarta vita iocundissima dicitur
secundum philosophum xij metha(phisice) Quia semper est in optima delectacione
Et iterum quod totam perfectionem suam simul possidet quod sibi nichil
addi nec ab eo minui quia (?) per (?) Unde successione temporis non inde
fugatur nec alteratur sed est semper omni tempore Ultimo secundo
est de hoc quod dicit Per te sum redemptus Quia opus redemp-
cionis vere attribuitur caritati et bonitati divine Unde dicitur
Dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret

Lauda syon salvatorem Ista sequencia que
de corpore christi canitur dividitur in tres partes Primo
auctor hortatur nos ad laudandum deum Secundo exprimitur
de corpore christi declarando institucionem eius et miracula circa
sacramentum Corporis christi Tercio dirigit partes suas ad christum sed a
ibi laudis thema tercia ibi Bone pastor Primo dicit sic O
syon id est anima fidelis tu lauda salvatorem et tu lauda ducem et
pastorem tuum in ymnis id est in canticis confessionis et in canticis cum
iubilo melodicis modis et o syon tu gaude quantum potes quia
supple salvator tuus est maior omni laude nec sufficias id est non
potes sufficienter laudare supple eum Nota de o syon secundum
hystoriam est mons super quem david edificavit arcem suam ie-
rusalem et interpretatur specula ut speculatio Et secundum misticum
sensum sumitur pro qualibet anima fideli Secundo Nota de hoc quod dicitur
salvator Ut patet exponere eius quia ihesus dicitur et interpretatur salva-
tor Dicitur etiam dux eo quod nos de presenti miseria adiu-
tam eternam perducit Unde psalmus Tenuisti manum dexteram
meam et in voluntate tua deduxisti me Dicitur etiam
Pastor dicente eo Ego sum pastor bonus etc Item Nota de
est quod differencia est inter ista duo nomina ymnus et Canticum Quia

ympnus dicitur laus dei vocatum expressa. Sed canticum dicitur gaudium
mentis et per vocem exprimi non potest. Et dicitur aliquando iubilacio.
Unde generaliter ympnus divina laus est. Item non dicit o de hoc quia
dicit maior omni laude. Deus ab homine non digne potest sufficienter
narrari et laudari non potest. Unde dicit doctor summe theologie
veritatis divine dignitatis excellenciam ostendens. Omnis mens devote
cogitans deficit quia incomprehensibilis est. Sensus eum non percipit
quia invisibilis est. Tempus eum non mensurat quia interminabilis est.
Locus eum non capit quia incircumscriptibilis est. Scriptura eum non exprimit
quia inestimabilis est. Virtus eum non attingit quia inaccessibilis
est. Desideria et vota transgreditur quia incomparabilis est. Et ut breviter
dicatur omnis creatura ad deum comparata deficit. Hec finiti ad in-
finitum nulla est proporcio. **Laudes thema.** Hic auctor prosequitur
de sacramento corporis Christi. Et dividitur in quatuor partes. Primo
narrat personam instituentem. Et tempus institucionis huius sacramenti.
Secundo narrat mandatum et statum celebritatis et celebracionis
huius sacramenti. Tercio narrat miracula circa hoc sacramentum.
Quarto ostendit qualiter hoc sacramentum sit prefiguratum in veteri
testamento. Secunda ibi quod in cena Christus gessit. Tercia ibi dog-
ma datur christianis. Quarta ibi Ecce panis angelorum. Prima
in duas. Primo facit quod dictum est et hoc primum innuit quod
debemus laudare deum. Secunda ibi Sit laus plena. Dicit sic
Panis vivus supple sit supple in se et vitalis i. dans vitam
aliis supple existens thema i. materia specialis laudis propo-
nitur supple nobis hodie i. in die corporis Christi quem supple pa-
nem non ambigitur i. non dubitatur supple esse datum duodene
turbe fratrum i. apostolorum in mensa sacre cene vel in sacra mensa
cene. Et ibi hortatur nos ad laudandum deum. Et ad
gaudium spirituale dicit Sit plena laus i. perfecta laus et
sonora laus i. bene sonans laus sit et iocunda iubilacio et
decora iubilacio sit mentis sit. Et ibi reddit causam quare
debemus laudare et iubilare dicens Dies enim quia solem-
nis dies i. celebris dies agitur in qua supple die prima
institucio huius mense supple corporis et sanguinis Christi re-
colitur i. ad memoriam reducitur. In hac mensa novi pascha

nove legis i. novi testamenti terminat i. cessare facit vetus pascha
i. vetus pascha novitas fugat i. depellit vetustatem et veritas
fugat umbram et lux illuminat i. expellit noctem Nono dicitur
corpus christi dicitur panis vivus in se vitam habens Iohannis vi
Ego sum panis vivus qui de celo descendi Dicitur eciam panis
vitalis quia hominem mortuum in peccatis ad vitam gracie reparat Unde
dicitur in Genesi lignum vite comestum vitam prestabit Item in
eodem Nisi manducaveritis carnem filii hominis et biberitis eius
sanguinem non habebitis vitam in vobis Item dicitur panis vitalis
quia ad vitam eternam perducit et homines immortales facit
Unde in eodem Qui manducat hunc panem vivet in eternum
Decimo nono dicitur quod ille panis scilicet corpus christi est spiritualis
materia que nos debet incitare ad laudandum deum et ad
diligendum ipsum Unde Bernardus Digne debes o homo diligere deum
qui nobis dedit carnem suam in cibum et sanguinem in potum sicut
in primo capitulo laudis in lectione item Nono dicitur de hoc quod dicitur
Turbe duodene dubium est utrum in cena domini iudas edendo
sumpserit corpus christi Et lucas videtur velle quod sumpserit Unde
dicit hic est sanguis novi testamenti in nomine meo qui
pro multis fundetur Et sequitur Veruntamen manus tradentis me
mecum est in mensa Ex quo patet quod lucas vult quod iudas interfuit
cum christus distribuit corpus christi et sanguinem dedit
Sed omnes qui interfuerunt sumpserunt Teste marco qui dicit
Biberunt ex eo omnes Sed matheus videtur velle quod iudas
non sumpserit Unde sicut enim christus dicit discipulis suis amodo
non bibam de genimine vitis huius donec bibam illud
vobiscum novum in regno meo Sed constat quod iudas cum christo
non bibit nec manducat in regno celorum Sed de isto du-
bio inspice videtur esse quod iudas buccellam non consecratam de
manibus domini sumpserit Quia dicit Johannes Et cum
accepisset buccellam introivit in eum sathanas Item sciendum
est quod secundum doctores christus se ipsum corpore suo cibavit Unde
hunc versum Rex sedet in cena turba cinctus duodena

Qe tenet i manibus sic abat cu ribus Ite scdo e qz xps
Corpus suu et sanguinem in Cena dedit qz sic post cena
amplius non e labor sz requies Vnde post suspensione corporis
xpi apparis cessare debemus Vn cantat eccla descensu sacra-
menti Vini multiplicari fideles in pace xpi requiescunt De
ista Cena dicit dns in euo homo quida fecit Cena mag-
na Item scdo e dicitur quod dicit forma institucio qz xps
hoc sacramentu instituit Verbo et facto Verbo Vn dixit
Nisi manducaveritis carne filii hois etc Verbo instituit fac-
to Vt in Cena ultima cu discipulis suis corpus et sanguine
suu dedit Item scdo qz in veteri testamento iudei ma-
ducabat agnu paschalem Et illud pascha erat figura
uel agni paschal s. Corporis xpi Ideo postqz novum
testamentu cum umbra et figura erat vetus pascha sup-
venit pascha vetus cessavit Vn dixit magister sententiarum No-
vis supervenientibus vetera reiiciuntur In huius signum qz
vetus pascha cessare debet xps post agnum paschale
Corpus suu et sanguine dedit sz ritum legale Non dico
e ita leam Thema ius ide e qz materia sine fine
ex quo plures sermones consistunt Ite scdo qz pascha
grece ide e qz transitus hic qz post esu agni paschal
populus israhelitus mare rubeum transiuit Ethimo i. nos
ide e qz expello ut excludo Et dicitur Ethimo qz
extra hinc pono Quod in cena xpc gessit Hic
auctor modo narrat mandatu et statutu Celebritatis
huius sacramenti Dicit sic xps expressit i. precepit hoc simplex
ee faciendu in sui memoria i. in suam commemoratione
qz simplex xps gessit i. fecit in cena et nos docti sacris
institutis i. statutis divina confirmus pane et vinu
in hostiam salutis i. in corpus et sanguine xpi Non dico
e xps dans discipulis suis Corpus et sanguine suu precepit
eis dicens hoc facite quocienscumque sumitis i. mea commemoracione

i. mee passionis memoriam Et ut illud sacramentum memorie disci-
pulorum imprimeret quod in fine recessurus ab eis Hoc tamquam in me-
moriali misit et reliquit Secundo notandum quod panis et vinum sunt
convenientes materia corporis et sanguinis christi propter duo Primo
ut ostendatur in corpore et sanguine christi esse plena refectio Unde
inter omnes cibos et potus panis et vinum perfectissime refectio-
nes sunt Quia de pane dicitur Et panis cor hominis confirmat
De vino dicitur Et vinum letificat cor hominis Secundo panis et
vinum sunt convenientes materia huius sacramenti Quia panis
fit ex grano frumenti Et christus se grano frumenti comparavit di-
cens Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum
solum manet Item vinum nascitur ex vite Et christus se viti com-
paravit dicens Ego sum vitis vera Item secundo notandum est hoc quod
dicit Sumpserimus quod ad confectionem corporis et sanguinis
christi requiruntur quatuor Consecrans scilicet presbiter Unde tantummodo Et
sacerdotem specialiter instituit cuius officium committi voluit post presbiteris
Secundo requiritur intencio ut sacerdos intendat conficere
Tercio requiritur materia que est vinum et panis Quarto
requiritur forma verborum que est hoc est enim corpus meum Unde
secundo notandum est hoc quod dicit hostia Hec hostia scilicet corpus christi et
eius sanguinis In Canone dicitur Benedicta ascripta
rata i. firma racionabilis et acceptabilis dicitur Benedicta
quia nos per ipsam benedicimur dicitur ascripta quia per ipsam libro
vite inscribimur dicitur Rata i. firma quia non transit sicut per manum
Que transierunt sacrificia veteris testamenti dicitur Racionalis quia
racionem et intellectum corroborat dicitur Acceptabilis quia nos
deo acceptos facit **Dogma datur** christianis Hic auc-
tor narrat mirabilia circa hoc sacramentum corporis et
sanguinis christi Et dividitur in partes tres Primo recitat mirabi-
lia circa mutacionem panis et vini in corpus et sanguinem christi
Secundum ibi Secundo recitat miracula circa materie pluralitatem sub
qua latet corpus et sanguis christi Tercio recitat mirabilia

[illegible]

circa manducacionem corporis et sanguinis christi quo ad sacramentalem
sumpcionem Quarto recitat mirabilia circa numerum sumencium hoc
sacramentum Quinto recitat mirabilia circa qualitatem sumencium
corpus et sanguinem christi Sexto recitat mirabilia circa
sacramenti fraccionem secunda ibi Sub diversis speciebus tercia ibi Sume-
re non concisus quarta ibi Sumit unus sumunt mille quinta ibi
Sumunt boni sumunt mali sexta ibi fracto demum sacramento
Primo dicit sic Dogma id est doctrina datur christianis hoc debemus
quod panis transit id est transmutatur et transit in carnem id est in corpus
christi et vinum transit id est transmutatur in sanguinem christi et circa
fidem id est firma fides firmat id est confirmat preter ordinem rerum
quod tu non capis supple sensu et quod tu non vides supple visu
corporali Nota secundo Circa hoc quod dicit auctor dogma quod
hoc sacramentum est doctum sive instructum multipliciter Primo est
in lege prefiguratum ut postea patebit Secundo est a prophetis pronun-
ciatum Unde david panem angelorum manducavit homo Ter-
cio est a christo verbo et opere institutum ut patet hoc est
Quarto est ab apostolis celebratum Quinto est a summis ponti-
ficibus firmatum Sexto hoc dicit auctor quod dogma datur
christianis Item nota quod dicit auctor Quod in carnem transit panis
quod triplex est transmutacio scilicet artificialis naturalis et supernaturalis
Artificialis est sicut quando vitrum fit ex cineribus per artem Naturalis est
duplex scilicet formalis et accidentalis Accidentalis est quando idem subiectum
manet sub diversis accidentibus sibi invicem succedentibus Ut quando
corpus aliquod mutatur de albo in nigrum Substancialis est
quando eadem materia manet sub diversis formis substancialibus sibi invi-
cem succedentibus ut eadem materia que nunc stat sub forma
postea stat sub forma cadaveris Sed transmutacio super stat
sub forma hominis postea stat sub forma cadaveris Sed transmutacio
supernaturalis est quando nec materia nec subiectum remanet sed
solum accidencia Et illa vocatur supernaturalis quia ultra deus
supernaturalis sit facere accidencia stare sine subiecto Quinta

accidentis esse est inesse Et talis transmutatio fit in sacramento Corporis
et sanguinis Christi ubi enim remanent accidentia panis et
vini substantia panis et vini non remanente Item nota quod huius trans-
mutationem nichil invenitur simile in natura Nam talis transmutatio
est contraria alterationi quia in alteratione remanet idem subiectum
et accidentia sibi invicem succedunt Sed in hac transmutatione
non tamen subiecta accidentibus eisdem remanentibus
Et licet res naturalis ad hoc non possit dari tamen aliqualiter
per comparationem Quia qui verbo suo omnia fecit secundum quod
ipse dixit et facta sunt Et omnia fecit ex nichilo mul-
to magis verbo suo et verbo ministri sui sacerdotis aliquid
potest facere ex aliquo scilicet ex pane Corpus Christi Et ex vino
eius sanguinem Item qui manens deus factus est homo
ita quod non desinit esse deus Multo magis potuit verbi
ex pane desinente potest conficere corpus suum Ulterius Notandum
est de hoc quod dicit Quod non sapis huius exemplum datur Nam
est lapis qui reddit hominem invisibilem Si ergo deus hanc
virtutem lapidi tribuit multo magis ipse principaliter
existens invisibiliter potest remanere Unde dicit Ysaias Vere
tu es deus absconditus Ulterius notandum de hoc quod dicit prae-
ter rerum ordinem de hoc dicit Leo papa Preter quod queris in
Corpore Christi nature ordinem audisti de virgine natum preter
omnem nature ordinem Et textus **Sub diversis speciebus**

Hic narrat mirabilia circa hoc sacramentum ad maiorem sacramenti
probabilitatem dicit quod eximie res id est valde digne res latent
id est abscondita sunt sub diversis speciebus scilicet panis et vini scilicet
existentibus tantum signis et non rebus Et textus declarat que
sint eximie res dicens Caro scilicet Christi est cibus et sanguis
Christi est potus tamen totus Christus manet sub utraque specie scilicet panis et
vini Notandum quod Christus reliquit corpus suum datum sub specie panis et
vini Et similiter eius sanguinem et sub aliena forma propter quatuor
primo propter fidei meritum Et hoc quantum ad bonos quia fides non habet

mitti cum humana ratione probat experimento Secundo propter indignitatem
Et hoc quantum ad malos qui non sunt digni videre Corpus christi in
propria forma Tercio propter nostram infirmitatem Et hoc quantum ad
omnes Nullus enim in mortali carne positus posset Corpus christi
glorificatum videre in propria forma Ut patet in eius transfiguratione co-
ram discipulis suis Quarto propter evitandum errorem hereticorum
qui abhorrent carnem crudam commedere et sanguinem bibere Et
sic additur quinta ratio ad evitandum ridiculum Ne paganus in-
sultaret et derideret Cum carnem dei sui in propria forma dentibus
suis contereret et separando Ultimo sciendum est de hoc quod dicit Exi-
mie res quia sacramentum corporis christi est dignissima res Quia
in corpore christi sunt tria deitas Corpus et anima Quantum ad
deitatem est magnus dominus et laudabilis nimis Quantum ad
animam est plenus gratia et veritate Et in capite thesauri sapientie
Quantum ad corpus est factus et formatus ex purissimis sangui-
nibus sanctissime virginis marie Bene ergo dicit Res
eximie Ultimo notandum de hoc quod dicit signum quod in sacramento
Corporis et sanguinis christi sunt tria Unum est signum tantum
aliud est res tantum aliud est res et signum Signum tantum
est forma panis et vini Et quantum ad hoc dicit auctor Sig-
nis tantum Sed res tantum est Corpus christi misticum scilicet ecclesia Sed
signum et res est Corpus christi verum sub speciebus panis et
vini contentum Igitur forma panis et vini dicitur signum
respectu sui et utriusque Quia panis qui colligitur ex multis
granis significat Corpus christi proprium ex multis sanctis membris con-
stitutum Sed Corpus christi sub specie panis contentum est res
significata per formam panis Ut iam dictum est Et est signum corporis
christi mistici scilicet ecclesie quia ad sacramentalem manducationem corporis
christi sequitur spiritualis incorporacio ipsius manducantis corpori
ecclesie Eodem modo dicatur de specie vini et sanguinis et
ecclesia sive redempcione ecclesie sic de predictis verbis dictum est
Ultimo sciendum est de hoc quod dicit Caro cibus ductor tanguit dictum

domini christi in christo dicentis Caro mea vere est cibus et sanguis meus
vere est potus Ulterius Notandum quod ex pane fit Corpus christi
per conversionem Et ibi adest sanguis christi per concomitantiam Et anima
christi per coniunctionem Et deitas per unionem Eodem modo vinum con-
mutatur in sanguinem christi per conversionem et in carnem per concomita-
ntiam et in animam per coniunctionem et in deitatem per inseparabilem unionem
Et ita sub specie panis manet christus totus quo ad corpus et
sanguinem et animam et deitatem Et similiter sub specie vini et huius
simile videmus cum quis indutus vestibus specialibus remanet unus
ipse eiusdem homo **A sumente non concisus** Hic tractat mi-
rabilia circa sacramentalem manducacionem Corporis et sanguinis
christi Sed primo dicit christus accipitur id est sumitur integer simpliciter sub
utraque specie assumente id est manducante non concisus nec confractus
nec divisus Notandum quod aliud mirabile quod circa sacramentum cor-
poris christi quod a manducante non dentibus conteritur nec dividitur
nec minuitur Et de hoc dicit sanctus Augustinus Cum Corpus christi
sumitur reficit sed non deficit Hoc idem testatur sanctus Thomas
Cantuariensis episcopus dicens Forma panis frangitur dentibus
comestoris totus carnis figitur morsibus amoris Ulterius
Notandum quod circa sacramentum istud ad hoc sunt alia mirabilia
equipollencia huic Quia sic christus non totaliter assumente Sic
ex cottidiana consecracione panis in Corpus christi nullum fit aug-
mentum in Corpore christi Et huius simile quod si ego aliquem
sermonem haberem et si omnibus venderem nichil magis ad me
hoc de isto sermone nec propter hoc est augmentatum Item
aliud quod mirabile equipollens Quia ex cottidiana
manducacione Corporis christi non minuitur Et huius simile quod
Quia ab uno lumine incenduntur mille luminaria et tamen illud
lumen non minuitur **Sumit unus sumunt mille**
Hic tractat mirabilia circa Corpus christi ad sumendum Nam
dicit sic Unus sumit corpus christi mille sumunt Corpus
christi Et ille unus sumit tantum quantum isti mille non simpliciter

Christi sumptum ab uno ut a mille capiuntur. Tercio dicit quod aliud est mirabile
circa corpus Christi quia mille eadem hora manducantes idem corpus
unum sumunt quod est mirabile et tanto quia secundum naturam idem corpus
non potest esse in duobus locis simul tamen ostenditur quod aliquid est cuius
quod est ubique et hoc proprie est deus. Aliud est cuius quod est in uno loco
determinato et non potest esse in pluribus sicut omnia corpora. Tercium
corpus Christi. Unde nota ista corpus Christi tenet medium quia
corpus Christi potest esse in pluribus locis in quibus consecratur non tamen
ubique quia ubi non consecratur non est. Sumunt boni sumunt
mali. Hic narrat quintum mirabile circa corpus Christi per-
nes sumencium qualitatem dicens Boni sumunt corpus Christi
et mali sumunt corpus Christi tamen inequali sorte i. dissimili
modo ut eductu vite vel interitus i. mortis. Et hoc declarat
dicens supple sumpcio corporis Christi est mors malis et est
vita bonis. Et tunc dirigit sermonem suum ad nos dicens
supple o homo vide i. considera quam dissimilis exitus i. dissimilis
finis sit paris sumpcionis i. eiusdem sumpcionis. Nono dicit ut
in illis versibus ponuntur duo mirabilia circa corpus Christi
primum est quod corpus Christi ab inmundis sumptum ut amat
non coinquinatur. Huius simile est quod sol splendorem suum
mittens in paludes et tamen non polluitur. Secundum mi-
rabile est quod cum corpus Christi ipse sit summum bonum et eius
sumpcio efficit mortem male sumenti. Huius simile est lux
que oculis sanis est amabilis oculis egris est odiosa. Item
quod lingwe sane dulce apparet febricitanti amarum videtur.
Decimo. Nono dicit quod septem sunt utilitates consequentes
digne sumentes corpus Christi. Prima utilitas est Christi com-
memoracio unde in canone. Hoc facite quocienscumque sumitis
in mea commemoracione. Secunda est interior vivificacio
unde in Genesi lignum vite comestum prestabit vitam. Tercia
est corporis Christi mistica i. tecum i. incorporacio. Unde dicit
Augustinus Non me mutabis in te sicut cibum carnis tue

tu mutabis in me. Quartus est spiritualis refectio. Unde psalmista: In loco
pascue ibi me collocavit. Quintus est devotionis augmentum. Unde
psalmista: Impinguasti in oleo caput meum et calix meus inebri-
ans quam preclarus. Sextus est carnalis concupiscentie mitigacio.
Unde psalmista: Super aquam refectionis educavit me. Sicut enim
aqua refrigerat, sic corpus christi contra carnales concupiscencias
refrigerium prestat. Septimus est gracie collacio. Unde dicitur
in levitico quod descendente manna descendebat et ros, id est
christi post manducacionem corporis christi consequitur gracia. Octavus
est virtutum corroboracio. Unde psalmista: Et cor hominis confirmat.
Nonus est peccatorum remissio. Unde dicimus: Panem nostrum cottidia-
num. Et sequitur: dimitte nobis debita nostra. Decimus est
contra dyabolum armacio. Unde psalmista: Parasti in conspectu meo
mensam adversus eos qui tribulant nos. Undecimus est spei
elevacio. Unde Paulus: Quomodo non omnia nobis cum illo
donavit. Duodecimus est fidei commendacio. Unde in hoc sacramen-
to fide credimus quod est supra omnem sensum et contra. Tredecimus
est dilectionis incitacio. Unde Bernhardus: digne debet omnis homo dilige-
re deum. Quartus decimus est cum angelis conviviacio. Unde psalmista:
Panem angelorum manducavit homo. Quintus decimus est vite
eterne collacio. Unde in ewangelio: Qui manducat carnem meam
et bibit sanguinem habet vitam eternam. Sextus decimus est
spiritualis delectacio. Unde psalmista: Panem de celo prestitisti eis
omne habentem omne delectamentum suavitatis. Septimus
decimus est intellectus. Unde legitur in libro Regum: postquam
Jonathas gustavit favum mellis illuminati sunt oculi eius, quod designat
quod qui corpus christi manducat digne intellectu illuminatur.
Item Bernhardus utilitates corporis christi quo ad hoc punctum
enumerat dicens: Corpus christi egrotis est medicina, peregrinantibus via, debiles confortat, valentes delectat,
languores sanat, sanitatem salvat. Sic homo mansuecior

ad correptionem pacienciores ad laborem ardenciores ad amorem
sagaciores ad cautelam ad obediendum promptiores ad gratiarum actio-
nes devociores Item Nota de hoc quod dicit mors est malis quia
indigne sumentes corpus Christi triplicem penam consequitur tem-
poralem spiritualem et eternalem De pena temporali dicit sanctus
Paulus de indigne sumentibus Ideo inter vos multi infirmi et imbecil-
les et dormiunt multi id est multi moriuntur Secundo quod indigne
sumentes corpus Christi consequantur penam spiritualem patet quia
dyabolus super indigne sumentem maiorem potestatem acci-
pit huius exemplum est in Iuda de quo legitur quod postquam
accepit buccellam de manu domini sathanas intravit in eum Tertio
de pena eterna dicit sanctus Paulus Qui manducaverit corpus
domini et calicem domini biberit indigne reus erit corporis et
sanguinis domini etc quo verbo dicit sanctus Ambrosius Indig-
ne sumens corpus mortis penas dabit et tanquam occidisset pu-
nietur Et ut sequitur **Fractio de eodem sacramento** Hic
narrat exemplum mirabile contra hoc sacramentum quod considerat
proces sacramenti fractionem dicit sic Tu non vacilles
id est non dubites sed mente id est firmiter credas tantum esse
sub fragmento id est sub particula hostie quantum tegitur id est continetur
toto id est sub tota hostia demum id est circa finem misse sacramento
fracto id est hostia in tres partes divisa nulla scissura id est divisio
rei id est corporis Christi sed fractura signi id est forme panis
fit tantum id est in quo signo supple fractura id est per quam fracturam
nec status id est sacra nec statura id est quantitas signati id est corporis
Christi quod significatur et continetur sub specie panis minuitur Nota
quod sacerdos hostiam frangit duplici ratione Primo quia
in lege preceptum erat ut placenta frangenda offerretur Unde quod
Christus hoc sacramentum in similitudinem fregit dicens hoc est enim corpus
meum Unde nota quod hostia primo in duas partes dividitur
ad designandum duplicem statum scilicet destinatorum id est salvandorum
Et una medietatem iterum in duas dividitur ut design-
netur quod hostia corporis Christi fiat pro omnibus in purgatorio

seculo laborantibus Et patientibus(?) in purgatorio patientibus vel
potest dici quod hostia dividitur in tres partes ad designandum triplicem
statum hominum pro quibus offertur scilicet in celo existentem et in terra labo-
rantium et in purgatorio penas patientium Item Nota secundo quod
sacramentum dupliciter intelligitur Uno modo intelligitur pro re cuius signum est
sic sacramentum panis et vini dicitur sacramentum Alio modo sacramentum
intelligitur sacrum signum Et hoc modo verum Corpus Christi potest dici sacramentum
Item Nota secundo de hoc quod dicit sacramentum quod quatuor sunt
genera hominum Quidam manducant Corpus Christi spiritualiter et non
sacramentaliter Ut qui percipiunt gratiam et tamen sacramentum Cor-
poris Christi non sumunt De tali manducatione dicit Augu-
stinus Crede et manducasti Alii manducant sacramentaliter et
non spiritualiter Ut qui sacramentum sumunt sed gratiam non percipiunt
Ut communicantes in mortali peccato Quidam manducant sa-
cramentaliter et spiritualiter Ut qui sacramentum sumunt et gratiam
percipiunt Ut homines bene communicantes Quidam manducant
nec sacramentaliter nec spiritualiter Ut qui sacramentum non sumunt
nec gratiam percipiunt Manducatio sacramentalis sine spirituali non
valet sed magis nocet Sed spiritualis sine sacramentali interveniens
sola valet Ut [illegible] simul [illegible] plus valet De quo sunt versus
Res mirum ut fiat sacramentalis oportet dignior eius spiritualis
in esse digna magis sic sunt una utraque probat Et sine suprema
superioris forma non Ecce panis angelorum Hic auctor
ostendit qualiter hoc sacramentum sit in lege prefiguratum et
a prophetis et apostolis pronunciatum Dicit sic Ecce simplex Corpus
Christi existens panis angelorum factus cibus viatorum id est hominum
in via presentis seculi laborantium existens vel panis filiorum
id est sanctorum hominum non mittendus id est non dandus canibus id est pravis
hominibus presignatur id est prefiguratur in figuris veteris testamenti
cum Ysaac immolatur id est sacrificatur et mactatur simplex apud patrem
Abraham et cum agnus deputatur pasche et cum manna datur
patribus Nota secundo de hoc quod dicit Panis angelorum tamen(?)

dum primi panem angelorum manducavit hoc Octavo notandum est
de hoc quod dicit Vere panis filiorum Tangit dominus dum in ewangelio dicit
mulieri Chananee Non est bonum sumere panem filiorum et dare mitte-
re canibus ad manducandum Panis filiorum intelligitur Corpus Christi quod
solum filiis dei dilectissimis debetur Unde dicit Comedite amici
mei et inebriamini carissimi hoc corpus Christi non est porrigendum
canibus propter multiplex malum quod eis inde provenit ut
dictum est Nonum dicendum tercio est de hoc quod dicit Ysaac ymolatur
legitur in Genesi quod deus temptavit Abraham dicens Tolle
filium tuum quem diligis ysaac et offeres michi super unum
montium quem monstrabo tibi Veniunt dicendo Abraham
voci dei obedivit et ascendit in montem volens mactare fi-
lium suum ysaac domino Sed angelus domini gladium arripuit et
sibi arietem in vepribus herentem ostendit quem ipse mac-
tavit Per ysaac Corpus Christi intelligitur quod dentibus mandu-
cancium non conteritur nec mactatur sed per arietem qui mactatus
fuit Panis intelligitur qui dentibus frangitur et conteritur
De agno paschali supra dictum est Decimum dicendum de hoc quod dicit
manna datur Cum populus israhel transivit per desertum deus
pluit illis manna quod erat sicut mel mixtum Et quanto quis
colligebat tanto plus non habebat Et quanto minus non habebat
Quod vero quosque ad suam paritatem Per manna corpus Christi intel-
ligitur quod est sapor sicut in melle quod in se habet omne delec-
tamentum et omnem saporis suavitatem Et unde dicitur quanto plus
quis colligebat etc. Per hoc significatur quod sub minima par-
ticula hostie non est minus corpus Christi quam sub tota hostia
nec maius sub tota hostia quam sub minima particula ho-
stie Unde dicitur ergo plus minus de pane legens non plus
habet inde Et minus inde legens non minus eius habet sic est
in Christi facto corpore quando hostia tota capitur sicut una pars
capitur Bone pastor Hic auctor invocat Christum dicens
O ihesu bone pastor et vere panis tu miserere mei Tu pasce
nos corpore tuo tuere i. defende nos tu fac nos videre

bona nostra commendamus i. in regna celorum tu Christe qui sanctus et
valens i. potens custodia qui passus i. mortuus hic i. in presenti seculo
nos mortales habemus super pulpita corpore et sanguine tuo tu facias
nos ibi i. in regna celorum tuos comprehensores et coheredes i.
hereditatem regni celorum tecum possidentes et tu facias nos
sodales i. consortes sanctorum omnium ut cum illis i. beatorum in celesti
patria i. in celesti vita regnemus

Sancti bapte Ista sequentia que de sancto Johanne
Baptista canitur dividitur in duas partes Primo auctor
hortatur nos ad recolendam solempnitatem sancti Johannis
Bapte Secundo invocat et dirigit preces suas ad sanctum Johannem
Baptistam Secunda ibi Devoti te sanctissime Primo dicit sic Nos
celebrantes i. cum celebritate recolentes solempnia i. festi-
vitates sancti Johannis super pulpita [illegible] i. [illegible]
sequamur ipsum moribus i. in moribus ut ipse Johannes Baptista
[illegible] apostolos suos i. sequentes eum ad [illegible]
super pulpita predicando Notandum quod dies natalis Johannis Bapte
celebratur et nullius alius sancti propter tria Primo quia sanctificatus
fuit in utero matris Unde Jeremias prius quam te formarem
in utero novi te Secundo quia ipse eternum gaudium nobis primitus
nunciavit Tertio racione consolationis natalis Johannis Bapte
Unde dicit angelus Zacharie de Johanne Et multi in natali
eius gaudebunt Secundo notandum quod Johannes novem nominibus
notatur Primo dicitur propheta Et per hoc designatur in eo pre-
rogativa cognitionis Secundo dicitur amicus sponsi i. Christi Et
per hoc designatur prerogativa dilectionis Tertio dicitur
lucerna Et per hoc designatur prerogativa sanctitatis Quarto
dicitur angelus Unde dominus de Johanne per os Malachie
prophetam dicit Ecce mitto angelum meum Et per hoc designatur
prerogativa virginitatis quia angelicam vitam in carne preter
carnem vixit Quinto dicitur vox Unde de se ipso dicit
Ego vox clamantis in deserto Et quod designatur preroga-
tiva humilitatis Sexto dicitur Helyas Unde angelus

de se ipso dixit ipse ibit in spiritu et virtute helye per quod de-
signatur prerogativa fervoris iusticie Septimo dicitur Baptista
quia xpm baptizavit per quod designatur prerogativa specialis
honoris Octavo dicitur preco xpi per quod designatur officium
predicacionis Nono dicitur precursor xpi per quod designatur
prerogativa preparacionis Unde zacharias pater eius de ipso
prophetavit dicens preibis enim ante faciem domini parare vias
eius Nonum dicitur tercio de hoc quod dicit auctor moribus et
in virtutibus Quia in isto iohanne precipue fuerunt septem virtutes
Prima fuit contemplacionis sublimitas Unde ipse baptista
celos apertos vidit patrem in voce audivit spiritum sanctum
in columbe specie vidit filium in carne cognovit Secunda fuit
humilitas quod patet ex eo quod ipse interrogatus an esset
xpc aut propheta humiliter respondit Non sum xpc nec
propheta Tercia fuit sanctitas que attenditur ex eius
austeritate vita sed ipsum fuit cum vestis pilis camelorum
Et victus eius fuit mel silvestre Quarta fuit paciencia
herodes enim persequebatur ipsum incarcerando herodias ipsum
in perdicendo puella caput eius petendo minister herodis
ipsum decollando In hiis omnibus pacienciam servavit
Quinta fuit temperancia Nam cum esset filius summi sacerdotis
zacharie opportunitatibus huius mundi se abstrahendo in desertum
ivit Sexta fuit fervida iusticia Unde hec increpabat herodes
iohannes dicens eum uxorem fratris sui Septima fuit virgini-
tas Unde et angelus dicit Vitam beatam faciendo a spe-
cla a communi generis Et dicitur quod sequitur aliud Devote
Sanctissime Hic auctor invocat sanctum iohannem Baptistam
Et dividitur in duas partes Primo invocat ipsum ut nos ad
gaudia eterna perducat Commemorans qualiter gabriel
gaudia in nativitate eius futura predixit Secundo invocat ipsum
ut nos a peccatis absolvat Commemorans quod officium eius
fuit preparare vias domini Secunda pars ibi Tu qui preparas fidelium corda
Primo dicit sic O iohannes sanctissime homo et amice ihesu

xpe nos flagitamus .i. rogamus te devote .i. cum devotione ut nos
participemus .i. accipiamus gaudia que sunt gaudia gabriel ap-
cius zacharie supple pater eius repromisit supple illis qui
celebrarent .i. honorarent tuam nativitatem .i. diem natalem obsequiis
.i. servicijs ut nos adipiscamur .i. acquiramus per hec festa supple
natis tue gaudia supple superna parata .i. magis parata sanctis dei
congaudere .i. simul gaudere leti .i. cum leticia sacris delicijs
.i. sacris delicijs Notandum secundo de hoc quod dicit sanctissime quod sanctus iohannes
baptista perfectionem omnium sanctorum habuit fuit enim propheta unde predixit
dicens Qui post me venit maior me est fuit plus quam
propheta quia christum quem alij prophete predixerunt ipse digito
demonstravit fuit apostolus quia ipse fuit a deo missus unde de
eo dicitur fuit homo missus a deo cui nomen erat iohannes fuit
martyr quia pro iusticia passus est fuit Confessor quia confessus
est et non negavit fuit virgo unde eciam angelus dicitur
ut dictum est Igitur bene dicitur sanctissimus habuit enim perfectionem
omnium habuit etc Notandum tercio est de puritate eius dicit
Crisostomus Conversatio iohannis omnem vitam culpabilem
facit apparere sicut ad ipsum comparatur Sicut dicimus ad vestem
candidam Et si adiunxeris eam propius sordida incipit
apparere quamvis in se non sit sordida Sic in comparacione
ad sanctum iohannem omnis homo reputatur immundus Unde de ipso
dicit christus Inter natos mulierum non surrexit maior
iohanne baptista Ultimo notandum est de hoc quod dicit Gabriel
quod cum zacharias pater iohannis templum domini ingressus
fuisset ad ponendum incensum apparuit ei gabriel angelus
Cum autem zacharias ex visione angeli territus fuisset
Dixit ei angelus Ne timeas zacharias exaudita
est oratio tua et elizabeth uxor tua pariet tibi filium
et vocabis nomen eius iohannem vinum et siceram non
bibet et multi in nativitate eius gaudebunt Zacharias non
[illegible] et concepit sua Elizabeth sta-

vilitare dubitare cepit propter quod angelus ipsum plaga taci-
turnitatis percussit usque in diem nativitatis iohannis Cum igitur zacharias
sororis eius et parentes cum nutu innuerent cognouit quod zacha-
rias visionem vidit Igitur Elizabeth concepit et quinque mensibus
propter verecundiam se occultavit Mense vero sexto maria
que dominum concepit ad elizabeth venit et ipsam salutavit
ad cuius adventum et salutacionem iohannes in utero matris exul-
tavit Igitur maria cum elizabeth mansit tribus mensibus et
nato iohanne affuit quasi vice obstetricis circa ipsam elizabeth
vnde et iohannem natum de terra levavit propter quod tercio notandum
quod sanctus Johannes baptista nouem speciales prerogativas habet Prima est
quod idem angelus qui christum nunciavit ipsum nunciavit Secunda est in
utero matris exultavit Tercia est quod ipsum mater dei de terra
levavit Quarta est quod ipse primus baptismum ordinavit vnde de eo
dicitur Erat Johannes in deserto predicans baptismum peniten-
cie Quinta est quod christum digito demonstravit Sexta est quod ipse
christum baptizavit Septima est quod patrem deum in voce au-
divit Octava est quod spiritum sanctum in columbe specie vidit Nona
quod in limbo patrum patribus christum venturum patribus nunciavit
vlterius notandum est de hoc quod dicit repromissio quod perhibet dominus est Ga-
briel pro iohanne dixit Et multi in nativitate eius gaudebunt
Et ad hoc vult dicere auctor Cum dicit Repromissio Tu qui
spiritus sanctus hic nuncat sanctum iohannem ut nos a peccatis absoluat
et veste virtute nos induat ut in ista veste possimus in celesti
porta sequi christum dicentes O Johannes amice christi pro nobis deposcimus
te qui spiritus sanctus corda fidelium ne deus hominem venat in eis quid
decuit supple anima ... ut liberiora i. virtuosum et ut sor-
dens absolue i. delere mea crimina et mea facinora i.
peccata per te commissa i. per frequentem oracionem ut ipse deus placatus
supple per tuas preces dignetur in misereri i. frequenter visitare
supple per graciam suos fideles ut dignetur facere mansionem in
eis supple fidelibus supple per commissa penitenciam Et ut
ipse deus placatus velit nos in ducere velle agni etc.

suple agnum tu monstrando eum digito tollere crimina i. peccata mundi
ut nos associ i. associari angelorum mereamur sequi ipsum suple agn-
um i. Christum in alba veste i. in pura innocentia per portam claris-
simam i. in regno celorum. Notandum quod sanctus iohannes dicitur parare
viam domino. Unde de ipso predixit pater eius preibis enim an-
te faciem domini parare vias eius. Paravit autem viam domino pe-
nitentiam predicando. Unde dixit agite penitentiam appropinquabit
enim regnum celorum. Notandum secundo quod iohannes paravit viam per
predicationem. Fuit autem predicatio sancti iohannis fundata de iusti-
cia. Unde phariseis ad eum venientibus dixit Genimina
viperarum quis vos docuit fugere venturam iram. Secundo predicatio
eius fuit prudens hortans enim ad bene vivendum arguit et
[illegible] [illegible] per comminationes unde dixit Iam securis ad
radicem posita est. Tertio per premiorum promissionem unde dixit
Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Quarto
per competentem informationem omnibus enim ad eum venientibus
phariseis militibus secundum legem suam et secundum exigentiam
status sui consilium dabat. Notandum aliud declarando quod dicit
digito tollere tangit de iohanne baptista ipsum digito
demonstrante et dicente Ecce agnus dei. Ille autem induit
vellus illius agni scilicet Christi qui sequendo ipsum vitam agninam
i. innocentem ducit. Notandum aliud declarando quod dicit in alba
veste tangit de iohanne apostolo prima eius visione
qui vidit amictos albis sequentes agnum quocumque
ierit. Amicti albis sunt qui in presenti vita vitam in
nocentie sequuntur. Notandum aliud declarando quod dicit per portam
clarissimam dat intelligere regnum celorum de quo habetur
in apocalypsi. Et etiam cantatur Porte nitent margaritis.
Vicesima Notandum sanctus [illegible] dicitur [illegible]
quis facit non faciendo ut [illegible] margariti et
huiusmodi. Et dicitur a sanctis etc.

Ecce lumen celi pastor ista sequentia g

in honore sanctorum apostolorum s. petri et pauli canitur dividitur in tres
partes Primo auctor invocat sanctum petrum et paulum ut a nobis
quod dignum mereatur Secundo ponit diversas commendationes sancti petri et
pauli quas ad speciales prerogativas quibus ipsos deus precipue
donavit Tercio recitat passionem eorum et modum passionis
eorum ibi Nam dominus petrus etc. ibi Postremo In textu primo
dicit sic O petre summe pastor christi Et o paule doctor
gentium vestris precibus i. vestra oratione adiuvet suppleat apud deum
ecclesiam i. congregationem fidelium illuminata vestris doctrinis
i. predicata doctrinas per titulum i. per scripturam tota Nomen dominus petrus
trinomius quia dicitur enim Symon Bariona dicitur secundo Cephas
dicitur tercio Petrus Primo dicitur Symon Bariona Symon
interpretatur obediens vel ponens tristitiam Bariona interpretatur filius
columbe Petrus vero fuit obediens quia ad primam vocationem
christo obedivit et ipsum sequebatur relinquens navem et retia
Secundo fuit ponens tristitiam quando christum negavit Unde de ipso
dicitur Egressus petrus flevit amare Tercio fuit filius
columbe quia deo simplici intencione servivit Secundo dicitur
Zephas quod interpretatur caput vel petrus vel increpans ore Ipse
enim fuit caput in prelatorum prelatione quia papa fuit Secundo fuit
petra ratione firmitatis in passione Tercio fuit increpans ore
ratione constantie in predicatione Tercio dicitur petrus petrus
interpretatur agnoscens vel discalcians vel dissolvens fuit enim
agnoscens quia divinitatem christi agnovit Unde dixit Tu
es filius dei vivi fuit discalcians quia affectum et appetitum
suum a terrenorum affectu abstraxit fuit dissolvens quia per pie-
tatem sibi a deo traditam peccata relaxavit Unde sibi dominus fuit Quod-
cumque solveris super terram erit solutum et in celis Et hoc nomen petrus
christus sibi imposuit Secundo Nomen dominus autem doctoris nomine Paulus
paulus secundum nomen interpretatur enim paulus os tube
vel os cordis vel electio mirabilis vel mirabilium electionis
vel requies vel modicus per que sex i. intelligitur sex prerogati-
ve quas sanctus paulus precipue apostolis habuit Primo fuit

lingwa fructuosa quo ad predicacionem Vnde ipse de se ipso dicit
plus omnibus laboraui Et inde paulus dicitur O tuba
Secundum est caritas copiosa Vnde ipse dicit Quis infirmatur
et ego non infirmor Inde dicit paulus O corpus i. omnium
paciencium Tercium est conuersio miraculosa de qua dicitur in
ista sequencia dixit dominus ex basan Inde dicitur electum
mirabile Quartum est manus operosa de ipsa enim legitur quod
partem diei predicacioni dedit Et aliam partem laboribus ad
victum acquirendum insistebat Inde dicitur paulus miraculum
electionis Quintum est contemplacio deliciosa quia in tercium celum
raptus fuit Inde dicitur qui requies quia contemplacio in requie
consistat Sextum est humilitas copiosa Vnde ipse de se ipso
dicit Ego sum minimus apostolorum Et inde dicitur modicus per humi-
litatem Vltimo Nota diligenter quod petrus dicitur pastor ex eo
quod ipse oues suas sibi commisit Vnde dixit sibi Pasce
oues meas supple verbo bone predicacionis et exemplo
virtuose conuersacionis et deuocione feruentis oracionis Vltimo
Nota diligenter quod paulus dicitur doctor gencium quia gentibus predi-
cabat Vnde ipse de se ipso dicit Qui operatus est petro
in apostolatum operatus est et michi inter gentes et cognouerunt
graciam que data est michi Circa textum secundum est pastor
venit [illegible] pasto quod hic supponitur pastor [illegible] et addi-
ta r. sit pastor Vltimo Nota diligenter quod petrum hic ponitur
moraliter propter amissionem temporis et est idem quod ovo Petrum
dominus petre Hic auctor ponit duplices commendaciones
sancti petri et pauli Et diuiditur in duas partes Primo ponit
commendaciones eorum comparando eos ad inuicem ponens illas
commendaciones Secundo ponit commendaciones vtriusque
corporis ibi Marte plantate Primo dicit sic supple
sanctum est O petre et paule me precamur nam per quod o petre
dominus i. christus dedit tibi claues celorum dono i. per dono et o
paule armiger [illegible] i. [illegible] sua arma et suum no
et sic ex supple suum vas electionis Nota diligenter quod claues

regni celorum dicitur potestas solvendi aperiendi et ligandi
Et has claves christus petro dedit dicens Et dabo tibi cla-
ves regni celorum Et exponit christus quid intelligat per claves
dicens Quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in celis et quod-
cumque solveris super terram erit solutum et in celis Hoc tangit au-
ctor in primo versu Cum dicit Nam dominus petro Secundo notandum
est quod ut habetur in Genesi Jacob dans filio suo Beniamin benedictio-
nem dicit Beniamin lupus rapax mane comedet predam et
vespere dividet spolia Et auctor hic secundum Paulum nominat
Beniamin quia ortus fuit de tribu Beniamin Et etiam pro-
tanto quia in eo completa est prophetia ipsius iacob Paulus
enim fuit lupus rapax cum fuit persecutor christianorum quia
mane comedit predam id est in principio tamquam predo insequebatur christia-
nos et vespere divisit spolia quia post conversionem sua verba
pluribus predicationis distribuit et divisit Igitur paulus
dicitur merito Beniamin Tertio sciendum est de hoc quod dicit armigerum
Paulus dicitur armiger christi quia ipse arma passionis christi
per que diabolum devicit et non ipsum toti mundo predicavit
Dicitur etiam vas electum quia de ipso dominus dixit Ananie
vas electionis erit mihi iste ut portet nomen meum coram gentibus
regibus **Marce planta te petre** Hic ponit commenda-
tionem sancti petri et pauli divisim et sic patet Et dividitur in
duas partes Primo commendat sanctum petrum Secundo sanctum paulum
Secunda ibi Doctiloquos phylos Prima in duas partes quia commendat
sanctum petrum dupliciter Secunda ibi Umbra tui corporis Primo
dicit O petre christus dedit tue caritati id est tue dilectioni con-
culcare id est calcare mare planta id est pedibus Notandum
est ut habetur in evangelio discipuli christi sic in mari navigantibus
et christus ipsis apparuit Petrus igitur videns christum dixit
domine si tu es iube me venire ad te Et continuo petrus
navem ascendens ad christum volens ire per mare ambu-
lavit Et cum dubitasset et timuisset statim mergi cepit
Et christus apprehendens petrum dixit Modice fidei quare

dubisti Et h' tangit auctor in primo v'su Cu' dicit mad Vmbra
tui corporis hic auctor ponit aliam commendationem sancti petri
dicens O petre propter fecit te umbram sui corporis i. de
tuo corpore procedente medicinam infirmis et debilibus
Nota quod in actibus apostolorum legitur quod in plateis ponebat
infirmi ut veniente petro saltim umbra illius obumbraret
quemque illorum et sanarentur ab infirmitatibus suis Ita quod
umbra corporis sancti petri infirmos curavit Et h' auctor
tangit in illo versu Vmbram tui corporis Et e umbra
proprie sunt perspicuum ut obstaculum oppositum corporis co-
porei lumini **Doctilogos phylosophos** hic commendat sanctum
paulum Et dicit O paule propter dat i. adiuvat et con-
cedit te vincere doctilogos phylosophos i. phylosophos suis verbis
sonantes Et o paule tu acquisisti i. acquisivisti propter mul-
tiplices victorias quod plures superbe ipsos per predicationem ad
fidem christi convertendo Nota quod dicitur doctilogos dicitur
a doctrina et logos quod est sermo quasi docendo sermonisantes
Paulus ubi dicit phylosophos gentiles scilicet eorum
invitandos ad fidem christi ipsos devincens convertebat
Postremo hic auctor tractat passionem gloriosam
et modum passionis sancti petri et pauli dicens O petre
et paule vos sanctissimi i. ad gaudia ascenditis ad arcem
i. ad celsitudinem summi culminis i. celi omnibus barba-
ris i. infidelibus a fide alienis existentibus victis superbe
per sanctam predicationem coactum i. convictum sub iugum christi
i. sub fide christi romanos discordes i. fecit discordes superbe
in fide placatos i. reconciliatos Et o petre et paule
existens victores apostolorum i. excellentes aliis apostolis
pluribus plurimis i. plurima plura predicationis et passionis
sceleritas i. crudelitas neronis principis adducat i. per-
turbata admodum ibi i. in Roma pene morte
te superbe petre et paule Et o petre crux associat te
christo ut per pedes O paule secutus gladius i. gladius patronem

effundens mittit te Ipso psalmista dicit Deus deus meus Nota de
passione petri et pauli tempore Neronis imperatoris Rome
fuit magnus quidam dictus symon qui se filium dei vocavit
Cui petrus et paulus resistebant Tandem symon convocato
populo Rome intimavit se velle celos ascendere Ascen-
dit igitur turrim altam et per aerem super manus malorum et ministerio
dyabolorum in aere cepit volare Hoc videntes petrus
et paulus Petrus dixit paulo tuum est imperare et
meum est orare Tunc petrus dyabolis precepit ut sy-
monem quem in aere ferebant cadere mitterent et statim
cecidit et mortuus est Nero videns symonem mortuum
quem multum dilexit et audiens hoc factum esse ex precepto
per petrum et paulum capere iussit Et petrum quia
alienigena erat crucifigi iussit paulum vero quia notus
erat et nobilis capite truncari fecit De quorum passione
dyonisius ad thymotheum scribens dicit O thymothee frater
si agones consummationis eorum vidisses per tristicia et
dolore defecisses Quis enim non fleret ab ista hora qua
sententia expressa est ut petrus crucifigeretur et paulus
decollaretur Tunc igitur abinvicem debebant separari quia non
in eodem loco passi sunt Paulus vale dicens petro
dixit Pax tibi fundamentum ecclesiarum et pastor omnium
agnorum christi Petrus vero paulo dixit Vade in pace
predicator mediatorum et dux salutis iustorum Igitur ab-
invicem separati sunt et petrus crucifixus est paulus
decollatus sub eodem principe Nerone in eodem loco sive
civitate quia in Roma eodem die De quo sic dicit Crisostomus
coronatur paulus veniente petrus eodem Quibus duce
sub luce loco duce vero Roma locus hoc idem habetur
in alio opere Crisostomus fundit paulus pace duce luce
verbis vincit petrum. Item secundo petrus et paulus
licet non fuerint fratres carnales tamen fuerunt fratres
in fine in passione et in mutua dilectione Unde de ipsis

Cantamus Gloriosi principes terre etc. Et quia ipsi fuerunt sancti
in passione et mutua dilectione ipsi iam in celo migrantes per
potestates suas hunc coniungunt in una fide germanos discor-
des i. hereticos in fide discordantes. Cum hoc dicunt sancti quod
omnes unum precem homines in celis qui deus est. Iste nunc sequen-
tia beatam quod omne ydioma preter grecum et latinum dicitur
barbarum quia hoc fuerunt barbaris quia alibi ... aliam
existunt.

Exultentur Ista sequencia que de sancta margaretha
cantatur dividitur in tres partes. Primo auctor hortatur homines
in terra existentes et sanctos in celo ad gaudium racione so-
lemnitatis sancte margarethe. Secundo exequitur commendare sanctam
margaretam narrando eius vitam et passionem. Tercio hor-
tatur nos ad collaudandum deum. Secunda ibi Ista sponsa summi
regis. Tercia ibi Ergo laudes. Primo dicit Exultet orbis
i. omnis homo in orbe existens exultet i. gaudeat et
presens cetus i. presens turba sit devotus iubilans i. laudes
decantans in gaudio ad honorem margarete virginis
quia margaretha pro grandis passio i. pro magna
passio laborat i. passa in quiete suple eterna. Et etc.
hortatur sanctos in celo ad gaudium dicens phalanx i.
turba supernorum i. hoc superna patria existencium plaudat
i. cum percussione manuum gaudeat suple nunc hoc quod hec
solis suple margaretha conscendit ad palacia po-
lorum i. celorum et tuma virginat i. turba virginum tam
in celo quam in mundo existencium laudet nam per que sancta
palacia sunt suple sancte margarethe et aliis virginibus
specialis i. sub propria vel proprii i. ipsa Nota marga-
reta dicitur quasi margarita que est lapis preciosus et est
candida pura et virtuosa sancta cum margaretta fuit can-
dida per virginitatem fuit pura per humilitatem fuit virtuosa
per miraculorum operacionem. Victricis autem margarete vale
cantatur ista primo canitur sanguinis effusionem Secundo canitur

cordis passione Tercio ad suorum confortacionem Quia sancta marga-
reta habuit virtutem contra sanguineam effusionem per constanciam
quia in martyrio constantissima fuit habuit virtutem contra cordis
passionem et contra temptacionem quia dyabolum superauit habuit vir-
tutem ad suorum confortacionem quia sua sancta doctrina multorum animos
confortabat Vnde dicitur agnus Non dicitur tela brauium quia contulerit idem
est quia gratus actio Et tamen dicitur amore gratis in utroque significa-
tione potest hic accipi Vnde contulerunt et gaudeant ut gratias
agant Vltimo non dicitur Terens est equiuocum Primo Terens
est pistis maximus et tunc est fidei declinacionis Secundo idem
est quod turba et tunc est tercie declinacionis Et sic sumitur hic
Vltimo Non dicitur de hoc quod dicitur sua cruentis passio passio
sancte margarete fuit magna precipue propter duo primo
propter eius teneram etatem et sexum muliebrem qui non
est robustus ad sustinendum Secundo propter passionum plu-
ralitatem quia multa genera passionum sustinuit Vt postea
declarabitur Vltimo non dicitur Alasme vel est organum ap-
tum ad uolandum Et tegit corpus auis Et sumitur hic ala
pro protectione Vnde in psalmo Sub umbra alarum tuarum id est pro-
tectionem tuarum protexisti me Ista sponsa Hic autor
commendat sanctam margaretam narrando eius vitam et
passionem Et diuiditur in duas partes Primo commendat eam
in generali assumendo ad commendacionem eius quandam parabola
euangelii Secundo commendat eam in speciali eius vitam et
passionem recitando secunda ibi Hec in annis Primo
dicit Ista sancta margareta existens sponsa summi regis
erat expers id est carens false legis id est false fidei et vite
colens id est honorans et adorans proprium deum Et hec sancta
margareta spreuit sponsum corruptibilem et sprevit demonem et
societatem fatuarum virginum id est stultarum virginum nos re-
pondentes hanc margaretam inter quinque sapientes pu-
ellas id est prudentes virgines recolimus eam laudibus lucis
claritatem eius simplex margarete Secundo aliam brauium

lumine claritatis eius margarete ardescit, i. ardere incipit
lampadibus, i. in lampadibus eius odore, i. opinione sanitatis
s. sanans dilectione Notandum quod auctor in his versibus tangit
de parabola ewangelii quod scriptum ~~dicitur~~ dicitur in ewangelio dicens
Simile est regnum celorum decem virginibus quarum quinque erant
fatue quinque uero prudentes Et quinque prudentes virgines acce-
perunt oleum in uasis suis cum lampadibus quinque autem fatue
lampades uacuas habuerunt oleum non accipientes Qui
dixerunt quinque prudentibus virginibus date nobis de oleo
uestro quibus prudentes responderunt ne forte nobis et
uobis non sufficiat ite potius ad uendentes et emite uobis
media autem nocte clamor factus est ecce sponsus venit
et intrauisse sunt quinque prudentes virgines ad nuptias
quinque autem fatue venientes pulsabant ut et ipse intro-
mitterentur Quibus dixit sponsus amen dico uobis quod nescio
uos Per quinque virgines fatuas non habentes oleum in lam-
padibus intelliguntur qui bona opera faciunt sed tamen
plus uanam gloriam querunt hee non habent oleum in lampa-
dibus suis i. dilectione eius propter quod bona opera fa-
ciunt Sed per quinque prudentes intelliguntur hii qui bona opera
faciunt Sed propter ob amorem dei nec inde mundi gloriam que-
runt Auctor igitur volens commendare sanctam margaretam
comparat eam quinque virginibus prudentibus que ipsa sprevit
conspectum quinque virginum fatuarum que bona opera fecit
ob amorem dei gloriam mundi non querendo Notandum quod virgo
carne et mente sponsa christi dicitur Et quod sponsus virginum
christus omnibus aliis sponsis prevalet Virgo virgo carne
mihi cum mente quamquam fecunditate prevalet Unde
dicit sanctus Jeronimus Nulla fecunditas virginitati comparata
Sed pena non virginitas Sed quod deo dicata est hor-
tatur Et Nota de hoc quod dicit precor non intus speculo
vel speculatricis Et finitur hic in fidelibus Oro

igitur margareta dicatur soror sororum quia ipsa fuit de congregatione
fidelium Hermannus hic auctor commendat sanctam marga-
retam in speciali eius vita et passione recitando Et possunt
dividi in tot partes quot genera passionum auctor sancte marga-
rete enumerat sit legendo Auctor dicit sic Haec marga-
reta supple existens in annis iuventutis et etatis tenerat
conspectum naturam vana est et vaga et existens in annis iuven-
tutis id est etatis iuventutis et existens alumpna mee salutis id est talis
et saepius iterum salutis spernit vana ydola Et hic supple
cepit sola id est similia ipsa credit id est videt mortem id est statim adesse
penis id est passiones cum ipsa spernit vota id est despicit et man-
data spreta id est olibrii et tenella corpuscula id est innuit
corpus existens constans id est firma fide id est in fide carceratur id est
in carcere recluditur nec ponit et non separatur a christo et supple
timet ut possit parere id est prestans imparavit id est precipit hanc
margaretam reddi id est premitti corpus orans sedula id est fre-
quentans deum Et haec margareta fortis in passione
concepit id est percepit pugnam cum dracone quem supple draconem
ipsa vidit id est dividit per medium et supple margareta animata
post hoc est cormata demum id est quasi ultima ardore arden-
cium lampadum Et sancta margareta corpus ferens nuda
intra misit id est admisit candam id est aque vasis penam supple
ipsa recedens id est dans collum suum iugulo id est de collatione
Nota ad intelligendum hoc corpus Margareta fuit filia
Theodosii qui erat patriarcha gentilium que fuit tradita
nutrici Et cum quindecimum annum attigisset baptizabatur
propter quod a parentibus exosa habebatur Quadam igitur vice
cum sancta margareta cum aliis puellis oves nutricis sue
custodiret olibrius transiens faciem et ipsam aspiciens
statim in amore eius exarsit Et dixit suis servis Ite
cito et adite eam et si libera est ipsam in uxorem ducam si
vero non ipsam pro concubina habeo Que cum sisteretur olibrio //

presentata interrogavit de genere et nomine et nomine et de re-
ligione ipsius Que respondit nobilis sum genere marga-
reta vocor nomine christiana sum religione Cui dixit prima
duo tibi conveniunt quia nobilis et probatis et pulcherrima es
tamquam margareta Sed tertium non convenit ut pulchra
puella deum crucifixum adoret Cui dixit margaretha
A quo nam audivisti christum esse crucifixum Respondit a
christianis Que dixit Nomine audivisti etiam quod plena
gloria christi Unde usque dicas et de alio taceas Audiens oli-
brius constanciam eius ipsam reprehendi fecit et in carcere
retrudi Sequenti die ab olibrio vocata fuit qui ipsam
suadebat et precipiebat ut ydolis sacrificaret et ipsa
adoraret Que respondit Unum deum adoro quem terra
contremiscit et totus mundus timet Tunc iratus olibrius
iussit eam virgis cedi et ungulis laniari usque ad tantam
effusionem sanguinis quod etiam olibrius videre non poterat
Et omnes qui aderant misericordia moti dixerunt
O margareta dolemus de te Ubi non est pulchritudo
tua dimitte in credulitate tua ut salva permaneas
Que dixit O impii consiliarii abite recedite quidem
meam olibrius cruciat animam vero meam cruciare non potest
Post hec missa est in carcerem recludi ubi claritas
in mensi tunc refulsit et ipsa dominum rogabat ut sibi
ostenderet hostem qui secum pugnabat et statim appa-
ruit draco magnus permanens et se super caput mar-
garete et ipsam deglutivit que signum crucis
fecit et statim draco divisus est per medium et ipsa illesa
exivit Post hec de carcere educitur et nolens consen-
tire iussit olibrius ardentibus facibus in toto corpore suo
cremata est ita quod tam potius mirarentur qualiter tenera puella
tot tormenta sustinere posset Post hec olibrius iussit eam
ligari et in eas vas plenum aque poni ut sibi mutatis
passionibus dolor augeretur Et statim terra contremuit virgo
illesa exivit Quo viso quinque milia virorum crediderunt

et per ipsius nomine decollati sunt Tandem a librus timens multi-
tudinem populi per sanctam margaretam commendi iussit eam capite
truncari Et veniens ad locum oravit pro omnibus eis qui eius
memoriam celebrarent Et precipue pro eis mulieribus que
in partu laborarent Et ecce vox venit de celo dicens Ex-
audita est oratio tua Tunc postea dixit speculatori tolle
gladium qui elevato gladio caput eius amputavit Et sic
sancta margareta misit ad dominum Vestra veram sciendum
de hoc quod dicit i annis uncturis Vel etas inveniens sive
adolescentia vana est et vaga Unde dicitur mera adolescentia
et iuventa vana sunt Vestiuncula dicitur parvum vestimentum
Et dicitur quasi colens corpus differentia est inter virguncula
et virgula Quia virguncula est diminutivum ab hoc nomine
virgo Sed virgula est diminutivum ab hoc nomine virga Tenella
est diminutivum ab hoc nomine tenera tenere Ergo laudes
Hic autor refert laudes christo per quam ipsum nos
videmus tot signa facere in populo i in mundo

Celi enarrant gloriam Ista sequentia que
in divisione apostolorum cantatur dividitur in tres partes Primo
recitat predicationem istorum apostolorum christi adducendo
dictum prophete David Secundo determinat modum missionis
apostolorum christi in universum orbem Tertio commendat festos
apostolos mariale prima ibi hic est dies ceterarum tua
ibi In omnem terram Primo dicit sic Celi i apostoli sancti
celi i homines celestes de terra i de hominibus terrestribus
enarrant i predicant gloriam filii dei verbi incarnati
i propter nos hominem facti cum sibi pro hec gloria supple
predicationis istorum apostolorum est cognita i conveniens sibi
Deus cum supple dedit nomen angelus magni consilii et illud
consilium supple existens auxilium lapsis hominibus i perditis
hoc est antiquum et est profundum cognitum tantum sibi patri
et sancto nulli supple etiam Tunc iste angelus i filius dei pro
natus de muliere fecit se mortalem ex mortali et fecit
de terra i terrestribus celum i celestes et fecit angelum

cephore. Nonum dictum est quod auctor sanctos apostolos nominat Celos propter ali-
quas condiciones celis convenientes que sanctis apostolis conveniunt possunt
attribui Nam primo celum est corpus principium natura simplicissimum
essencia subtilissimum quantitate maximum qualitate lucidum
Primi enim fuerunt in vocacione secundo primum Unde dixit xpistus eis
Vos qui secuti estis me Secundo sunt simplices bone i[n]no-
cencie Unde dixit eis xpistus Estote ut columbe simplices Tercio
sunt intelligendo subtilissimi Unde dixit eis xpistus Vobis
datum est nosse misterium regni dei Quarto sunt in caritate
incorrupta solidissimi Unde dixit eis xpistus Vos estis qui
permansistis mecum in temptacionibus meis Quinto fuerunt
et sunt in quantitate prelacionis maximi Unde dixit eis xpistus
Sedebitis super sedes iudicantes duodecim tribus israhel.
Sexto sunt in qualitate predicacionis lucidi Unde dixit xpistus
Vos estis lux mundi Septimo fuerunt in figura spere inter omnes
enim figuras figura sperica est aptissima ad motum Sic ipsi sancti
fuerunt bone morum eorum per orbem [illegible] Unde psalmus In
omnem terram exivit sonus eorum Octavo fuerunt et sunt
sancti superni quia in regno superno collocati Unde dixit eis xpistus
Gaudete et exultate quoniam merces vestra copiosa est in celis
Racione illarum condicionum auctor sanctos apostolos Celos nominat
assumens dictum psalmi Celi enarrant gloriam dei Tercio
Nonum dictum est de hoc quod dicit Verbi incarnati Tangit auc-
tor dictum Johannis dicentis Verbum caro factum est Nonum dictum
ultimum de hoc quod dicit sancta de terra quod sancti apostoli sunt celi de
terra Quia xpistus sanctos apostolos prius terrenos et mundanos
existentes celestis vite et conversacionis effecit Unde ipse
dixit eis Ego vos elegi de mundo sive de terra Ultimum nonum dictum
quod xpistus dicitur angelus magni consilii iuxta dictum ysaie dicentis
Et vocabitur nomen eius magni consilii angelus Propter quod
ultimum est Nonum dictum quod sancta trinitas scilicet pater filius spiritus sanctus
videntes hominem lapsum perpetuali et infernali damp-
nacione dampnari Consilium inierunt ut filius dei ab
arce celi descenderet et naturam humanam assumeret et ipsam
redimeret Illius consilii filius dei fuit angelus id est nuncius quia ipse

c que pater misit de celis ut genus humanum redimeret Et
illud Consilium dicitur antiquum quia ante mundi constitucionem
fuit dicitur profundum i. arduum ab intellectu humano i. incompre-
hensibile Et dicitur Cassinum testis ut dominus Christus in ewangelio di-
cens Confiteor tibi pater quia abscondisti hec a sapientibus
et prudentibus et revelasti ea parvulis i. humilibus et simplicibus Et
illud Consilium est factum ut quia verbum caro factum est et est
filius dei de maria que dicitur mater bone spei nam
bone corrupcionis natus est Unde sequendum de hoc quod dicit
in mortale et mortali Secundum beatum Gregorium Christus filius
dei pro nobis natus mortem sustinuit ut a nobis carnem imperfectam
fugaret Ergo dicit in mortale et mortali Hic est do-
minus Hic auctor ostendit in speciali modum missionis
apostolorum a Christo in universum orbem predicandum dicit sic Hic
i. filius dei est deus et dominus exercituum i. militum spirituum et
turbarum cuius scilicet filij dei apostoli existentes angeli
scilicet bone officij sunt missi, circa quibus scilicet angeli
scilicet filius dei resurgens probavit i. manifestavit se
ipsum verum in multis argumentis i. in multis probacionibus existens
victor mortis scilicet per resurrectionem et nuncians pacem
scilicet apostolis inquit i. dixit Pax vobis ego sum nolite
iam timere et predicate verbum dei omni creature i. hoc
coram regibus et principibus Et scilicet filius dei inquit i.
dixit apostolis Ego mitto vos in mundum sicut pater misit
me estote ergo prudentes sicut serpentes et estote simplices
ut gesta sicut columba Et sic auctor tetigit modum missionis
apostolorum Nunc tangit modum divisionis eorum in universum
orbem dicens Hinc i. postea Petrus princeps apostolorum
adijt i. accessit Romam Paulus Greciam doctus undique
gentem scilicet redemptoris Christi hijs quatuor precessis
i. hijs duodecim scilicet per ewangelizantes unum personis
et unum i. ecclesia in quatuor plagis i. in quatuor partibus
terre Tunc enumerat alios apostolos dicens Andreas utique
iacobus i. iacobus maior et minor philippus Bartholomeus

symon thateus i. iudas iohannes thomas et matheus i. duodecim
iudices non divisi in unum i. in una fide colligunt in unum i.
in una fide divisos per orbem suple pro pluralitate fidei Secundo
apostoli dicuntur angeli angelus enim est nomen officii et non
nature Quia apostoli habuerunt officium angelorum Primo enim habue-
runt officium chori seraphin qui ardent in amore quia in
sanctis apostolis fuit fervor dilectionis Unde dicit eis christus Hec
mando vobis ut diligatis invicem Secundo habuerunt officium chori
cherubin qui repleti sunt sapientia In ipsis enim apostolis fuit
plenitudo sapientie Unde dicit eis christus Ego dabo vobis os et
sapientiam Tercio habuerunt officium thronorum in quibus deus
iudicando presidet Ipsi enim apostoli a deo constituti sunt iu-
dices Unde dicitur illud Sedebitis super sedes iudicantes duo-
decim tribus israhel Quarto habuerunt officium dominacionum
qui docent nos dominium circa subditos exercere Ipsis enim apostolis
collatum fuit dominium super omnes populos Unde de eis Cantatur
Iudicant sancti gentes et dominantur populis Quinto habuerunt
officium principatuum qui docent nos superiores revereri Ipsi
enim deum superiorem eis honorabant quid quod bonum faciebant
deo gloriam referendo Unde dicebant christo domine in nomine tuo
eicimus demonia Sexto habuerunt officium Potestatum ad
quas pertinet dyabolum coercere Ipsi enim demones ob-
sessis corporibus effugabant Unde illud quod tamen domine et deus
in nomine tuo eicimus demonia Septimo habuerunt officium vir-
tutum ad quas pertinet exercere miracula Sed enim apostoli mi-
racula faciebant Unde in actibus apostolorum dicitur per manus autem
apostolorum fiebant signa in populo et prodigia multa in plebe
Octavo habuerunt officium archangelorum maiora et dig-
niora nunciando scilicet passionem christi et eius resurrectionem
Unde in actibus apostolorum Virtute magna reddebant apostoli
testimonium resurrectionis ihesu christi Nono habuerunt offi-
cium angelorum minora nunciando quia habentur in bonis mo-
ribus informabant Bene ergo dicuntur angeli i. missi quia
missi sunt a deo in universum orbem Ultimo secundo qualiter

Christus apostolis post resurrectionem apparuit Resurrectionem
suam multiplicauit ab glorificando sanus dominus est in sequencia de cruce
Christi Vlterius sciendum de hoc quod dicit Pax vobis quod duplex est
Pax peccatorum de qua dicit psalmista Quia zelaui in peccatoribus
pacem peccatorum videns Alia est pax iustorum de qua pace
dicit Paulus fructus spiritus sunt gaudium caritas pax
et paciencia Istam pacem dedit Christus discipulis suis dicens
Pacem meam do vobis pacem relinquo vobis Vlterius sciendum
quod dicit Nolite iam timere Christus discipulis suis dixit Dico
autem vobis amicis meis ne terreamini ab hiis qui vos perse-
cuntur Et iterum Nolite timere eos qui occidunt corpus animam
autem non possunt occidere Vlterius sciendum de hoc quod dicit omni
creature Secundum beatum Gregorium omnis creature intelligitur
homo qui cum omnibus creaturis conuenit Cum lapidibus
in essendo Cum plantis in vegetando Cum brutis in sentiendo
Cum angelis intelligendo Vlterius notandum de hoc quod dicit Sicut
misit me deus Pater filium suum misit in mundum ex ni-
mia sua caritate Vnde illud Johannis Sic deus dilexit mundum
ut filium suum vnigenitum daret Sic Christus discipulos suos
misit et ipsos ad dilectionem excitauit dicens Hoc est preceptum
meum ut diligatis inuicem Et iterum Diligite inimicos
vestros Et est sciendum vlterius de hoc quod dicit Estote
ergo prudentes quantum ad alias condiciones sunt proprietates serpentis Sunt
tres proprietates Prima est quod inter omnia membra sua maxime
custodit caput ad lesionem proximitatem Secunda est quod serpens
in vetustate accedit foramen quecit et quod per aliquibus in arctis
corpus et cutem antiquam deponit et sic innouatur Tercia
est quod serpens aquam intrans venenum deponit Propter has
tres condiciones dixit Christus apostolis Estote prudentes
sicut serpentes Et ipsi eciam sequentes sunt prudentes ut
serpentes Primo enim caput suum a lesione preseruauerunt
quia infideles in caput suum id est in Christum non credentes refirma-
bant et ipsos ad fidem conuertebant Secundo pellem antiquam de-
posuerunt et sectam patrum in confessi sunt qui reliquerunt omnibus

Secutus xpm qui per [illegible] dicitur secuti sunt Vnde dixit petrus
xpo Ecce nos relinquimus omnia Tercio cum aque apostoli in
gressi sunt veniendo cantoris et in medio deposuerunt
consequentibus et sequentibus ipsos exorantes et imitantes
magistrum eorum xpm qui consequentibus se exorabant Vlterius
sciendum de hoc quod dicit Estote ut columbe simplices quod sancti apostoli
comparantur columbis specialiter propter tres proprietates columbe
Prima est quod gemitum pro cantu habet Secunda est quod felle caret
Tercia est quod est animal nulli nocens que condiciones apostolis con-
veniunt Apostoli enim gemitum habuerunt in xpi passione Vnde
de ipsis cantatur Tristes erant apostoli de nece sui domini
Secundo felle caruerunt omni malicie et iracundie pleni
dilectione ut patet dominum est Tercio nulli nocumentum intulerunt
sed multum fructum attulerunt Vnde dixit eis xpc Ego vos
elegi de mundo ut eatis et fructum afferatis Vlterius sciendum
quod dicit abiit petrus Roma Petrus autem quam venisset Ro-
mam primo in Anthyochia cathedra pontificali fuit subli-
matus ubi permansit septem annos Postea venit Romam
ubi viginti quinque annis papatum tenuit et ibi est passus
fuit Secundo ulterius de hoc quod dicit paulus grecia in civi-
tate damascena ubi episcopium tenuit Et postea venit
Romam et ibi cum petro passus est Vlterius sciendum de hoc
quod dicit In plagis terre quatuor plaga est equivocum
Nam plaga primo idem est quod percussio Secundo plaga est
rethe sive tendiculum cum quo aves capiuntur Tercio plaga
est regio ut partes terre Et sic sumitur hic Et sunt quatuor
partes terre scilicet oriens occidens septentrio et meridies In
omnem terram Hic auctor commendat sanctos apostolos Et
dividitur in tres partes Primo commendat eos adducendo
dominum ihesum ad commendacionem eorum Secundo commendat eos
adducendo dominum ysaiam prophetam Tercio commendat eos
comparando ipsos celis racione condicionum celi ipsis apostolis con-
venientium Secunda ibi [illegible] Tercia ibi Hii sunt celi
in quibus primo dicit sic adducendo dominum david prophetam dicens

Sonus supple predicacionis eorum apostolorum exivit in omnem terram
et verba eorum apostolorum supple exivit in fines orbis terre
Quam speciosi pedes Hic auctor adducit dictum ysaie
prophete dicens Quam speciosi id est valde pulchri sunt pedes
supple apostolorum ewangelizancium id est nunciancium bona et
predicancium pacem redempcionis per christum per passionem dicencium ita
id est sic Syon deus tuus regnabit qui deus fecit secula id est
mundum verbo id est per filium suum quod verbum id est filius dei est
factum caro id est homo propter nos in fine seculorum hoc verbum id est filius dei
supple quem nos apostoli predicamus scilicet christum crucifixum qui vivit
et regnat deus in celis Notandum quod auctor in primo
versu et in secundo tangit dictum ysaie prophete dicentis quam speciosi
pedes ewangelizancium bona et predicancium pacem dicentes
filie Syon regnabit deus tuus Secundo notandum quod per
pedes in sacra scriptura intelliguntur affectus sive intencio hominis
Nam sicut homo per gressum per pedes dirigitur sic homo per intencionem rectificatur Unde sicut in tercio operis bona opus est
bonum pedes igitur apostolorum dicuntur speciosi id est pulchri et mundi
quia affectum suum ab omnibus terrenis elevavit Unde in cena
christus apostolis pedes lavit per hoc dicit ut sciret quod affectus
eorum ab omni pulvere terrenorum erat depuratus Ultimo notandum
quod dicit qui verbo tangit dictum philosophi dicentis
et secula sic Ultimo secundum dictum quod dicit in fine seculorum
Tangit dictum pauli dicentis Nos sumus in quos fines
seculi devenerunt christus cum dei filius naturam humanam
assumpsit fine mundi appropinquando **Hii sunt celi** Hic
auctor commendat sanctos apostolos comparando ipsos celis Et
dividitur in duas partes primo facit hoc Secundo dirigit preces
suas ad christum secunda ibi Quorum divisione primo comparat
sanctos apostolos celis dicens O christe hii apostoli sunt celi
in quibus tu habitas id est manes et tu tonas in illis quorum
apostolorum et tu fulguras id est fulmina facis signis et sermo-
na quorum apostolorum tu christe direxisti et tu tonas gravia
id est ad modum tonitrui fundis verbum supple per verba apostolorum

Tu xpe dixisti hijs aptis O celi vos rorare i rore
dare de sup et nubes pluar iustu i iusticia et tra i cor
hois germinas i fructificas appiat suple ad pcienda
gram Et ii ap h iam dco inuocat xpm dicens o xpe
existens iustus sermo tu iusticia tram meam i cor meum
suple ad fructificandu in bonis opibz quia suple tram
tu serens i seminas verbis aplicis i p verba aplica
facias germinare i fructu dare Et o dne tu fac nos te-
nere verbu i madata tua tui verbis i p verba
quorz aptorz serere i accipe fructu in paradiso Tunc
iste copat istos aptos celis dicens Hij suple apli sut
celi quos suple celos tu xpe existens angelus magni
consilij inhitas quos suple aptos tu non appellas i
noias seruos s amicos quibz aplis tu notificas i no
facis oia que audisti a pre Notandu e q auctor
istos aptos vocat celos i nunc quatuor codicones celi
que aplis possunt attribui Pma e q deus hitat
in celo Vnd cu dicit sedes eius Vn pmu dns i celo
sedes eius Scda q in regione media celesti fuit to-
nitru Tercia q in regione ultima corpi celesti fuit ful-
gura s in aere q cera ros gendr in aere qui proximat
corpi celesti Hee quatuor codicones aplis coueniut
Pmo cu xpc in aplis hitat q iusti erat Vn in libro
sapie aia iusti e sedes sapie i xpi Scdo apli tonitru
fuerunt p verba pdicatonis tonando Tercio fulgura fue-
runt totu mundu signis illuminando Quarto rorauerunt p
verba pdicatonis cor gram infundendo Vn in actibz
aptorz dicit Ad hoc loquente petro cecidit spus scus
sup eos qui vbm audierunt Vltimu notandu e q auctor
in sequenti vsu tangit dcm ysaie dicentis Rorate celi
desup ii Vltimu notandu e sz xpm in eu verbu dei
dicitur semen pdicator seminator Corda audientium
dicuntur terra in qua serit verbu dei Modo auctor supplicat
ut semen i verbu dei in corda mea in festo istorum aptorum

fructum bone operacionis efficiat Et tangit dominus christus hoc cum
dicens Qui verbum dei audiunt corde perfecto et optimo
fructum afferunt in paciencia Vlrich non est Circa hoc quod
dicit quos non servos Tangit dominus christus dicens hoc cum
Jam non dicam vos servos sed amicos quia omnia que audi-
vi a patre meo nota feci vobis Jnquorum divisione Hic
auctor dirigit preces suas ad christum dicens O christe tu custo-
dias gregem id est populum collectum in divisione quorum apostolorum
in divisa supple in fide et unum in vinculo pacis ut nos
simus unum una supple per graciam sicut tu es unus in patre
supple per naturam Et o christe Rex qui habitas in celis miserere nobis
Laus tibi christe Ista sequencia que de sancta ma-
ria magdalena canitur dividitur in tres partes
partes primo auctor refert laudes christo qui pro
peccatoribus in hunc mundum venit Secundo narrat laudabilem
conversionem peccatricis marie magdalene Tercio invo-
cat christum ut nos operacionis absolvat sancta ibi Cuius de gre-
ge tercia ibi Rex regum Primo dicit sic O christe laus
sit tibi qui es creator celi et terre maris angelorum et
hominum et qui es redemptor hominum Et qui idem est
salvator angelorum et hominum quem supple christum nos con-
fitemur solum deum et dominum vel secundum aliam litteram Et hodie
qui supple christe tu venisti ut salvos faceres id est ut sal-
vares peccatores assumens id est induens formam id est similitudinem
peccatis sive peccati Nota secundum a quod christus dicitur Creator celi
et terre maris angelorum et hominum Quia idem primi
Qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt
Jtem christus solus dicitur redemptor hominum quos perditos
per sanguinem suum redemit Vnde dicit versus Venit
ad egros medicus redemptor ad venditos aber-
rantibus via ad mortuos vita dicitur igitur Redemptor
hominum qui homines venditos a primis parentibus in
dominium dyaboli ipse redemit id est recuperavit Sed christus
dicitur salvator angelorum et hominum Quia cum christus

hoies perditos saluauit et homines lapsos ad statum pristinum
reduxit Quia secundum sanctum Bern[ardum] ipse xpc dei filius angelos
perstantes in voluntate dei ne caderent stabiliuit Ergo
dicitur saluator angelorum et hominum Secundo Notandum est de hoc quod
dicit filio dem et hostem xpc dicit deus rone creacionis
quia dei est creare dicitur dns rone redempcionis in natura
humana assumpta Unde dicit Thomas xpo dns meus et
deus meus Tercio Notandum est circa hoc quod dicit peccatores
venisti ductor tangit dictum pauli dicentis fidelis sermo
et omni accepcione dignus quia xpc ihs venit in hunc
mundum peccatores saluos facere Item tangit dictum xpi
in ewangelio dicentis Non veni vocare iustos sed peccatores
Ultimo Notandum est de hoc quod dicit sine peccato Tangit dictum
pauli apostoli dicentis habitu inventus ut homo induit
enim naturam humanam sed peccatum quod erat sequela nature
humane post casum non assumpsit Unde petrus apostolus
Qui peccatum non fecit nec inventus est dolus in ore eius
Innuit ergo naturam humanam peccatum non assumens sed infir-
mitates i. defectus nature humane tenere sicut sicut
famem sitim et huiusmodi Ergo dicit ductor sine peccato
Quorum de grege Hic auctor narrat lauda-
bilem conuersionem peccatricis marie magdalene Et di-
uiditur in duas partes Primo narrat conuersionem eius
in generali Secundo in speciali Secunda ibi murmurat phariseus
Primo dicit sic O xpc tu instituisti supple fidem per tuam graciam
mariam magdalenam supple ipsam uocando de grege
i. de multitudine quorum peccatorum ut xpc sic tu instituisti mulie-
rem Cananeam i. reficiens supple cananeam mitis et
refouens i. recreans hanc mariam magdalenam ponit
eadem mensa i. de eadem mensa verbi diuini et hoc
dico arcubus cum i. cominatis assidens vel cum Cana-
nea respicis cominis i. spiritualibus cominis in domo
Symonis leprosi Notandum est maria magdalena quo
ad hoc nomen maria interpretatur amarum mare ut illuminata

ut illuminatrix Et que tria designantur tria optima que maria mag-
dalena elegit Vel quorum partem elegit primum est pars peni-
tencie est pars contemplacionis et hec tercium est pars celestis
patrie De hac triplici parte dicit dominus in ewangelio Maria opti-
mam partem elegit In quantum elegit primam partem que est pars
penitencie sic dicitur amarum mare Tanta enim amari-
tudine pro peccatis suis habuit quod lacrimis suis pedes domini lauit
Quantum ad secundam partem que est pars Contemplacionis
et hec ipsa dicitur Illuminatrix ipsa enim in presenti vita vite
contemplatiue insistebat Vnde de ipsa dicitur maria sedebat
iuxta pedes domini et audiebat verba illius Racione huius
ipsa dicitur illuminatrix quia lumine quod ipsa contemplando hau-
riebat postmodum effudit habunde Inquantum vero elegit
terciam partem que est pars celestis patrie sic dicitur Illuminata
ipsa enim in celesti patria iam accepit lumine claritatis
et hec quo ad animam Et ad huc accipiet quo ad corpus
Ideo dicitur amarum mare ut illuminata ut illuminatrix dicitur
autem magdalena a magdalo castello Huic enim sorore martha
et fratrem lazarum Et communia habuerunt Castellum dictum
magdalum et locum qui dicitur Bethania Et magnam partem
urbis ierusalem Postmodum in diuisione illarum rerum Bet-
hania cessit marthe Et pars urbis ierusalem cessit
lazaro Et magdalum castellum cessit marie magdalene
a quo dicta est magdalena Et dicitur magdalena quasi
amara reus ante conuersionem Et dicitur magdalena quasi
munita in conuersione per penitencie armaturam Vel dicitur mag-
dalena quasi magnifica post conuersionem in gracia Octauo
Nono dicitur de hoc quod dicitur ut Cananea Vt legitur in ewangelio
Postquam christus egressus erat a partibus Thyri et Sydonis
venit mulier Cananea petens ab eo ut filiam eius sa-
naret Cui dixit christus Non est bonum sumere panem filiorum
et mittere canibus ad manducandum Que respondit
Etiam domine Nam et catelli edunt de micis que cadunt
de mensa dominorum suorum christus videns constanciam huius
mulieris dixit o mulier magna est fides tua fiat tibi

sic periisti Hoc auctor tangit cum dicit Ut Cananea ipse
cum muliere Cananea miris suis gestis refecit cum filia sua
sanavit Et Maria Magdalena in domo Symonis leprosi re-
sedit posuit cum ipsum per pocula lacrimarum suarum aptare
pedibus lavit Et hoc vult dicere cum dicit Hanc renovas
poculis Ruzmuzat Hic auctor narrat conversionem
Marie Magdalene Et dividitur in duas partes primo facit
hoc quod dirigit sermonem suum ad Christum commendando ipsam
sanctam Mariam Magdalenam commendando 2a ibi Hic sunt
convivia Primo dicit sic Pharisaeus supple Symon mur-
murat supple ibi tibi sanctam Mariam Magdalenam conva
omina i. recognoscens crimina i. peccata sua plorat prior
supple Symon Pharisaeus contempnit respectante supple
Maria Magdalena et o Christe Mariam Magdalenam
et emendas sedam i. in mundam supple per peccata ad amas
i. multum amas supple sanctam Mariam Magdalenam ut sanas
supple eam pulchram Et Maria Magdalena amplexatur
divinos pedes domini nostri Ihesu Christi et lavat ipsos lacrimis
et tersit ipsos crinibus et ipsa unxit unguento lavanda
i. pedes qui lavandi erant et tergenda i. pedes qui ter-
gendi erant et crinis operuit Nota de hoc quod auctor pro-
ponit et enarrat conversionem Marie Magdalene di-
cens Rogabat Ihesum quidam Pharisaeus ut manducaret
cum illo Et ecce mulier que erat in civitate peccatrix ut
agnovit quod accubuisset in domo Symonis attulit alaba-
strum unguenti et stans retro secus pedes domini cepit la-
crimis rigare pedes Christi et crinibus tersit et unguento
unxit Videns autem Pharisaeus intra se murmurans dicebat
si hic propheta esset sciret que et qualis esset que tangit
eum Ihesus autem agnoscens murmurationem Symonis con-
versus se et Mariam Magdalenam proposuit Symoni unam
parabolam dicens Duo debitores erant etc. qua finita
dicebat Christus Symoni Vides hanc mulierem domum tuam
intravi aquam pedibus meis non dedisti hec autem non cessat

osculari pedes meos et paulo post sequitur Remittuntur
ei peccata multa quoniam dilexit multum Hanc sententiam auc-
tor innuit in hiis tribus versibus Hec sunt convivia
Hic auctor dirigit sermonem suum ad christum commendans eius
clemenciam circa mariam magdalenam Et dividitur in duas
partes Primo facit quod dictum est Secundo ostendit qualiter
per mariam magdalenam possit intelligi sancta ecclesia ibi
Hanc christe Prima sic Primo dicit sic o sapiencia patris
i. christe fili dei hec sunt convivia que placent tibi
tu natus de virgine qui non dedignaris i. non contempsisti
tangi de peccatrice i. a maria magdalena tu es in vitam
a pharisco et es piarum philio marie magdalene tu
dimittis multum i. multa peccata amati multum nec repetiti
i. non recidivum postea i. post primam cenam tu mundasti
eam septem demonibus i. a septem demoniis septiformi spiritus
i. per septem dona sancti spiritus et tu das supple maria mag-
dalena videlicet forte vincte i. prius quam omnes alii surgere
i. te resurgente a mortuis Notandum quod in domo symonis
leprosi christus habuit duplex Convivium Convivium corporale
ad quod invitatus erat a symone illud ibi non placuit
Unde eciam symonem reprehendit Ut prius dictum est Aliud
habuit Convivium spirituale et primum marie magdalene
que ipsum adduxit suum per penitenciam in vitam De hoc
Convivio dicit christus quia de sapiencia dicitur in libro
Sapiencie delicie mee esse cum filiis hominum Secundo Notandum
quod maria magdalena dicitur habuisse septem demonia
per septem demonia Gregorius exponit universitatem
peccatorum Unde dicit Gregorius Septem demonia maria
habuit que universis viciis plena fuit Et convenienter
per numerum septenarium demoniorum universitas demoniorum
intelligitur Quia totum vite tempus in quo homo peccat
pure hoc facit septem dierum circulo terminatur Tercio
Notandum de hoc quod dicit a mortuis qualiter christus ma-
rie magdalene apparuit post resurrectionem de hoc

dem ꝯ sup^s **Hanc Iste proselita** hic auctor ostendit
qualiter per mariam magdalenam possit designare ecclesiam
dicit sic O xpe tu signas i. das intelligi hanc i. per
hanc mariam magdalenam proselitam ecclesiam i. advenam ecclesiam
quam ecclesiam supple existentem alienigenam i. a fide alienam
tu vocas ad mensam [illegible] quod supple maria magdalena fa-
stus pharisei i. sub [illegible] phariseus [illegible] inter convivia
legis et gracie et heretica lepra vexat quod supple mariam
magdalenam vel quod supple ecclesiam inter convivia legis et
gracie Quasi o xpe tu scis qualis sit supple que tangit te quia
peccatrix tangit te et quia optatrix venie i. optans veniam
tangit te nam [illegible] quia quod heret ecclesia i. maria magdalena
que erat ecclesia secundum animam quia fuit peccatrix si non acceperit
dat xpe et si medicus non adesset Nota secundo per mariam
magdalenam intelligitur ecclesia que dicitur alienigena quia
est orta ex gentibus sive ex gentili populo qui alienus erat
a deo Nam sicut Symon phariseus inter convivia spernit
mariam magdalenam Sic heretici qui sunt lepra quo ad
animam spernunt et derident ecclesiam Tercio nota de hoc
quod dicit quod nam heret ecclesia in mente auctor dictum xpi di-
centis in ewangelio Non opus est sanis medicus sed hiis qui
male habent et supple ab eo sanitatem recipiat Tercio nota de
circa beatam proselitus est idem est quod advena Et dicitur
quasi procul salitus supple a propria terra alienigena dicitur
quasi de aliena terra genitus Et est communis generis Phari-
seus dicitur a phares grece quod est divisio latine dicuntur enim
pharisei qui exterius boni apparent in viscerius autem pre
[illegible] rapaces et sic cor eorum est vanum ab operibus eorum
vel dicuntur pharisei quasi divisi quia gerunt vitam divisam
et singularem ab aliis hominibus heretici enim dicuntur
ab heresis grece quod est divisio latine quia est divisus a fide
fastus potest teneri dupliciter ut adiective Vel teneri potest substantive
idem est quod superbia et tunc debet poni pharisei in genitivo
exponendo sic fastus i. superbia pharisei vel potest teneri
adiective Et tunc idem est quod superbus et debet poni pha-

rasens in neo exponendo sic fastu phariseus i. superbus
Rex regum Hic auctor invocat xpm dicens o xpe
Rex regum i. excellens omnes reges duces i. omnes i. super
omnes tu existens species et gloria sanctorum salua nos tergens
i. abluens cuncta crimina i. horum peccatorum Nota dicendum quod peccatorum
sunt ex genitivo plurali huius nominis peccatum peccati Et sic non
sumitur hic vel sunt ex genitivo pluralis huius nominis peccator Et
sic sumitur hic

Grates deo et honor Ista sequencia que in ho-
nore sancte Afre canitur dividitur in duas partes
Primo auctor narrat conversionem laudabilem sancte
Afre Secundo adducit multa exempla peccatorum conversorum
addendo post peccata sua ibi Sic multi in [illegible] Prima
dividitur in quatuor partes secundum quod quatuor conscribit
i. notificat conversionem sancte Afre quadruplicat eam per
parabolas angelica que predicta prophetica Secunda ibi
Hodie eadem pulcherrima tercia ibi Hodie eadem
pulcherrima terra ibi Hodie [illegible] et vere quarta
ibi Et quia [illegible] primo auctor in principio
sequencie refert gracias dicens Grates et honor sint
per secula i. semper deo qui solus facit mirabilia in sanctis
suis Et ter conscribit et declarat conversionem sancte Afre
in duabus parabolis euangelii dicens perdita ouis est in ue-
ta misericordie Et decima dragma est recepta i. re-
inuenta domo cura i. perquisita diligenter in Afra beatissi-
ma martyra dei sapiencia i. apposita Cuius simplex dei
ordinata i. nuda ordine disposita ab eterno et exemplis
Nota dicendum quod auctor tangit in hiis versibus duas
parabolas quas proposuit xpc in euangelio Prima est hec di-
cebat xpc parabolam hanc Quis ex vobis homo qui
habet centum oues et si perdiderit unam ex illis nonne
relinquit nonaginta nouem in deserto et uadit querere
ouem quam perdiderat Secunda parabola est hec dicebat xpc
Que mulier habens dragmas decem et si perdiderit unam

capillis nove accedit lucernam et evertit totam domum
querens dragmam que signat per hominem qui continet omnes
homines et unam capillis perdidit. Et per mulierem hanc dragmas
decem quarum unam perdidit intelligitur ipse filius dei sive sapientia
dei patris ab eterno ordinata iuxta dictum in libro sapientie Ab
eterno et ante secula ordinata sum. Hic filius dei perdidit
ovem unam et dragmam unam. Unde homo per peccatum recedat
Igitur filius dei relinquit nonaginta novem oves in deserto
i. novem choros angelorum in celo et venit in mundum
querens ovem et dragmam quam perdiderat i. hominem per peccatum
lapsum redemit applicando ad proprium. Ovis perdita
et dragma est sancta ecclesia que erat peccatis dedita. Hanc
sapientia dei i. dei filius invenit cum ipse per gratie infusionem
a patris [illegible] Nota secundum [illegible] Circa literam de hoc quod dicit
qui in sanctis suis. Tangit dictum dicentis Mirabilis deus in
sanctis suis. Ulterius sciendum ecclesia est principium veniens
a verbo Greco quod in una significatione idem est quod sanctus ut sancto-
rum. Et sic non sumitur hic. Alio modo Greco idem est quod per-
quirere ut scrutari et in illa significatione sumitur hic. Ecclesia
principium veniens ab hoc verbo Hodie eadem
pulcherrima. Hic auctor comprobat et continuat Con-
versione sancte ecclesie per aliam parabolam evangelicam dicit
sic Hodie i. in hac die eadem pulcherrima filia supple
ecclesia oblita populi sui et domus patris recurrit de lon-
ginqua regione supple peccatorum et hoc dico sancta i. facul-
tate nature et bonis accepta sed dissipata i. consumpta
vivendo luxuriose sollempniter i. manifeste. Nota
quod auctor istud tangit parabolam evangelii ubi dicebat ipse
quod homo quidam habebat duos filios quorum unus erat
prodigus et a patre postulavit hereditatem suam et in lon-
ginqua regione accessit et totam substantiam sibi a patre datam
consumpsit cum meretricibus tandem porcos pascebat. Cum ubi
non plus poterat quam siliquas de quibus porcorum [illegible]
igitur ad se ipsum rediens dixit Vadam ad patrem meum et dicam

Pater peccaui in celum et coram te et non sum dignus uocari
filius tuus fac me sicut vnum ex mercenarijs tuis Igitur redibat
ad patrem Pater uidens eum a longe obuiam sibi dedit et
osculum sibi porrexit et anulum in manibus suis posuit
Per hunc filium prodigum scilicet anima intelligitur qui a deo patre
accepit dona gracie et dona nature Cum illis donis illicite
utebatur quia in toto inpendebat Ipsa igitur per penitentiam ad deum
reuersa relicto pecato suo et domum patris sui i. animam decora
et corpus vero patris sui fecerit adhesit Et nota ductore
racione longinqua uia patrem . Omnia apparuerunt longe
a salute salus prima Hodie auuldam Hic auctor
conscribit conuersionem scilicet anime per dominum propheticum dauid
prophete Et diuiditur in duas partes primo facit quod dominus
Secundo dominum prophete applicat ad propositum de conuersione
scilicet anime Sancti Dauid igitur Primo dicit sic Hodie i.
in hac die filia cuiusdam hominis et vel singularis hominis
i. spiritualis hominis uero parata filia celestis hominis incaltata i.
inflammata flamma spiritus sancti i. amore spiritus sancti et consumma-
ta materiali igne i. corporali igne inclinauit aurem
cordis ad fidem pro populo ista filia anima uidit i. cog-
nouit iam mirum i. in aula dexteros amplexus i. gradus uo-
cacionis dei pergustando i. persenciendo quod rex superne
celestis concupierat i. concupiuit speciem eius nam quod quia
quod ista anima prima ueritas i. delicta ut captiua et
filia dei audierat i. audiuit quod celestis pater re-
uocauit illam ut rediret superne apertis ad gratiam
Et tunc applicat ad propositum dicit sic Igitur per ergo
scilicet anima rediit i. rediuit ad mensam patris i. ad gratiam
dei sicut narratio predicante illi et deseruit i. dereliquit
illum tunc i. dyabolum cui superne illa male adhesit Nunc dicit
a ductor hic tangit dominum dauid dicentem in primo Audi
filia et uide et inclina aurem tuam quod concupiuit rex
speciem tuam scilicet anima cum existens filia dei per racionem
uidit tamen in cunctis gratiam dei cognouit et audiuit

et aures suas inclinavit et vocationi dei obedivit et se ad
fidem convertit hoc est scilicet quod quidam Narcissus domum ipsius in-
grediens et ab ipsa principi amatore susceptus sibi fidem christi
predicabat illi predicante ipsa ad christum conversa est et amore
spiritus sancti in corpore flammas ignis pro christi nomine sustinuit Vlrich
secundum quod christus dicitur quidam homo et singularis homo quia
non sicut alii sed vere homo ipse cum deus est et homo Vlrich
secundum quod Sunamitis dicitur quod ut mulier de suna tali
loco Et interpretatur sunamitis derelicta vel captiva Et
sumitur pro anima peccatrice quam vocat christus in Cant dicens
Revertere sunamitis i. tu anima peccatrix a peccatis ad me
convertere Vlrich secundum deleh quod dicit et cum ductor
istam innuit parabolam de filio prodigo qui famulabatur
cuidam et edebat de siliquis porcorum illius per quem ipsum illum
dyabolum intelligitur in cuius servicio sancta affra diu stetit sed
tandem ab ipso recessit et ad christum se convertit Et
que centum Hic auctor iterum conloquitur Conversione
sancte affre per parabolam evangelii dicens sancta affra
que debuit domino suo reddere centum cados i. centum men-
suras olei scripsit sibi quinquaginta cados Et hoc dico cau-
cione i. in sacramento vel cautela sacramentorum accepta et
conversa de filia Nomine dicitur quod ductor tangit aliam parabolam
evangelii dicebat christus homo quidam habebat villicum
qui diffamatus est apud illum quod dissipasset bona sua
Et dixit dominus villico Redde rationem villicationis tue
iam enim non poteris villicare Qui dicebat intra se quid faciam
fodere non valeo mendicare erubesco scio quid faciam ut cum
amotus fuero recipiant me in domos suas Et vocavit
unum famulorum domini sui Cui dixit quantum debes domino meo
Qui respondit Centum cados olei Et ille dixit Accipe
cautionem tuam i. in sacramentum tuum et scribe quinquaginta
tuum et scribe Et commendavit dominus villicum iniquitatis
eo quod prudenter egisset Sic sancta affra accepit cautionem
sacramentorum i. sacramenta passionis christi in qua omnes pecca-
tores salvantur Et que erat multis peccatis obnoxia scripsit

sibi quinquaginta i. penitenciam quam facere potuit sibi inposuit
et per meritum passionis christi a debito eterne cadencie i.
omnium peccatorum est absoluta Sic multi hic auctor ad
ducit multa exempla de peccatoribus ad christum conversis post
peccatum Et dividitur in duas partes primo facit hoc secundo dira
git preces suas ad statum asceam ibi Eodem modo divina primo
dicit sic multi supple peccatores redierunt i. redierunt a suis
erroribus i. a suis peccatis in virtutibus et actibus i. in pre
ceptis christi Sic supple sic stat asceam Et est consimiliter
dicens Ut maria magdalena supple rediit a peccatis
suis sic illa mulier Cananea rediit Et petrus rediit
per penitenciam postquam negaverat christum Et paulus conversus
voce christi resipuit i. per penitenciam conversus est Et matheus
rediit a theloneo i. ab illicito lucro pravo i. accep
to precio ipsius supple dei Et supple christi inspiciens
sicomoro i. arbore celsi [?] scandente [?] vidit Zacheum supple
publicanum oculo pietatis i. misericordie sic Nota de ex
qualiter maria magdalena ad christum fuit conversa Et
similiter mulier Cananea dictum est in precedenti sequencia
De petro Nota dicendo quod postquam christum negavit flevit ama
re penitendo Qualiter paulus conversus sit dictum est
in illa sequencia Dixit dominus ex basan De matheo
legitur in ewangelio quod ihesus vidit hominem sedentem in theloneo
nomine matheum et dixit ei sequere me qui secutus
est eum De zacheo legitur in ewangelio quod Zacheus qui erat
princeps publicanorum et valde dives querebat
ihesum videre et non poterat pre turba quia statura pu
sillus erat qui precurrens ascendit arborem
sicomorum ut posset ihesum videre Et suspiciens ihesus
pusillum [?] aspiciens dixit ei Zachee festinans descende
quia hodie in domo tua oportet me manere Et sic
conversus est Nam dimidium bonorum suorum dedit pauperibus
et si aliquem defraudavit reddidit quadruplum Eodem
modo hic auctor invocat statum asceam dicens

O Christa beatissima martir dei divina gratia fauat nos re-
dire ad convivia Christi et ad gratiam Christi post excessus
meos et post peccata mea eo devote supple sicut probatos tuos
in celestem et per tuam intercessionem

Laurenti David Ista sequentia que de sancto lau-
rencio canitur dividitur in tres partes Primo auc-
tor commendat sanctum laurencium in generali Secundo
commendat eum in speciali eius passionem maxime specialiter
recitando Tercio invocat sanctum laurencium Secunda ibi levita
tu fortis Tercia ibi O laurenti Primo dicit sic O
laurenti christiane martir quia fuisti fortis miles mag-
ni david id est christi tu sprevisti tribunal et sedem iudicialem
imperatoris supple decii et tu sprevisti ritus manus et
ydola manus tortorum et illorum qui tibi penas intulerunt
sciens supple christum desiderabilem digito forti manu
id est in manu eius supple christi existentem et sanctus amor facit
ipsum sequentes per dignos sanguinis et prodigalis effun-
dentes sanguinem supple per ipso domino nostro christo ut ipsos
supple sanctos liberat dominus ipsum supple christum Secundo de-
scendendo et [illegible] procedendo ut [illegible] presentis vite
Notandum quod laurencius dicitur a lauro arbore de
cuius foliis antiquitus victores coronabantur Et per
hoc significatur eius multiplex victoria habuit enim quintu-
plicem victoriam Primo habuit victoriam contra insana
hostia ipsum persequentium Unde de ipso dicit maximus
episcopus flammas superavit ministris omne se humane in
[illegible] restrinxit in candens Secundo habuit victoriam
contra ignem materialem quo exustus erat Unde iterum
de ipso dicit maximus episcopus corporali laborabat
incendio sed divinus amor animi ignis extinguebat
ardores Tercio habuit victoriam contra carnem suam
carnalem concupiscenciam restringendo Unde iterum de ipso
dicit maximus episcopus Beatus laurencius transi-
vit per ignem quem adustus non abhorruit sed illuminatus
Quarto habuit victoriam contra mundum mundi divicias

contempnendo Unde de ipso legitur quod thesauros ecclesie inter
pauperes distribuit Quarto huius victoria contra ignis
adhesione Unde de ipso dicit Maximus Ignis inquit tocius po-
tuit momentanea corporis ustione cuius fides calidior ve-
hemencius restringebat ardorem Igitur merito dicitur laurencius
a lauro Secundo Nomen dicitur est quod sanctus laurencius inter omnes martires
in sollempnitate tres prerogativas habet quas nullus martir
habet Prima est vigilia Nullus enim martir vigiliam habet
preter sanctum laurencium Secunda est octava ipsius peragitur quod nulli
alii martiri convenit preter sancto stephano Tercia est
repeticio antiphonarum cum versibus per addiciones
quod soli convenit et nulli alio sancto preter sanctum sancto paulo
Tercio Nomen dicitur est de hoc quod dicit david super hystoria
fuit rex et imperator manu forte ut desperabit in
aspectu Et primitur de christo qui est manu forte Unde de
ipso primus Dominus fortis et potens in prelio Est eciam de-
siderabit in aspectu Omnia ipse est in quem desiderant an-
geli prospicere Unde dicit sanctus paulus Ergo merito ipse
dicitur david Ultimo Nomen dicitur est de hoc quod dicit Cuiusque
quod sancti martires sic in amore christi perfecti sunt ut sanguinem
pro nomine eius leti effunderent sperantes post penam spa-
cialem levem corporis sempiternam Unde eciam de apostolis legitur
Et ibant apostoli gaudentes a conspectu consilii quoniam digni
habiti sunt pro nomine Ihesu contumelia pati Cesaris
tu faces Hic auctor commendat sanctum laurencium eius
passionem recitando magis in speciali dicit sic Tu
laurenti contempnis faces i. homines Cesaris et de-
ridens minas iudicis Carnifex i. laniator car-
nium et ustor et i. cremator consumunt vane i. in
utiliter ungulas i. in instrumenta quibus laniatur carnes
et craticula resplendo singula supplet Ita quod car-
nifex vane consumit ungulas Et ustor vane consu-
mit craticulam et impius perfectus suple vane dolis victus

i. superatus ab asserto pisce simplex sancto laurencio existente ab o-
cipe sed dominica die simplex sanctus laurencius gaudet scilicet
sanus resurgendi i. simul resurgendi cum xpo Non dum
est de hoc quod dicit Cesarius in sacris quod beatus sixtus in passione
sua thesauros ecclesie sancto laurencio qui fuit levita commi-
sit quos sanctus laurencius inter pauperes expendit decius
igitur audiens quod thesauri ecclesie sancto laurencio a beato sixto
commissi erant ab ipso thesauros ecclesie requirebat qui
se de eis penitus nichil respondebat Tunc decius beatum
laurencium in custodiam valeriani prefecti recommisit ea-
dem itaque vocatus a decio et valeriano de thesauro ecclesie
requisitus fuit Et ut ydolis immolaret ab ipsis compelle-
batur qui nolens consentire flagellis cesus et unguli-
bus ipsius laniatus fuit Tandem dixit decius lau-
rencio nisi michi consenseris ac nocte tota punieris
Cui respondit mea nox obscurum non habet sed
omnia in luce clarescunt Iussit igitur decius super craticulam
ferream poni fuit igne supposito Cum igitur beatus
laurencius super craticulam positus urgeretur dixit
valeriano assatus sum iam versa me et manduca
ipsum deridens tandem in craticula spiritum suum deo com-
mendavit Et volo dicere doctor Cum dicit Cesarius
in sacris Secundo notandum quod in eius loco legitur quod xpus
~~post resurrectionem~~ post resurrectionem discipulis suis una vice
apparuit dicens eis habetis aliquid manducare Qui
obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis Per
piscis assum doctor hic dulloquitur sanctum laurencium
qui in craticula assus fuit Et illius sancti laurencii
tandem manducavit favum ad deum Cum corpore eius
a mortuis resurget Et tunc duplex gaudium habebit
corporis et anime Unde secundo notandum quod in sacra scriptura
urbs per anthonomasiam i. per excellenciam sumitur
pro roma que caput est mundi dicitur Tercio notandum quod sacris
in plaxi ad significacionem non est in usu [illegible] hanc
et qualiter differebat ab hoc nomine [illegible] et sanus patet
esse

O laurenti Hic invocat sanctum laurencium dicens O laurenti
martir Et fortis miles in uictissime milicia i. inter omnes
milites dauid eterni regis Tu disputare apud ipsum summum
regem eternum semper veniam i. indulgenciam poteris i. fa-
milis ipsius summi regis eterni Notandum est circa hoc quod dicit O
laurenti in uictissime Dicit maximus quoniam quibus nunquam sanctus
una sibi simplici pena finitur Nam qui gladio per-
cutitur semel moritur qui in camino flammarum equatur
uno in punctu liberatur Hic autem multiplici pena con-
tinue cruciatur Ut mors sibi non deesset ad supplicium sed
prosit ad vitam Secundo notandum quod beatus laurencius dicitur
inuictissimus et excellentissimus i. martir Non propter tamen
quod nullus alius martir passus sit sed propter tanto quod in urbe ex-
cellentissima passus fuit quod in roma ut quod eius mar-
tirium a sanctis doctoribus meis approbatum licet cum
alii martires legantur plura et grauia non substinuisse in corpore
meis non in tantum approbatum est ut propter tanto quod excellentis
dignitatis fuit fuit enim archidiaconus sive leuita
Romanus

Congaudent angelorum chori Ista sequencia
que de assumpcione beate marie virginis cantatur di-
uiditur in duas partes Primo auctor recitat quod illa
omnia que sunt in celo et in terra congaudent beate virgini
marie ipsam collaudando Secundo invocat beatam virginem
mariam Secunda ibi Salue [illegible] Prima in duas
Primo auctor ondit qualiter angeli in celo congaudent
beate virgini marie ipsam collaudantes Secundo ondit
qualiter omnia genera hominum in terra beatam virginem ma-
riam collaudant Secunda ibi Te libri virgo [illegible]
Primo dicit sic chori i. turbe angelorum congaudent
i. simul gaudent gloriose virgini marie que maria genuit
filium qui summi filius mediatur i. pacat mundum suo
cruore Nam propter quod ipsam mariam letatur summe [illegible]
quod ipsam conspiciatur i. contemplatur ut uidet principem celi
Cum principi ipsa maria prebuit quondam i. puer in terris

mamillas suspendas .i. ad sugendum Et te admirando querit Qua
gloria .i. cum qua magna gloria ista virgo colitur .i. maria honoratur in celo
que maria prebuit domino celi .i. ipsi deo hospicium sui sacratissimi corporis
Et ulterius querit Quam celebris .i. quam multum veneranda maria mater
ihesu creditur supple ipsis angelis qui angeli cognoscunt se debitos
famulos filii illius supple marie Et iterum ulterius quasi admirando
querit Quam splendida .i. valde splendida stella maris
.i. maria rutilat .i. splendet polo .i. in celo que maria germinat
lumine omnium astrorum et omnium hominum et omnium spirituum .i.
omnium angelorum secundum illum versum Notandum quod ista sequencia de
assumptione marie cantatur quod pie credendum est beatam virginem
in terra cum corpore et anima in celum esse assumptam Et hoc
sancti doctores non solum dicunt et asserunt Sed eciam probant
Primo sanctus Bernhardus probat mariam corpore et anima simul in
celum esse assumptam dicens sic Qui sanctorum corpora tam pre-
ciosa sublimitate et tam gloriosa et venerabilia reddidit et
tam mirifica honore sublimavit ut ipsis locum deputaret
ipsorum mansioni congruum et ad ipsos mundus concurreret cum magna
Quomodo corpus sancte marie matris esse dicatur cum devota fidelium
visitacione frequentaretur nec eidem locus deputaretur minorem
esse domini tamen matrem honoris reverenciam cum aliorum sanctorum corpora
in terris honorentur Quasi dicat Honoris sui corpus beate virginis
est in terris Utique reliquie corporis sui venerantur sicut aliorum
sanctorum reliquie quod non videmus Item Jeronimus probat beatam
virginem corpore et anima in celum esse assumptam sic dicens Cum sint
qui dicant in hiis qui cum christo surrexerunt resurrectionem esse
completam Et non illi credunt custodem virginis iohannem in celo
glorificata gaudere credendum est ipsam virginem mariam in celis
cum corpore simul et anima regnare quam ad archangelos sic illud
quod minus videtur non esse et non est et illud quod magis Sed minus
videtur quod iohannes cum illis qui cum christo surrexerunt in corpore in
celum sunt assumpti quam beata virgo maria Et tamen dicunt quidam
multo magis credendum est beatam virginem corpore et anima in
celum esse assumptam Item augustinus probat hoc rationibus Quarum
prima sumitur ex unitate nature christi et beate virginis unde dicit Putredo

Nonne

namque et omnis humane est ab corporum corruptionis. Vnde quod ab hac ab-
sorbcio ihesus sit alienus nata maria etiam corporis est quod ab ea assump-
sisse corpus dicatur. Secunda vero sunt ex dignitate beate virginis. Vnde dicit
Thronum dei thalamum domini tabernaculum christi dignum est esse ibi
ubi ipse sit. Talis enim thesaurus dignus est servari in celo quam
in terra. Tercia vero sunt ex proximitate beate virginis. Vnde dicit letare
mater etiam inenarrabili leticia in christo filio. Nam te non debuit
sequi corruptionis erumpna que nata sanctum est tuum filium in
teredie in corrupcio ut sit incorrupta que tanta humilitate
[illegible] et sit unica integra quem omnium vitam integram et per-
fectam genuit sit cum christo quem gessit in utero sit apud ipsum
quem genuit et nutriuit et alludit maria dei genitrix et
secundo. Vnde de ipsa aliud non audeo presumere quam quod Gre-
gorius concessitator ait Vir insistit ad ethereum virgo puerpera
regula ipse. Non sine corpore sed sine tempore tum dicit ad
esse. Secundo Nono est de hoc quod dicit Congaudent angelorum
Dicit O Richardus episcopus de assumpcione beate virginis hodie
beatam virginem celum suscepit laudes angeli gaudendo archa-
ngeli iubilando throni exultando dominationes psallendo
principatus armonizando potestates cytharizando cherubin
et Seraphin ymnizando atque ad deum maiestatis tribunal
ducendo. Vnde bene dicitur Congaudent angelorum chorus.
Tercio Nono est de hoc quod dicit qua gloria. Et de hoc quod
dicit Celebris. Dicit sanctus Jeronimus Cuius capacitas
sufficit quanta gloria hodie maria regina mundi processit
quanto devocionis affectu in eius occursum celestium legio-
num prodierit multitudo quibus ad thronum canticis sit deducta
quam placido vultu et serena facie quam divinis amplexibus
a filio suo sit suscepta et super omnem creaturam elevata
credendum est quod dei filius et suus filius sibi occurrerit
atque super omnes choros angelorum collocauit. Alias non
implesset quod precepit in lege dicens Honora patrem et
matrem. Ultimo Sexto est de hoc quod dicit sine virili
commixcione dicit sanctus Bernardus Maria fuit sine pudoris

fecunda sine gravamine gravida sine dolore puerpera. Ubi secunda
c. declarat quod dicit in textu cui quondam. Quia beata virgo maria maria
in filio suo omnia opera mistice adimplevit. Ipsa enim dei filium et
suum proximum existentem cum in hunc mundum veniret in hospitio cor-
poris sui accepit. Esurientem pavit. Scilicet lacte mamillis suis
potavit ipsum. aridentis corporaliter visitavit ipsum nudum vesti-
vit tunica et conspicua. Ex quo sic opera misericordie in filio suo ad-
implevit. Merito a filio suo recepta est in eterna tabernacula.
Ubi nona est declaratio quod dicit quod splendida quia maria
interpretatur stella maris. Et quia splendens dicitur est. Et illa stella
genuit lumen id est ipsum christum qui de se ipso dicit. Ego sum
lux mundi. Et de quo iohannes dicit. Erat lux vera que
illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Circa
beatam secundo est Conspicor aciis media beam ista est quod
conspicio. Et conspicio ab omnibus passivum per esse conspicior
iste est quod colligere spicas. Te libri virgo Hic auctor ondit
qualiter omne genus hominum collaudat beatam virginem. Et dicit
sic. O virgo libri prophetarum continue id est predicant te chorus id est turba
sacerdotum collaudat et iubilat te et apostoli quia predicant et martires
ipsi predicant te et stirpes utriusque plebis id est sexus masculini
et feminini sequuntur te per plene laudibus emulans id est imitans ce-
licolas id est in celo existentes in castimonia id est in castitate
et virgina celi hec plebecula id est hec plebs quia plebecula
est diminutivum a plebs et celebrat te piis metribus et de-
vocat te per terra id est per celos una id est simul cum angelis me-
lodis cantu id est hoc cum dulci cantu. Tota ergo cuncta Hic
auctor invocat beatam virginem dicens. Ergo cuncta contio
id est omnis congregatio fidelium celebrans id est honorans te
cordibus quod patet et carminibus manifestat tibi suam devotionem
implorans id est invocans te supplici prece id est humili devotione
ut tu digneris id est ut esse sibi auxilium circa christum dominum per
evum id est semper

Psallite regi nostro Ista sequentia de decollatio-
ne sancti Johannis baptiste canitur. Et dividitur in duas

pteres primo auctor commendat sanctum iohannem propter eius sanctitatem et
sanctam predicacionem et honestam uite conuersacionem in generali Secundo
recitat qualiter sanctus iohannes herodem pro illicito stupro redarguebat et
ab eo decollatus sit facta ibi Oz quid uoce i(d est) [illegible] primo auctor
hortatur nos ad psallendum deo voce et ope dicit vos psal-
lite prodeunt regi meo i(d est) deo namque per psalterium i(d est) cantica oris
et iocundum quod fit cum cythera i(d est) cum collaudacione boni operis Et in
ista hic ondit qualiter sanctus Johannes christo psallebat voce i(d est) per pre-
dicacionem et eciam ope hoc est per sue carnis mortificacionem dicit
sic quo i(d est) cum quo psalterio namque i(d est) filius sterilis i(d est) elizabet que
fuit sterilis psallens nato i(d est) filio virginis marie i(d est) christo percussit
tyranni carmine i(d est) corporis sui in [illegible] i(d est) in [illegible] eciam deum supple
Johannes baptista docuit canendo i(d est) per operacionem vite supple illud quod
ipse sonabat clamando i(d est) predicando mortificando i(d est) mactando membra
que sunt super terram et docendo hoc alios supple homines ipse her[illegible]
Johannes [illegible] voce clamans in deserto preparate viam domini per-
fectam plebem Notandum est quod auctor per psalterium hic intelligit
laude dei per officium predicacionis sed per cytheram intelligit
laude dei secundum quod homo laudat deum per bonas operaciones
scilicet castigando corpus suum unde per psalterium et iocundum cum cythera
i(d est) laus est deo placida quando homo quod ore predicat operibus adimplet
Secundo notandum est quod sanctus Johannes percussit cytheram Et cum
hoc psallebat in psalterio quia alios viam salutis predicabat
quam eciam operibus adimplet Unde predicabat hominibus castigare
corpus et sic ipse corpus suum castigabat Cibum suum sumendo de
melle silvestri Et vestitum de pilis Camelorum Tercio Notandum
quod tunc predicacio doctoris est populo accepta quando doctor quod ore
precipit adimplet Unde dicit sanctus paulus Castigo corpus meum
et in seruitutem redigo Ne cum alijs predicauerim ipse reprobus
efficiar Hoc idem dicit Cato Turpe est doctori cum culpa
redarguit ipsum Ultimo Notandum est sanctus Johannes dicitur natus
sterilis quia Elizabeth que mater eius pre senectute sterilis erat
existens ipsum genuit Unde et dicebat [illegible] marie Et hic
mensis sextus illi qui vocatur sterilis Unde natus iohannis pro

minas postmodum nec proprie cognati Vnum sic Christe de virgine natus
Quod sanctus Johannes de matris sterili genitus quod preciosum miraculum
quod Vltimus Nona dicitur quod auctor ponit hoc verbum psallite qualiter
per hoc dat intelligi quod debemus psallere pater deus filius deus
spiritus sanctus deus Et toti trinitati personaliter et unitate communiter
Circa verum secundum quod per psalmos est laudare vite et de
pomus et psalterium Et hoc verbum psallo Vltimus nona dicitur
quod quia natus hic fuit nocialiter et quod ideo quod filius Vltimus nona dicitur
quod de hoc quod dicit preparans viam auctor tangit dictum Johannis bap-
tiste de se ipso dicentis Ego vox clamantis in deserto parate viam
domino rectas facite semitas dei nostri Et ideo iohannes baptista
multo dicitur Vox Nam sic vox precedit verbum Sic sanctus
iohannes precedebat verbum dei id est filium dei in predicatione sibi
viam preparando **Sed quid vox hec** hic auctor recitat
qualiter sanctus Johannes herodem pro illicito suo redarguit Secundo
facit querimoniam de morte iohannis baptiste ipsum commendando
dicens ibi En quomodo fuit iusticie primo dicit sic Sed hec vox id est
sanctus iohannes increpit id est redarguit tamen propter quod sanctus
Johannes tacuit id est non tacuit sed restitit id est resistebat celeri
id est per usque ad fagronem id est ad fagronis confusionem et sanctus
sanctus iohannes in quid id est dicit sanctus herodi non licet id est non licitum
quod te hec coniuge id est uxore fratris tui capta sibi sanctus mo-
lentur tu peccasti prius id est cessa apud deus recipit sic
penitentibus et ut cesset apud se herodes sentit
id est conspuit vocem sancti iohannis in carcerem id est comminantis papi
ut ipse sic aspidis id est serpens obdurans aures suas et timet
sanctus iohannes ut vitam meam et ut regnum meum quod sanctus
Johannem herodes iussit id est captivari et ligavit in carcerem
Et sanctus sanctus iohannes existens lucens lucerna et amicus
omnipotentis dei sedet in tenebris sancti carceris Et sanctus
herodes filius perdicionis id est eterne dampnacionis sedet
id est insistit delicijs id est voluptatibus mundi et interim id est uxor
herodis suadet id est dat consilium et puella id est filia uxoris

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Herodias saltat rex iubet et precipit sanctus Johannes decollatur Re-
dat saltanti supple puelle caput Johannis qui supple fuit sanctus
ante quam fuisset natus Nota ergo Et ad intelligendum hoc ipsum
Herodes antipas proficiscens Romam fecit hospicium apud
fratrem sui Philippi et ibi manens cum Herodiade uxore Phi-
lippi fratris sui fecit pactum ut postquam a Roma rediret uxorem
suam repudiaret et ipsam sibi coniungeret Quod quia audiens uxor
Herodis ante reditum Herodis ad patrem suum Aretam re-
gem festinavit Et rediens igitur Herodes fratri suo Philippo
abstulit Herodiadem et ipsam duxit in uxorem propter quod Jo-
hannes iusticie predicator Herodem frequenter redarguit
dicens Non licet tibi habere uxorem fratris tui Herodes igitur
timens Johannem tanquam virum iustum et sanctum et ad quem multitudo
populi confluebat ipsum de tunc iussit in carcerem volens in hoc
complacere uxori Herodiadi Factum igitur est ut Herodes diem
suum natalem celebraret et convivas principes terre convocaret
dans eis latum convivium In convivio igitur filia Herodiadis
saltare cepit et Herodi ac aliis principibus diversa iocorum osten-
dit quod eius multum placuisset Herodi Dixit Herodes Pete quod
vis et si dimidium regni mei postulaveris dabo tibi Igitur
exmonita a matre Puella petivit caput Johannis baptiste Quo
audito Herodes contristatus est propter iuramentum quod fecit No-
lens tamen contristare puellam et convivatores misso spiculatore
precepit amputare caput Johannis baptiste quod
allatum puelle in disco dedit matri sue Est tamen sci-
endum quod quidam volunt quod Herodes vero non fuit contristatus
de hoc quod puella petivit caput Johannis baptiste Sed simula-
vit se contristari Unde dicunt quod ipse Herodes et uxor
sua antea tractavit de nece Johannis qualiter sub tali occa-
sione ipsum occideret Secundo Nota De hoc quod dicit Ut
aspis surda Una proprietas est serpentis Cum sentit et
percipit incantatorem qui per vim verborum sacrorum conju-
rat ipsum Serpens hoc percipiens aures suas unit obstruendo

ne vocem incantatoris audiat Modo auctor hic secundo com-
parat occidi quod Herodes precepit et consilio suo sanctum Iohannem
non obedivit Ulterius notandum Iohannes in sacra scriptura dicitur
lucerna ardens per amorem et luminis per salubrem predicationem
Ulterius notandum quod meretrix dicitur a merces mercedis quia pro
vile Heu quomodo perit hic auctor facit querimoniam
de morte sancti Iohannis baptiste Et dividitur in tres partes Primo
facit hic secundo comparat sanctum Iohannem Christo penes dignitatem
Tercio dirigit sermonem suum ad Christum Secunda ibi Nos corde
recepimus Tercia ibi Et nos in terris Primo dicit sic Heu id est ecce
quomodo id est quam mirabiliter iniuste supple sanctus Iohannes perit id est mo-
ritur quod quamvis ipse non sit dilectus deo cum hec mors conve-
supple Iohannis sic preciosa in conspectu domini mors sanctorum. Nos
corde recepimus hic auctor comparat sanctum Iohannem domino Christo
dicit sic Nos recepimus id est cognovimus corde qualiter et quibus
a personis sanctus Iohannes quod a virginis id est propinquus Christo dig-
nitate id est in dignitate et morte id est in morte nam per quod sponsus
supple Christus dampnatur id est occiditur turpissima morte supple quod
[illegible] fuit et supple Herodes cum ministris suis dampn-
nat recte id est similiter turpissima morte supple Iohannem ami-
cum sponsi quem supple Iohannem existentem angelum sic an-
geli secum supple in celum per palladio educunt id est eduxit
carcere id est de carcere carnis id est corporis sui Notandum quod sanctus
Iohannes virgini Christo penes dignitatem et morte penes
dignitatem quod post Christum inter natos mulierum non surrexit
maior Iohanne baptista penes mortem Quia cum Christus
a suis persecutoribus iniuste turpissima morte mortuus est
Sic similiter Iohannes Ulterius notandum quod Christus dicitur sponsus
tocius quia etiam sibi desponsavit naturam humanam
in thalamo id est in utero virginis assumpsit Sed Iohannes dicitur
amicus dei per quod per antonomasticam prerogativam dilectionis
Notandum ulterius Iohannes Crisostomus loquens de morte Iohannis
baptiste ipsum commendans dicit Iohannes scala virtutum

magistrum vite sanctitatis forma iusticie norma virginitatis speculum
pudicicie tytulus castitatis exemplum penitencie via pecca-
torum venia fidelium disciplina Johannes maior homine par angelis
legis summa ewangelii sanctio apostolorum vox silencium prophetarum
lucerna mundi pres iudicii sive precursor et tocius medius trinitatis
hic et tantum datur in testem cui adulter addicitur salvatoris
Vltra Nota cum dicitur quod iohannes dicitur angelus non natura sed ex mi-
ritate Vnde de ipso dicit deus pater per malachyam prophetam
Ecce ego mitto angelum meum **Et nos interris** hic
auctor dirigit sermonem suum ad christum dicens Et per ora o
Christe tu fac nos psallere id est laudes decantare tibi in terris
in memoriam id est in laudabilem commemoracionem iohannis baptiste
quasi diceret fac ut nos psallamus tibi semper dum sumus in minimis de mensa
id est in mensa tui altaris in qua corpus et sanguinis tuus et
hec dicit contra hodie populo quod hic in ipso spreta id est contemp-
ta ut mensa herodis spreta id est convivio herodis spreto
in quo iussit amputari caput Johannis baptiste
Tunc maria regia Ista sequencia que in honore
nativitatis marie canitur dividitur in tres partes primo
auctor commendat beatam virginem per eius regale
et sapientiam et mirabilem modum precedendi invocat ipsam Secundo
commendat beatam virginem ex multiplici genere virtutum in ipsa
collectarum Tercio ultimo invocat beatam virginem secunda ibi
Tu pios patrum tria ibi Nos hac die primo dicit sic
o maria pro creata id est progenita regia stirpe id est de regali
progenie procedens regum et existens digna laude super
angelorum tu in terra benigna id est clemens in sperare nos pau-
peres devotos tibi Nota quod hec sequencia de nativitate beate
virginis canitur Et historia beate virginis Jeronimus describit

Joachim

dicens Vir erat nomine Joachim de galylea et Civitate
nazareth hic duxit uxorem de bethleem nomine anna hii
ambo iusti erant et in mandatis domini ambulabant et totam
substanciam suam tripartie dividebant unam partem peregrinis et pauperibus
aliam ut partem sibi et familie sue in usus cotidianos reservabant

Hii per viginti annos simul erant prole non habita votum domino vovent
fecerunt quod si eis sobolem daret ipsam divino servicio vellent manci-
pare i. dare propter quod singulis annis in tribus festis principalibus
Jerusalem venerant et adhuc sobolem petierant. In festo igitur
encenniorum i. dedicacionis templorum Joachim in Jerusalem venit
et simul cum aliis volens oblacionem facere a sacerdote indig-
nanter repulsus est qui dixit ei non esse conveniens maledictioni
legis obnoxium oblacionem offerre nec esse conveniens inter fe-
cundos infecundum stare. Joachim igitur confundatur et verecundia
domum noluit redire ob opprobrium eius audiendum contribulibus.
Ivit igitur ad pastores suos et cum eis aliquamdiu mansisset ei
soli existenti apparuit angelus domini dicens: Ego sum angelus
domini et veni nunciare tibi preces tuas esse exauditas et
elemosinas tuas ad dominum ascendisse. Anna uxor tua
pariet tibi filiam et hec erit sanctificata domino consecrata sicut vovistis.
Fecistis non erit inter plateas sed in templo manebit et
sic ipsa mirabiliter ex matre sterili nascetur. Sic ipsa mira-
biliter pariet domini omnium salvatorem. Et hoc erit tibi signum: cum
veneris Jerusalem Anna uxor tua obviam tibi dabit circa
portam auream que nunc sollicita est de absencia tua tunc
autem gaudebit de adventu tuo. His dictis angelus disparuit.
Et ille venit ad uxorem Annam ioachim esse sibi nuncians
et dixit ei ut iret ad portam que aurea dicitur quia ioachim
veniret. Anna igitur obviam dans ioachim invenit porta aurea
convenerunt. Simul igitur domum redierunt de promisso angelico
mutuo gaudentes. Anna igitur concepit et peperit filiam et voca-
vit nomen eius Mariam que cum trium annorum esset iam ablac-
tata fuisset a parentibus in templum domino offertur. Fuit autem ascensus
sive ad templum per quindecim gradus in quorum ultimo Maria
constituta per omnes gradus ascendit nullo existente duce
ac si perfecte etatis fuisset. Vide nondum quod alias in antiqua
ecclesia natalis virginis non fuit celebratus. Sed sic manifesta est cuidam
viro sancto sedule contemplacioni insistenti. Singulis annis sexto
ydus septembris magnam iocunditatem angelorum audivit [illegible]

qui eum adiret peteret ut sibi revelaret quare singulis annis hac die tanta iocunditate angelorum audiret sibi responsum est hodie gloriosa virgo maria nata est Cui hanc revelacionem sibi factam po-tificibus revelavit qui ieiuniis et oracionibus in persistentes ex divina revelacione hunc diem in honore nativitatis beate virginis marie celebrare statuerunt Tercio notandum est quod tres nativitates annuatim celebramus scilicet christi beate virginis marie et iohannis baptiste per quas tres nativitates in nobis signantur prima est aqua baptismatis que signatur per nativitatem iohannis Quia de iohanne dicitur iohannes quidem baptizabit vos aqua Secunda nativitas est per penitenciam que signatur per nativitatem beate virginis quia maria amarum mare interpretatur per quod signatur amaritudo penitencie Tercia est nativitas in gloria eterna que per nativitatem christi intelligitur postquam enim natus est in terris ut nos nasceremur in celis **Tu pios** Hic auctor commendat beatam virginem Et dividitur in duas partes primo auctor commendat tres patres antiquos de quorum stirpe maria genita est ostendens qualiter ipsa virginitatem eorum patrum hunc et ipsos excesserit Secundo excusat se de sufficienti commendacione beate virginis Circa primum nota quod vos istos primo dicit sic O maria tu ostentas id est ostende per te pios mores id est bonos mores patrum supple de quorum stirpe tu es genita sed tu excellis eosdem supple patres in moribus Et tu declaratur dicitur sunt commendando aliquos patres Et dicit sic saphia id est sapiencia patris tui salomonis lux mente et recto corde Ezechie apud deum lux mente sed supple cor nunquam est corruptum eorum supple in rectitudine in te eciam religiositas id est devota religio patris iosie supple lux mente ut adimpleuit te eciam fides abrahe primi patriarche possidet te tota supple existentis patris tui Notandum est quod auctor salomonem ezechyam iosiam et abraham patres marie nominat large sumendo hoc nomen pater quia de eorum progenie genita est Sed notandum quod auctor beatam virginem commendat in quatuor virtutibus in hiis quatuor patribus divisis reperiebatur sapiencia Unde sapientissimus erat quia per suam

sapiam ipse disputavit a cedro usque ad ysopum i. ad omnia genera
herbarum Hanc sapientiam virtutem maria habuit Unde de ipsa dicit Iohannes
maria virgo erat animo prudens loquendo parcior legendo studiosior
non mundo divitiarum sed in precem pauperum spem ponens intenta opere
verecunda sermone Et Ezechia habuit aliam virtutem scilicet rectitudinem
cordis sive iusticiam Unde cum audiret venisse ysaiam eo precepto
sibi dei dispone domui tue morieris enim et non vives ipse
conversus ad parietem flevit amare dicens Memento domine quomodo
coram te ambulaverim in corde recto hec in nullo rectitudo
cordis Ezechie Et illa rectitudo in ipso corrumpebatur quando duos
nuncios Regis gentilis contra deum adversantes hospitavit Et
rectitudo cordis in maria numquam est corrupta Unde etiam mundo
dicto malo aboriginali pero peccato fuit Et in vita eius
peccatum veniale vel mortale numquam commisit Unde dicitur Et de
partu agitur de maria nobis fuerit mediante Et religionem ob-
servabat et divinum cultum ipse cum templum agentibus i. quinarum
inustavit Hanc virtutem maria habuit fuit enim vite religiose
et disciplinate Unde etiam sub primis infancie sue diebus ma-
cipata est Credidit abraham et reputatum est ei ad iusticiam
Hanc virtutem maria habuit Unde de ipsa Cantamus Beata
es dei genitrix virgo que credidisti que dicta sunt tibi ab
angelo Sic igitur maria virtutes in aliis divisim repertas in se simul
collegit et coniunxit Sed quid nos istos Hic autor
excusat se de sufficienti declaracione sive enarracione
dicit O maria quid i. propter quid vel ad quid nos recensemus
i. enumeramus istos heroas i. istos duos antiquos prece ad
natus i. tuus filius precellat illos omnes atque preter cunctos
parte i. in toto mundo Unde de beata virgine dicit sanctus
Iohannes Dicit in operacione dei nemo bonus ista i. et compa-
racione meritis eius nulla perfecta in uno quibus eximia vir-
tute preberet Non dum heroas est accupato genere dehinc noto
heros et ideo est quod dominus inde venit hereos Nos hat
die Hic autor invocat beatam virginem dicens O virgo
maria tu sua supple ab omni malo nos purgatos i. congregatos

tibi hec dic i. in hac die qua supple die tu genuisti i. processisti in lucem mundi i. in aqua tu nata es pictura lumine colore i. xpm qui est lux mundi

Plausu chorus Ista sequencia que de ewangelistis canitur dividitur in duas partes primo auctor hortatur nos ad decantandum laudes sanctorum ewangelistarum Secundo exsequitur determinando de ewangelistis per titulos modum scribendi ewangelii singulis secunda ibi Marcum agens sui gregis Primo dicit sic Chorus i. multitudo fidelium attollat i. exaltet letabundo plausu i. ad iocunda exultacione vos supple ewangelistas per quos supple ewangelistas ewangelia sonant mundo voce i. per voces quorum ewangelistarum salus supple animarum fluxit et per voces quorum ewangelistarum nox ignorancie recessit et per voces quorum ewangelistarum sol illustrans i. illuminans animam illuxit i. resplenduit Notandum quod sicut in veteri lege quatuor fuerunt principales prophete s. ysaias Jeremias daniel et Ezechiel qui xpm venturum predicabant Sic in Nova lege sunt quatuor ewangeliste qui xpm in carne venisse et passum esse et resurrexisse testantur Secundo notandum hoc quod dicit Nox recessit per noctem intelligitur ignorancia Ewangeliste propria doctrina fugaverunt per solem intelligitur xpc qui vere sol iusticie dicitur qui nobis illuxit quo ad cognicionem per doctrinam quatuor ewangelistarum Nam sicut secundum fabulas sol vehitur quatuor equis s. phylogeo pyroys eto et Sic vere sol iusticie per quatuor equos i. per quatuor ewangelistas ad habitacionem corporis et cordis mei est delatus

Lucam agens sui gregis Hic auctor determinat de quatuor ewangelistis ostendens differentem modum ipsorum scribendi ewangelia Et dividitur in duas partes primo auctor ponit quasdam methaphoricas operaciones ad ipsos quatuor ewangelistas Secunda ibi Hys congregatis primo in duas primo auctor premittit qualiter xpc tanquam verus pastor et rex quatuor ewangelistas tanquam quatuor Cancellarios ad scribendum

Evangelij instituit Secundo declarat differentem modum scribendi
ipsorum ibi Circa thema generale Primo dicit sic Christus bonus
pastor et existens auctor i(d est) fundator legis agens curam huius
curam sui gregis i(d est) sui populi constituit quatuor scilicet evangelistas
per quos quatuor evangelistas ipse voluit scribi scilicet evangelia
ad minus decem i(d est) ad medicinam quadam orbis i(d est) mundi huius quatuor
partes et ad formam i(d est) ad modum et cautelam mense scilicet huius
Nota Christus pastor bonus Ut ipse testatur in evangelio Ego sum pa-
stor bonus Et existens auctor legis qui non venit solvere
legem sed adimplere huius curam de omnibus suis i(d est) de suis fidelibus
Instituit quatuor Evangelistas qui verbo evangelij doctrine
pascerent gregem suum Et sic mundus in quatuor partes est divi-
sus s(cilicet) in orientem occidentem meridiem et septentrionem Deus in mundum
quadrangularem Evangelistas instituit qui convenienter possunt signi-
ficari per quatuor pedes quibus sustentatur mensa propositionis
Secundo scriptura intelligitur que doctrina horum quatuor est sustenta-
ta et roborata **Circa thema generale** hic ostendit
differentem modum scribendi illorum Evangelistarum Et dividitur
in duas partes Primo facit quod dictum est in generali Secundo
determinat in speciali ibi per effectus vite nostre Primo
dicit Quilibet istorum evangelistarum habet speciale privilegium i(d est)
specialem et proprium modum scribendi circa thema generale i(d est)
circa materiam communem Et communiter quos scilicet quatuor evangelistas
volunt i(d est) facies animalium pictus i(d est) dispositos et formatos
sub distincta forma i(d est) sub diversa forma et dispositione i(d est) pro-
pheta scilicet Ezechiela designat i(d est) significat Nota dicitur
quod omnes quatuor Evangeliste circa eandem materiam versantur
que materia est Christus tamen differenti modo ut postea patebit
Et hij quatuor evangeliste ponunt diversos modos scribendi
figurati in visione Ezechielis prophete per quatuor animalia
Quorum primum habebat faciem hominis Secundum faciem vituli
Tercium faciem leonis Quartum faciem aquile Que
quatuor animalia eciam Johannes vidit in Apocalipsi que erant
plena oculis ante et retro Secundo Notandum dicitur quod ista quando

animalia ca[illegible] per intelligi unum et idem christum qui tempore incarna-
cionis sue dicitur homo tempore passionis sue dicitur vitulus tempore re-
surrectionis sue dicitur leo tempore deitatis et ascensionis sue
dicitur aquila Unde versus Christus homo christus vitulus christus leo christus
Est avis in christo quia nomine per Est homo dum nascitur pascitur bos
dum moritur leo quando carne resurgit avis quando suprema petit
Pelleus nube Hic auctor declarat differentem modum
scribendi in speciali quatuor ewangelistarum Et dividitur in
quatuor partes Primo declarat modum scribendi iohannis Secundo
mathei Tercio luce Quarto marci Secunda ibi Os humanum
est mathei Tercia ibi Pictus bovis luce dicitur Quarta ibi Est
leonis rugientis Primo dicit sanctus Johannes in aquila id est sig-
natus per aquilam pellens id est removens nube mee mentis id est mee
cecitatis et ignorancie intuetur id est contemplatur iubar id est splen-
dorem solis id est christum deum scilicet iohannes transcendit super celos
et deprehendit id est per intellectum comprehendit verbum ante secula
id est filium dei summum id est in sinu patris Non dubium est quia in visione
Ezechielis per aquilam significatur sanctus iohannes Nam sicut aquila
rete verberanti in oculis claritatem solis aspicit et
alias aves transvolat Sic sanctus iohannes acie sue mentis
claritatem veri solis comprehendit id est dei incarnati Nam in
principio Ewangelii sui de divinitate tractat Primo osten-
dens filii dei eternitatem cum dicit In principio erat verbum
Secundo filii dei aperte personalem distinctionem cum dicit Et
verbum erat apud deum quia hec proposicio apud signat ali-
quam distanciam Tercio ostendit eiusdem filii dei cum deo
deo patre essencialem unitatem Unde sequitur Et deus erat verbum
Sic igitur aquila iohannes omnes alios doctores theologos
transvolavit quia si post alios volasset nullus eum comprehendere
potuisset Ut dicit Augustinus Os humanum est mathei
Hic auctor determinat modum scribendi sancti mathei dicens
Os humanum id est vultus humanus est id est convenit ut est apparens
mathei dictantis id est scribentis propter prophetiam id est generacionem et propter genus
dei in humana forma id est secundum humanitatem cuius preciple dei genus id est

generacionem matheus sic describit i. composuit quia simpliciter generacionem
i. descendunt a stirpe i. a progenie david per mariam carnis i. per
propagacionem carnis Vnde per hominem animal descriptum ab Ezechiele Et
a iohanne in apocalipsi significatur sanctus matheus qui generacionem dei
secundum humanitatem conscripsit Consequenter ponit generacionem ihesu christi secundum
quod christus dicitur filius david Et filius abraham Vnde Ewangelium suum
sic inchoavit liber generacionis ihesu christi Secundo notandum licet christus
secundum carnem propaginem descendit non solum de david et abraham
sed etiam de multis aliis patribus tamen principaliter dicitur filius
david et abraham quia hiis duobus facte sunt speciales promissio-
nes de christo Vnde dicitur fidei abrahe ut habetur in Genesi
In semine tuo benedicentur omnes tribus terre Et dicitur fidei ipsi
david ut habetur de fructu ventris tui ponam super sedem tuam
Pictus bovis luce datur Hic auctor determinat specialem
modum scribendi luce Ewangeliste dicit sic Pictus i. forma
bovis i. vituli datur i. apparet luce in qua forma simpliciter
bovis christus existens nova hostia i. novum sacrificium figuratur
i. significatur mactatum i. oblatum et purum mansuetum ara i. in
altari crucis et sic i. per istum modum vetus observancia simpliciter
sacrificiorum transit i. cessat Vnde notandum quod per tercium animal ab Ezech-
iele visum s. per vitulum qui mactabilis est mactatur Et erat
unum genus oblacionis in veteri testamento Vt patet in levitico
designatur sanctus lucas qui prae ceteris Ewangelistis copiosius
et distinctius passionem christi recitavit secundum quam ipse tanquam
vitulus et tanquam agnus mansuetum oblatum est in ara crucis
non aperiens os suum Vnde de ipso predixit ysaias Secundo
notandum quod secundum sanctum paulum Omnia que fiebant illis in veteri
testamento contingebant illis in figura Et ergo per oblaciones
et sacrificia in veteri testamento designatur ipse christus qui est
sufficiens oblatum ad reconciliandum nos deo patri et ad-
emendandum nos a peccatis Vt dicit sanctus paulus Ergo christo
super veniente vetus oblatum cessavit tamen in nova lege
precepit dominus dicens Novis supervenientibus vetera reicientur
Est leonis rugientis Hic auctor determinat modum

scribendi marci ewangeliste dicit sic volens i facies rugi-
entis leonis i clamantis e i appar marco quo i per quem mar-
cus potencia resurgentis supple christi clarere i manifestari pro-
ceritatis supple amorte vere i per potenciam patris surrexit i re-
surrexit laureatus i coronatus i mortali gloria Nota secundo quod
per quartum animal s. per leonem significatur sanctus marcus Nam ut patet
in libris de proprietatibus animalium leunculi nati per tres dies non
apparent opera uite exercere Sed tercia die leo rugiendo facies
leunculos excitat et quasi euigilare facit Sic marcus
leoni comparatur quia resurreccionem christi euidenter conscripsit
sicut deus pater filium suum tercia die amortuis suscitauit
dicens Resurge gloria mea etc Et potuit respondere
christus Resurgam diluculo etc Nota tercio quod hii quatuor
ewangeliste per quatuor animalia signantur et ponuntur in hiis
versibus Matheum signat vir bos lucam leo marcum Alis despecta
qui sine labe fuit Et doctrina sancti s. mathei potest comparari
quia de puericia et de natiuitate christi tractauit doctrina luce sag-
wini potest comparari quia de effusione sanguinis christi per tractauit
doctrina marci tercio potest comparari quia de forti resurreccione
christi tractauit doctrina Johannis melli potest comparari quia de dul-
cedine deitatis christi per tractauit Vera nam Nota secundo laure-
atus dicitur alaurea rei quod corona victorum Et dicitur
laurea anore laurus rei quod arbor quedam de cuius fo-
liis antiquitus uictores coronabantur Hiis quadrigis
deportatus Hic auctor ponit quasdam metaphoricas
comparaciones ad commendacionem Ewangelistarum dicens deus
deportatur i defertur modo hiis quadrigis i hiis currubus
et archa i sancta ecclesia sublimato i eleuator et sustentator
istis vectibus s. quatuor Ewangelistis fluenta i flumina paradisi
fluunt noua semencia q supple semencia supple hec quatuor flumina
irrorant i admodum roris infunduntur cordibus i populis domus
i sancta ecclesia sub mysa i sustentata ac quadrata propter quod qua-
dratim quatuor Ewangelistarum non est rupta i cassa hec supple
domus i ecclesia domini et deus inter hos gloriatur hac domo
i in ecclesia qua i in qua ecclesia diues hic viuit Nota ad quadrata

et ad Currum plura concurrunt s. Rector hominis secundum et Rote
per quadrigam mistice sacra scriptura intelligitur Cuius auriga est
deus Prima omnis scriptura a deo data est i. omnis hominis
vetus et novum testamentum secundum et discrecio presidentes in ea
qua secundum hoc potest refrenari ab illicitis affeccionibus Quatuor
Rote sunt quatuor ewangeliste Secundo nominandum est ut habetur in
Genesi paradisum cum rigatur quatuor fluminibus que sunt phison
Tygris Eufrates et Gyon per que quatuor flumina quatuor
ewangeliste designantur qui perfluenda terram doctrina sua tota ecclesiam
irrigantur

Summi regis Ista sequencia de sancto Michahele et
aliis angelis dividitur Et dividitur in tres partes Primo
invocat sanctum michahelem Secundo invocat Gabrielem
Tercio invocat Raphahelem 2a ibi Tu creatus gabriel etc. 3a
ibi Tu raphahel Prima in tres Primo ductor i. vocat
sanctum michahelem Cum hec commendans ipsum Secundo ponit plures
commendaciones Tercio item invocat ipsum 2a ibi Principalis
Et preces tria ibi Duc nos Primo dicit o michahel summi
regis nos qui i. regamus in mundi meis vocabus i. oracionibus
nam per que nos conservari te a principe supernorum civium i.
angelorum tu obsecro i. roga deum pro nobis ut mittat auxilium
nobis missis Nota quod sancti angeli amos debet honorari
precipue propter quatuor Primo quia sunt custodes mei Secundo
quia sunt ministri mei Tercio quia sunt comites mei Quarto
quia sunt summi regis nobilissimi milites Primo dico quod
angeli sunt custodes mei Utilitas autem huius custodie
consistit in quatuor Primo quia iuvat hominem ut in bono pro-
ficiat Secundo retrahit hominem ne in malum cadat Tercio
si homo in malum ceciderit ad resurgendum iuvant Quarto
quia hominem aliquo modo protegunt ne temptacionibus dyaboli
omnimode consenciat Primo dico quod angeli iuvant hominem
ut in bono proficiat Et hoc explicit Primo impedimentum boni
removendo Et hoc significatur per hoc quod legitur in Exodo quod angelus

Nota

dominus percussit primogenita egipti Secundo pugnam excitando Et
hoc significatur in actibus apostolorum ubi legitur quod angelus domini excita-
uit petrum dicens surge uelociter Tercio ad patriam reducendo Et
hoc significatur per angelum Thobie qui ipsum duxit et reduxit
ad patrem Thobiam senem Secundo dico quod angeli iuuant homi-
nem ne in malum cadant Et hoc completur primo a malo fiendo preca-
uendo Et hoc significatur in libro numeri ubi Balaam propheta ne ma-
lediceret populo dei per angelum fuit impeditus Secundo de malo
perpetratis increpando Et hoc significatur in libro Judicum ubi legitur
cum angelus domini increpasset filios israhel uoce clamauerunt
et fleuerunt Tercio a presentibus malis retrahendo Et hoc
significatur per angelum qui uolentem abduxit loth de ciuitate
sodomorum Tercio angeli iuuant hominem ut a peccatis in que
lapsus est resurgat Et hoc completur primo contricionem inspirando
Et hoc significatur per angelum Thobie qui consilium dedit iu-
ueni thobie ut de felle piscis amaro oculos patris sui liniret
Secundo confessionem exhortando Et hoc significatur per angelum qui
purgauit labia ysaie Tercio ad satisfactionem prouocando
Et hoc per eorum gaudium ubi in euangelio dicitur dico uobis gaudium
est angelis dei Quarto angeli iuuant hominem ne iterum
et tam sepe cadat sicut dyabolus ad casum persuadet Et
hoc completur primo dyabolum et eius potestatem refrenando
Et hoc figuratur per angelum de quo legitur in apocalipsi quod dimisit
demonem in abyssum Secundo concupiscenciam carnis refrenando
quod significatur per angelum qui cum iacob luctabatur et neruus ipsius
iacob emarcuit statim et Tercio memoriam dominice pas-
sionis mentibus nostris inprimendo Et hoc significatur per angelum de
quo legitur in apocalipsi qui dixit Nolite nocere terre neque
arboribus neque mari donec signemus seruos dei nostri in fron-
tibus eorum Secundo angeli sunt honorandi ut paulus
omnes sunt administratorii spiritus Tercio honorandi sunt
quia sunt ciues nostri ubi nos reparata sunt ruina ange-
lorum stancium per casum lucifer et suorum eius Quarto hono-
randi sunt quia sunt supremi regis nobilissimi milites ubi de

ipis scribit in daniele milia milium ministrabant ei Primapat a
Hic autor ponit multas Commendaciones sancti michahel Et
posset diuidi in tot partes quot ponit Commendaciones sancti micha-
hel sicut legendo dicit O michahel principatus potestas est data et
adiuua palmi strare i. salutas facere parentes animas tu ideo micha-
hel tenes potenciam preconii paradysi i. celi et omnes superni
ciues i. angeli adorant te i. honorant te tu eos iussisti
manibus i. in manibus aureum thuribulum in templo dei mea
i. de quo thuribulo uapor i. fumus plurima aromate stha-
dens i. ascendens fuerat ante conspectum dei et O michahel
tu exemisti i. exipuisti plurimas animas i. multas animas de
faucibus illius draconis dyaboli quando tu commisisti magnum prelium
cum dracone hinc i. isto prelio magis plenum agebatur qui sta-
bat in celo et milia milium supplex angelorum dicebat paulus
sic supplici regi dno Nota deinde michahel interpretatur quis ut deus
Et secundum beatum gregorium quociens aliquod mire uirtutis agitur
michahel mitti perhibetur Ut ex ipso actu et nomine detur
quod nemo potest facere quod deus Unde mire uirtutes michaheli at-
tribuuntur Ipse enim secundum Theologos Et ut testatur daniel Con-
surgat contra antichristum et pro electis dei propugnator tamquam fortis defensor
stabit Ipse eciam ut habetur in apocalipsi prelium magnum commisit cum
lucifero Et ipsum draconem uictoriam magnam fecit Ipse eciam
animas sanctorum ad paradisum exultacionis perducit Unde dicitur pro-
positus paradysi qui animas ad paradisum perducit Ipse eciam in ueteri
testamento princeps erat iudee Unde dicitur in daniele Uerum-
tamen michahel princeps uester nisi solus princeps eorum Ipse
eciam inter ceteros angelos acies tamquam signifer ipso habetur
Unde ipsum alii angeli honorant Unde de ipso canitur que hono-
rificat angelorum ciues Ipse eciam ad imperium christi antichristum
de monte oliueti existente interficiat Ipse eciam tuba
mortuos resuscitabit Ipse eciam ut dicunt Theologi cla-
uos et coronam spineam in die iudicii presentabit Uerum
non tamen licet Illud ostium Cum in templo dicitur tangit
illud quod habetur in apocalipsi Stetit angelus dum iuxta aram templi
habens thuribulum aureum in manibus Et ascendit fumus

Nota

aromatum in conspectu dei per quod significatur quod angeli sunt in devocione incense
orationum ante conspectum dei offerentes. Non tamen quod dicit quod cum dracone
//tangit auctor illud quod dicitur in apocalipsi factum est prelium magnum in
celo. Quod prelium dupliciter exponitur. Primo de prelio isto
quo michahel lucifero volente se deo quodam modo equari ad im-
perium dei deiciendo, secundum per quod Ecclesia exponitur de prelio
isto quo adhuc michahel antixpum celos ascendere volente
deiciat et interficiet. Audi nos Hic iterum invocat sanctum micha-
helem dicens O michahel summe angele tu audi nos et de-
fende populum tuum adiutorium hic, et ad nos descende pauli et
descendo ferendo et dando nobis misericordie ope et auxilium atque per
levamine et indulgencie. Curatos gab Hic invocat sanctum Ga-
brielem et Raphahelem dicens O gabriel tu prosterne et
conculca nostros hostes et O Raphahel tu aufer et da nobis
medelam et medicinam egris et infirmis tu affecta et remove
morbos tu dilue et dele culpas quibus per te facis nos interesse
gaudiis beatorum // Nota Gabriel interpretatur fortitudo dei Qui etiam
missus fuit ad nunciandum beate virgini deum de quo dicit psalmus
Dominus fortis et potens etc. Quod autem auctor invocat eum quod fortis
est ut hostes nostros deiciat // Sed Raphahel interpretatur medicina
dei Qui etiam thobie cecitati curavit et quia invocat eum
quia medicus est ut vulnera nostra curet et pravo sanet et salute
optime induat

O celebres rex celsi laudes. Ista sequencia que
de sancto michahele et aliis angelis cantatur dividitur
in duas partes. Primo auctor dirigit sermonem suum ad ipsum deum
laudes sibi decantando in festivitate sancti michahelis. Secundo ex-
sequitur per ordinem choros angelorum. Et ita hoc nota quod nomina
angelorum sunt ibi nominis descripta. Primo dicit sic O celice
rex populus devotus tua catherva et omnis turba canora et prima
pangat et decantat ad celebres laudes et ipsi ad celebres
laudes nostras symphonia et ad vocem consonancia atque per nostra
oracio et nostra turba psallat et reddat tibi odas et dulces cantus
populus nunc ad hoc quod valde inclita festa michahelis archangeli
veneratur et quasi devotus honori honorent per que populi

michahele ut per que supra festa tota machina mundi id est totus mundus
qui perornatur id est valde ornatur letabunda id est gaudens. Secundo de nominibus
angelorum quia secundum beatum Gregorium angelis apparent nomina nostra ex eo quod
sine nova impositione cognosci non possunt. Illud sic ibidem ~~vero~~
videbatur in speculo deitatis sed nomina specialia angelorum apparent
ex quorum officiis que gerunt cum ad nos mittuntur. Unde michahel no(ta)
hoc nomen optinet quod interpretatur quis ut deus ex eo quod aliquid mira-
bilius agitur quod nemo facere potest nisi deus et michahel mitti
perhibetur. Similiter nomen est de gabriele qui fortitudo dei dicitur Not(a)
ex eo quod missus fuit ad beatam virginem ad nunciandum deum qui est fortis
in prelio. Similiter Raphahel hoc nomen optinet quod medicina dei
interpretatur quia ad curandum cecos mittitur ut patet in Thobia. Secundo
nominandum de hoc quod dicit perornatur quod tota ecclesia per sanctum michahelem
et per festum eius perornatur quadrupliciter. Primo ex eius festi ce-
lebritate. Secundo ex iustificatione et adiutorii sui in passione. Unde
dicitur in danieli In tempore illo consurget michahel princeps
magnus qui stabit pro filiis populi tui id est pro his qui sunt prede-
stinati ad vitam eternam. Tercio nominando perornatur perfesti-
vitate sancti michahelis et hoc per deportacione orationum nostrorum
per manus michahelis et aliorum angelorum ante conspectum dei.
Unde dicit beatus Bernhardus discurrit angelus inter dilectum et dilectam
vota offerens dona referens excitans illam placans
illum. Quarto nominando perornatur perfestum michahelis ex su-
sceptione animarum per sanctum michahelem. Unde de ipso cantatur
archangeli michahelis constitui te principem super omnes animas
suscipiendas. Quinto mundus perornatur per sanctum michahelem ex
ipsius plenaria victoria et expugna. Unde dicitur in Apocalipsi
factum est prelium magnum michahel archangelus pugnabat cum
dracone ut patet ex positione. Tercio [illegible] secundo
catherina id est quod turba ut [illegible] et dicitur acatha grece
quod est universalis tunc sinphonia dicitur ~~vocalis~~ concordia musi-
ca [illegible] et dicitur ascin quod est [illegible] et famos quod est [illegible]
quasi consonantia vocum [illegible] et dicitur ab odas grece quod est
cantus [illegible] letabundus [illegible] vocabuli dicitur similitudo
quod letabundus [illegible] simili[illegible] [illegible] apri[illegible]

Unde versus Consul plena notat bubus plaustrum bilis aptat Jo secundo
Et quod aliqui legunt hic ancilibras pro una dictione mutato c
in t Et sic patet littera videtur **Nomen distincta** Hic auctor con-
sequenter prosequitur tractando de choris angelorum Et de quibusdam nominibus
angelorum Et dividitur in tres partes Primo tractat de choris ange-
lorum Secundo tractat de quibusdam nominibus angelorum Tercio ita
recitat super choros angelorum Secunda ibi Vos o michahel Tercia
ibi Hunc vos pares tercia Prima in duas Prima tractat racionem
angelorum Secundo tractat numerum chororum angelorum Secunda ibi Theo-
logica cathegorizant Primo dicit sic O celice rex ag-
mina i. Tu es vel chori pneumatum i. spirituum vel angelorum
distincta nomine i. nomine chori sunt facta i. creata pro te Et
tu rex celice facis hec supplex agmina angelorum flammea pro
angelicas officinas i. pro angelica misteria Unde pro quam tu
nis hec supplex agmina angelorum sunt inter primeva creata
tua i. prima creata tua cum nos homines sumus vel ita secunda
i. altera creata sed supplex sumus tua ymago Nota secundo circa
illum versum Quia cum sic est quod secundum beatum Gregorium Angelus
est nomen officij non nature Unde Angelus nuncius dei Et dicit
sanctus Gregorius Illi celestes spiritus semper quidem sunt spiritus sed
nequaquam semper angeli vocari possunt Quia cum ad nos mittuntur
tunc angeli nuncupantur Unde dicit psalmista Qui facis angelos
spiritus et ministros tuos flammam ignis Quia cum angeli ad
nos mittuntur tunc flammei dicuntur quod a nobis peccata per ardorem
excoquiant et in nobis ignem divini amoris accendunt Unde dicit
ysaias Vidi et volavit angelus seraphin ad me et tulit cal-
culum i. lapidem ignitum de altari cum forcipe dicens purgavi
peccatum tuum Secundo Nota secundo quod dicit inter primeva quia angeli
prima creatura quod prima die sunt creati Unde deus fiat lux
et facta est lux per lucem Theologi exponunt naturam ange-
licam Quia homo dicitur ultima creatura quod sexto die de terra
formatus fuit Ultimo nota secundo quod homo dicitur ymago dei
Juxta illud quod dixit deus faciamus hominem ad ymaginem meam
Secundo autem est dubium quare parvus dicatur ymago dei Unde

tamen secundum expositorem angelus eciam sit ymago dei et manifestacio
luminis non apparentis et in speculum purum et perlucidissimum diccione
licet angelus possit dici ymago dei tamen antonomastice homo
dicitur ymago dei propter tres raciones Prima quia naturam sicut prima po-
tencia que in maiori mundo ipsum regens et gubernans Dicit anima
humana que in toto mundo minori scilicet in homine qui microcosmus dicitur
ipsum vivificans Secunda causa quia quod fecit in deo archimedi racione sunt
raciones exemplares omnium rerum secundum philosophum Dicit ars est
in mente artificis Dicit de anima humana per spiritualem representacionem sunt
similitudines omnium unde etiam de anima dicitur dicitur quodammodo Tercia
causa quia quod deus naturam humanam sibi voluit uniri non naturam
angelicam apprehendit sed semen abrahe Ut dicit sanctus paulus
Theologia cathegorizat Hic auctor recitat numerum chororum
angelicorum dicit quod Theologia symbolica id est divina scriptura
cathegorizant id est predicant nobis hec simplicia agmina angelorum
tripertita ter id est ter tercia agmina distincta id est nove agmina
per privata officia id est per spiritualia officia Et ut videtur choros
angelorum dicens Simplicia agmina angelorum sunt plebs ange-
lica id est chorus angelorum Falange archangelica id est chorus
archangelorum Principantus veneria id est principatus virtutis venerantia
id est ignea id est virtutes ac post potestas almonia id est per moncio-
statate scilicet potestate dominatia numina id est dominaciones quasi post
divina scophilia id est divine sedes scilicet chori cherubin ethera
id est superna et celestia ac post ignicomia seraphin id est in amore
dei ardencia Nota quod regnum celeste tamquam domus bene di-
sposita habet patrem familias ipsum deum qui domum celeste
in tres ierarchias distinxit in quarum ierarchiarum qualibet
sunt tres chori angelorum In infima ierarchia sunt angeli
archangeli et virtutes officium angelorum secundum dominum Alber-
tum est quo ipsi sunt deputati in custodes animarum unde dicit
dignitas est specialis animarum quod ipsarum angeli sunt custodes
Sed officium archangelorum secundum beatum Gregorium est quod ipsi nun-
ciant maiora angeli vero minora unde eciam dicit archangelus
Gabriel ad mariam missus est officium virtutum secundum dominum Albertum

c q deus p ipos mirabilia facit Vn cum dicit Virtutes urania
i. ignee Nam sic ignis illuiat sic angelice Virtutes p miracula o-
stendendo plurimos hoi infideles ad cognoscendum deum illuiat et
dicit urania ab ure q e ignis Insa ierarchia sunt tres alij
chori sz potestates principatus et dominaciones Officium potestatum
e arcere omia nociua et neqz ne tantum noceat quantum volunt
Vn hui arcent demones a nocumentis nris Sz officium princi-
patuum e principatus terre limitare sicut et prelatos sup bonorum ducere
amouere et bonos pmouere Sed officium dominacionum est ut
ex ipsorum imperio et disposicione angeli inferiores ordinum ad
nos ministrandum mittantur Vn dicunt qi dominantes alijs
In tercia ierarchia sunt tres alij chori sz throni cherubin et
seraphin Officium thronorum e q deus in ipis ad iudicandum
psidet Vn primus qui sedes sup thronos et iudicas equitatem
Sz cherubin interptatur plenitudo sciencie In ipis enim e pfecta dei
cognicio Et dicitur etherea ab ethere Nam ether est supior
ps aeris semp serena et nitida Vn dicitur etherum etherea
q hnt serenam et lucidam cognicionem dei Sed seraphin interptatur
ardentes vel ardentes q in amore dei ardent et nos ad amo-
rem dei accendunt et i flammat q̄o dicuntur seraphin ignicoma qi
cincti igne i. ornati igne Et e sciendum cum legitur cherubin et
seraphin q n scripta significat choros angelorum et sunt neutri generis
Et pluralis numeri Sz p m scripta significat unum angelum et sunt mas-
culini Vltimo nota Omnibus dicitur assi q a cum et sola
q e summa qi collecta sentencia Theologus dicitur atheos
q e deus et logos sermo Cathegorizo .zas. idem e q pdico
.cas. In dicitur cathegorica Vos o michahel Hic
auctor tractat de quibusdam nobis angelorum in par spetra spi-
tali dicit O michahel prepa i. princeps celi q z o gab-
briel domus i. diuinus vera nuncia verbi i. filij dei et z o
o raphahel vmbla i. minister ut famuli uite nos tuifferte
i. reducite nos in paradisicolas i. in habitantes i celo Vos
ab aliquibus dubitatur in quibus choris angelorum sint hij tres
angeli Michahel Gabriel Raphahel Et quidam re-
spondent dicentes O michahel sit in choro principatuum Et

hoc intenditur probare auctoritate daniel prius allegata ibi que est
inter ille consurgens michahel princeps ille Et dicit ulterius
quod Gabriel fit de choro angelorum qui ad annunciandum maiora
missus est Et dicit ulterius quod Raphahel sit de choro virtutum quia
miraculose thobie visum reddidit Circa literam sciendum quod arpa
idem est quod princeps et fit ethimologice pro paters ut et alia quod est pater
in de sarpa quasi sufficiens pater vel princeps Vernula est
idem quod famulus paradysicola componitur a paradyso et a verbo colo
lis quod quasi colons paradysum i celum **Per nos patris aucta**
hic auctor iterum vertit sermonem super choros angelorum dirigendo ser-
monem suum ad ipsos Et dividitur in duas partes Primo dirigit
sermonem suum ad ipsos ostendendo quid ipsi i plerumque precepta dei
i misterium nunc Secundo dirigit sermonem suum ad ipsos monens
et exhortans ipsos ad laudem dei Secunda ibi Nos pertherea
Primo dicit sic O vos novem chori angelorum Cuncta manda-
ta i omnia precepta patris superne celestis complentur Prius que
superne precepta sophya i sapiencia eiusdem superne patris i filius
dei quoque pertet et que superne mandata cor pneuma i spiritus
sanctus equalis in potestate patri et filio procedens manens in una essencia
i in una essencia patrum cum deo existenti vno i essencia et
trino in personis Vos existentes sunt milia milium esse mi-
nistrina i ministrantes et Centena millena atque per qui-
quagena i mille per bis quinas vices i decies assistunt
in aula superne celestis ad quam aulam rex regum duxit ce-
lestinam ovem i hominem per dictum quod per verbigena i filius
dei de verbo genitus duxit decimam dragmam i hominem
perditum ad veram alifamata i ambulans ad regnum celorum
Notandum quod auctor in hiis versibus tangit numerum angelorum
qui ponitur in daniele ubi dicitur Milia milium ministra-
bant ei Et hunc numerum auctor ponit in primo versu Et postea
ibidem Centies milia centena milia assistebant ei de-
cies milia auctor tangit ubi dicit Vices per bis quinas
quibus atque quinquagena faciunt mille Et quinque bis faciunt mille
decem Et tunc auctor ponit residuum numerum Cum addit Cen-
tena millena ulterius Notandum quod non est intelligendum quod
solum tot sint angeli in regno celesti Quia ut dicit Jobs

Decimus

Non est numerus milicie celi .i. angelorum Et ergo daniel per quod posui
tam maximum numerum angelorum voluit exprimere quod numerus angelorum apud
nos est infinitus .i. indeterminatus Quia apud deum sit finitus et certus
Nota ulterius quod autor in sequentibus versibus tangit parabolas ewange-
lii scilicet dragmam Quarum una est de homine habente centum oves in deser-
to Secunda est de muliere habente decem dragmas perdente decimam
per centum intelligitur homo quem ipse deus relinquens nonaginta nove
oves in deserto .i. novem choros angelorum in celo et venit in
hunc mundum ut ipsum hominem ad nonaginta novem oves .i. ad
novem choros angelorum in celo reduceret Et dicitur homo drag-
ma decima quia secundum theologos homo supplebit decimam partem
angelorum que ad luciferum cecidit Ultimo Nota quod filius dei dicitur
virbigena racione nature divine secundum quod est verbum apud eternum
genitum Vel dicitur virbigena secundum naturam humanam quia solo verbo
non carnali semine conceptus est et genitus Unde cantamus de
beata virgine Verbo concepit filium Ultimo Nota est alga[n]ma-
ta cas est stabulum ovium et finitur hic de regno celorum
Vos per ethera nos per rura Hic autor iam dirigit
sermonem suum ad novem choros angelorum exhortans nos et
ipsos ad laudem dei dicit sic Vos scilicet novem chori
angelorum et decima pars armonie .i. consonancie celestis
et nos domini sunt voce .i. affectuose laudes per hones-
tas citharas .i. per talia instrumenta musicalia per ethera
.i. per ethera per superius et per rura terrena .i. per terra re-
sonando singula singulis Quia vos angeli decet laudare
per ethera Et nos homines domini laudes in terris quo fiunt
ut nostra rithmamata .i. nostre oraciones sint accepta .i. grata
super auream aram .i. super aureum altare post inclita bella
.i. gloriosa bella michahel quo fiunt nos tandem celica ca-
stra .i. simus cum angelis cantemus alleluia .i. laudes deo
in eterna gloria .i. in eterna gloria Nota ulterius lireta est instrumentum
musicum habens ad maius quatuor cordas Sed cythara
habet plures cordas ut decem et plures Igitur plicitur

ecclesias intelligitur obseruato decem preceptorum sed doctrina quatuor
ewangelistarum debemus igitur laudare deum decem precepta eius
obseruando et doctrina quatuor ewangelistarum imitando Secundo
Notandum est quod auctor in illo versu Deus qui bella tangit illud
quod patet dicit apocalipsis Et factum est prelium in celo Et stetit angelus
iuxta aram in templo habens thuribulum aureum quod est species aromatica intelligitur
donata ora thus ergo Vltimo Notandum de hoc quod dicit quo post bel-
la ut scribitur in apocalipsis michahel archangelus demum antiq-
uum ipsum interficiendo cum eo celum ascendere voluit Et istam ma-
teriam auctor notat hic bella mouit michahel Vltimo
Notandum alleluia interpretatur laudate deum et laus dei

Omnes sancti Ista sequencia que de omnibus sanctis
Canitur diuiditur in duas partes Primo auctor dirigit
sermonem suum ad angelos ipsos collaudando et eorum inuoca-
do Secundo dirigit sermonem suum ad alios sanctos apostolos patriarchas
ipsos similiter collaudando et inuocando Incipit secunda ibi Vos quos
dei Primo dicit o omnes sancti seraphin i. angeli de isto choro
Et omnes sancti cherubin i. angeli i. de illo choro Et omnes
sancti Throni dominaciones que per propriam potestates virtutes
Et o archangeli existentes nouem ordines i. nouem or-
dines superni beatorum i. angelorum laus decus vos et honores
suple dedit vos quos suple angelos caritas firmauit
i. corroborauit in laudibus dei nos firmate i. firmos
facite nos fragiles homines peccatoribus i. pro peccatis nostris ut nos
vincentes fortiter spirituales firmates i. malicias aeris nostri
inuicem i. per vestrum adiutorium simus digni intrare esse vnde
et in celum i. semper nostras faciatis sollempniis Notandum est
de hoc dicit quos in dei laudibus quod sancti angeli post casum
luciferi et aliorum malorum angelorum hunc confirmacionem ita
quod de cetero peccare non possunt Et hoc triplici racione scilicet ex
natura ex gracia Et ex gloria Ex natura quia natura spiritualis eorum
simul est indebilis nisi commisione ipsius cum alio Et dico ex
tanto quia actus meus quod est naturalis spiritualis quod deinde est omnia in

corpore ipsa diuidit a bono et malo Et econuerso Quia natura spiritualis non unica tantum semel se ubi libet ita quod quocumque se diuidit in eodem manet firmiter Et eciam quia natura spiritualis propter suam simplicitatem quocumque se diuidit quod talis se diuitit Et ideo eciam angeli sunt natura spiritualis semel adeo in se conuertentes in ipso firmati sunt Et econuerso angeli mali adeo se diuertentes firmiter obstinati sunt Secundo uero sequitur confirmacio quia quando aliquis coniungitur stabili amico per vinculum perpetuum in illo semper manet Et quia angeli boni in principio creacionis sue deo coniungebantur perpetuo vinculo caritatis ergo in eo firmiter manent Ergo dicit auctor Quos in dei laudibus firmauit caritas Tercio sequitur uero confirmacio ex gloria angeli cum per ipsum deum hanc gloriam que sufficienter sociat appetitum eorum ita quod ad nichil aliud deo melius uel honorabilius diuertere possunt Ideo bene dicit auctor Quos in dei laudibus

Quos in dei laudibus Hic auctor dirigit sermonem suum ad alios sanctos dicit sic o vos sancti quos supple sanctos gracia dei fecit vincere terram i. terrena et eciam socios angelorum in polo Et et enumerat sanctos dicens Vos patriarche prophete apostoli confessores martires monachi virgines et plus stare videamur et plus omnium placencium summo deo i. deo nos possimus i. petimus ut vestrum adiutorium ueniat et protegat nos nunc et perhenniter et semper hoc petimus in die vestrorum gaudiorum i. in die festiuitatis vestre

Sacerdotem christi martinum Ista sequencia que in honore sancti martini canitur diuiditur in duas partes Primo auctor commendat sanctum martinum ostendens qualiter totus mundus sanctum martinum laudat Secundo inuocat sanctum martinum Secunda ibi Igitur te cuncti Prima in duas primo auctor hortatur totam ecclesiam in generali ad laudem sancti martini Secundo hortatur in speciali aliquas speciales terras ad laudem sancti martini Secunda ibi Pannonia letetur Primo dicit sic Cuncta ecclesia i. tota congregacio fidelium katholice parcis

canat i. collaudet per orbem i. per totum mundum martinum sacerdotem
quem atque pater et omnis hereticus fugiat pallidus i. cum pallore
nomine illius supple sancti martini Notandum quod martinus interpretatur
quasi tenens martem i. bellum contra vicia vel dicitur martinus
quasi martirum unus fuit enim martir voluntate et carnis
maceratione licet non actu fuit martir Vel interpretatur martinus
irritans vel provocans et dominans Ipse enim per mundum sue
sanctitatis dyabolum irritavit ad invidiam provocavit demonem ad
invidiam dominabatur carni sue per macerationem et continentiam Secundo
Notandum quod de hoc quod dicit atque illius Et quod sanctus Ambrosius
de sancto martino scribit dicens Huic arrianorum cessit feritas
cum alios supplicatione et alios iussione salvare Unde de ipso
legitur Quia tantus fuit persecutor hereticorum quod quicunque hereticus
nomine martini audivit statim pallidus fuit Unde tempore suo
quasi nullus heresis errori restitit nisi ipse fugit Unde tota ab ipsis
in exilium fugatus fuit Tercio Notandum Circa litteram Sacerdos dicitur
quasi sacra dans quia distribuit sacramenta Vel dicitur sacerdos
quasi sacra docens quia bonum predicat vel dicitur sacerdos quasi sacris
dotatus quia sacris ordinibus insignitus Ulterius Notandum Catho-
licus dicitur a catha quod est universale et ycos custos quia fides
katholica universaliter ab omnibus debet custodiri Pannonia
letetur Hic auctor in speciali hortatur nos et quasdam par-
tes mundi ad laudem sancti martini Et dividitur in quatuor
partes Quia primo hortatur pannoniam et ytaliam ad lau-
dem eius Secundo ostendit qualiter ad honorem eius tres partes
gallie corpore suo certaverunt Tercio hortatur allamaniam
et franciam ad laudem eius Quarto ostendit qualiter
in omnibus partibus corpore et gratie sanctus martinus sub
honore habetur sancta ibi Et gallie terra tria ibi Huic fra-
corum gens ibi Hic celebris Primo dicit sit pannonia
talem rosam ... genitrix tali filii i. in qua sanctus martinus
est genitus letetur i. debet letari et ytalia i. nutrix tanti ali-
monis supple martini exultet i. debet gaudere Notandum ut patet
ex legenda sancti martini Ipse oriundus fuit de sabaria

Pannoniorum oppido Sed fuerat nutritus in partibus ytalie Et militavit
sub imperatore Constantino et valentino cum patre suo qui tribunus
militum erat Sed tamen invitus quia in pueritia sua magna gratia fuit
inspiratus Sed etiam cum esset annorum quindecim se Cathecuminum fieri
postulavit Et statim voluntate mundo heremum hunc sed infir-
mitas carnis resistebat quia modicus erat Sed postea anno sep-
timo octavo etatis sue Baptizatus est patre existente in secu-
lo Et matrem eius quam postea ad fidem convertit Sed pater
eius in incredulitate permansit **Et gallie terra diviso**
Hic auctor ostendit qualiter ob honorem eius tres partes gal-
lie pro corpore eius certaverunt dicit sic Et terra diviso id est
episcopo districtio gallie id est prima gallie erat sic litigio cum
sancte partes populi sancte martinum debebat esse Sed omnis Thuro-
ni gaudebat fuit id est simul se habere sanctum martinum id est pro episcopo
Sed soli Thuroni fuerat id est reservare corpus eius sancti mar-
tini Nota de hoc quod dicit sacro erat litigio inter Martino
mortuo Pictavenses et Thuroni pro Corpore eius sta-
tim fuerunt Nam Thuroni dicebant quod ipsi de iure corpus
sancti martini conservarent eo quod ipsorum erat Episcopus Picta-
venses dicebant ipsos debere conservare Corpus eius quia
ipsorum monachus fuit Igitur una nocte illis Pictavensibus
dormientibus Thuronenses Corpus sancti martini occulte de-
portabant et in Ecclesia sua honorifice conservabant **Hinc**
francorum Hic auctor hortatur partes francie et ala-
mannie ad laudem sancti martini dicit sic omnis plebs id est
omnis populus francorum atque per Germaniam id est alamanie
plaudat id est cum plausu congaudeat huic sancto martino
Quia ipse sanctus martinus induit id est vestivit sua veste
dominum videndum quibus sancte alamanis et francis Nota de
eo Ut habetur in legenda sancti martini Ipse quadam vice tran-
siens per portam ambianensium vidit pauperem et claudum qui
omnes tamen petivit sibi elemosinam non dederunt Mar-
tinus igitur considerans pauperem sibi reservatum partem clamidis
quam habebat abscidit et pauperi dedit Nocte igitur sequente

martinus xpm in regno celorum uidet stantem cum milibus angelorum adhuc cathecuminus hac me ueste contexit Et hoc uolt di-
cere auctor **Hic celebris est** hic auctor ondit qualiter
sanctus martinus in partibus egypti et grecie celebris habentur
scilicet eius mirabilia Et diuiditur in duas partes Primo pmit-
tit hoc in generali Secundo in speciali secunda ibi Nam febres sedat
Primo dicit sic Scilicet sanctus martinus est celebris partibus
i. apertibus egypti uel secundum aliam literam partibus i. apertibus cuius
quorum patet auctore sapientibus grecie i. in grecia qui scilicet egyp-
tiaci et greci sciunt i. cognoscunt sua merita i. i. equales
uirtutes martini atque patet medicamina eius scilicet martino
Nam febres sedat Hic auctor declarat in contrario
sed speciali ostendens diuersa mirabilia et uirtutes sancti mar-
tini Et diuiditur in duas partes Primo ondit mirabilia
sancti martini Secundo ondit aliquas uirtutes sancti martini
secunda ibi Hinc ouit ac moribus Primo dicit sic Nam
scilicet quia sanctus martinus sedat i. compescit et cessare facit febres
quod patet et fugat demones et glutinat i. coniungit paralytica
membra i. membra paralytica resoluta et sanctus martinus reddit
i. restituit pristine uite i. priori uite corpora dum mortuorum
sua sponte i. per suas preces Hic martinus destruit sacrilegos
ritus i. hereticas consuetudines et gentiles et sanctus mar-
tinus dat ydola ignibus ad ecclesiam xpi Hic scilicet martinus
confitens i. confessus mysteria i. sacramenta deorsum et sa-
crum dum medis beatissimus pdiuus i. dictus ut oudam
celesti luce Non dicendum est Unde ambrosius super martinum
commendans mirabilia et uirtutes eius ondit dicens mar-
tinus errorum templa destruxit et scilicet ydola eorum
comcremauit uexilla pietatis excitat tres mortuos su-
scitauit demones ab obsessis corporibus effugauit et
homines uariis languoribus laborantes saluti pristine re-
stituit Hic ita prouentus in uerbis est ut xpm recepisse dicatur
O gloriosa pietas quod deitas operatur O ineffabile donum quod
xpm induit uestire Secundo Non dicendum quod dicit demones fugat

Legitur quod quadam vice sanctus martinus cum fratribus suis discumbit [?] et
sederet eis sella ad mensam incepta que antea multos temporibus
fuit de qua sederat martinus aspiciens vidit dyabolum super dorsum
vacce ipsam agitare et statim ipsum ad dorsum vacce recedere fecit
qui statim recessit Ulterius notandum de hoc quod dicit mortuos
Quia martinus tres mortuos suscitavit Unum qui laqueo
vitam suam finierat Alium adhuc existentem cathecuminum qui
ante baptismum mortuus fuit Tercium filium cuiusdam vidue que
sanctum martinum rogavit ut filium suum a mortuis resuscitaret
Igitur martinus in medio populi presente genibus flexis et modico
deum supplicabat qui in conspectu omnium resurrexit Ulterius
nota de hoc quod dicit Et nudus Legitur quod in quadam sollemp-
nitate sancto martino volens missam celebrare quidam pauper
ab ipso elemosinam petiit Igitur martinus pietate motus arch-
ydiacono suo dixit ut pauperi elemosinam daret quo no-
lente sanctus martinus secrete secretarium [?] intravit et tunicam qua ge-
rebat et pauperi dedit Igitur archydiaconus martino
intimavit esse tempus missam celebrandi qui dixit quod
tunicam qua vestitus erat pauperi dedisset Igitur archydia-
conus furore repletus sancto martino tunicam vilem emit
qua induto sanctus martinus magna pars brachiorum eius
nuda apparuit ipsum celebrante ita quod nuditas brachii eius
non apparebat **Hic oculis ac manibus** Hic auctor
emulat quasdam virtutes sancti martini dicit Hic simplex
martinus suppositus in celum oculis ac manibus et totis viri-
bus [illegible] i. extendit [illegible] terrena et corpore nunquam ab-
fuit i. nunquam defuit orationi eius simplex martinus sine [illegible] in-
stancia vel quod [illegible] ad idem vitam nunquam defuit sancto
martino Nota sanctus martinus oculis suis in celum erat
in celum Unde semper unum oculum habuit quod erectum in celo
et alium inclinandum in terram Legitur quod cum sanctus Bricius
eius Capellanus ipsum de [illegible] [illegible] cum quadam vice
ipsum Bricium de sancto martino interrogaret Respondit

dexisterta Quecumque videris uno oculo aspiciente in celum hic
de martino Vnde ulricus dicit quod dicit et totus mundus legitur de sancto
martino quia ipse non relaxabat spiritum in oratione Immo in hora
mortis ab oratione non cessavit Igitur sanctus martinus hinc quod ipse
tenet ad eandem iusticia fuit cum magne humilitatis quia patet quia
leprosum quem plures osculatur et sanavit alteri peccatori qui fuit
magne pietatis ut patet ex predictis de paupere cui clami-
dem divisit Et de paupere cui tunicam dedit fuit etiam magne
austeritatis contra se ipsum Nam ipsum in cathedra sedere nemo vidit
Monasterium ordinavit in quo nemo vinum vidit nisi infir-
mitas cogeret nisi super stramina iacere consuevit Et in hora
mortis etiam fuit magne potencie contra demones Nam
et in hora mortis sue dyabolum ad pedes eius stare re-
spiciens ipsum dixisse dicens O cruenta bestia quid hic stas
nichil cum in me funestum invenies **Igitur te cuncti** hic
auctor iterum invocat sanctum martinum dicens Igitur pergo O
martine nos cuncti possimus i. rogamus te ut tu martine
qui ostendisti multa mira i. multa mirabilia tu etiam in fine dierum
semper nobis graciam christi de celo supplicatione tua i. prece tua oratione

Gaude Syon que egressus Ista sequencia que in ho-
nore sancte Elizabeth cantatur dividitur in duas partes
Primo auctor hortatur nos et sanctam ecclesiam ad gau-
dendum propter ineffabilem misericordiam quod deus generi humano
ostendit visitando ipsum in carne assumpta et ... ostendit
declarando gloriam ipsius deus Elyzabeth de multis aliis
sanctis respexit ipsam gratia virtutis et miraculorum i. sig-
nando secunda ibi O quam multis te respexit Primo dicit sic
O Syon i. anima fidelis et sancta ecclesia tu gaude semper propter
hoc quod decor egressus i. qui exivit a te et regressus
i. reversus et fulgor i. splendor tui speculi redit i. re-
vertitur radiancia luce sua O et alpha i. christus qui est
principium et finis omnium accedit i. venit semper ad te i.
carne humana nisi sine peccato i. in fine mundi apparuit quando deus
venit summa poma i. in primitivos sanctos semper angelos ad hunc

vivos in cacumine i. in maiestate sua et ipse deus visit i. re-
spexit nos quia stantes i. existentes in ymis i. in terris pro
hac i. propter gratiam ut ipse adduat extremos i. ultimos i. homines
ut in creaturis primus primos i. angelos primo creatus. Vel secundo quod per
sponsam misticam animam intelligitur ut in speculo vel speculative
Ab illa anima recessit decor quia per peccatum primi hominis genus hu-
manum cecidit. Et iste decor est reparatus quia deus in carne hu-
mana veniens lapsum generis humani per passionem suam
reparavit. Quarto vero quod sponsa i. humana anima vel genus humanum
triplicem decorem amisit per lapsum primi hominis scilicet decorem excel-
lentie qua prelatus erat omnibus, decorem innocentie et
decorem amicitie dei. Hec tria genus humanum recuperare non
potuit nisi per adventum salvatoris. Excellenciam recuperare
non poteramus nisi per recuperatorem excellentissimum. Si enim
per aliquam creaturam recuperati fuissemus oporteret nos subiectos
esse illi creature. Similiter innocentiam recuperare non po-
teramus nisi per satisfactionem sufficientissimam qui vero deus esset
de semine eius ut posset satisfacere homo qui esset de genere
adam qui peccavit et satisfacere debuit. Similiter
amiciciam dei recuperare non poteramus nisi per mediato-
rem convenientissimum qui esset utrique parti conformis et est
per deitatem homo vel deiformis et per humanitatem. Tercio
vero de hoc quod dicit iam in fine seculi quod deus ad genus hu-
manum redimendum non venit in principio mundi statim post casum
hominis vel eciam in fine mundi sed iam in fine mundi appro-
pinquante videlicet in sexta etate. Cuius licet multe possint
assignari rationes tamen in proposito congrua prima est ut
sicut primus homo adam sexta die fuit formatus et erat comple-
mentum omnis creature sic secundus adam ipse in sexta etate
sub carne humana formatus est. Secunda est
sub dubio ut genus humanum per legem naturalem et per legem
scriptam ad recipiendum deo gratias convincitur consideran-
tes quod nec per legem naturalem nec per legem scriptam salvari
poteramus sed omnes ad inferna simpliciter descendebamus. Sed per adventum

dei in carne nos salvos esse cognovimus Tercia causa est ut sicut tempus
morbi generis humani scilicet inter tempus iudicii novissimi me-
diaret tempus medicine salvatoris ihesu christi Quarta causa est
ut ipse deus sic auctore per scriptura ostenderet ducere nos in
eterno termino via tam appropinquante i. in fine mundi causa appropinquante
Quinta causa est quia si nimis cito venisset non precedentibus multis
per vitam generis humani eius adventus non fuisset utilis sed
in fine mundi venisset propter futurum adventum ipsius generis hua-
ni desperasset veniente ergo in fine seculi i. in fine mundi appropinquante
Ulterius notandum ipse deus dicitur alpha et o i. principium et finis
omnium alpha enim prima littera quod alphabeti per quod designatur
principium Et o est quasi finis tabularis fine quia princi-
pium et fine mundi coniungit per quod significatur quod ipse deus
est finis ad quem omnia ordinantur Ulterius notandum per poma prima
intelligit angelos qui primo sunt creati hii creatorem quia
per peccatum in morte dampnacionis eterne non cecidisse nisi
ipse deus per graciam adventum sui nos hanc visitavit et
dicitur [illegible] ut ulterius quia ultimo sumus creati ut ipse nos
[illegible] primus i. angelis in regno celorum Et post multa
Hic auctor consequitur per tractando qualiter ipse deus
specialiter preter aliis sanctis sanctam elyzabeth visitavit ipsam
gracia virtutum et miraculorum in [illegible] Et dividitur in duas
partes Primo ostendit qualiter sancta elyzabeth in figura
ut ornata sit gracia virtutum et principe regali Secundo
narrat qualiter sancti angeli in celo gaudeant de ortu
et de assumptione sancte elyzabeth in celum Tercio ostendit
qualiter sancta elyzabeth fulgebat miraculorum sit i. figurata
Secunda ibi Vere [illegible] tu [illegible] Primo dicit sic O tu sa-
nctitas dei i. sancta elyzabeth supple deus respexit
supple te supple per graciam tuam aliis sanctis [illegible] i. bona
fama vite tue et sapor i. tua eterna contemplacio et
puritas i. in [illegible] vite tue allexit i. attraxit hunc
supple deum ut supple tu nata de [illegible] regum i. de

stirpe regali sis uocata i. nominata iusta et ut tu dei caritas
astra matutina i. angeli in celo gaudent quod sydus i. congre-
gacio stellarum i. scola angelorum celi i. in celo existencium illustrat
i. illuminat in hora vespertina i. circa finem mundi ortum i. per ortum noui
syderis i. sancte Elizabeth in quo simplex signis signum noui federis
i. noue promissionis demonstratur i. designatur etc. Nota quod Ely-
sabeth interpretatur Tu dei caritas ipsa cum deum [illegible] Cum
pauperes dei cibauit et potauit ut et plus alia opera misericordie
impleuit ipsa cum nudos uestiebat et uestimenta ipsorum consue-
bat ipsa infirmorum in medicina [illegible] tersit ipsa cum fu-
neribus pauperum semper interfuit ipsa vela pauperibus mortuis
propriis manibus parauit ipsa circa pauperes in domibus existe-
tes maximam sollicitudinem habebat ipsa leprosos abluebat
et in lecto suo recumbere faciebat Igitur sic opera misericordie pau-
peribus christo exhibuit que sibi exhibita christus in euuangelio
fatetur dicens Quod vni ex minimis meis fecistis michi
fecistis Secundo Elizabeth interpretatur Tu dei caritas Vlricus Nota secundo
quod dicitur hoc quod dicit Tu de regum etc. Elyzabeth Regis vn-
garie fuit filia et lantgrauio Thuringie matrimonialiter
fuit copulata cum quo continenciam iniuit et post obitum eius conti-
nenciam obseruauit Vlricus Nota tercio quod dicit Odor tuus per
odorem intelligitur fama uite bone Vnde in Canticis dicitur Odor
uestimentorum tuorum sicut odor thuris De isto odore bone
fame dicit Salomon Melius est nomen bonum quam vnguenta
preciosa per saporem qui est obiectus gustu debet intelligi
eterna contemplacio per quam gustatur dulcedo bonitatis diuine
De quo dicitur in psalmo Gustate et uidete etc. Nota vlricus
per astra matutina intelliguntur angeli qui in matutino sunt
i. in mane i. in principio sunt creati Illi angeli congaudent
quod in hora vespertina circa finem mundi tam nobile sydus celos
ascendit suo splendore illustrans Nam si angeli gaudium
habent super uno peccatore penitenciam agente Vt testatur euuangelium
Multo plus angeli gaudent de homine beato celos ascendente

Vere sydus tu preclarum Hic auctor ascendit

qualit(er) s(anc)ta Elyzabeth sit gr(ati)a miraculoru(m) in s(e)p(u)ltura dicat sic vel
tu s(anc)ta Elyzabeth es p(re)clarum sid(er)us i(d est) valde clarum sidus q(uod) di-
stat p(ro)cul i(d est) d(e) essentia hec ap(osto)la et e lucidius lune radijs i(d est)
splendor tue lucis supple p(er) mirabilia et h(aec) dico carne i(d est) cor-
p(or)e relicta h(ic) i(d est) in mu(n)do post morte(m) tua(m) p(ro)bat q(uod) tu s(an)c(t)a amicta
s(o)le O s(anc)ta Elyzabeth tu fulges q(uia) dig(n)us i(d est) valde mag-
nis miraculis tu rapis et supple lib(er)as vasa i(d est) corp(or)a obses-
sa a malignis demonis et ut mundas tactos labe i(d est) i(m)mun-
dicia lepre et tu ponis claudos et contractos i(d est) qui h(abe)nt
pedes tortos et c(ur)uos h(abe)nt in offic(i)is pedu(m) i(d est) reddis gres-
sum Tu s(anc)ta Elyzabeth agis i(d est) facis vice i(d est) p(ro)p(ri)etate d(omi)ni
et potes ex gr(ati)a supple illud q(uod) e(st) negatum nat(ur)e i(d est) q(uod) na(tur)a
non potest tu reducis i(d est) renunctas functos vita i(d est) qui
q(uon)dam fugebar et utebant(ur) vita Et tu Elyzabeth reddis
cecis visum et membroru(m) sp(eci)a i(d est) in firmitates vidit
Vbi auctor in p(ri)mo v(er)su loquit(ur) metaforice et vult
dicere tn q(uod) s(anc)ta Elyzabeth p(ro)pe differt a(po)s(to)la i(d est) affec-
tissimis s(an)c(t)is in s(anc)titate Et e melior i(d est) precellit omnes
s(an)c(t)os in s(anc)titate Vbi g(e)n(u)s Rom(anum) d(icitu)r O s(anc)ta Elyzabeth dicit(ur)
amicta s(o)le i(d est) x(rist)o gr(ati)a x(risti) qui v(er)us s(o)l dicit(ur) p(er) cuius gr(ati)am
O s(anc)ta Elyzabeth post morte(m) sua(m) multos in firmos vivica-
uit demones a corporibus fugauit lep(ro)sos mundauit claudo(s)
in p(ri)stinum gressum restituit mortuos suscitauit cecis
visum reddidit Vn(de) legit(ur) de ipsa q(uod) quida(m) Cecus cui
non solum d(e)fuit visus defuit s(ed) e(tiam) o(r)ganum videndi
Et qui amate d(omi)n(u)m exat Cecus h(ic) notato no(m)i(n)e Ely-
sabeth illuminat(us) e(st) **Eya mater nos agnosce** Hic au(c)-
tor inuocat s(anc)tam Elyzabeth Et debet ista p(ro)s dividi
cont(ra) istam O p(ro)p(ter) mult dicit sic Eya o mat(er) s(anc)ta Ely-
sabeth tu agnosce nos et de poste i(d est) p(re)cibus tuis obtine
nos inscri i(d est) in s(c)ribi libro vite i(d est) regno celoru(m) tu(m) clarte
ut nos supple existentes co(n)s(er)tes i(d est) socij tue sortis i(d est) tue
felicitat(is) ex(ul)tam(ur) i(d est) lib(er)em(ur) ap(er)tis et ap(er)di(tis) in fin(e) i(d est) in fin(e)

anctissime virginis

sta sequencia que in honore sancte katherine cantatur dividitur in tres partes primo auctor hortatur nos ad decantandum laudem in festivitate sancte katherine Secundo recitat vitam et passionem eius Tercio invocat sanctam katherinam secunda ibi hanc fuisse tercia ibi Ora pro posito primo dicit sic Nos recolentes i. commemorantes nova festa i. desiderabilia et devota festa sanctissime virginis supple katherine et nos omnes venerantes i. honorantes hanc preclaram diem commaneamus i. simul cantemus hec concio i. hec turba consonet i. simul decantet laudem et devocio istius turbe sit sincera et hec concio i. hec turba concrepet i. simul sonum faciat organicis modulis i. sonis et canticis i. cum canticis divinis digna laude i. cum digna laude Nota katherina dicitur a catha quod est universale et ruina quasi universalis ruina Omne enim edificium dyaboli in ea corruit Edificium superbie per humilitatem Edificium carnalis concupiscencie per virginitatem edificium Cupiditatis per diviciarum contemptum / Vel dicitur katherina quasi catenula quia cum per bona opera Catenam fecit per quam ad regna celorum conscendit / Secundo Nota quod katherina sub imperatore Maxencio passa est Cum enim omnes tam divites quam pauperes ad alexandriam convocasset ut ydolis ymolarent Et christiani sacrificare nolentes punirentur katherina existens annorum decem et octo manens in palacio plena diviciis Audiens diversorum mugitus et plausus cantancium miratur misit ut celeriter inquireret quid hoc esset Quo audito katherina cum aliquibus de palacio assumptis signo crucis se muniens venit ad templum ubi ydolis sacrificia ymmolabantur Et cum multos christianos ad sacrificia ydolorum compelli per imperatorem Mota audacia se ingessit ad imperatorem dicens Salutacionem tibi afferre imperator et ordinis dignitas postulat et racio si creatorem omnium cognosceres et cultum ydolorum animo revocares Deinde cepit cum imperatore diversimode disputare per diversa conclusionum

Deinde rediens ad commune colloquium dicens Quia in vanum
honores corporalium i. sacrificia ydolorum miraris templum per manus ar-
tificum operatum miraris ornamenta preciosa que fient tamquam pulvis
ante faciem venti Mirare potius celum et terram mare et
omnia que in eis sunt Et hoc animadvertens diligenter agnosce
quis eorum sit potencior et cum hoc feceris hunc adora ipsum
glorifica ipse enim est deus deorum et dominus dominancium Post hec ce-
pit inferre de incarnacione filii dei Quo audito Mar-
cencius stupefactus dixit katherine Dimitte modo finire sacrificia
deorum meorum et postea tibi respondebimus Igitur marcencius
iussit eam duci in palacium et diligenter custodiri admirans
de pulchritudine eius Erat enim speciosa valde Finitis cul-
tibus ydolorum imperator rediens ad palacium dixit katherine
Cultibus ydolorum prepediti tibi respondere non potuimus Om-
nia requiremus de tua persona Que respondit Scriptum
est Ne te collaudaveris nec te culpaveris ipse Ego autem non
timore arrogancie sed humilitatis amore tibi personam meam
exponam Ego enim sum Costi regis filia que licet in deliciis
et diviciis sim nutrita tamen hec omnia contempsi et ad Christum
confugi Tunc dixit marcencius Si ita est quod dicis totus
mundus errat Si enim angeli de celo venirent illa que
dicis non crederemus Nunc vero credere possumus quod fragili-
tas miracula Tunc dixit katherina O imperator ...
ratio noli vinci insipiencia ratio non stet turbato animo
Ut autem poeta dicit Marcencius katherina magistros
et poetas allegare et videns quod non posset resistere sa-
piencie eius pro melioribus magistris totius grecie misit qui
ipsam superarent hant kulle filia Hic auctor narrat
vitam et passionem sancte katherine Et dicit sic Scripta i.
scripture tradunt i. dicunt hanc puellam katherinam fuisse filiam uni-
cam Costi regis Et sancta katherina fuit clara in sophisticis
artibus i. in artibus liberalibus pluribus annis i. in pluribus annis
Et sancta katherina vicit i. superavit philosophicam turbam

et rethoricam eam disputando i. p disputacione hmt. i. postea
recedidit i. fidem accepit. i. respuit. i. contempsit venerari. i. hono-
rari vanos deos. i. ydola. penalis machina. i. edificium penale
et horribile fit et milia agmina. i. turba paganorum p eam
i. moriuntur. dum hac simplex machina. i. per hanc machinam dum
rotatur. i. convolvitur et elice turbe. i. angelica turba assunt. i.
presentes sunt mox. i. statim capite truncato. i. abscisso fruit sim-
ple sancta katherina supplicium debite. i. honorifice morte. i. in
morte persona. Ro. marcencius videns se non posse resistere
sapientie katherine occulte destinavit litteras pro melioribus ma-
gistris gramatice ut venirent et katherinam disputando convincerent
recepti sunt. hoc domina mandata adducti sunt usque quinqua-
ginta numero rhetores qui sua scientia omne genus mortalium
excellebant. Quos breviter concludendo sancta katherina di-
sputando convicit et ipsos ad fidem christi convertit ita ut im-
peratori dicerent Nisi probabiliorem viam dederis tunc
ad christum convertimur. Tunc marcencius furore accensus ipsos
in medio civitatis cremari fecit. Quos katherina de fide
christi fideliter instruxerat et sic per ignem passi sunt et animas
suas deo tradiderunt ita quod nec capilli nec vestimenta
|| corporum inveniuntur exusta. Post hoc marcencius katherinam bla-
diciis exhortans ut diis immolaret. Et ea non parente
plectere iussit ipsam flagellis cedi / et in carcerem obscurum
recludi et per duodecim dies fame cruciari / Sed columba de
celo veniens sibi cibum ministravit et christus sibi cum multi-
|| tudine angelorum apparuit dicens agnosce filia creatorem tuum
ducem cuius pro nomine conflictum. Constans esto ego tecum
sum. Contigit autem interim marcencium absentis ab urbe sua
recedere. Regina vero amore katherine succensa cum por-
phirio principe militum ad carcerem properavit que vidit im-
mensa claritate in carcere refulgente et angelos pla-
gas sancte katherine ungentes. Igitur katherina regine et
porphirio fidem christi predicavit et ipsos ad fidem convertit et
cum hoc palma martyrii predixit. Rediens imperator katherinam ||

ad se vocari iussit et videns eam pristinam non (?) tantum (?)
sed magis speciosam custodes carceris non puniri (?) sed celesti
cibo nutritam sciens. Deinde imperator blandiri cepit sanctam katherinam
cohortari ut ydolis immolaret. Que cum consentire nollet
ex persuasione (?) cuiusdam imperatori ut quatuor rotas faceret et istas
cum serris ferreis ut hic (?) virgo katherina discerperetur et
omnes christiani. Igitur katherina deum supplicavit ut ad laudem
nominis sui et fidelium confortacionem et infidelium conversionem
rotas illas dissiparet. Venit igitur tonitruus de celo et
rotas illas dissipavit. Et interfecta sunt quatuor mi-
lia paganorum. Hoc sancta regina imperatoris descendens (?) tunc (?) sua
se christianam esse affirmavit. Rex iratus regine iussit ma-
millas abscidi et capite truncari quod factum est. Porfirius igitur
corpus regine honorifice sepelivit. Sequenti die cum quereretur
de corpore regine Porfirius audacter asseruit se
corpus regine sepelisse et fidem christi suscepisse. Quo
audito rex qui amicus factus (?) porfirium cum ducentis mili-
tibus decollari fecit. Deinde katherinam vocatam iussit dicens
quod ydolis ymolaret ut esset prima in palacio nam ipsam
loco regine haberet. Si nollet ymolare nollet (?) capite pri-
varetur. Cui dixit katherina fac quecumque mente concipis
nam ad omnia persona (?) parata me invenies. Ducta est
igitur ad locum passionis deum exorare cepit ut qui vocantibus
ipsam in necessitatibus suppliciant (?). Veniens igitur vox de
celo ipsam vocavit dicens Veni electa mea quod po-
stulas impetrasti pro quibus orans salus (?) erit. Tunc specu-
lator ipsam decollavit et lac de corpore eius pro sanguine
manavit. Et angeli corpus eius levantes in monte
synai detulerunt et ipsum honorifice sepelierunt de
cuius tumba oleum manat quod infirmorum languores sanat.
Ora pro populo. Hic auctor invocat sanctam katherinam
dicens o katherina martir christi tu ora pro populo et tu pre-
care pro clero i. pro congregacione clericorum. Et o katherina

tu fone et voce personula i. semper populus astancium supple
tue festivitati et Clerus i. multitudine Clericorum laudat te

Cuius intima virtute Ista sequencia que in honore sancti Andree apostoli Canitur dividitur in tres partes Primo autem premittit gaudium et leticiam sancti Andree apostoli qui nunc constitutus est in celo Secundo prosequitur vocacionem sancti Andree apostoli et eius predicacionem et passionem Tercio dirigit preces suas ad deum Secunda ibi Piscatorum natum tercia ibi Nos igitur prima pars manet in se Primo dicit sic o beatus sanctus Andreas gaudet et letatur in tua virtute commorans i. consecutus eadem i. gaudium et leticiam supple in regno celorum Nota quod dicitur a Andreas quem quemplicit interpretatur Primo interpretatur cum virili Et dicitur ab andreas grece quod est virile latine Ipse enim fuit virilis per constanciam in ipsius passione Secundo interpretatur decorus pulcritudine sanctitate Unde dicebat populus Redde nobis hominem sanctum hominem deo carum iustum mansuetum et pium Tercio Andreas interpretatur floridus floruit enim per deum et proximi karitatem Unde sequitur Ne interficias hominem deo carum Quarto Andreas interpretatur respondens pabulo Ipse enim fuit pabulum pietatis et clemencie Unde sequitur ibidem Redde nobis hominem pium Quinto Andreas interpretatur quasi sursum erectus Ipse enim sursum est erectus propter ipsius humiliacionem Unde illud Ewangelium Qui se humiliat exaltabitur Secundo nota de hoc quod dicit gaudet et letatur Beatus Andreas et alii sancti in celo gaudia multiplicia habent Habent enim gaudia ex parte dei quia deum contemplando cognoscunt et cognoscendo diligunt et diligendo perfruuntur Unde unusquisque manens cognoscendo dotatur amando fruendo habent eciam gaudia ex parte Corporis quadruplicia scilicet Corporis subtilitate Corporis velocitate Corporis claritate Corporis inpassibilitate Unde versus Est subtile [illegible] clarum corpus pariter vel [illegible] de gaudiis sanctorum dicit sanctus Bernardus Merces sanctorum tam magna est quod mensurari non potest Tam multa quod numerari

non est tam copiosa que sum non est tam preciosa que estimatur non
est scitum de gaudiis celorum dicit Augustinus O caro que illam vitam
amplecti noluisti ubi vita sine morte iuventus sine senectute
ubi lux sine tenebris ubi leticia sine tristicia ubi pax sine
discordia ubi voluptas sine iniuria ubi regnum sine commu-
tacione Item de gaudiis celorum sunt versus Gaudia pax re-
quies [illegible] securitas mundi Non peccat sapiens semper dulces re-
dolens laus Christo Hic dicit auctor quod sanctus Andreas gaudet
et letatur Piscacio nati tui Hic auctor recitat vocacionem
sancti Andree apostoli et eius predicacionem et passionem dicit sic
ipse Andreas [illegible] supple existens piscacio nati tui id est filii
tui supple quia factus piscator peccatorum id est predicator peccatorum ipsos
convertendo Et hoc declarat in speciali qualiter peccatores ad Christum
convertit dicens ipse Andreas cepit rethe id est cum rete fidei
mirmidones id est tales homines ydola colentes diu fluctuantes
id est diu vagantes in pluribus incredulitatibus Et ex ista sanctus Andreas
[illegible] id est [illegible] achayam id est illa provincia tuis legibus
id est tuis preceptis supple existens victor illius supple regionis
et supple sanctus Andreas fecit id est firmavit ibi id est in achaia
triphea id est victoria Christi tui id est filii tui ostentans id est ostendens
sicut bonus miles Et o rex supple deus sanctus Andreas
attulit et supple acquisivit tibi quedam spolia id est quosque homines
quesita id est acquisita [illegible] id est per [illegible] virtutibus id est
per virtutes doctrinas id est per doctrinas [illegible] Et o rex dive
regum id est excellens omnes reges Quos Andreas [illegible]
[illegible] id est [illegible] tui triumphi id est tue victorie pro [illegible]
id est cum pro [illegible] et nos redimus istum andream [illegible]
[illegible] et regni Christi filii tui [illegible] nos [illegible] istum
Andream [illegible] filii tui Nota metaphorice Quod An-
dreas dicitur piscacio Christi quia ipse ipsum existente pi-
scatore Christus [illegible] pro Petro vocavit Sicut legitur in Evangelio
quod dominus vidit Petrum et Andream retia mittentes in mare
et vocavit eos et statim sunt [illegible] et nam
facti sunt piscatores peccatorum metaphorice loquendo quia

per suam predicationem tam per verba homines tam pisces ad fidem
christi converterant Unde dicit christus Petro Ex hoc eris homines capiens
Ulterius nota sanctus Andreas a christo vocatus viam servavit Et viam eius
custodivit et ab ea non declinavit Primo servavit eam exem-
pla virtutis christi imitando que erant mansuetudo et humili-
tas Unde discipulis suis dicebat Discite a me quia mitis sum et
humilis corde Secundum christus habuit dilectionem et dicebat Hoc est preceptum
meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos Habuit etiam vitam pu-
ritate Unde de eo dicit Petrus apostolus Qui peccatum non fecit
Istas quatuor virtutes servavit sanctus Andreas ut patet ex
precedentibus Secundo sanctus Andreas viam christi custodivit Et viam
eius servavit Que autem quatuor que viam eius custodivit sunt
ferramentorum in passione crucis elevatio plantarum reflexio
et lapidum accumulatio Primo cum habuit ferramentorum in passione
perforationem afflictionem Secundo crucis elevatione passus crucis
baiulatione Tercio plantarum reflexione per coronam spineam
in caput suum in passionem Quarto lapidum accumulatione
per iudeorum lapidationem Hoc sanctus Andreas custodivit in memo-
ria sua iugiter recolendo Tercio sanctus Andreas viam christi
non declinavit Que autem quatuor que faciunt hominem a via
recta declinare sunt tenebre nebule nivis immunditas et
arborum densitas Ista quatuor sanctus Andreas a se removit
Primo tenebras avaricie Unde ipse cum aliis apostolis dixit
Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus Secundo removit
nebulam carnalis concupiscentie Unde sanctus Augustinus de sancto Andrea
narrat Qui in cruce pendens sic dixit Recordabor
quantum in portando corpus honerosum in domando superbum in co-
hibendo [illegible] laboravi Tercio removit nivem mundane
glorie ipse cum in alio gloriari non appetebat nisi in cruce
domini mei ihesu christi Unde etiam ad crucem ductus dixit Amator
tuus semper fui et te totis desideriis amplectare cupie-
bam Quarto removit densitatem pigricie et accidie ipse
cum in predicatione piger non fuit Nam totam achayam convertit

Vir ergo xpm et viam eius custodivit et viam eius non de-
clinavit Vnde de eo dicitur in Job Vestigia eius secutus est pes meus
viam eius custodivi et non declinavi Nota quod sanctus
Andreas in civitate patras achaie predicaret evangelium crucis
xpi predicabat ecclesias [illegible] igitur ab Egea proconsule qui
ipsum reducerent sibi [illegible] quod crucem xpi predicabat Igitur sanctus An-
dreas incepit explanare mysterium crucis xpi declarans quod illud
convenientissimus modus redimendi genus humanum fuit per crucem
Tunc dicebat Andree Egeas quod si predicacione crucis non
desisteret ipse eum crucifigere preciperet Respondit Andreas
Ego si patibulum crucis expavescerem crucem utique non predicarem
Igitur Andreas ducebatur ad crucem et populus qui sequebatur
eum clamavit voce magna dicens Innocens homo
sine causa dampnatur Videns autem sanctus Andreas crucem ipsam
salutavit dicens Salve crux preciosa que in corpore xpi
es dedicata iam diu desiderata suscipe discipulum eius qui
pependit in te magister meus xpus Igitur pendens in cruce
et biduo vivens populo predicabat et viginti milia hominum ad fidem
xpi convertebat Et populus contra Egeam commotus ad ipsum pro-
peravit petens sanctum andream a cruce deponi dicens Concede
nobis hominem iustum et [illegible] Sed sanctus Andreas in tantis doloribus
petebat ut vitam suam in manu crucis terminaret Et ita
factum fuit Vltimo Nota Sicut dicit Paulus Si participes sumus
passionum erimus eciam simul consolacionum Eo igitur sanctus An-
dreas fuit socius xpi in passione quod crucifixus fuit sicut xpus
Ideo et socius xpi in consolacione regni celestis Et sic fa-
ctus fuit frater xpi racione convenientie in passione Vir nunc
et frater xpi et coheres in participacione regni celestis
Quod autem sanctus Andreas sic xpi dici possit declaratur
ex eo quod xpus dicit mulieribus ipsum in sepulchro querentibus
quibus dixit Ite nunciate fratribus meis id est apostolis **Nos igitur
peccatores** Hic auctor dirigit preces suas ad deum Et dicit
sic O deus nos cum tui miseri peccatores possimus te id est rogamus
te ut tu tuearis id est defendas nos in eterno id est semper per

intercessione illius supple Andree qui supple andreas preditus i. paruus supple sua precepta pla[n]gi tibi

Laude xpo debita Ista sequencia que de sancto Nyco-
las Canitur diuiditur in duas partes Primo auctor
enudat multiplices virtutes et mirabilia sancti Nyco-
lai et comendat ipsum Secundo dirigit preces suas ad deum Secunda
ibi Magne deus adonay Prima in duas Primo enudat v-
irtutes et mirabilia sancti nycolai que fecit in uita eius Secundo
enudat mirabilia que fecit et facit post mortem eius Secunda
ibi Qvande bene merito Prima diuiditur in tres Primo co-
mendat sanctum Nycolaum paucis virtutes quas ostendit in in-
fancia eius Secundo enudat et comendat eum paucis virtutes
et mirabilia que fecit in puericia et in adolescencia sua
Tercio comendat eum paucis virtutes et mirabilia que fecit
in etate adulta iam episcopus et ad quod decus Episcopale
attingens Secunda ibi Puer carne domuit Tercia ibi Vere
lapse cleri Primo auctor comendat sanctum Nycolaum paucis
virtutes in fancia eius Et primo hortatur nos ad celebritatem
festi sancti Nycolai dicit sic Nos celebremus i. celebrare
debemus inclyta nita i. gloriosa festa intoris sancti Nycolai quod
xpo debita laude i. cum digna laude Secundo comendat
eum paucis virtutes in fancie eius dicit Gracia i. illa
racio fouit i. nutriuit illum supple nycolaum et gracia dei
fouit sanctum nycolaum ab in fancia ieiunium in fanculi supple
nycolai quod est res miranda nimium supple nycolaus
doctus i. in structus digito dei i. asspiritu sancto ieiunat bis
in sabbato i. i septimana mira stimonia supple quod in fanculus
nycolaus abstinet ab alimonia i. anutrimento lactis et omnis
populus miratur sic supple nycolaus claruit i. clarus fuit
miraculis i. per mirabilia admirabiliter i. admirabilis presbyteris i.
hominibus in sancto existentibus Et sanctus nycolaus existens Cuius
patre urbis i. ciuitatis sic dicte clarus i. nobilis genere i. in
progenie et erat clarior i. nobilior opere i. in ore Nota sanctus
nycolaus in Ciuitate patera pres Epiphanio fuit oriundus

qui statim cum natus fuisset in pelvim ex qua lavandus erat erectus
stetit ac si ad etatem adultam venisset Et in singulis septimanis
feria quarta et feria sexta mamillas nutricis semel sugebat tunc
in sancte ieiunare incipiens Imitans consilium sapientis
dicentis Bonum est viro si portaverit iugum ab adolescencia sua
Secundo Nota Nycolaus interpretatur victoria populi Ipse enim victoriam
habuit contra dyabolum per humilitatem Contra carnem per carnis
maceracionem Contra mundum per diviciarum contemptum Tercio Nota
Opus sancti dicitur digitus dei plenitudinarie Nam sicut manus
a brachio procedit Et digitus a brachio et manu Sic filius
dei a patre per generacionem procedit Et spiritus sanctus a patre et
filio procedit Ultimo Nota Sabbatum tripliciter sumitur Primo pro
die festo Et interpretatur requies quia in diebus festivis ab operibus
quiescere debemus Secundo sabbatum sumitur pro die septima septi-
mane qui iudeis est celebris Tercio sabbatum sumitur pro tota
septimana et sic sumitur hic Patet ergo quis est nomen cantoris
et sic sumitur Puer carnem domuit hic auctor com-
mendat sanctum Nycolaum per eius virtutes et mirabilia que fecit
in puericia et adolescencia ipsius Et dicit sic Sanctus Nyco-
laus existens puer domuit i castigavit carnem Et sanctus
Nycolaus existens adolescens studuit ad discendum verbum dei
et ulterius in opus i opere perfecit Et sanctus Nycolaus fugat i
expellit demones verbo Et sanctus Nycolaus curat i
sanat infirmos homines Et sanctus Nycolaus pascens i nu-
triens famelicum vulgus i esurientem ad duxit i augmenta-
vit precio i per oracionem suam cibum Nota de hoc quod dicit puer
carnem domuit de sancto Nycolao legitur quod ipse erat con-
fectus i castigatus vigiliis et ieiuniis exhibuit se tale omnibus
ut ab omnibus amaretur Secundo Nota de hoc quod dicit adolescens
quod de sancto Nycolao legitur quod ipse frequentavit limina sancte
ecclesie Et in parvo armario pectoris sui recondidit verba
dei que audivit Nota de hoc quod dicit verbo fugat quod quidam
demoniacus sancto Nycolao fuit presentatus et curatus fuit ut
ipsum per preces suas liberaret qui dixit salute eius Tunc dixit

hoies qui sibi demoniacum presentauit si plurimum eum fugeret
Respondit sanctus nycolaus non sit fugere a conspectu dei Et sic
demoniacum plurimum a demone plurimum liberauit Vlterius Nota de
hoc quod dicit per asterus Tunc abad uite in terra sancti Nycolai fames
magna erat accidit igitur quod de Alexandria venire naues
in terra sancti nycolai replete annona qui ab eis petiuit ut sibi
darent ut venderent Centum modios tritici Tunc dixerunt dum
mensuratum est nec audemus dare Quibus ipse dixit committo
vobis per deum meum quod integram mensuram perfectamque retinebitis
Tunc sibi Centum modios tritici dederunt nec exinde tritici
minoratum est per quos modios terram suam ad duos annos
pauit **Voce lapsa celitus** hic auctor emulat virtutes
et mirabilia sancti Nycolai adulti existentis Et dignitatem
Episcopalem attingentis Et possunt diuidi in tot partes quot auc-
tor emulat mirabilia sunt legendo dicit sanctus Nycolaus
est factus dignus episcopus diuinitus i. ex significatione diuina
et ex testimonio celi et hoc dico voce lapsa celitus i. veniente
de celo Tunc emulat aliud miraculum dicens Sanctus nycolaus
instat homicidas i. lictores et suscitat i. a morte liberat
tres occisos i. tres qui mortui erant ad iudicari Et
sanctus Nycolaus facit i. dicit tres exceptos i. liberatos vinculis
i. amouentes ad domum consulis Tunc emulat aliam virtutem
sancti Nycolai dicens Sanctus nycolaus exhibuit i. dedit
clam i. occulte aurum sed exhibuit palam i. manifeste vo-
luntatem ominum patris atque per et … supple … Et sanctus
nycolaus festinauit tollere i. remouere malam famem et
nephariam i. famam et hoc dico pondere auri Et sanctus ny-
colaus vocatus supple amantis in tempestate et hoc dico naute
i. rectoribus nauis fessis i. fatigatis et rate i. naui
quassa i. per ventos concussa supple Sanctus nycolaus dicit
supple ergo assum et mare sibi i. quietatur et dat remigare
i. redire ad portum Nota circa primum versum Episcopo myre-
sis ciuitatis defuncto pontifices et sacerdotes ieiuniis
et orationibus insistebant ut deus eis episcopum ydoneum oste-
deret Igitur audita est voce a quodam pontifice illorum quod

vndecim

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eterne et medicina gratie Tu munda oculum i intencionem cordis
mei Et tu salva cunctum spiritum Et tu fac nos videre te ipsum semper
in regno celorum hoc est i omnes mundatos in corde et videre te
est ad vitam i beatam vitam eternam secundum Johannem Hec est vita
eterna et beata Ut cognoscant te deum et quem misisti ihesum
christum dominum

Psallat ecclesia mater Ista sequentia que de dedica-
cione ecclesie cantatur dividitur in duas partes Primo autem
hortatur totam congregacionem fidelium ad decantandum lau-
des et honores deo in dedicacione ecclesie Secundo consequenter com-
mendando eciam materialem ex lapidibus constructam sed ibi hoc
domus aule celestis Primo dicit sic ecclesia i tota congregacio
fidelium semper existens illibata mater i immaculata mater
Et existens virgo sine ruga i sine macula psallat i de-
cantet honorem huius ecclesie semper materialis ex lapidibus construc-
te Notandum quod autor in primo versu equivocat hoc nomen ecclesia
Nam ecclesia una est congregacio fidelium Et dicitur ab ebe-
lois quod est miserere quia populis fidelibus debetur dei misericordia Quia
sine fide impossibile est aliquem mediam dei consequi a deo
Eterna secundum paulum impossibile est sine fide placere deo Alio
modo ecclesia sumitur pro domo materiali ex lapidibus con-
structa ad laudem dei pro agendo ordinata Et ita dicitur
ab Eleyson quod est miserere quia deus propicius homines exaudit
et ipsorum miseretur in tali domo ad laudem eius consti-
tutam Igitur vult dicere autor quod omnes christiani debent
decantare honorem tali domus ad laudem dei consecrate
Secundo Notandum quod ecclesia materialis in veteri testamento est prefigurata
Et a christo in novo testamento confirmata Primo ecclesia
materialis in veteri testamento est prefigurata Quia in Genesis legitur
Jacob fugiens ad socerum suum laban in via cum ad vesperam
vesperam veniens obdormivit et vidit scalam cuius summitas
tangebat usque ad celum et vidit angelos dei descenden-
tes et ascendentes per eam Et evigilans dixit Vere
dominus est in loco isto Vere non est hic aliud nisi domus dei et
porta celi Per locum istum ecclesia intelligitur in qua angeli

ascendit incensum ad conspectum orationes fidelium in conspectu dei Et in
eadem domo angeli descendunt de celo ad conferendum auxilia hominibus
in ea orantibus et in ministerium sacerdotum corporis et sanguinis christi
conficientium Secundo ecclesia materialis a christo in novo testamento est commen-
data Nam de ea dixit christus domus mea domus orationis vocabitur
in ea omnis qui petit accipit et qui querit invenit et pulsanti
aperietur Tercio Nota quod mater ecclesia dicitur illibata secundum quod ecclesia
pro congregatione fidelium dicitur mater quia filios in ea corporaliter
genitos in ipsa ecclesia per undam baptismi filios gratie regenerat Et
dicitur illibata id est immaculata quia ab ipsa enim christus omnem maculam
abstergit lavacro sanguinis sui iuxta illud Johannis qui nos lavit
in sanguine suo Et hec ecclesia dicata est et robur suscepit ex
fluxu sanguinis et aque de latere salvatoris Unde antiqua
mater mea existens maculata per transgressionem precepti scilicet Eva
facta fuit et formata de costa primi ade parentis mei Hec
Consors aule Hic commendat ecclesiam materialem Et dividitur
in duas partes primo commendat eam penes similitudinem ipsius
ad domum celestem Secundo commendat eam penes quasdam speciales
prerogativas ipsius ibi Quam decora Circa primum dicit
sic hec domus id est ecclesia materialis probatur simplex est particeps celestis
aule id est conveniencia habet cum domo celesti in laude regis
celorum et sermonis id est oblationibus et sacrificiis Et hec domus
materialis simplex est emulans id est sequens civitatem sine tenebris
id est regnum celorum continuo luce id est tam frequenti luce Et hec domus
id est ecclesia materialis est consonans id est consimilans in gremio simplex
suo id est communitas corpora civium que vivunt in celo Nota quod auctor
in hiis versibus ecclesiam materialem commendat penes eius simili-
tudinem ad regnum celorum et invenit quatuor conveniencias
ecclesie materialis ad regnum celorum Prima est nam sicut in reg-
no celorum est continua laus dei iuxta ysaiam dicentem Super
muros tuos iherusalem constitui custodes etc. Sic in ecclesia
materiali laus dei decantatur ad quam decantandam specia-
liter est ordinata Secunda conveniencia est Sicut in regno ce-
lorum est dies sine tenebris carens nocte ipsum illuminare sic in ecclesia

marialis festa sanctorum peragunt Tercia convenientia quia sicut sancti in regno celorum quia luce sine tenebris ut dicit sanctus Augustinus Omnia ibi habitat lux in accessibili maiestatis divine Sic in ecclesia mariali lumina incendunt Quarta splendo quia quod sancti in regno celorum quiescunt ac sanctorum Sic in gremio ecclesie marialis i. in cimiterio quiescunt Corpora hominum Quia retera
hic auctor commendat ecclesiam marialem ponens speciales prerogativas ipsius dignitatis Et potest dividi in tot partes quot auctor ponit speciales prerogativas ipsius ecclesie marialis que patent legenti Auctor primo dirigit sermonem suum ad deum ipsum in notando dicens Dextera dei protegat quod supple ecclesiam marialem hanc ad laudem ipsius dei Et tunc ponit unam prerogativam ecclesie marialis dicit sic Unda secunda i. fecundissima sancto spiritu parcit i. pariet hic i. in ecclesia mariali nova prole Tunc ponit aliam prerogativam eius dicens Angeli visitant hic i. in ecclesia mariali presentes i. presentes tamen et presentes et corpus christi sumitur hic in ecclesia mariali Tunc ponit aliam prerogativam eius dicens Uniusa noxia i. omnia nocumenta corporis vel fugiunt hic i. in ecclesia Tunc ponit aliam prerogativam dicens Crimina peccatorum ac pereunt hic i. in ecclesia Tunc ponit aliam prerogativam dicens Vox leticie personat i. fortiter personat hic i. in ecclesia mariali Et pax et gaudia redundant hic i. in ecclesia mariali Et tunc ponit aliam prerogativam dicens laus et gloria resultet i. resonet semper trinitati hac domo i. in hac ecclesia Nota circa illud versum hic nova quia in ipsa ecclesia mariali homines nati in peccatis et moriuntur quia in peccatis dicente ecclesia i. iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea Regenerantur denuo ad gratiam ecclesie i. noticiam Baptismatis secundaria ecclesia sancti spiritus que secundatione concepit baptismum concedens adhuc petit dicens descendat in hanc plenitudinem fontis huius virtus spiritus sancti Dicit Nota circa hoc quod dicit angeli dicit sanctus Gregorius Quis fidelium dubitare possit in illa inmolacionis hora ad sacerdotis vocem celos aperiri et angelorum choros misteriis sacerdotis inter ea

et vna sunt tecta celestibus spiritibus Vlterius Nota de hoc quod dicit
fugat vniuersa quia cum salomon domum templum edificasset ad dominum
preces direxit ut orationes in templo ab habitantibus factas exaudire
dignaretur dixit salomoni dominus Si clausero celum et pluuia non
fluxerit et precepero et mandauero locustis ut deuorent populus
nomine meo in loco isto inuocauerit orationem eorum exaudiam Ex
quo patet quod per orationes in ecclesia fugantur omnia nocumenta tam
corporis quam anime Secundo Vlterius Nota quod ipse dyabolus qui maxime
studet nocere generi humano ecclesiam domus consecratam ab hono-
res fugit Cum delectatur in illa Nam dyabolus leoni comparatur
Iuxta illud petri dicentis Aduersarius vester dyabolus circuit tanquam leo
rugiens querens quem deuoret Leo autem quatuor precipue ab-
horret Primum est strepitum rotarum Secundum est ignis accensum Ter-
cium est gallum et precipue album Quartum est quod nimis odit catulum
percucientem Per hec quatuor designantur quatuor que sunt
in ecclesia materiali Primo quia dyabolus leo existens abhorret
et fugit per strepitum rotarum sunt per rotas intelliguntur
angeli de quibus dicitur in psalmo Currus dei decem milibus
multiplex milia letantium Quorum presentia in ecclesia iugiter frequentatur
Vt patet supra Secundo Quia angeli in ecclesia visitant ...
per ignem accensum intelliguntur feruentes orationes fidelium
que in ecclesia fiunt quas dyabolus abhorret et fugit
et ipsum incendunt Vnde dixit dyabolus sancto Bartholomeo
orationes tue me incendunt Per tercium scilicet per album gallum
intelliguntur doctores et confessores qui fuerunt galli per predica-
tionem Et galli per vite innocentiam horum reliquias in
ea existentes dyabolus abhorret et fugit Teste Cri-
sostomo qui dicit Nam sicut latrones videntes regium sig-
na abhorrent et fugiunt Sic demones vbicumque sanctorum
martyrum corpora posita conspiciunt ea abhorrentes
longe fugiunt Per quartum scilicet per catulum per cuius intelligitur
christus qui latuit ad modum catuli per predicationem huius
in ecclesia existentia dyaboli abhorrent et fugiunt Relige

aut propter duplicem memoriale in ecclesia scilicet venie eius et corporis
et sanguinis eius quorum utrumque demones fugiunt de primo scilicet
de sancta venia dicit Crisostomus tanta est vis sancte venie quod si
quis eam fideliter in corde tenuerit dyabolus apud eum stare
non potest videns gladium quo interfectus est De secundo corporis
et sanguinis dicit idem Crisostomus ubicumque sanguinem Christi in no-
ctibus viderint demones fugiunt et angeli accurrunt Hic
sanguis totum orbem terrarum lavat propterea ingreditur quod dyabolus
propter quatuor ecclesiam etiam abhorret et fugit primum
est presidia angelorum secundum est orationes fidelium tercium est reli-
quie martyrum quartum venie Christi et sacramentum corporis
et sanguinis ipsius Unde nota de hoc quod dicit propter hoc quod in ecclesia
per cordis contritionem et oris confessionem et operis satisfactionem
peccata nostra expurgantur quia est locus confessioni deputatus Unde
nota de hoc quod dicit Pacis quod ecclesia manuale est domus communis
deo et homini peccatori ad sedem deo reconciliandum domus enim
celestis que est sedes dei nimis alta erat homini adhuc vi-
vens venire non poterat Sed domus negociacionum terrestrium
erat nimis polluta ad deum placandum Ergo in media est
domus media scilicet ecclesia deo et homini communis deo quia dedicata
et homini quia receptio Et in hac domo potest dici illud quod dixit
dominus de domo Zachei adhuc in processu fuit dicens Hodie
salus huic domui facta est

itit ad virginem mariam Ista sequencia que in honore
beate virginis Marie canitur et inquantum tractatur de annun-
ciatione filii dei Marie virgini per angelum Et divi-
ditur in tres partes primo auctor narrat missionem arch-
angeli michahelis adventus ad beatam virginem Secundo narrat
salutationem archangeli gabriel Tercio narrat consensum
et credulitatem beate virginis in dicto archangeli Prima ibi Emi-
nite mittis tria ibi Audit et suscipit Primo dicit sic Dupl
deus amator hominum id est amans hominem mittit ad virginem ma-
riam non quemvis angelum id est simplex angelum sed archangelum

fortitudinem suam i. gabrielem qui interpretatur fortitudo dei. Ut suple
archangelus gabriel compareat i. comparetur nunciet et ex-
ponat forte nuncium generosis filium dei qui generose missus est a patre
in hunc mundum. Ut suple angelus gabriel per suam annunciacionem
ut et fortis nuncius i. filius dei faciat principium i. dampnum et
in unam nature ymperii consimus maior rex glorie i. filius dei nam
superat naturam et regnat et imperat et tollit i. removet
ymma i. principium fortie i. hominem de medio suple mundi
et suple rex glorie filius dei rectat i. debet corrigere fastigia
i. tedia ut tediosa sunt sibi. Ut suple rex glorie existens
potens in prelio calcet i. debet conculcare colla superbium ipsa
in i. ipsa omnia. Nota quod ad annunciandum misterium incar-
nacionis domini. Ubi sciendum conveniens angelus mittitur propter
tres raciones. Prima est propter convenienciam conformitatis cum
natura angelica quia angelicam est prius humanam vitam in car-
ne preter carnem i. caste. Secunda racio est propter ordinem per decoris
humane nature. Nam sicut dyabolus in serpente venit ad mulie-
rem ipsam decipiendam. Sic deus convenienter venit per ange-
lum ad mulierem et per ipsam carnem assumendo. Tercia racio est
quia sicut incarnacio domini est reparacio generis humani. Sic erat
est restauracio ruine angelice. Et ideo conveniens fuit mi-
sterium fieri tam ab homine quam ab angelo ad incarnacionem
domini annunciacionem per angelum homini maria per filii dei con-
cepcionem. Secundo nota quod ad annunciandum filium dei non an-
gelus sed archangelus gabriel missus est. Nam ut dicit Gre-
gorius ad mariam summus angelus mittitur qui summum nunciare
veniebat. Et inter archangelos principue gabriel mittitur
qui fortitudo dei interpretatur quia annunciare venerat illum qui per
fortitudinem aereas potestates i. dyabolos expugnare
veniebat. Dignitas autem et excellencia gabrielis arch-
angeli ex tribus quorum primum est assistencia ipsius ante
deum. Unde ipse dicebat zacharie Ego sum gabriel angelus
dei qui semper sto coram deo. Secundum est victoria eius in prelio

Vnde dicit Glossa super danielem quia gabriel est prepositus populi iudeorum
et propter ipsum spiritu reuelacio Vnde in daniele dicit Gabriel
ostendit michi visionem istam Ex quibus tribus apparet quod tale
tu archangelus gabriel Tercio nota de hoc quod dicit nate
faciat ut predicaret per Concepcione filij dei tam excellente ma-
tris concipientis quam excellente filij concepti Excellente modi con-
cipiendi attenduntur plura que fuerunt contra naturam Primo quod ex-
cellente matris concipientis Est enim contra naturam ut mulier fiat
sine pudore fecunda sine gravamine gravida sine dolore
puerpera que omnia in Concepcione marie qua filius dei
concepit facta sunt Secundo excellente filij concepti Est enim contra
naturam ut eternus fiat temporalis immensus fiat circumvolutus immortalis
fiat mortalis invisibilis fiat visibilis impalpabilis fiat
palpabilis summus fiat imus incorporalis visibilis fiat localis que
omnia facta sunt in Concepcione filij dei per virginem ma-
riam Tercio excellente modi concipiendi Nam in vno instan-
ti in utero marie virginis ad formacionem Corporis christi fuit
et sanguinis congregacio et eiusdem consolidacio et
membrorum figuracio et anime infusio et deificacio quod modo
concepcio communis hominum non servat Nam hec successive
fiunt Primo enim materie semen congregatur postea conso-
lidatur Postea dispositis membris figuratur Postea corpus
animatur Quarto Nota de hoc quod dicit superbiendo Ipse filius
dei qui sapiencia dei patris dicitur In libro sapiencie de
ipso clamat Superborum et sublimium colla et corda propria
virtute calcavi Hii superbi et sublimes erant dyaboli qui
ante hoc incarnacionem dominium sibi habebant de homine quem in
sua captivitate tenuerunt Harum potestate filius dei in-
carnatus Demones conculcavit Circa litteram sciendum est
zima grece est fermentum latine Inde dicitur panis azimus
id est non fermentatus Et stacia vic ipse dicitur ...
et summitur hic ambo pro munditia quod deus in carnatus
expurgavit Tu qui mitteris hic auctor narrat

salutacionem archangeli gabriel diriguendo sermonem suum
ad ipsum Et dicit sic O gabriel qui mitteris supple a deo
tu exi supple de celo et veni et differre i. exponere et annun-
cia hec dona supple incarnacionis filii dei et tu revela i.
manifesta velamina i. tegumenta veteris legis littere i. veteris
testamenti utrumque i. per utrumque nuncium i. filii dei missi in hunc
mundum et supple ille filius dei eiciat i. expellat foras
mundanum principem i. dyabolum qui princeps mundi dicitur quod
potest et supple filius dei pariat matrem i. mariam principem
i. potestatem rapientem sceptrum impiis patribus Et tu gabriel nuncia
supple filium dei tu accede cominus i. prope et tu dic Aue
plena gracia et tu dic o maria suscipiat depositum thesau-
rum dei i. filium dei in quo supple virgo maria conspiciat com-
plet castum propositum i. castam intencionem et teneat i. caute
teneat votum supple castitatis Nota quod sicut hic videtur
de angelica salutacione quod angelus in salutacione beate
virginis sic fecit Primo eam reuerenter salutavit dicens
Aue gracia plena dominus tecum Secundo eam excellenter com-
mendavit dicens Benedicta tu in mulieribus Tercio ipsam
dubitantem confortavit dicens Ne timeas maria Quarto
legacionem suam i. nuncium suum diligenter explicavit dicens
Ecce concipies et paries filium Quinto modum legacionis
sue declarans exposuit dicens Spiritus sanctus superveniet
in te Sexto prolis nascende nomen exposuit dicens
Ideoque quod ex te nascetur sanctum vocabitur filius dei Secundo
Nota quod illa oracio que angelica salutacio dicitur habet tres
partes Primam partem incepit angelus gabriel dicens
Aue gracia plena dominus tecum benedicta tu in mulieribus Se-
cundam partem apposuit Elyzabeth dicens Et benedictus
fructus ventris tui Terciam partem addidit ecclesia ad
reuerenciam virginis marie apponens hoc nomen maria
Nota quod ista angelica salutacio commendabilis redditur
ex quatuor Primo ex auctoritate a quo transmissa est
i. a deo Secundo nuncio Tercio ex persona ad quam missa est

qr ad virginem et non ad quamlibet Sed ad mariam Quarto commenda-
cio redditur per modum salutacionis Angelice cum mariam salutans
simpliciter commendat Primo ponens gratiam commendacionis dicens
Gratia plena Secundo ponens excellenciam cooperacionis dicens
Dominus tecum Tercio ponens prerogativam gratie singularis
dicens Benedicta tu in mulieribus **Audit et suscepit**
Hic auctor recitat consensum beate virginis marie Et
dicit sic Virgo maria audit et suscepit nuncium i. ange-
licam salutacionem et credidit supple verbis angeli et con-
cipit et pariet filium scilicet supple nominatum admirabilem
consiliarium humani generis et deum fortissimum et stabilem patrem
i. firmum seculi posteris i. successoribus in fine supple seculi qui
supple filius dei tribuat i. det nobis veniam peccatorum et diluat i.
expurget reatus i. culpas et donet i. det patriam in arce
i. sublimitate poli amen

Ave preclara maris stella Beata virgo maria
in hac sequencia nos ad eius commendacionem exhortans
sic dicit Qui me elucidant i. laude commendacionis de-
clarant vitam eternam habebunt Ideo ad commendacionem eius
quidam hermannus nomine contractus hanc sequenciam composuit cuius
materia est de commendacione beate virginis marie Et dividitur
hec sequencia in duas partes Primo auctor ponit multiplicem com-
mendacionem beate virginis Secundo dicit (?) pertinentes suas ad beatam
virginem multiplicat(?) Secunda ibi in multis commendacionibus beate
virginis Secunda ibi hinc genera reliqua Prima in duas Primo
auctor salutat et ad gaudium invitat beatam virginem ipsam cum
hoc ei notandum Secundo ponit multiplices commendaciones beate
virginis exponendo(?) et eciam exempla veteris testamenti Secunda ibi Tu
plena fide Prima potest dividi in tres partes Primo auctor
salutat beatam virginem Secundo ipsam ad gaudium invitat Tercio
ipsam convocat Secunda ibi Surge dei porta Tercia ibi Virgo decus
mundi Primo salutat beatam virginem dicens O preclara stella
i. valde preclara stella maris tu ave i. sis salutata orta
i. nata divinitus i. per divinam revelacionem vel divino modo in
lucem i. in illuminacionem omnium gencium i. omnium peccatorum Secundo est q

beni salutamus mariam Hoc verbum Ave quasi Ave dicatur quasi sine ve
ipsa a quia ve culpe non maculavit ipsa quia concupiscentia non accu-
savit ipsa quia purgatorii non accusavit ut examinavit ipsa quia
quia ve iheheme non molestavit Secundo notandum quod nulli persone ipse con-
venit salutacio per hoc verbum Ave sicut beate virgini quod patet sic
Nam hoc verbo Ave per transponacionem literas fiet Eva Igitur maria
per hoc verbum Ave ab angelo est salutata quia ipsa maledic-
tionem Eve in benedictionem convertit Unde cantamus de ipsa Funda
nos in pace mutans nomen Eve Dic tercio modo quod merito
salutatur per hoc verbum Ave ut deus est dicitur quasi sine ve ipsa
enim maria excepta fuit ab omni ve quod est commune omnibus hominibus
Et specialiter excepta fuit ab omni ve quod in pluribus est mulieribus
Primo dico quod beata virgo excepta est generaliter a ve communi
omnibus hominibus quod triplex est scilicet culpe Quia omnes in peccatis
nascimur Secundo est ve pene mortis Quia omnes eciam pena
morimur Tercium est ve in cineracionis Quia corpora omni-
um hominum in cinerantur Sed de hac triplici ve maria fuit excepta
Primo a ve culpe quia in utero matris sanctificata est Et
ipsa nata nec peccatum mortale nec veniale commisit Quia
ut dicit Augustinus libro de natura cum agitur de maria nulla men-
cio fieri debet Secundo excepta est ab omni pena Na-
sic ipsa fuit a corrupcione corporis per luxuriam aliena
Sic ab omni dolore mortis fuit immunis Tercio ex-
cepta est a ve in cineracionis quia ut pie creditur tota ipsa
corpore et anima in celum est assumpta ubi plus super eam
est in gloria illa congaudent angelorum chori Secundo beata
virgo excepta est specialiter a ve mulieribus Est autem duplex
ve in pluribus mulieribus Primum ve est maledictione in
pluribus corrupte quod cum dolore pariunt Secundum ve sine
maledictione inflictum virginibus quia steriles et infecunde sunt
Hoc duplex ve maria effugit ipsa enim sine dolore
peperit et virgo inviolata permansit Bene ergo salutatur ma-
ria divinus ave Ultimo notandum de hoc quod dicit preclara maria

clara fuit super omnes sanctos et omnibus sanctis Primo claritate anime que
attenditur per eius virtutes De hac claritate dicitur in libro sapientie
Super omnem pulchritudinem stellarum luci comparata invenitur Secundo
beata virgo clara fuit omnibus sanctis claritate sive pulchritudine
Corporis De hac claritate dicitur de ipsa in Canticis Ista est
speciosa inter filias ierusalem Nam sicut filius eius proprie speciosus est
forma pre filiis hominum Sic beata virgo speciosa est inter omnes
virgines et filias et mulieres Nota ultimo de hoc quod dicit maris
stella quia beata maria dicitur maris stella propter tres condiciones
que conveniunt stelle maris Que marie convenienter possunt
attribui Prima est quia stella maris navigantes deducit ad
portum Sic beata virgo homines in hoc seculo laborantes deducit
in celum Unde de ipsa quidam dicit Si iactaris in provocationibus
superbie si elacionibus si detractionibus invoca stellam voca ma-
riam Si venti tempestatum sive temptacionum incidunt Si qua-
ris angustiis et tribulacionibus invoca stellam mariam Secunda co-
dicio est quia sicut totum firmamentum volvitur circa stellam maris
ipsa quiescenti inmobili Sic tota ecclesia tam triumphans quam
militans Tercia condicio est Nam sicut maris stella acu
et magnete reperitur Sic maria omnibus predicta acu com-
punctionis et magnete satisfactionis reperitur Bene ergo stella
maris dicitur Nomen maria interpretatur stella maris vel declarata
est etiam maria interpretatur illuminans sive illuminata quia lumen mundo
protulit de quo dicit Johannes Erat lux vera etc. Et maria
interpretatur illuminata quia divine gratie omnibus sanctis est dotata Gau-
de dei porta Hic auctor invitat beatam virginem ad gaudium
Et dicit sic Gaude est invitacio gaudendi apta dei id est maria
Gaude id est gaude que superne porta per virginalem concepcionem tu
duces in orbem id est in mundum lumen veritatis et ipsum solem iusticie
induisti carne id est natura humana superne ipsum generando Nota
auctor invitat beatam virginem ad gaudium tangit visionem
Ezechiel prophete figurantem beatam virginem Nam Ezechiel
sic dicit Vidi portam in domo domini clausam et nunc non transibit

ipam cognoscendo Et plus dns ipam in ingressu p(er) conceptionem
et ab ipa egressus p(er) natam et generatione ipa remanente
inviolata Nam ut dicit augustinus radius sol(is) vitrum non p(er)forat
nec corrumpit Sic in ingressu deitatis in ventre b(ea)te virginis et
egressu virginitatem eius non violavit Nota auctor vocat xpm
nomine veritatis Quia ipse se ipm veritatem vocat in Ew° dicens
Ego sum via non errans veritas non fallens vita sempiterna
vivificans Nota q(uod) dicit sole iustitie Zacharias xpm sole
iustitie vocat Quia sicut sol in suo vigore existens ab oculis
hominum directe videri non potest Quia deum nemo vidit
unq(uam) Ergo necessarium fuit ipm deum induere carnem ut ab ho-
minibus videri posset Ergo dicit induendo carnem **Virgo decus
mundi** Hic auctor invocat b(ea)tam virginem ipam commendando
dicit sic O maria existens virgo et decus i(d est) honor mundi
et regina celi preelecta i(d est) p(re) omnibus sicut electa ut sicut sol
et pulchra lunaris fulgore i(d est) ut luna tu agnosce omnes di-
ligentes te Nota maria dicitur Regina celi q(uia) regem ce-
lorum genuit Unde de ipa cantatur Enixa e(st) puerpera regem
Nota maria dicitur preelecta ut sol Nam sicut sol sua clari-
tate omnes alias stellas precellit Sic maria omnes sanctos
sua dignitate excellit Nota q(uod) maria dicitur pulchra
ut luna Nam sicut errantibus in tenebris noctis lucem
amministrat Sic maria in tenebris peccatorum errantibus lucem
gratie demonstrat Et h(ec) dicta auctoris h(abe)t ex c(anti)co Cant(icorum)
ubi dicitur Que est ista que progreditur sicut aurora consurgens
pulchra et luna electa ut sol Nota de h(oc) q(uod) dicit agnosce
legitur q(uod) quadam vice quedam sancta monialis Salve regina
ad honorem sancte marie decantabat Et quedam mulier
deo devota vidit mariam puellam in brachiis baiolantem
Et cum mulieres circa eam venissent ad illam sicut Et
illum b(ea)tam deum Tunc maria singulas ipa(rum) alloquebatur
dicens Ostendo in presenti et in futuro Sic patet qualiter
maria ipam diligentes et invocantes diligat et cogno-
scat **Te plenam fide** Hic auctor deum commendat b(ea)tam

virginem multipliciter Primo commendat eam a desiderio prophetarum Secundo ab archan-
geli gabrielis annunciacione et spiritus sancti fecundacione et filij
dei concepcione Tercio commendat ipsam spiritualiter a filij dei in
mundum per natiuitatem productione Quarto commendat eam ab antiqui
hostis dyaboli superacione Secunda ibi Te lignum vite Tercia ibi
Tu agnum regem Quarta ibi Que serpentem Primo commendat
eam a desiderijs prophetarum dicens Patres sancti i. an-
tiqui prophete desiderauerunt te maria plena fide virga supple
existente alme stirpis i. sancte et nobilis progeniei yesse ipsius
ad virginitatem i. castitatem Nota quod beatam virginem dicit virga yesse Vnde
propheta virga de radice consurget Que maria de progenie yesse
processit Et bene dicitur maria virga quia sicut per virgam delinquentes
corriguntur et ipsam pauent Sic dyabolus per istam virgam mariam
percussus est quia omnem eius potestatem ab eo abstulit et dyabolus
ipsam pauet Nam sicut hostiles urbe cum vident castrorum
aciem bene ordinatam expauent Sic dyaboli ad nomen pre-
conium marie audiuit expauet Vnde de ipsa dicitur in Cantico
Terribilis ut castrorum acies ordinata Sed et propheta de virgine
maria dicit Pauebit assur i. dyabolus virga percussa i. per
beatam virginem Nota yesse erat pater dauid Et alio nomine di-
cebatur ysai Et dauid facta fuit promissio quod christus de eius
stirpe nasceretur Vnde in psalmo De fructu ventris tui po-
nam super sedem tuam Te lignum vite Hic autor commen-
dat beatam virginem ab archangeli gabrielis annunciacione
et spiritus sancti fecundacione dicens sic O maria supple gabriel
annuncians tibi filium dei signauit te existentem lignum vite
per virginitatem amigdalum diuini floris i. filium dei spiritu pneuma-
te i. spiritu sancto rorante i. fecundante Nota de hoc quod dicit
Amigdalum legitur in libro numeri Cum quadam vice filij israhel
inter se discordiam haberent que tribus deberet ministrare
altari precepit eis moyses ut duodecim tribus istis duodecim
virgas in templum deferrent et vna virga per noctem absque
ministerio humano fructum producit de hac tribu deberet
eligi leuite sive ministri altaris Nota ergo electa virga

aaron floruit et fructum amigdalinum produxit sine omni auxilio
humano. Hec virga aaron signat beatam virginem que sine commixtione
viri amigdalum divinum floris i. filium dei produxit et quod predixit
ysaias dicens Egredietur virga de radice iesse i. beata virgo
et flos de radice eius ascendet i. christus et super hunc florem
requiescet spiritus domini. Nota quod in paradiso deus plantavit ar-
borem que dicebatur lignum vite de cuius fructu quicunque ve-
scebatur non moriebatur. Hoc lignum fuit beata virgo que fructum
produxit i. christum quem quicunque manducaverit vitam eternam habebit
unde in ewangelio Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem
meum. Nota de hoc quod dicit spiritu rorante pneumate. Cum maria
ab angelo quesivisset modum quomodo filium dei et patrem de-
beret Respondit angelus Spiritus sanctus superveniet in te et virtus
altissimi obumbrabit tibi. Hoc eciam est quod dicit Operuit celos
celos beatam mariam tota resplendet spiritus sancti. Tu agnum
regem Hic auctor commendat beatam virginem ex sui filii i.
mundi generatione dicit sic O maria tu induxisti ag-
num existentem regem et dominatorem terre ad montem filie
syon i. sancte ecclesie de petra moabitica deserti i. deserti mo-
ab. Nota maria fuit quedam gentilis de cuius stirpe genita
fuit quedam femina que dicitur Ruth que veniens ad filios
israel copulata fuit Booz qui iudeus erat in uxorem
de cuius stirpe natus est christus. Etenim Booz ex Ruth ge-
nuit obeth autem genuit yesse. Yesse autem genuit david
regem de cuius stirpe natus est christus ut habetur in libro ge-
nerationis ihesu christi applicando ad propositum Petra moab-
ytica dicta fuit ipsa Ruth que de stirpe gentili
orta fuit. Et plebs gentilis mistice dicitur desertum. Igitur
dicitur de petra moabitica deserta i. de stirpe Ruth maria in-
duxit agnum de quo dicit Johannes Ecce agnus dei. Et domina-
torem terre ad montem filie syon i. ad tabernaculum sancte matris ecclesie
quam christus sibi mistice per virginis tamquam sponsam copulavit
Et est istud textum de Ysaya propheta dicentis Emitte agnum
domine dominatorem terre de petra deserti moab. Tuque fovente

Hic autor commendat beatam virginem de antiqui hostis dyaboli
expugnatione et superatione et mundi redemptione dicit sic Tu virgo
maria exemisti i. liberasti mundum draconis omne i. amo...
pido tollidens i. constringens fuerte leviathan ... et tortuosum
serpentem i. eundem serpentem et vectem Et quia autor colloquitur
dyabolum Notandum quod dyabolus dicitur leviathan et dicitur serpens et
dicitur tortuosus vectis Primo dicitur leviathan quia leviathan me-
pt addita mendacium Igitur dyabolus dicitur leviathan quia primis pa-
rentibus nostris additamentum glorie fallaciter promisit dicens Eritis
sicut dii scientes bonum et malum Secundo dyabolus dicitur serpens
quia sub forma serpentis veniens Evam decepit Et theologi dicunt
quod serpens iste habuit vultum virgineum Et hanc formam dyabolus
assumpsit ut tanto facilius Evam deciperet Quia unumquodque simile
accedit suo simili Et dicunt theologi quod iste serpens erecta
parte corporis sui frondibus occultavit Tercio dyabolus
dicitur tortuosus quia in via recta equitatis numquam stetit Unde
de ipso dicitur Johannis in octavo Ab initio mendax fuit et pater
eius Item dicitur tortuosus quia nos a via rectitudinis et iusti-
cie declinare persuadet Quarto dyabolus dicitur vectis
quia ipse genus humanum per suas pravas suggestiones ianuam regni
celestis obseravit Hunc igitur leviathan serpentem i. in paradiso
Et hunc tortuosum serpentem et vectem maria confregit et
expugnavit deum filium dei genuit qui ab eo omnem eius po-
testatem abstulit Hunc gentium reliquie Hic autor
dirigit preces suas ad beatam virginem Et dividit in duas partes
Primo autor facit hoc addendo figuras veteris testamenti Secundo
dirigit preces suas ad beatam virginem magis explicite non
adducendo figuras veteris testamenti Secunda ibi Audi nos ihesu prima
in textu ... quod non vocat eam explicite adducendo figuras veteris
testamenti Secunda ibi Sal cum sis tria ibi Sal fonte dulce primo
dicit Hunc i. exercitum et ... hoc nos copiam relinquere ...
... i. relicti ... vel secundum alia beatam denotamus i. de-
notamus i. devote notamus ad orationem i. ad altare ... precia

leviathan

serpens

tortuosus

vectis

tionis gratie et reconciliationis que suple agnus tu es ecclesia .i. genui-
sti regnatem celo .i. in celo eternaliter mactandum .i. offerendum myn-
sticale .i. sub misterio sacramenti sub altari .i. sub similitudine tue memorie .i.
tue commemorationis Et hinc .i. comede illud manna .i. corpus christi
datur presentia .i. nisi nos israhelitis filiis uel abraham demonstra-
tibus quondam .i. prius quod illud manna typus .i. figura moysi significabat .i.
prefigurabat et hoc dico illud manna dicitur presentia tu uel ab-
ducto .i. figura deposita Et tunc inuocat beatam virginem dicens
O virgo maria tu ora nos offer .i. fac dignos illo pane celi
.i. corpore christi Non nos spernas dicens reliquie generatio .i. relicta
ex gentibus Quia ecclesia orta est ex gentibus Vnde ecclesia christe di-
scipulis precepit dicens Euntes docete omnes gentes vel per re-
liquias generationis possunt intelligi sacerdotes Nam sunt relique
eorum precedunt in processione Sic sacerdotes ante cedunt populum
in dignitate et debent ipsum antecedere in equitate Vlterius
Nota auctor in primo versu tangit vnam figuram veteris testamenti
scilicet ipsum recitando de agno pascali quem precepit dominus filiis isra-
hel mactare et manducare Per hunc agnum christus siue corpus
christi intelligitur quod manducandum christe precepit dicens discipulis
hoc facite in meam commemorationem Vlterius nota circa secundum versum
proponis israhel per manus moysi educto extra egypti ve-
nerunt filii israhel in desertum et mansione que dicitur sin
ubi filii israhel ceperunt murmurare dicentes Vtinam sederemus
super ollas carnium in egypto Et respiciens dominus murmura-
tiones eorum pluit illis manna quod habuit omnem saporem sua-
uitatis Et videntes manna mirantes dixerunt manhu .i. quid
est hoc per illud manna mistice significatur corpus christi quod in se
habet omne delectamentum suauitatis Et hinc interrogationem
filiorum israhel qui quesierunt manhu .i. quid est hoc respon-
dit christus in cena ultima dicens hoc est corpus meum scilicet
illud manna quod figuratum fuit tempore moysi per manna quod
pluit dominus in deserto hoc atque videtur Nunc temporare nunc

legis sub specie panis et vini in sacramento altaris Et ad sciendum
ulterius quod christiani mito dicuntur filii israhel Quia sicut mater
nostra videns deum Ita ipsi christiani nunc deum vident per fidem et in
futuro facie ad faciem videbunt per gloriam Item christiani dicuntur filii vel
abrahe Abraham interpretatur pater multarum gentium per quem deus
intelligitur qui est pater omnis creature cuius filii sunt christiani
in unda baptismatis ipsius gratia regeniti Fac igne sancto
Hic auctor iterum innotat beatam virginem adducendo aliam fi-
guram veteris testamenti dicit sic O maria tu fac nos discar-
tos i. discalciatos pede i. in pede peruali pelle i. caltiis
qui sunt de pellibus peccatorum appropinquare i. appropinquare inde
labus i. indis labiis quod patet et eo modo corde igni sancto quem
per in verbo patris i. filio dei quod supple verbum tu virgo sancta
mater portasti ut ipse sic rubus portavit flammam Nota
auctor hic tangit aliam figuram veteris testamenti legitur
in exodo quod cum moyses custodiret pecora videt Rubum
in Rubo igne per quem Rubus non comburebatur Moyses vero
accessit volens inde visionem hanc qui audivit vocem in Ru-
bo dicentem Solve calciamenta pedum tuorum terra enim sancta
est in qua stas per Rubum illum beatam virginem intelligitur quem igne
i. filium dei qui ignis dicitur quia illud scriptura deus meus ignis
consumens est genuit ipsa et tamen per libidine luxurie mater
concremata fuit Vel ut sicut rubus quem moyses rubus est inmu-
nis ab igne virginem tetigit nulla libido sororum Nota quod
tunc dicuntur discalciati pedibus quando pedes mei i. affectus et
intellectus vinum adversum recens audivimus affectus et intellectus
dicuntur pedes Nam sic per pedes corporis hominis dirigitur
Sic per intellectum et affectum et voluntatem opera hominis
disponuntur Fac fontem dulcem Hic auctor innotat beatam
virginem inducendo aliam figuram veteris testamenti Et dicit
sic O maria tu fac nos degustare dulcem fontem quem
supple fontem petra demonstrat in deserto eo sincera fide quod
patet et o maria tu fac nos tenere supple meos constringere

per continenciam Vel o maria tu fac nos locos in mari speculari id est videre
anguem eneum id est serpentem eneum in cruce Nota quod populus israel in de-
serto venit in mansionem quandam ubi aqua defecit Igitur virga
super petram percussit et effluxerunt aque largissime Per virgam
maria que nobis effudit fontem aque vive salientis in vitam
eternam id est christum filium dei Igitur auctor invocat mariam ut ipsa
concedat nobis degustare illum dulcem fontem Hic inspiciendo
altaris et infuta [?] ... per unionem bene sanat Nota quod auctor
in hoc versu tangit aliam figuram veteris testamenti Et est quod populus
israel venit in mansionem quandam ubi erant serpentes igniti
quorum morsu tam venenosi erant quod quicumque morderentur mo-
riebantur Precepit igitur dominus moysi ut suspenderet serpentem eneum
in lignis ut quicumque inspiceret a morsu serpentum non lederetur
Hic serpens eneus est christus marie filius qui formam venenosi
hominis id est hominis peccatoris et tamen peccatum non fecit Hunc quicumque
certa fide inspexerit per scandala serpentis antiqui dyaboli non
lederetur unde versus Qui male torquentur a demonis arte monis [?]
~~[prodente]~~ [?] ... prodente respice salvus eris Quod de hoc
quod dicit renes constringi Nota quod tunc renes nostros constringimus
quando per carnis continenciam luxuriam coercemus Item secundum alios
de hoc quod dicit locos in mari per mare potest intelligi unda bap-
tismatis per quam lavamur a peccato originali Igitur per mare potest
intelligi penitencia per quam lavamur a peccatis mortalibus et venialibus
Audi nos Hic auctor invocat beatam virginem Et etiam eius
filium suum adducendo figuras veteris testamenti Et dicit sic O
maria tu audi nos nam filius nichil negans semper tibi hono-
rat te Et o ihesu salva nos pro quibus virgo maria orat
te Et o maria tu da visere fontem boni Et tu da de-
figere id est firmiter figere oculos pure mentis in te quo fiat ut
mens valeat intelligere sapere id est dulcedinem vite superne celestis
hausti id est per haustum sapere Et o ihesu tu da nos redimere
id est eternam fidem christianissimi id est fidem christianam omnibus christia-
nissimi id est eius operibus que pertinent ad christianam eternam fidem

Sine operibus mortua est. Vel o ihesu auctor et factor animarum tu da
nobis transire ex incolatu i. ex exilio huius seculi v. huius mundi

Salve mater salvatoris Ista sequentia que de beata
virgine canitur dividitur in duas partes. Primo auctor
commendat beatam virginem multipliciter. Secundo hic vocat ipsam
ibi In superno sita poli. Prima adhuc in duas. Primo auctor
commendat beatam virginem absolute et non comparando eam alios
sanctos. Secundo commendat eam comparando eam ad alios sanctos ibi pal-
ma pre ceteris singulare. Prima in tres partes secundum quod auctor salu-
tacionem suam ad beatam virginem tripliciter dirigit in quibus tribus
salutacionibus ipsam multipliciter commendat. Secunda ibi Salve verbi
sacra parens. Tercia ibi Salve decus virginum. Primo dicit sic
O mater salvatoris tu salve i. sis salutata existens elec-
tum vas et vas honoris et vas celestis gracie existens vas
provisum ut provisio ab eterno supple providencia et videncia vel
existens insignum vas. i. nobile vas. Vel existens vas in-
cisum manu i. per manum sapiencie. Nota primo de hoc quod dicit mater
salvatoris quoniam mater maria salvatoris filii dei mirabilia
multa attenduntur. Nam ibi stella peperit solem palmes uvam filia
patrem creata creatorem mater existens parens et filia et filia
filii existens quanto potior et quanto minor hiis eum deo
patre filium genuit. Vel usque maria mater salvatoris mirabi-
lis. Secundo nota maria dicitur vas electum quia de ipsa dicit
dominus per prophetam david Elegit eam et preelegit eam. Vel item
hic habitabo quoniam elegi eam. Ipsa est vas illud sive cistel-
la scirpea vel cistellam in qua moyses positus fuit in aqua
Iuxta quod idem moyses i. christus ductor populi dicitur in hunc mundum
tamquam in aquam paludosam missus. Ulterius nota maria dicitur vas
honoris ita quod de ipsa convenienter potest dici illud quod dicebatur
de Judith Tu honorificentia populi tui. Ulterius nota quod maria
dicitur vas celestis gracie angelus gabriel protestabatur saluta-
do eam dicens Gracia plena. Immo super plena quia de
plenitudine eius omnes accepimus. Nam ut dicit Albertus Capitu[illegible]

ab ipsa liberacionem accipiunt Tristes consolacionem Infirmi sanitatem
Tota trinitas gloriam filij hominis (?) terminus substancia Et tota curia
celestis gloriam et exultacionem Vnde maria dicitur vas gratie
quia ab eterno misterio diuini consilij est preordinata Vt ipsa de
se ipsa loquitur in libro sapientie dicens Ab inicio et ante secula
creata sum Et iterum dominus possedit me in inicio viarum suarum ante
quam quicquam faceret Vlterius maria dicitur vas excelsum per manum
sapientie congruitatem Deus enim per suam potenciam ipsam virginem
fecundam fecit Deus filius per suam sapienciam iterum in congressu
a virginitate eius non recedit Spiritus sanctus per suam bo-
nitatem in incarnacione filij marie fuit cooperans corporis Ergo
bene vas excelsum manu sapientie Salue uerbi sacra parens
Hic auctor iterum salutacionem suam ad beatam virginem dirigit ipsam
commendando Et dicit sic O tu maria parens id est o sancta maria
mater christi id est filij dei tu salue existens flos spinis ortus de
spina et existens gloria spineti id est congregacionis spinarum nos
sumus spinetum terrenum id est peccatorum et sonat spina id est nostra spina
peccati [illegible] et tu es nescia spine id est nescia spinam peccati
Et o maria tu salue existens clausa porta et existens
fons ortorum et existens cella custos et existens pigmen-
taria cella vnguentorum superans id est excedens flagrancia id est
per bonum odorem cinamomum calamum mirram thus et balsamum
Vnde maria in scriptura sacra floris que rosa dicitur comparatur Vnde
ipsa de se ipsa in libro sapientie dicit Quasi plantacio rose
in iericho Et bene comparatur rose Quia enim rosa surgit inter
spinas sic maria de stirpe iudeorum quam sapiens comparat Ex-
surrexit vel per spinas possent intelligi totum genus humanum
quia spine comparatur Omnia spinas peccatorum ob similitudinem de hoc spi-
neto maria exsurrexit carens spina peccatorum Nam in
vtero matris a spina peccati originalis mundata fuit Et in
vita sua peccatum numquam fecit mortale nec veniale commisit
quia ipsam totam repleuerat spiritus sanctus Vnde maria dicitur porta
clausa quam vidit Ezechiel dicens Vidi portam in domo domini

i humilitas beate virginis dedit odorem suum ante conspectum dei Unde deus
eius humilitatem respexit Vel melius per nardum potest intelligi bo-
na fama eius beate virginis quia fama multe virtutes ipsam predi-
caverunt et collaudaverunt Unde in libro sapientie dicitur Beatissima predi-
catur etc Ipsa dicitur Convallis quia est locus magne bone humi-
litatis quam habuit ut dictum est dicitur autem terra non arabilis bone
in violata virginitatis Unde hec protulit fructum id est salvatorem De
quo dicit ysaias Aperiatur terra et germinet salvatorem Et psalmus
Terra nostra dabit fructum suum Et maria dicitur flos campi
Nam sic flores campi communes sunt omnibus hominibus in
percipiendo Unde ipsa in libro sapientie omnes ad se vocavit dicens
Venite ad me omnes qui concupiscitis me et a generacionibus meis
adimplemini Ipsa eciam dicitur lilium bone mundicie castitatis
Unde in canticis dicitur Sicut lilium inter spinas Et dicitur eciam lilium
convallium pro convalles intelligendo humilitatem Unde de eius
virginitate non superbivit Unde dixit angelo Ecce ancilla domini
se humiliando Item maria dicitur Celestis paradysus Nam sicut in
paradyso est lignum vite de quo quis gustaverit non morietur
Sic maria nobis protulit lignum vite filium suum cuius corpus
quis manducaverit et sanguinem biberit non morietur in eternum
Ipsa est ille paradysus de quo Genesis dicitur Plantavit dominus
paradysum voluptatis a principio Ipsa dicitur libanus libanus
est mons albus et interpretatur candor Igitur maria libanus dicta
candore castitatis [illegible] Et dicitur libanus non in [illegible] quia
per conceptionem vinci virginitate candidam non amisit Item ma-
ria dicitur thronus salomonis Salomon enim pacificus interpretatur
Ipsa igitur est thronus in quo verus salomon filius dei pacem
inter deum et hominem faciens requiescere voluit Hic thronus
factus est ex ebore et auro Ebur est os elephantis candi-
dum et aurum Igitur maria est thronus eburneus quia candi-
da fuit per castitatem et dura pro sua firmitate Aurum enim pre-
cellit omnia metalla in valore et est magis ductile inter cetera
metalla per quod aurum caritas designatur que omnes virtutes
excellit Nam plenitudo legis est dilectio Ut dicit paulus Et
item Caritas est ductibilis quia caritas sufficit et patitur Unde

paulus Caritas patiens est benigna est maria uirtute theronymi
auxerat quia superiora caritas fuit Palma preferens singu=
laritatem hic auctor comparat beatam virginem ipsam comparando ad
alios sanctos Et dividitur in duas partes primo facit hoc secundo
ista diriguit salutacionem ad beatam virginem ipsam commenda=
do secunda ibi Salue mater pietatis primo dicit sic Tu maria
preferens i. pallis feres et habes palmam singularem i. victoriam
specialem nec habes parem i. equalem inter eos nec in curia
celi i. in celo Et o maria existens laus humani generis ta=
nes i. habens privilegia i. prerogativa virtutum preciosis supple
sanctis sicut supple est lucidior luna et luna est lucidior side=
ribus i. stellis Dicit maria est dig omnibus caritas Castitas
dignitatis supple maria est lux nesciens eclipsim i.
defectum et in mortali caritas supple maria est in desi=
ciens ardor et candor i. splendor Notandum quod deus quatuor
creaturas dignas fecit scilicet celum et terram angelos et homines
hijs quatuor creaturis maria dignior est Est enim sublimi=
or celo quia quem celi capere non poterant in suo gremio
contulit Est fertilior terra quia terra fecunda generat adhuc
homo maria vero genuit salvatorem iuxta illud ysaie ape=
riatur terra et germinet salvatorem Et est dignior angelis
quia angeli deo serviunt ipsum laudando sed maria deo
servivit quia sibi hospicium sacratissimi corporis sui exhibuit
ipsum in ulnis suis portavit ipsum propriis uberibus lactavit
Est gloriosior et potencior homine quia homo tantum est ut
possit cetera tantum Maria creata est ut esset mater
salvatoris Secundo Notandum quod propter filium marie soli compara=
tur sicut dicitur maria vero lune comparatur iuxta illud quod
dicitur in canticis pulchra ut luna Alij sancti sideribus comparantur
Sicut ergo sol in splendore excellit lunam sic corpus in dig=
nitate maria omnes alios sanctos excellit in sanctitate Nam
sicut in comparacione ad deum filium marie nullus sanctus reperitur

Dicitur in oratione ad mariam nulla stella recipit Et sic luna
a sole illuminatur Dicitur maria quia filium suum in summitate claritatis
exaltatur Ulterius nota palma tria significat Primo dicitur manus
Secundo dicitur arbor Tertio victoria et sic sunt hec Salve
mater pietatis Hic auctor iterum salutat beatam virginem
ipsam commendando Et dicit sic O mater pietatis et nobile
triclinium i. nobile reclinatorium totius trinitatis tamen spirans
speciale hospitium maiestati verbi incarnati i. filii dei hominis
facti O maria existens stella maris et singularitatis
dignitatis i. in dignitate tu ordinaris super omnes ordines
i. super omnes choros celestium i. angelorum Nota maria dicitur
nobile triclinium i. reclinatorium totius trinitatis quia ipsa
tota trinitas quievit et magis opus incarnationis per-
ficiendo quia licet solus filius carnem assumpserit tamen to-
ta trinitas in incarnationem operata est Unde Augustinus
In divina est operata trinitas pater vero operatus in incarnatione
filium suum mittendo spiritus sanctus operatus est mariam fecundando
filius dei operatus est ab ipsa carnem assumendo Ergo dicitur
triclinium i. reclinatorium sive locus quietis totius trinitatis
Ulterius nota de hoc quod dicit spirans hospitium quia maria fuit
opera misericordie in filio suo adimplevit filium enim dei peregrinum
in hunc mundum venientem hospitavit in hospitio Nam hospi-
tio sui corporis ipsum pavit esurientem lac uberum suo-
rum sibi porrigendo Ipsa filium dei captivum visitavit cum
ipsius assistens Ipsa filium suum mortuum in brachiis suis
tenuit Dicitur igitur opera misericordie in filio suo adimplevit
Nota ulterius quod maria ordinatur super omnes choros angelorum
sancta dei genitrix Quare maria dicatur stella maris
dictum est in precedenti sequentia In supremo sita poli Hic
auctor invocat beatam virginem Et dividitur in duas partes
Primo invocat beatam virginem Secundo invocat filium marie
ihesum secunda ibi Ihesu verbum summi patris Primo dicit sic o maria

sita i. collocata in supremo poli i. in altitudine celi tu commenda
nos tue proli i. tuo filio ne terreat fraus doli i. fraudes ho-
stium i. dyabolorum supplantent nos constitutos in peruentu i. in ue-
locitate et sinus tuti i. securi te tuta i. defendente et mu-
i. ulnis protecti et nouum hostis cedat tue prouidencie i. tue
prouidencie **Ihesu verbum** Hic auctor inuocat Ihesum filium
virginis marie dicit o Ihesu verbum i. filius summi patris tu
sana i. custodi seruos i. famulos tue matris et tu solue i. ab-
solue reos i. culpabiles et tu salue nos gracia i. per tuam
graciam et tu consigna i. conforma nos glorie tue claritate

Verbum bonum Ista sequencia que de beata virgine
cantatur diuiditur in tres partes Primo auctor hor-
tatur nos ad cantandum et collaudandum saluta-
cionem beate virginis sibi per angelum factam Secundo salutat beatam
virginem ipsam commendando Tercio dirigit peticiones suas
ad beatam virginem Secunda ibi Aue ueni Tercia ibi Supplicamus
nos Primo dicit sic Nos personemus i. fortiter sonando de-
cantemus illud aue i. angelicam salutacionem existens bo-
num verbum et suaue verbum i. dulce verbum per quod supple
verbum virgo maria existens mater et filia conclaue i. hi-
taculum et cubile Christi per quod supple aue virgo maria nata
de stirpe dauid existens lilium inter spinas salutata conce-
pit supple filium dei more i. statu seruata supple per virgini-
tate sic patet Nota salutacio per quam incarnacio filij dei annuncia-
ta est verbum bonum et suaue Nam sicut antiquus serpens
dyabolus per fallacem promissionem Sic bonus angelus gabriel
salutem generis humani marie annunciauit per oppositum Primo
ipsam benigne salutando dicens Aue Secundo non assendo
et ipsam commendando dicens Gracia plena Tercio cera
promittendo dicens Ecce concipies et paries filium Secundo
Nota quod in hac salutacione qua angelus mariam salutauit
ipsam ab ea omnem timorem expulit Unde cela addit Ne

timeat maria Timeat eua a dyabolo decepta Oz maria
non que gracia plena Timeat adeo elongari Oz maria non que
dominus tecum Timeat maledicta Oz maria non que benedicta tu
in mulieribus Tercio secundum doctores theologie Postquam ma-
ria consensit verbis angeli adhibuit dicens ecce
ancilla domini fiat michi secundum verbum tuum statim hic ea fuit perfectus
deus et homo Unde ipsam alloquens sic dicit Maria
per hoc verbum Ecce ancilla domini etc Et suscipe verbum id est filium
dei Nota quod dicit auctor mox concepit quod in uno et in eodem
instanti ut predicti dicunt Postquam maria consensit verbis angeli
adhibuit statim ... sanguis matris coagulatus et
ipsum consolidatus et corpus christi exinde conformatus et ani-
matus et deificatus Ideo hic dicit mox concepit **Dux veri
salomonis** Hic auctor salutat beatam virginem ipsam commen-
dando dicit sic O maria mater veri salomonis id est christi tu
aue existens vellus gedeonis magi id est tres reges laudant
preceptum cuius simplex marie ... domus ... aurum thus et
mirram tulisti gloriam id est filium Et o maria tu contulisti gloriam
id est filium et tu tulisti lapsus mundo hoc est per primum lapsum qui
minor mundus dicitur vitam et impetum Et o maria tu
aue existens sponsa verbi summi id est filii dei et existens
portus maris Et existens signum dumi id est signata
per rubum sive per dumum quem vidit moyses Et existens
rosa summi aromatum Et existens domina angelorum Nota
de maria qualiter maria dicitur mater veri salomonis id est
christi Et qualiter christus dicitur salomon ... deus est Vellus
Nota de hoc quod dicit vellus gedeonis legitur in libro iudicum
deus gedeoni qui fuit ductor populi israhelitici ad osten-
dendum quod victoriam de inimicis deberet obtinere signum tale
dedit Quia mane facto ros in veniret vellus positum in
area humectum & terre area remanderet sicca hic vellus
id est beata virgo que humectata est per gratiam spiritus sancti area id est plebs

uidtore de quare stirpe nata fuit Secundo scita qz i macedu-
litate permansit Qualiter tres magi nuncia abluerunt dicit est
i sequencia festa xpi Qualiter xpc sol dicatur supra dictum e Vnde
Nota de hoc quod dicit mundo lapsso dicit Sicut Illo quos Beate
virgine merito uita deleta et per te manus omnipotens quas
tauit rexauit ipsa cum morte quas Eva intulit fugauit filio
dei generando qui se uita uocat Ego sum uia et ueritas
Nota maria dicitur filia dei patris dicitur mater dei filii di-
citur sponsa spiritus sancti Nota de uno pue de rubo moyses
pius dictum est Item maria dicitur virgula fumi ipsa enim est
virga que florem xpm genuit aqua virga processit fumus aro-
maticus i fama ueritatis Unde ipsam admirans salomon in Cant
sic dicit Que est ista que ascendit sic virgula fumi
ex aromatibus mirre et thuris etc Sed quare dicit maria
virgula fumi dicitur fumus per modum virgule tenuis ex istis
pressim procedit Sic maria tenuis fuit per humilitatem et
pressim processit quia deus respexit humilitatem ancille sue
Supplicamus nos emenda Hic auctor in notat
Beatam virginem dicens O maria nos supplicamus i rogamus
tu emenda nos supple ducendo auxiliis ad uirtutes et com-
menda i committe nos emendatos tuo nato i tuo filio
ad habenda et possidenda sempiterna gaudia amen
Laude Iocunda Ista sequencia que canitur de apostolis
diuiditur in tres partes Primo auctor innotat suam
peticionem suam dirigit ad apostolos in generali Secundo exaltat
apostolos in speciali Tercio iterum dirigit sermonem suum ad apostolos
ipsos comendando et ad hoc innotando Secunda ibi Uniuersalis
et Tercia ibi Et nos credentes et orantes Primo
dirigit peticionem suam ad apostolos in speciali dicens O celo-
rum i celeste dignitas uel maiestas supple sicut apostolorum
existens principes sedis i uirtutes sicut quare Supper et ap-
istens rector regnorum tu moderator i rege mores et

nita ceterarum que supple cetere sunt fideles i. ad fidem conversi ubique
i. in toto mundo per tuam doctrinam Vel Roma senatus tui concite declinacionis senatus
que dignitas indicat sive consulum Unde etiam seniores dicuntur
consules civitatis Et dicitur senatus a senibus grece quia in senatu
licet quod consules debent magis in senatu Vel dicitur senatus a se-
nio quia senes eligendi sunt in consules et iudices Unde dicit
propheta Petre magis senior tuus est Verbo quod isti apostoli merito
dicuntur seniores sive obtinent senatum quia aliis secretis
dei consiliis interfuerunt et prima secreta filius dei apostolis ma-
nifestavit Unde etiam dicebat eis Jam non dico vos servos
sed amicos quia omnia que audivi a patre nota feci vobis Terre
Roma quod apostoli dicuntur apostoli terre et principes super omnem terram
secundum illud psalmi Constitues eos principes super omnem terram
Urbis Roma apostoli dicuntur rectores regnorum quia per suam sanctam
doctrinam et per miraculorum operacionem et martyrum passionem
reges infideles et tyrannos convertunt Verbum quod dicit paulus
Sed per fidem vicerunt regna Urbis Roma solis quod per doctrinam quod isti
apostoli sua doctrina totum mundum illuminaverunt Unde de ipsis Ca-
nit ecclesia Quorum doctrina fulget ecclesia Et item psalmus In
omnem terram exivit sonus eorum // **Anthyopochus et Renaus**
Hic auctor commendat sanctos apostolos in speciali Et dividitur in
duas partes Primo auctor commendat tres apostolos narrando
reges quas ad fidem converterunt Verbo in secunda commendat ali-
os apostolos scilicet ibi Thoma Bartholomee Prima possunt dividi
in tres partes secundum tres apostolos quos commendat sunt legendo
Auctor dicit sic O petre anthiothus i. illa terra anthy-
ochia et Renus i. illa regio concedunt tibi plenum regnum quia
supple istas terras convertisti Et o paule tu in vassisti i. invasisti
tyrannidem alexandria i. crudelitatem alexandrie illius terre
grecia i. parte grecie O marche tu vestisti i. vestivisti per-
suncopam horridos ethiopes candidis vellere i. cum albo vellere

agnelli i. agni qui super agnum vestiat aliquas maculas Nota
sanctus petrus Antiochiam convertit ubi etiam cathedram ponti-
ficale septem annis tenuit Et inde recedens venit Romam
ubi xxv annis papatum tenuit Postea sub Nerone Cruci-
fixus est Et qualiter magister petrus fuit deus et Ordo no(ta)
quod paulus in grecia fidem christi predicavit Nam etiam veniens
athenas Civitatem grecie dyonisium convertit ut patet in fine
ipse Ulterius nota sanctus matheus venit in regionem ethyopie
in civitate que dicitur natavar ubi regem illius terre nomine Eglip-
pum convertit Et filiam eius nomine effigeniam cum ducentis virginibus
deo dedicavit Cui regno alius rex succedens volens Effi-
geniam propter pulchritudinem eius in uxorem ducere hoc
matheo renuente et non consenciente ipsum cum missam cele-
braret necari fecit Ulterius nota matheus magister pessima
donatus ut donator Ut dicitur matheus amagnus
et theos deus quasi magnus deo Vel dicitur matheus
manus et theos deus quasi manus dei fuit cum matheus
pessima donatus per telonii commissionem fuit donator per sa-
lubrem predicationem fuit manus dei per Evangelii descriptionem Hic
matheus heres in ethiopia vestivit vellere agni quia ipsos
ad fidem convertit induens eos fide christi qui agnus dicitur
iuxta illud Johannis Ecce agnus dei Et iste agnus sine macula
quia peccatum non fecit nec est inventus dolus in ore eius Tho-
ma bartholomee Hic auctor enumerat alios apostolos in sensu
dicens O thoma Bartholomee Johannes philippe Symo
quoque petre et [illegible] iacobi andrea et mathee i. videns con-
tentes milites bellatores i. gloriosi bellatores dei Et [illegible]
quia hic dependet auctor commendat ipsos apostolos invocandos
O thoma et [illegible] i. [illegible] occidens i. pars occidentalis et
oriens i. pars orientalis [illegible] ipse terras totius i. rotundus
totius mundi gaudet se [illegible] i. [illegible] et [illegible]
vos videns Et [illegible] i. ideo omnis mundus supplex i. suppli-
cans impendit i. exhibet vobis [illegible] laudes et debitum honorem

Vndecimo Thomas interpretatur abyssus i. profunditas quia ipse profunda divine
statum agnovit cum tetigit scicatricas clavorum Christi dicens dominus meus
per hoc cognoscens humanitatem Christi et deus meus per hoc agnoscens
deitatem Christi. Bartholomeus interpretatur filius regnantis super aquas
Et dicitur a bar quod est filius et tholome regnans et thays
aqua i. filius regnantis super aquas ipse enim regnavit super aquas
carnalis concupiscentie et mundane glorie ipsas conculcando. Johannes
qualiter interpretatur dictum est. Philippus interpretatur os lampadis fuit enim
os per predicationem lampas per divinum amorem. Symon interpretatur
obediens ipse enim mandatis domini obedivit. Jacobus interpretatur
supplantator quia supplantavit et conculcavit dyabolum mundum
et carnem dyabolum per humilitatem mundum per ipsius contemp-
tum carnem per passionem. Et fuerunt duo Jacobi maior et minor
Jacobus maior qui etiam dicitur Zebedei quia fuit eius
filius. Et dicitur etiam frater Johannis ewangeliste. Et dicitur maior
quia primo dicitur minor quia senior et postea apostolus vocatus
est. Et dicitur frater domini quia in vultu similis erat Christo. Tha-
deus quomodo interpretatur dictum est. Judas interpretatur confitens ipse
enim Christum confessus est et fidem predicans et tandem ipsius
mortem subeundo. Primus modus est forma auctoritatis quo iudi-
cabat tota trinitas secundum divinitatem. Vo plus de hoc quod dici-
tur assessurus iudicare Christus in evangelio discipulis suis promisit di-
cens Vos qui secuti estis me sedebitis super sedes iudicantes
duodecim tribus Israhel. Et est secundo quia quinque erunt modi
iudicandi in extremo iudicio. Ordinis est secundus modus
iudicandi est auctoritatis vel subrogacionis Et sic Christus
in quantum homo iudicabit. Unde etiam in psalmo dicitur Deus
iudicium tuum regi da. Et in evangelio Data est michi potestas
in celo et in terra. Tercius modus iudicandi est assessorie
dignitatis secundum quem modum assident iudici. Et sic apostoli et
alii viri perfecti iudicabunt iuxta illud Iudicant sancti gentes
Ergo dixit Christus discipulis sedebitis super sedes duodecim

modum iudicandi approbacionis Et sic angeli iudicabunt qui
iudicium dei confirmabunt Quartus est modus iudicandi accusacionis
Et sic dyaboli iudicabunt qui delicta hominum accusabunt
Circa secundum sciendum differencia est inter teres et rotundum
Quia teres dicitur aliquid longum et quasi orbiculare ut est hasta
Sed rotundum dicitur circulare non longum sed spissum sicut pomum

Beata beatorum sollempnia Ista sequencia que de martiribus
canitur dividitur in tres partes Primo auctor commendat
ipsos martires propter constancias eorum in passione et
penis mundi contemptum in abrenunciacione Secundo insinuat statum
martirum secunda ibi Ergo cuncti coheredes Primo volens commendare
martires primo sollempnitatem eorum commendans exclamando
dicens O beata sollempnitas beatorum martirum Et o certamina
victorum supple sanctorum martirum recolenda id est commendanda de-
vota id est cum devocione Tunc commendat ipsos martires exhor-
tando nos ad laudem ipsorum dicens sic digni martires id est
venerandi martires fulgent dignis signis et florent virtutibus
nos [illegible] id est venerari debemus ipsos martires semper et
condecenter id est debitis laudibus supple ipsi martires adheserunt
id est inheserunt domino fide id est cum toto corde et supple ipsi martires
sunt addicti id est adiudicati acerbo martirio ut crudeli
martirio ut isti supple existentes carcerati id est in carcerem po-
siti cruciati id est puniti lapidibus igne id est per ignem [illegible] id est per [illegible]
id est ipsi gladio perculserunt id est perpessi sunt plurima genera tor-
mentorum et deinde supple illi martires torti id est puniti sic
id est diversis generibus penarum tradunt morti supple vitam per pas-
sionem fundendo sanguinem id est per interfectionem carnis sunt adepti
id est acquisierunt premia beatorum in regno celorum ut isti sunt
electi et ipsi martires existentes victores merentur con-
sorcia id est societates angelorum [illegible] id est [illegible]
et [illegible] bella **Ergo facti coheredes** Hic auctor
insinuat statum martirum dicens Ergo supple nos martires facti

coheredes regni celestis christo. Item christo in celestibus nos commendat
notam i. meam descriptionem apud christum patrem i. per preces meas nos
meam exultare i. gaudere in perenni i. in eterna vita et gloria
post finem huius vite et post victoriam. Secundo quod martires ob
amorem christi mundum contempserunt diversa genera passionum susti-
nendo propter quatuor. Primo quia felicitas huius mundi
tollit ab homine contemplationem et dulcedinem divinam. Unde Gregorius
Dulcedo hec namque mundi huius felicitatibus omnibus penitus tota quod
removetur dulcedo contemplationis divina. Secundo quia felicitas
huius mundi mentem hominis excecat. Unde hieronimus In mundi
quippe huius dulcedine tota christi oculatur dilectio pungitur
autem omnis tenebre et caligines. Tertio quia mundi huius fe-
licitas facit cessare omnes operationes virtuosas. Unde Gre-
gorius Cessat omnis virtutis actio cum quis altius steterit
in hoc mundo. Quarto quia mundi huius felicitas inducit
confusionem miserie eterne. Unde gregorius Impossibile est eterna-
re ad alta mundanorum culminis ad yma inferni eterni mi-
serie et doloris. Propter hec quatuor sancti martires mundum con-
tempserunt ipsum vitantes et iudicium operantes. Et tales
adepti sunt promissiones regni celestis. Unde paulus
de martiribus dicit Qui per fidem vicerunt regna operati sunt
iusticiam et adepti sunt promissiones regni celestis. Secundo
circa litteram notandum in una significatione idem est quod per victo-
riam de certaminibus. Tertio quod idem est quod percussus. Secundo quod martires
per mortem carnis eorum adepti sunt vitam eternam. Unde
martires quasi semina reputantur. Quia sicut semina cadens
in terra mortuum reviviscit et multum fructum affert. Ita
sancti martires carnem suam morti tradiderunt. Ideo vitam eternam
adepti sunt. Unde dicit christus in ewangelio Qui odit animam suam
i. vitam in hoc mundo in vitam eternam custodit eam i. per vitam tem-
porali habebit vitam eternam. Tertio est principium Cuius verba
et torquens quia idem est quod primo. Et eius passum est tercio
quatuor signo Tertius principium sequitur

Exultent filie syon Ista sequencia que de virginibus
cantatur dividitur in tres partes primo auctor commendat
ipsas virgines Secundo invitat primum virginum in celo
Tercio dirigit peticiones suas ad deum Secunda ibi Vive inter
virgines abducta tercia ibi Huius introductione primo auctor
commendat virgines eo quod carnem suam cum concupiscencia de-
vicerunt sub spirituali gracia christo sine cuius gracia bonum
opus fieri non potest dicit sic O filie syon id est o sancte vir-
gines vestientes thorum id est lectum prodidum id est pollutum
crimine delicti adulterii id est gaudete in suo rege id est christo quarum
virginum o christe existens sponsus tu es filius virginis gracia
id est ex gracia Cuius supple christi mira opera sunt edita id est facta
in terris ut scimus o christe tu das vitam id est vide in hac
virgine cuius supple virginis hec festa sunt hodie que supple
virgo duxit hic id est in mundo angelicam vitam dum vixit
in carne preter carnem id est preter concupiscenciam carnalem et hec
dico vice id est parte carnis domito id est superato refrenato mulier
fragili sexu femineo id est cum debili sexu mulieris et anti-
quus serpens id est dyabolus vincatur hic supple quod fragili sexu
sit concilio carnis quod domuit supple cum concupiscencia et ma-
chinatur id est studet observare id est cum insidias sequi et custodire
callidus id est astuti calcaneum id est gressum eius virginis quod
supple antiquus serpens dum machinatur id est studet nocere
supple illi virgini caput id est potestas eius dyaboli conteritur
id est conculcatur sub pedibus suis et o christe tu dormisti hanc
virginem vincere [illegible] insidias id est dyaboli in prima congressione
in primo congressu dum supple ista virgo non consentit supple
suggestione dyaboli sed resistit illi dyabolo qui post
id est consuevit [illegible] sic temptatum supple ab eo non ~~repugn~~
repugnat que supple hostem dyabolum que vincens respi-
rans felix fruitur arce quo supple hoste fugato o domine ista
virgo appropinquabit etc. Vivit inter virgines hic
auctor narrat primo et commendacionem suam virginum

Et dicit sic Supple hic rogo adducta nunc inter virgines i. inter cho-
ros virginum post eam supple virgine que est in tercia mater scilicet maria
est digna podisse qua i. perfeccio maior virginis virginum i. que
extollit omnes virgines Et o domine hic rogo sequitur te plus virgi-
nis existente agnum sine macula stola candida i. stola alba
Sicut tu existens flos virginum vocis i. floris Et tunc in fine di-
rigit peticionem ad christum dicens Tu christe mereri i. defende
nos intercessione i. per intercessionem huius supple virginis Nota
quod virginitas est diligenda precipue propter tria Primo quia non
per virginitatem maxime deo coniungimur et ab ipso diligimur Unde
Jeronimus longe eterna est deus a voluntate hominis scilicet aut ab
ymmundicie virginali Dicit Salomon qui mundiciam diligit ami-
cus est regis Unde eciam christus sponsus virginum dicitur quia ipsis per-
diminutate specialiter Secundo quia inter omnes virginitates ipsa vir-
ginitas magis applaudit passioni domini Unde Eusebius natura
si quidem virtus passionis applaudit domine qua integritas
incorrupcionis et castitatis mentis mat Tercio quia virginitas
inter omnes virtutes magis disponit ad vitam eternam Unde Ambro-
sius omnis flos ... salutis preparatur in ista vita offi-
citur mentis corporis et castitate Nota secundo quod inter omnes sanctos aure-
ola debetur virginibus propter quod sciendum est quod aureola est inter
speciale gaudium in celo proveniens ex opere excellenti aureola
autem tribus generibus hominum debetur scilicet martiribus virginibus et do-
ctoribus Primo aureola debetur martiribus racione perfecte victorie
de impugnacione exteriori que perfecta victoria attenditur ex-
duobus Primo ex magnitudine passionis quia extremum et maximum
omnium suppliciorum est mors Secundo ex causa passionis que est christus
martirem non enim facit pena simpliciter sed pena propter christum Secundo
aureola debetur virginibus propter specialem victoriam contra carnem
cum qua cottidie bella gerunt racione cuius virgines angelis com-
parantur quia existentes in carne preter carnem i. preter consu-
etudinem carnis vivunt Unde vivere in carne preter carnem non
est terrena sed angelica Tercio aureola debetur propter

doctoribus propter specialem victoriam quam obtinuit contra dyabolum Nam
cum plus et plus sic ipsos dyabolo esse noscunt sibi resistentes sicut cetera
alios propter statum predicatorum adeo a domino dyaboli timet Vel secundo dyabolus
secundum Gregorium est debilis hostis quia ut dicit Gregorius debilis
est hostis qui nichil vincit nisi volentem ut consenciat et
sic est dyabolo resistentibus hominibus Vel tercio quia maledicto dabatur serpenti
a deo cum Evam decepit dictum cum fuit serpenti ipsa mulier
conteret caput tuum et tu obsidiabis calcaneum eius per quod
significatur quod sancte virgines per contrariam suggestionibus dyaboli
resistentes ipsum demum dyaboli aut calcaneum virginum
obsidiat ipsis insidiam imponendo

Virginalis turma sexus Ista sequencia que de
undecim milia virginum canitur dividitur in duas partes
Primo auctor generali premittit commendacionem undecim
milium virginum de earum castitate et passionis aviditate Secundo
et sequitur per narrando passionem undecim milium virginum Secunda
ibi Britanorum inclite Primo dicit sic O turma vel turba
virginalis sexus que sentis vel cognoscis et scribis cognitiones
vel condiciones ihesu christo dono vel ex dono gracie flos tue can-
doris et tue albedinis rubet vel rubescit sic cum tortor vel punitor
pudicicie castitatis iubet vel precipit te occidi vel puniri Vel
quod sancte virgines flori albo vel rubeo comparantur quia amore dei
passe comparantur flori rose nudicie virginalis Tamen autem
flori rubeo passionis penat ita quod sancta sponsa sponsi in can-
ticis dicit Dilectus meus candidus et rubicundus sic Ergo
Christus sponsus virginibus pro amore passus sic dicit dilecte
mee candide et rubicunde Candide per castitatem rubicunde
per passionem Vel secundo ad commendacionem virginum quod virginitas
adamanti comparatur quia ut dicit Constantinus Ebrax in de omnia na-
turaliter attrahit aurum Sic adamas ferrum Sic ebrax nudicie
virginalis aspectus allicit et attrahit sibi aurum diuine maie-
statis Tercio virginitas rosis comparatur quia ut dicit Theophilus
Sicut rosa rore perfusa in vase conseruato et in loco humido posita
florida conseruatur Sic in rore castitatis rosa illa virginis florebit

divine et excellentis maiestatis Ergo hic dicit auctor quod tanta
virginalis puritas concepit christum quod per virginem christus est auctus
Britannorum insule Hic auctor determinat de passione
(3a p) undecim milia virginum in speciali Et dividitur in tres partes Primo deter-
minat de earum passione Secundo de earum remuneratione Tercio
dirigit preces suas ad ipsas scilicet ibi feliciora virginum connubia
Tercia ibi quarum orationibus prima pars manet indivisa Et sunt
legenda totum dicit auctor dicit rector id est rex insule id est regionis
Britannorum existens pater virginis claruit id est clarus fuit notus
deo honoris existens rex anglie voluit hanc supple vir-
ginem virginem thori id est sibi copulari in thoro filii eius pulch-
ritudine et ille rex anglie mittit proceres id est nuncios qui petierunt pro
virgine et precatur et orat [illegible] id est [illegible] in ducit nuncios id est proceres
nos si [illegible] id est si [illegible] preces ad admittendum postulans id est petens
virginem sibi supple coniunge sed pater eius supple virginis loco
id est [illegible] ad fontem baptismi vocat proceres id est omnino copulam
id est matrimonialem copulationem paganismi id est paganorum [illegible] id est [illegible]
hec virgo supple discipula christi docta per spiritum id est per visionem
in sompno statuit [illegible] id est precipit nuptias querens id est petens postu-
lans et rogans spacium id est tempus trium annorum id est tantum amorem in-
ducias id est per inducias et nobiles supple virgines comites id est so-
cietatem habiles id est competentes voris id est desideriis regine supple
virginis dantur vite id est loco doctrine id est doni coniugii supple
navigii dato id est expensis navigii donis et ille rex anglie
transmittit sponse supple virginis undena milia virginum et
supple ille virgines ducunt naves per maria id est per mare [illegible]
navigio [illegible] et supple illi virgines descendunt id est rece-
dunt [illegible] id est vento [illegible] [illegible] id est [illegible] quod pro [illegible]
laudant et letantur hinc [illegible] et illinc [illegible] plano [illegible]
id est tranquillo [illegible] hinc id est postea [illegible] supple virginis
recepit id est gubernat naves deo dante id est adiuvante quas
supple naves Basilea id est illa civitas [illegible] id est [illegible] termino id est in
supple naves [illegible] spacio temporis et supple ille virgines ordinat [illegible] id est
turbas [illegible] relicte supple in Basilea Et exponunt facies

supple corporum sanctorum et criptis i. tribulacionibus et adducitur i. accedit
Roma. Et ille virgines fundentes lacrimas per monasteria supple in
Roma tunc fuit suspiria i. saepe suspirat et commendat dictas supple corpora
sancta et redeunt supple Basileam. Et ille virgines invenerunt clas-
sem i. congregacionem navium quam reliquerunt in portu supple Ba-
silee. Et ille virgines navigantes intrant Renum supple existentem
magnum flumen et amenum flumen. Proclamacio dei fuit i. postea
supple Ursula existens dux agminis supple illarum undecim milium
virginum duxit eas ad locum passionis. Et supple ille virgines
per impendunt i. per martirio mutant florem sue virginitatis civitas Co-
lonia i. in illa civitate. Tunc facit exclamacionem commendando
Coloniam. Et dicit o felix Colonia subtus menia i. intra menia
cuius supple colonie rabies i. in populo barbarorum i. infidelium
contaminavit i. paganorum plenos fecit enses i. gladios tela fla-
mea i. sagittas flameas et cultros i. cultellos. Tunc per
tractat remuneracionem illarum undecim milium virginum. Et dicit
Connubia i. coniunctiones virginum sunt feliciora supple connubiis
i. coniunctionibus virginum mulierum i. mulierum que supple virgines
sicut agnum sine macula i. propter Ursula duce supple existente
Tunc auctor dirigit peticiones suas ad ipsas dicit Vos
semper sedula pace i. sempiterna pace per secula seculorum sitis
existentes felices cum felicibus supple virginibus orantibus
i. per oraciones quarum supple virginum. Nota Ursula fuit filia
regis Britanie pulcherrima. Cuius pulchritudine au-
diens Rex anglie ipsam concupivit et nuncium patri suo trans-
misit ut ipsam sibi copularet quod si facere nollet totam terram
suam vellet expugnare. Pater Ursule christianus existens
de tali ligacione multum turbatus nolens filiam suam christianam
pagano desponsare nec tamen timens expugnacionem regni sui
preces Regi anglie non admisit. Igitur Ursula divinitus
inspirata in securitate patri suo dixit ut peteret inducias
trium annorum quibus elapsis nupcie deberent celebrari
in super peteret ut Rex anglie cum propriis et expensis
sibi transmitteret undecim milia virginum. Rex anglie multum
gavisus eo quod affectabat huius elapsis Ursule copulari undecim

milia virginum sibi transmisit cum puppibus et expensis quas Ursula
fidem Christi instruxit et cum eis imposuit ut una cum ipsis vellet
ire Romam. Igitur quod navigium in Basileam applicant ubi cum dimittentes
naves Romam adiverunt limina sanctorum visitando inde a Roma Basileam ap-
plicantes redeunt et in eisdem ibidem navibus Coloniam navigantes quod
audiens imperator tunc existens quod tanta multitudo christianorum Colo-
niam venisset ipse infidelis existens omnes ipsas funditus iussit et
pro nomine Christi mortificare. Et sic ad palmam martyrum pervenerunt.

Finitus est iste liber Anno domini m° cccc° xxxi°
in die Elysabeth

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Huf salb

Nym höng vnd schmer gelich als ain funst bäude It hartz als ain gans ay
It schmaltz vo wissen füssen gesotten vnd obnen ab gefamet od dz mark usser
den schenkeln vnd wiss mel It am hendlin vol vnd vngebrucht wachs j vierd
das alles lass vnd ain and zu gan vnd am ledsten dz mel darund rüren wann es
zu erkaltet od die salb wird knollot

It won mans nützen woll so müss man niemen höng vn wiss mell vnd den
füss jnwendig mit salben darub ain zurk in schlahen od von wust wachssen gewinn
der huf ain hofer It die salb strich umb den beiss ie mer & offter ye besser

It wann die salb gemacht wirt so belibet feces in der pfann die strich uff ain
bletz vnd bind sy dem pfärt vnd den huf lass es stan ain nacht vnd tag

It die salb zu dem trukten pfärd od gestrichen od wie es geredt ist
Nym gebranten alon ain vierd gu adh vo gbust niesswurtz prom säklin
vnd für vj d schwebel vn alts schmer als ain funst vnd dz schmer zerlassen
vnd uff ain wasser giessen / vnd dann dasselb schmer vnd dis smarvnd
ain and zerlassen vnd wol sieden

It für d pfärt vnd ain halss Rebelturber gestossen höng hartz
schmer ain klain wachs dz and ains als vil als dz and vnd dz alles
lassen wol vnd ain and sieden uff ain halben stund vnd als offt mans
schmierbt als offt mit kaltgoss log waschen vnd uff dz waschen truken
lassen werden pgea salben

It für die ellpog nym kalg vn dz wiss uff dem ay vnd bestreichen die
ellpog damit dar nach nim ain wenig werch vnd mach dz i pono nass vnd leg
im dz darüb vnd ain kessl kachel mit glüt hab darzu vnd derr ime pgea vnd ain
pst K r a derr es zu etwan pflast vn derr es offt z maneb lvia vnd
c hin In

G.B. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

restauriert Jun: 1974, Kr.
Fragmente liegen bei

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Oratio
[illegible] Vern
[illegible] Aug 53
[illegible]
[illegible] xpi
festa xpi
[illegible]

Laudes psalmorum
Agnus pascalis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] +
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Benedicta [illegible]
[illegible]
[illegible] baptiste
[illegible]
Natalem
[illegible]
Laus tibi xpe
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

…in herzen lieb

...e nat

...dois et
...do

...e ꝑmoc

...e ꝑmoc

...as cit

...e [illegible]

...ꝑmoc

...ꝑmoc

...[illegible]

...ls q[illegible]
...umalo ß
...ꝑmoc

...ꝑmoc

...i ꝓpulo

...ut [illegible]

...ꝑpali
...tu
...ho ꝑmo

anno indic
gis appell
Salus Bo
cam man
pnanon
sed legitt
facend et
i Constan
hmoz M
Zirand
t hanc
dictus
laxgrun
hys gua
cessit gu
cat semp
aleat sale
secutuz
nantndu

os Be
vadi
signo
ius

madem
quasi
vir Jo
am dicta
hospitali
intellig
plur
dicti
in magis
altnar
laxgr
trapez
adpractic
vitiaz
opposit
pena
que sit
constan
ticam
cessit

arte appe
ribus
ssci z m
z singla

Aug 82

Aug 83

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

restauriert Juni 1974, Kr.

Fragmente liegen bei

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg